

ইশির  
ishir





# Conquering Newer Horizons

With a legacy traversing three centuries from the successful commercial discovery of crude oil at Digboi in 1889 and Independent India's first oil field in Naharkatiya - all in the north eastern state of Assam - Oil India Limited was born on 18th February, 1959 to increase the pace of exploration in Northeast India.

Dogged determination of some of the finest oil & gas explorers and a committed workforce has enabled OIL to expand its pan India presence and spread its wings overseas with footprints in countries such as Bangladesh, Gabon, Israel, Libya, Mozambique, Nigeria, Russia, USA and Venezuela.

Today, as a Navratna PSU, Oil India Limited is fully committed to achieve the co-created vision of becoming "the fastest growing energy company with Global Presence" with special emphasis on carrying out its duties as a responsible corporate citizen.

*Setting the right pace globally*

CIN : L11101AS1959GOI001148



ऑयल इंडिया लिमिटेड  
( भारत सरकार का उद्यम )  
**Oil India Limited**  
(A Government of India Enterprise)



Corporate Office: OIL House, Plot Number 19, Sector 16A, Noida, District Gautam Budh Nagar, Uttar Pradesh 201301, India, Tel.: +91 (120) 2488 333  
Registered Office: Duliagan - 786602, District - Dibrugarh, Assam, Tel.: +91 374 2804510, +91 374 2800427  
Website: [www.oil-india.com](http://www.oil-india.com); Also follow us on: [f](#) [t](#)

# ইশির

ishir



THE JOURNEY OF SPECTACULAR SIXTY YEARS!  
**DIAMOND  
JUBILEE**  
1962-2022



**ASSAM  
GAS COMPANY LTD**  
(A GOVT. OF ASSAM UNDERTAKING)



**Disclaimer:** The opinion expressed by authors and data provided by them do not necessarily reflect the views of the Editorial Board or Assam Gas Company Limited (AGCL). AGCL regrets for any error whatsoever that might have crept in despite precaution in the process of printing.

© **Assam Gas Company Limited**, Duliajan, Assam  
Year of Publication: March 2022

**Website:**  
[www.assamgas.org](http://www.assamgas.org)

**E-mail:**  
[info@agclgas.com](mailto:info@agclgas.com)

**Phone:**  
0-374-2800556/2800202/2800221

**Published by:**  
Diamond Jubilee Souvenir Committee,  
**Assam Gas Company Limited**, Duliajan, Assam

**Design & Production:**  
Exclusive Advertising Pvt. Ltd., Guwahati, Assam





# MESSAGE



Prof. Jagdish Mukhi



RAJ BHAVAN  
GUWAHATI

It gives me immense pleasure to learn that Assam Gas Company Limited (AGCL) dedicated to the service of the nation since 31/3/1962 is celebrating its 60 glorious years. To commemorate the Diamond Jubilee year a souvenir is being published.

It is really heartening that Assam Gas Company Limited for the last 60 years has been at the service of the nation to fulfill the gas requirement of the country. It is really a matter of pride and prestige that AGCL is celebrating its Diamond Jubilee Year as an extension of its commitment to the people.

Celebrations of this achievement should accompany with a resolve on the parts of all stake holders to help AGCL to reach greater heights of its operational excellence in the coming days. I deem it my pleasure to congratulate the larger fraternity of the Company on this occasion. I sincerely hope that in the coming years the Company reaches its zenith in fulfilling its mandate and achieving its aspirations.

Dated: February 28, 2022

(Prof. Jagdish Mukhi)



## শুভেচ্ছাবাণী



অসম চৰকাৰ

ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা  
Dr. Himanta Biswa Sarma

মুখ্যমন্ত্ৰী, অসম  
Chief Minister, Assam



দিছপুৰ

৬ ফাগুন, ১৪২৮ ভাস্কৰাব্দ

১৯ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২২ ইং

*Energy is the key driver of  
Socio-Economic Growth.*

**-Narendra Modi**

ৰাজ্য চৰকাৰৰ অধীনস্থ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ অগ্ৰণী প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান আৰু সৰবৰাহকাৰী প্ৰতিষ্ঠান অসম গেছ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠান অহা ৩১ মাৰ্চত অনুষ্ঠিত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাই থকা হৈছে বুলি জানিবলৈ পাই মই অতিশয় আনন্দিত হৈছোঁ। এই অনুষ্ঠানৰ লগত সংগতি ৰাখি অসম গেছ কোম্পানীৰ গৰিমামণ্ডিত পৰিক্ৰমাৰ অৱলোকনেৰে এখন স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ বাবে উদ্যোগ লোৱাটো নিতান্তই আদৰ্শীয়।

১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা অসম গেছ কোম্পানীয়ে বিগত ৬০ বছৰৰ পৰিক্ৰমাত গেছ যোগানৰ এক অগ্ৰণী প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে পৰিগণিত হোৱাটো আমাৰ বাবে এক গৌৰৱৰ বিষয়। প্ৰতিষ্ঠানটোৱে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক তথা আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নৰ দিশতো বৰঙণি যোগাই আহিছে। ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন জিলাৰ নগৰৰ ঘৰুৱা আৰু ব্যৱসায়িক উপভোক্তা তথা বিভিন্ন চাহ বাগিচালৈ প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি অৰ্থনীতি শক্তিশালী কৰাৰ দিশতো লৈ অহা এই অৱদান অনাগত দিনত আৰু অধিক বৃদ্ধি হ'ব বুলি আশা কৰিলোঁ। মই অসম গেছ কোম্পানীৰ ভৱিষ্যৎ কৰ্মপন্থাই ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ যাত্ৰাত এক শক্তিশালী বৰঙণি যোগোৱাত সহায়ক হ'ব বুলি আশা কৰিলোঁ।

কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তীৰ এই শুভ ক্ষণত মই ইয়াৰ সমূহ বিষয়ববীয়া তথা কৰ্মকৰ্তাসকলক আন্তৰিক অভিনন্দন জনোৱাৰ উপৰি এই অনুষ্ঠানৰ সকলো কাৰ্যসূচীৰ সফলতা আন্তৰিকতাৰে কামনা কৰিলোঁ। ইয়াৰ লগতে প্ৰকাশ পাবলগীয়া স্মৰণিকাখন সৰ্বাংগসুন্দৰ হওক তাকেই কামনা কৰিলোঁ।

(ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা)



## শুভেচ্ছাবাণী



ভাৰত চৰকাৰ

সৰ্বানন্দ সোণোৱাল  
Sarbananda Sonowal



মন্ত্ৰী  
পতন, পোত পৰিবহন আৰু জলমার্গ প্ৰকল্প আয়ুষ্  
ভাৰত চৰকাৰ  
**Minister**  
Ports, Shipping & Waterways and AYUSH  
Government of India

অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ অগ্ৰণী প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান আৰু সৰবৰাহকাৰী প্ৰতিষ্ঠান অসম গেছ কোম্পানীয়ে গৌৰোজ্জ্বল ৬০ বছৰত প্ৰৱেশ কৰাৰ কথা জানিবলৈ পাই আনন্দিত হৈছে। দেশৰ সৰ্বপ্ৰথম প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী সংস্থা অসম গেছ কোম্পানীয়ে উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ ঘৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তা আৰু বিভিন্ন চাহ বাগিছা তথা উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানলৈ অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে।

অসম গেছ কোম্পানীৰ এই গৌৰৱময় ইতিহাসক চিৰস্মৰণীয় কৰাৰ অৰ্থে অহা ৩১ মাৰ্চ, ২০২২ তাৰিখে অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ লোৱা হীৰক জয়ন্তী সমাৰোহখনৰ মোৰ তৰফৰ পৰা সৰ্বতোপকাৰে সফলতা কামনা কৰিলোঁ। এই সমাৰোহখনৰ লগত সংগতি ৰাখি প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱা স্মৃতিগ্ৰন্থখিনিয়ে অনুষ্ঠানটিৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

১৭ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২২

নতুন দিল্লী

(সৰ্বানন্দ সোণোৱাল)



## শুভেচ্ছাবাণী



ভাৰত চৰকাৰ

ৰামেশ্বৰ তেলী  
Rameswar Teli  
ৰামেশ্বৰ তেলী



ৰাজ্য মন্ত্ৰী  
পেট্ৰলিয়াম এণ্ড প্ৰাকৃতিক গৈছ আৰু  
শ্ৰম আৰু বোজগাৰ  
ভাৰত চৰকাৰ  
Minister of State for  
Petroleum and Natural Gas &  
Labour and Employment  
Government of India

১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে ১০০ শতাংশ অসম চৰকাৰৰ অংশীদাৰিত্বৰে 'অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড'ৰ জন্ম হয়। ভাৰতীয় সংবিধানে প্ৰাকৃতিক গেছ আৰু গেছ ভিত্তিক উদ্যোগ প্ৰাদেশিক তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো আছিল এক উল্লেখযোগ্য ঘটনা। সেই সময়ত যিহেতু অসমৰ বাদে অন্য কোনো স্থানত খনিজ তেল বা প্ৰাকৃতিক গেছ উৎপাদন হোৱা নাছিল সেয়ে 'অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড' ভাৰতৰ ভিতৰতে প্ৰথম গেছভিত্তিক উদ্যোগৰূপে প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল। অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে নামকপস্থিত 'ভাৰতীয় সাৰ নিগম লিমিটেড', অসম পেট্ৰ'কেমিকেলচ্ লিমিটেড, নুমলীগড় শোধনাগাৰ লিমিটেড তথা নাহৰকটীয়া, ডুমডুমা, মৰাণ আদি অঞ্চলৰ চাহ বাগিছাসমূহলৈ গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে। তদুপৰি কোম্পানীটোৱে উজনি অসমৰ প্ৰায়বোৰ অঞ্চলতেই ঘৰুৱা বন্ধন গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে। জন্মলগ্নৰে পৰা কোম্পানীটোৱে অদ্যপৰিমিত প্ৰতিবছৰে লাভ দেখুৱাই অসমৰ আগশাৰীৰ উদ্যোগসমূহৰ মাজত নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। বৰ্তমান অসম চৰকাৰৰ উদ্যোগসমূহৰ তালিকাত 'অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড'ৰ স্থান শীৰ্ষত। বিগত প্ৰায় ডেৰকুৰি বছৰত ধাৰাবাহিকভাৱে ব্যৱসায়ত লাভ দেখুওৱাৰ লগতে অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে অসম চৰকাৰলৈ ইয়াৰ লাভাংশও প্ৰদান কৰি আহিছে।

দেশৰ ভিতৰত সৰ্বপ্ৰথম প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী কোম্পানী হিচাপে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে ৬০ বছৰত ভৰি থবলৈ সক্ষম হোৱাটো আমাৰ সকলোৰে বাবে গৌৰৱৰ বিষয়। কোম্পানীৰ এই ৬০ বছৰীয়া মধুৰ ক্ষণটিক চিৰস্মৰণীয় কৰাৰ অৰ্থে হীৰক জয়ন্তী সমাৰোহ অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ লোৱাৰ কথা জানিব পাৰি আমি সুখী হৈছোঁ। এই ছেগতে উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠানটোৰ পৰিচালন সঞ্চালক প্ৰমুখ্যে প্ৰতিগৰাকী বিষয়া আৰু কৰ্মচাৰীলৈ আমাৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জনালোঁ। আশাকৰোঁ অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে অসম তথা দেশৰ ভিতৰতে এটা জাকত জিলিকা উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে সগৌৰৱে চিৰ উজ্জ্বল হৈ থাকিব।

  
(ৰামেশ্বৰ তেলী)



## শুভেচ্ছাবাণী



অসম চৰকাৰ

চন্দ্ৰমোহন পাটোৱাৰী

মন্ত্ৰী

পৰিবহণ, উদ্যোগ আৰু বাণিজ্য

দক্ষতা, নিয়োগ আৰু উদ্যমিতা বিকাশ

এণ্ট ইণ্ট এফেয়াৰ্ছ

সংখ্যালঘু কল্যাণ বিভাগ, অসম

Chandra Mohan Patowary

Minister

Transport, Industries & Commerce  
Skill, Employment and Entrepreneurship

Development

Act East Policy Affairs

Welfare of Minorities Department

Government of Assam



১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে প্ৰতিষ্ঠিত অসম গেছ কোম্পানীয়ে অহা ৩১ মাৰ্চত হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হৈছে বুলি জানিবলৈ পাই মই সুখী হৈছোঁ।

অসম গেছ কোম্পানী উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ আগশাৰীৰ প্ৰাকৃতিক গেছ যোগান আৰু সৰবৰাহকাৰী প্ৰতিষ্ঠান। অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ এই কোম্পানীৰ দেশৰ ভিতৰতে সৰ্বপ্ৰথম প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী কোম্পানী হিচাপে সুনাম আছে। কোম্পানীটোয়ে বিগত সময়ছোৱাত উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাৰ বিভিন্ন নগৰাঞ্চলৰ ঘৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তাৰ লগতে বহু চাহ-বাগিছা আৰু উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানলৈ অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে। ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনীতি, নিৰ্মল প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ আৰু জনস্বাস্থ্যৰ ক্ষেত্ৰলৈ অসম গেছ কোম্পানীয়ে প্ৰশংসনীয় আৱদান আগবঢ়াই আহিছে। আশাকৰো আগন্তুক দিনবোৰতো কোম্পানীৰ এই গৌৰৱোজ্জ্বল যাত্ৰা অব্যাহত থাকিব।

মই অসম গেছ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠানৰ সমূহ কাৰ্যসূচীৰ সফলতা আন্তৰিকতাৰে কামনা কৰাৰ লগতে এই উপলক্ষে প্ৰকাশ কৰিবলগীয়া স্মৃতিস্মৃতিখিনিয়ে পাঠকৰ সমাদৰ লাভ কৰিব বুলি আশা কৰি শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলো।

(চন্দ্ৰমোহন পাটোৱাৰী)



## শুভেচ্ছাবাণী



অসম চৰকাৰ

বিশ্বজিৎ দৈমাৰী

অধ্যক্ষ

অসম বিধান সভা

দিশপুৰ, গুৱাহাটী - ৬

মুস্তাফী বিশ্বজীত দৈমাৰী

বুথিগিৰি

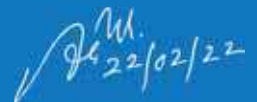
আসাম আয়েন আফাদ

দিশপুৰ, গুৱাহাটী - ৬



মই জানিবলৈ পাই আনন্দিত হৈছো যে ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা অসম গেছ কোম্পানীয়ে ৩১ মাৰ্চ, ২০২২ তাৰিখে ৬০ বছৰ সম্পূৰ্ণ কৰিব। এই কোম্পানী অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ এটা অতি পুৰণি অগ্নী প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান আৰু সৰবৰাহকাৰী প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে খ্যাতি অৰ্জন কৰি আহিছে। সম্প্ৰতি কোম্পানীটোৱে উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাক সামৰি আগবঢ়োৱা সেৱাই নগৰ অঞ্চলৰ উপৰি ব্যৱসায়িক উপভোক্তা, বিভিন্ন চাহ বাগিছা আৰু উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানলৈ অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি এক উল্লেখযোগ্য সফলতা লাভ কৰিছে। কাৰণ কোম্পানীটোৰ লক্ষ্যই হ'ল, ক্ৰমাগতভাৱে উন্নত মানৰ গেছ উৎপাদন কৰি অংশীদাৰসকলক সন্তুষ্ট কৰা।

কোম্পানীটোৰ এই গৌৰৱোজ্জ্বল ৬০ বছৰীয়া ইতিহাসক চিৰস্মৰণীয় কৰাৰ মানসেৰে অহা ৩১ মাৰ্চ ২০২২ তাৰিখে কোম্পানীটোৱে হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠান উদযাপন কৰিব আৰু ইয়াৰ লগত সংগতি ৰাখি প্ৰকাশ পাব লগা স্মৃতিগ্ৰন্থৰ প্ৰতি মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰাৰ লগতে হীৰক জয়ন্তী উদযাপনৰ লগত জড়িত থকা সকলো উদ্যোক্তালৈ মোৰ স্নেহ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।



(বিশ্বজিৎ দৈমাৰী)



# MESSAGE



सुशील चंद्र मिश्र  
अध्यक्ष एवं प्रबंध निदेशक

**S. C. MISHRA**  
Chairman & Managing Director

CMD/OIL/MSG  
January 28, 2022

**ऑयल इंडिया लिमिटेड**

(भारत सरकार का उद्यम)  
प्लॉट नं. 19, ऑयल हाउस, सेक्टर-16ए  
नोएडा 201 301 (उ.प्र.)

**OIL INDIA LIMITED**

(A Government of India Enterprise)  
Plot No. 19. OIL HOUSE, Sector-16A  
NOIDA-201301, (U.P.)  
Tel. +91-120-2488301, 4217320



I am glad to learn that Assam Gas Company Limited (AGCL) is marching towards completion of 60 glorious years of its existence on March 31<sup>st</sup> 2022. It is a matter of pride that the occasion will be celebrated with the publication of a souvenir.

AGCL was established as the first gas distribution company in the country and it has grown tremendously in the last 60 years to become one among the premier natural gas distribution companies in the country. It is considered as energy lifeline in the state of Assam by relentlessly serving its industrial, commercial and domestic consumers round the clock. I take this opportunity to appreciate the dedication and hard work of everyone associated with AGCL in achieving this milestone. In fact, AGCL has achieved a remarkable feat being one of the very few state govt. PSUs, who have been profitable all through.

I once again congratulate AGCL, its employees and other stakeholders as the company marks its Diamond Jubilee and wish AGCL to attain success in its future endeavors.

(S.C. Mishra)



## MESSAGE



**Siba Prasad Mohanty**  
CMD, BVFCL Namrup

I am immensely happy to be informed that Assam Gas Company Limited (AGCL), which is a premier Public Sector Undertaking of the Govt. of Assam, engaged in Natural Gas transportation and distribution business in the North Eastern region of India, is celebrating their Diamond Jubilee with spectacular journey of last sixty years w.e. f. 31<sup>st</sup> March 1962 to 2022. AGCL is the first ever Gas Transportation Company in India and is serving the nation relentlessly by supplying Industrial, Commercial and Domestic consumers through their Natural Gas Pipeline Network.

AGCL is now handling most of the Natural Gas being produced in this region and has transformed the Upper Assam area by stopping the flaring of Natural Gas by constructing the required infrastructure to meet the energy and feedstock demand of the critical segments and various industries viz. Fertilizer, Power, Petrochemicals, Tea etc.: thereby immensely contributing to the development of the Nation.

I am glad to share that as the latest example of continuing long standing cooperation between AGCL and BVFCL, MoU has been signed between AGCL and BVFCL on 7<sup>th</sup> February 2022 for supply of piped natural gas at BVFCL Township very shortly.

On this occasion, on behalf of BVFCL Namrup, I am extending warm greetings and felicitations to all those associated with the Company and wish the Diamond Jubilee Celebration every success.

Dated: 9<sup>th</sup> February 2022

(Siba Prasad Mohanty)



## MESSAGE



### गेल गैस लिमिटेड

(भारत सरकार का उपक्रम) (एक महारत्न कंपनी-  
गेल (इंडिया) लिमिटेड की पूर्णतः स्वामित्व अनुषंगी कम्पनी)

### GAIL Gas Limited

(A Govt. of India Undertaking) (A wholly owned subsidiary of  
GAIL (India) Limited-A Maharatna Company)

### निगमित कार्यालय :

सीसरा तल, इन्फोहब बिल्डिंग, गेल जुबली टावर,  
बी-35 व 36, सेक्टर-4, नोएडा-204304 (यू.पी.)

### CORPORATE OFFICE:

3<sup>rd</sup> Floor, Infohub Building, Gail Jubilee Tower,  
B-35& 36, SECTOR-1, NOIDA-201301 (U.P.)  
फ़ोन/PHONE: +91-120-2446400, 4862400  
फैक्स/FAX: +91-11-26185941  
gailgashelp@oilindia.co.in

16<sup>th</sup> Feb' 2022



I am delighted to write this letter on behalf of GAIL Gas Limited and would like to congratulate Assam Gas Company Ltd. (AGCL) on attaining 60th Anniversary on 31st March 2022. AGCL has been one of our lead partners in promoting greener energy. AGCL, GAIL Gas and Oil India Limited have collaborated for implementation of City Gas Distribution (CGD) project in the geographical areas (GAs) of Cachar, Hailakandi and Karimganj District and Kamrup Metropolitan District through Joint Venture Company M/s Purba Bharati Gas Pvt. Ltd. (PBGPL).

AGCL has been one of the pioneer companies in the City Gas Distribution Business and has grown by leaps and bounds since its incorporation in 1962. It has a large network of underground natural gas trunk and distribution pipelines, serving a vast number of consumers in the districts of Tinsukia, Dibrugarh, Sivasagar, Charaideo, Jorhat, Golaghat and Majuli in Assam.

With an objective of promoting greener and cleaner environment, we wish to go miles together in future. We appreciate the efforts put in by the entire AGCL team for taking AGCL to such great heights.

Thanking you.

With warm regards,

(R Chadha)

Chief Executive Officer



## MESSAGE



**प्रशांत बरकाकोती**  
आवासी मुख्य कार्यपालक  
दुलियाजान - 786 602  
जिला: डिब्रूगढ़, असम  
दूरभाष: +91(374) 2800525, 2806100 (क)  
फेक्स: 0374-2800133  
ई-मेल: [prasantaborkakoti@oilindia.in](mailto:prasantaborkakoti@oilindia.in)

### **Prasanta Borkakoty**

Resident Chief Executive  
Duliajan - 786 602  
Dist.: Dibrugarh, Assam  
Tel.: +91 (374) 2800525, 2806100 (O)  
Fax: 0374-2800433  
e-mail: [prasantaborkakoti@oilindia.in](mailto:prasantaborkakoti@oilindia.in)



I am very delighted to learn that Assam Gas Company Ltd. (AGCL) is celebrating its Diamond Jubilee on 31<sup>st</sup> March 2022. On the occasion, I express my sincere compliments to AGCL for completing 60 glorious years of unprecedented contribution to the growth of the state and the nation by being one of the premier natural gas distribution companies of India.

It's a matter of pride for me to witness how the company grew from strength to strength and stands today as Category 'A' State PSU with a sound financial performance and asset base.

On this important day, we must recall with gratitude the pioneers, those great minds whose efforts, optimism and vision stood steadfast in the face of all adversities to give us this beautiful company AGCL. What started as engagement towards carrying out all kinds of business related to natural gas became the benchmark in terms of technological advancement and skilled manpower. AGCL now is the lifeline for the tea factories, commercial establishments, domestic and industrial consumers in the districts of Tinsukia, Dibrugarh, Sivasagar, Charaideo, Jorhat, Golaghat and Majuli in Assam.

Six decades since its commissioning, AGCL is still serving the energy needs of its diverse stakeholders. While AGCL celebrates its glorious six decades, we reaffirm our commitment to continue being the major suppliers of gas and through joint venture projects like the CGD, promises to be the catalyst to trigger development throughout Assam and other parts of Northeast Region.

I express my heartiest congratulation to the entire family of AGCL for successfully completing six glorious decades and offer by best wishes and huge success in all your future endeavors.

**(Prasanta Borkakoty)**  
Resident Chief Executive



## MESSAGE



**K.K. Dwivedi, IAS**  
Principal Secretary



Government of Assam  
Departments of Industries & Commerce,  
Transport, Skill Employment &  
Entrepreneurship & Act East Policy Affairs

**Dated:** 23<sup>rd</sup> February, 2022

Assam Gas Company Limited (AGCL) - a premier undertaking of the Govt. of Assam, completes 60 years of its excellent contribution towards the industrial development of the State on 31<sup>st</sup> March, 2022. This momentous milestone in the journey of the company offers immense joy to all the stakeholders. On this auspicious occasion, when we celebrate the six successful decades of the company, we also fervently pray for its bright future.

While developing the marketing business for the natural gas, AGCL, has been taking several initiatives in strengthening natural gas marketing infrastructure including laying down pipeline of various dimensions, gas booster stations and pressure regulating stations.

AGCL is publishing a commemorative SOUVENIR to capture the legacy, inheritance and way forward envisioned for the organization. I extend my best wishes to the entire AGCL family on this joyous occasion with the hope that the company will scale even higher peaks in the days to come.



(K. K. Dwivedi)



## শুভেচ্ছাবাণী



অসম চৰকাৰ

**Bolin Chetia**

MLA

126 Sadiya LAC

Chairman, A.G.C.L.

**Residence**

Block 'D', Qtr. No. D6

Old M.L.A. Hostel

Dispur, Guwahati - 6

Cell: 94350-35121



সম্ভাষণ গ্ৰহণ কৰিব। ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে শুভাৰম্ভ হৈ সগৌৰৱে ৬০ বছৰত উপবিষ্ট হোৱা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ গৌৰৱ তথা দেশৰ ভিতৰতে সৰ্বপ্ৰথম প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰূপে গৌৰৱান্বিত 'অসম গেছ কোম্পানী'ৰ গৌৰৱোজ্জ্বল হীৰক জয়ন্তী উদযাপন কৰিবলৈ লোৱাত মই নথৈ উৎফুল্লিত হৈছোঁ। সোণসেৰীয়া ইতিহাস ৰচা অসম গেছ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠানটি উলহ-মালহেৰে উদযাপনৰ সৈতে সংগতি ৰাখি এখনি স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱাটো নিতান্তই শুভবাৰ্তা। এই স্মৃতিগ্ৰন্থখনে বহন কৰক ঐতিহ্যপূৰ্ণ ইতিহাস, হৈ পৰক ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মৰ বাবে উপযুক্ত সমল।

সমগ্ৰ অনুষ্ঠানটিৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰে সফলতা কামনা কৰাৰ লগতে আটকধুনীয়া স্মৃতিগ্ৰন্থ এখনিৰ আশাৰে জ্ঞাপন কৰিছোঁ আন্তৰিক আৰু সেউজবুলীয়া শুভকামনা। 'দৃষ্টি সদায় হৈ থাকক সৃষ্টিকামী' তাৰেই শুভকামনাৰে -

বলিন চেতিয়া

(বলিন চেতিয়া)

বিধায়ক

১২৬ নং শদিয়া বিধান সভা সমষ্টি

অধ্যক্ষ

অসম গেছ কোম্পানী



## MESSAGE



# DNP Ltd.

(A Government of Assam Undertaking)  
CIN: U51410AS2007SGC008410

A joint venture of Assam Gas Co. Ltd.  
Numaligarh Refinery Ltd. and Oil India Ltd.



It gives me immense pleasure and pride to convey my greetings to Assam Gas Company Ltd. as it completes 60 years of its formation. It has been a significant journey for Assam Gas Company Limited ever since it was incorporated in the year 1962. Being the oldest Natural Gas transportation company in India, its contribution for the economic development of the state of Assam as well as for the country has been widely acknowledged and appreciated in different circles. I take this opportunity to congratulate the Management and all the employees of the company who have contributed in promoting excellence in working standards that helped build the organization in the past 60 years.

This anniversary is a benchmark on the road, a place to pause and to reflect, like the gleam of dawn, it sheds the light of hope on time to come.

I am confident that the company will continue to maintain its good work in the future. I venture to think that the best is yet to come and convey my very best wishes for the future.

**(Rupam Goswami)**

Chairman, DNPL



## শুভেচ্ছাবাণী

**Bikul Ch. Deka**

Chairman

Cell: 9435947828

e-mail: bikuldeka94195@gmail.com



**Assam Petro-Chemicals Limited**

(A Govt. of Assam Undertaking)

An ISO 9001:2015 Certified Company)

4th Floor, Orion Tower, Mahapurush

Srimanta Sankardev Path

Bhangagarh, Guwahati-781005

Phone/Fax No.: (0361) 2461470/ 2461471

e-mail: aplguw@assampetrochemicals.co.in

website: www.assampetrochemicals.co.in

অসম চৰকাৰৰ অন্তৰ্গত এক অন্যতম লাভজনক প্রতিষ্ঠান অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে অহা ৩১ মাৰ্চ, ২০২২ তাৰিখে গৌৰৱোজ্জ্বল ৬০ বছৰ অৰ্থাৎ হীৰক জয়ন্তী সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ আগবঢ়াৰ লগতে অনুষ্ঠানটিৰ লগত সংগতি ৰাখি এখনি স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ প্ৰস্তুতিত অগ্ৰসৰ হৈছে বুলি জানিবলৈ পাই মই অতিশয় আনন্দিত হৈছোঁ।

আমাৰ সকলোৰে বাবে গৌৰৱৰ কথা যে, ৬০ৰ দশকতে তেতিয়াৰ চিন্তাশীল ব্যক্তিসকলে প্ৰাকৃতিক গেছত অন্তৰ্নিহিত হৈ থকা শক্তি আৰু ভৱিষ্যতৰ ঔদ্যোগিক সম্ভাৱনীয়তাসমূহৰ কথা অনুধাবন কৰে আৰু তাৰেই ফলশ্ৰুতিত ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত জন্ম হয় দেশৰ ভিতৰতে প্ৰথমটো প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী প্রতিষ্ঠান “অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড” অৰ্থাৎ AGCLৰ। সেয়াই আছিল অসমৰ ঔদ্যোগিক জগতত এক নতুন অধ্যায়ৰ আৰম্ভণি।

AGCLৰ এই ৬০ বছৰীয়া গৌৰৱোজ্জ্বল যাত্ৰাত প্রতিষ্ঠানটিয়ে অসম তথা ভাৰতবৰ্ষৰ তৈল উদ্যোগৰ মানচিত্ৰত নিজৰ এক সুকীয়া স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। তদুপৰি অসমৰ প্ৰাকৃতিক গেছ আধাৰিত উদ্যোগসমূহলৈ অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি অসমৰ ঔদ্যোগিক জগতৰ মেৰুদণ্ডাল সবল কৰি ৰখাত প্রতিষ্ঠানটিয়ে অগ্ৰণী ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।

আমাৰ নতুন প্ৰকল্পৰ এক অন্যতম অংশীদাৰী AGCLৰ এই ৬০ বছৰীয়া গৌৰৱোজ্জ্বল যাত্ৰা সোণালী জয়ন্তীবৰ্ষ গৰকা আমাৰ উদ্যোগটিৰ বাবে এক প্ৰেৰণাৰ উৎস। আশা কৰিছোঁ প্রতিষ্ঠানটিয়ে অতি শীঘ্ৰে নিজ লক্ষ্যত উপনীত হওঁক আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ ঔদ্যোগিক জগতত এক ভোটাটৰা হিচাবে জিলিকি থাকক।

শেষত, হীৰক জয়ন্তী উদযাপন সমিতিৰ লগতে AGCLৰ প্ৰতিগৰাকী সদস্যলৈ মোৰ আন্তৰিক শুভকামনা জনোৱাৰ লগতে মহান অনুষ্ঠানটিৰ সৰ্বতোপকাৰে সফলতা কামনা কৰিলোঁ।

ধন্যবাদ সহকাৰে,

তাৰিখ - ১৬-০২-২০২২

(বিকুল চন্দ্ৰ ডেকা)

অধ্যক্ষ

অসম পেট্ৰ’কেমিকেলচ্ লিমিটেড

নামৰূপ (অসম)



## শুভেচ্ছাবাণী



**ASSAM PETRO-CHEMICALS LIMITED**  
(A Govt. of Assam Undertaking | An ISO 9001:2005 Certified Company)

**Rajnesh Gogoi**  
Managing Director  
E-mail: rajneshgogoi@assampetrochemicals.co.in  
Contact No.: +919435132319

**Head Office & Factory Site:**  
Namrup, P.O.: Parbatpur-786623, Dist.: Dibrugarh, Assam  
Tel.: +91-374-2500217, Fax: 0374-2500331  
e-mail: md.sectt@assampetrochemicals.co.in



অসমৰ গৌৰৱ তথা দেশৰ ভিতৰতে সৰ্বপ্ৰথম প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী প্ৰতিষ্ঠান “অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড” (AGCL)ৰ অহা ইংৰাজী ৩১ মাৰ্চ, ২০২২ তাৰিখে অনুষ্ঠিত হ’বলগীয়া গৌৰৱোজ্জ্বল হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠানৰ লগত ৰজিতা খুৱাই এখনি স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ প্ৰস্তুতি চলাইছে বুলি জানিবলৈ পাই মই অতিশয় আনন্দিত আৰু গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছোঁ।

প্ৰাধিকানযোগ্য যে ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে প্ৰতিষ্ঠিত অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ অগ্ৰণী প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী প্ৰতিষ্ঠানটিয়ে উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাৰ বিভিন্ন নগৰাঞ্চলৰ যৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তা আৰু বিভিন্ন চাহ তথা BVFCL, APL, NEEP-CO, NTPS আদিকে ধৰি সৰু-বৰ প্ৰায় ভালেসংখ্যক ঔদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানক অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে।

আমাৰ বাবে গৌৰৱৰ কথা যে AGCLএ আমাৰ উদ্যোগটিৰ সম্প্ৰসাৰণ প্ৰকল্পৰ বাবে ২৮ কোটি টকা বিনিয়োগ কৰিছে, গতিকে এ.পি.এল.ৰ অন্যতম অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠান হিচাবে AGCLৰ এই ৬০ বছৰীয়া জয়যাত্ৰাই আমাক সকলোকে অনুপ্রাণিত আৰু উৎফুল্লিত কৰি তুলিছে।

মই আশা কৰিছোঁ অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডৰ এই অবিৰত জয়যাত্ৰা অব্যাহত থাকক আৰু প্ৰকাশিতব্য স্মৃতিগ্ৰন্থখনি তত্ত্বগধুৰ, মননশীল আৰু বিশ্লেষণাত্মক লেখাৰে সমৃদ্ধ হৈ এই মহান অনুষ্ঠানটিৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰক।

শেষত হীৰক জয়ন্তী উদযাপন সমিতিৰ সকলো বিষয়ববীয়া আৰু সদস্য-সদস্যকে প্ৰমুখ্য কৰি AGCL পৰিয়াললৈ মোৰ শুভকামনা জনোৱাৰ লগতে পৱিত্ৰ অনুষ্ঠানটিৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰে সফলতা কামনা কৰিলোঁ।

ধন্যবাদ সহকাৰে -

দিনাংকঃ ১৬-০২-২০২২

**ৰাজনীশ গগৈ**  
(ৰাজনীশ গগৈ)

পৰিচালন সঞ্চালক

অসম পেট্ৰো-কেমিকেলচ লিমিটেড, নামৰূপ



## শুভেচ্ছাবাণী



অসম চৰকাৰ

**Paban Singh Ghatowar**

Former Union Minister

President - Assam Chah Mazdoor Sangh

Ex.-Vice President - Indian National Trade

Union Congress (INTUC)

ACMS Central Office, Jibon Phukan Nagar

P.O.: C R Building, Dist.: Dibrugarh

Assam-786003, Ph.: 03773-231999

Resi.: Lachit Nagar, Dist.: Dibrugarh

Assam-786001

e-mail: pabansinghghatowar@gmail.com



অসম গেছ কোম্পানী অসম চৰকাৰৰ বাজুৰা খণ্ডৰ এক সফল প্ৰয়াস। অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডৰ এক গৌৰৱোজ্জ্বল ইতিহাসৰ এক বৰ্ণিল যাত্ৰাৰ ৬০ বছৰ পূৰ্ণ কৰি হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষ উদযাপন কৰিবলৈ লোৱা বুলি জানিব পাৰি আমি সকলোৰে আনন্দিত হৈছোঁ। এই সফলতাৰ আঁৰত থকা উদ্যোগটোৰ সৈতে জড়িত থকা শ্ৰমিক-কৰ্মচাৰী, পৰিচালক সকলোৰে উল্লেখনীয় অৱদানৰ শলাগ লৈছোঁ। তাৰোপৰি এই হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষ উদযাপনৰ সৈতে সংগতি ৰাখি উদ্যোক্তাসকলে এখন স্মৰণিকা প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱাটো এটা অতিশয় সন্তোষৰ কথা।

অসমৰ উদ্যোগিক জগতত শক্তি, চাহ উদ্যোগকে আদি কৰি এক উল্লেখনীয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি অহা গেছ ভিত্তিক এই লাভজনক উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানৰ সফলতা আৰু ঐতিহ্য বহনত স্মৰণিকাখনিয়ে স্বাক্ষৰ কৰি সৰ্বাঙ্গসুন্দৰ কলেবৰেৰে হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষ উদযাপনৰ স্মৃতি চিৰ স্মৰণীয় কৰি তোলাৰ বাবে কামনা কৰিলো। উদ্যোগটোৰ লগত জড়িত সকলো ব্যক্তিকে মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা আগবঢ়ালোঁ।

আন্তৰিক শুভেচ্ছাৰে -

(পবন সিং ঘাটোৱাৰ)



## শুভেচ্ছাবাণী



অসম চৰকাৰ

**Indra Gogoi**  
Vice President  
Assam Gas Company Ltd.

**Office:**  
Duliajan

Ph.: 9401420350/ 9101577273  
e-mail: indragogoi70@gmail.com



ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰথম গেছভিত্তিক উদ্যোগ অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে আজি গৌৰৱেৰে ৬০টা বছৰ সম্পূৰ্ণ কৰিছে। ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে, অসম চৰকাৰৰ এশ শতাংশ অংশীদাৰিত্বৰে এই কোম্পানীটো গঠন হোৱাৰে পৰা আজি পৰ্য্যন্ত পাছলৈ উলটি নোচোৱাকৈ দোপতদোপে আগুৱাই গৈছে। প্ৰত্যেক বছৰে লাভ অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে আজি অসম চৰকাৰৰ সকলোতকৈ শ্ৰেষ্ঠ লাভজনক কোম্পানী হিচাবে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিছে। উজনি অসমৰ ছয়খন জিলা আৰু বৰাক উপত্যকাৰ শিলচৰত অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে প্ৰায় ৪০,০০০টা ঘৰুৱা গেছ সংযোগ, কেইবা হাজাৰ ব্যৱসায়িক গেছ সংযোগ আৰু চাৰি শতাধিক উদ্যোগক গেছ যোগান ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ইয়াৰ উপৰিও এই কোম্পানীয়ে নামৰূপস্থিত BVFCL, APL, THERMAL নুমলীগড় শোধনাগাৰকে আদি কৰি বহুকেইটা বৃহৎ উদ্যোগলৈ গেছ যোগান ধৰি এই উদ্যোগ বিলাককো কাৰ্যক্ষম কৰি ৰাখিছে। শেহতীয়াকৈ BCPL আৰু বকুলনীৰ NEEPCO লৈও গেছ যোগান ধৰাৰ বাবে যাৰতীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিছে।

অসম গেছ কোম্পানীয়ে কেৱল এই নামেৰে কাম কৰিছে এনে নহয়। DNPL গঠন কৰি দুলীয়াজানৰ পৰা নুমলীগড় শোধনাগাৰলৈ গেছ পৰিবহণ কৰিছে। পূৰ্ব ভাৰতী গেছ কোম্পানী প্ৰাইভেট লিমিটেড গঠন কৰি গুৱাহাটী মহানগৰত গেছৰ যোগান ধৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিছে, ইত্যাদি ইত্যাদি।

প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণকাৰী কোম্পানী অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে দেশৰ ভিতৰতে প্ৰথমে ৬০ বছৰ অতিক্ৰম কৰিবলৈ সক্ষম হোৱাটো প্ৰতিজন অসমীয়াৰ বাবে গৌৰৱৰ বিষয়। এই ৬০ বছৰ অতিক্ৰম কৰা সুন্দৰ ক্ষণটি সজীৱ কৰি ৰাখিবলৈ অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে হীৰক জয়ন্তীৰ আয়োজন কৰাৰ বাবে আমি অত্যন্ত আনন্দিত হৈছো। এই তিনিকুৰি বছৰীয়া বৰ্ণীল যাত্ৰাৰ সাক্ষী হৈ ৰোৱা কোম্পানীটোৰ প্ৰতিজন বিষয়া-কৰ্মচাৰীলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ। সকলোৰে সহযোগত এই কোম্পানীটো ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰতে এটা অন্যতম বৃহৎ কোম্পানী হিচাপে গঢ়লৈ উঠক তাৰেই কামনা কৰিলোঁ।

শ্ৰী ইন্দ্ৰ গগৈ

(ইন্দ্ৰ গগৈ)



## শুভেচ্ছাবাণী

### Mr. Terosh Gowalla

M.L.A., Duliajan LAC (I.D. No. 16)  
Resi. Borguri Gaon  
P.O.: Nawholia-786191  
Dist: Dibrugarh (Assam)



Government of Assam

Qtr. No. 75 (Old MLA Hostel)

Dispur, Guwahati-06

Phone: + 91 98593-28968

E-mail: teroshgowalla150@gmail.com



অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ আগশাৰী আৰু লাভজনক প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান আৰু সৰবৰাহকাৰী প্ৰতিষ্ঠান দুলীয়াজান স্থিত অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড। ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰত অসম চৰকাৰৰ উদ্যোগত ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে দুলীয়াজানত জন্মগ্ৰহণ কৰা অসম গেছ কোম্পানীয়ে যোৱা তিনিবছৰী বছৰে কাৰিকৰী অভাৱ-অনাটনকে ধৰি সকলো ধৰণৰ প্ৰত্যাহ্বান গ্ৰহণ কৰি গাঁও আৰু নগৰ অঞ্চলৰ ঘৰুৱা আৰু ৰাজপথৰ অনুষ্ঠানক অবিৰতভাবে প্ৰাকৃতিক গেছ যোগান আৰু সৰবৰাহ কৰি ক্ৰমান্বয়ে ইয়াৰ ব্যৱসায়িক পৰিসৰ বৃদ্ধি কৰি এক গৌৰৱোজ্জ্বল সেৱাৰ ইতিহাস ৰচনা কৰাত সফল হৈছে। উজনি অসমৰ কেইবাখনো জিলাৰ গাঁও আৰু নগৰাঞ্চলৰ ঘৰুৱা আৰু ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানৰ লগতে বহুকেইখন চাহ বাগিছা তথা উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানলৈ নিয়মীয়াকৈ প্ৰাকৃতিক গেছ যোগান ধৰি ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক বুনীয়াদ শক্তিশালী কৰাত অসম গেছ কোম্পানীয়ে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সামাজিক দায়িত্ব পালন কৰি আছে।

অসম গেছ কোম্পানীয়ে যোৱা ৬০ বছৰীয়া সেৱাৰ কৰ্মৰাজিসমূহ সুঁৱৰি কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী মহোৎসৱৰ লগত সঙ্গতি ৰাখি এখনি স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰাৰ কথা জানিব পাৰি অতি আনন্দিত হ'লো। অসম গেছ কোম্পানীৰ ৬০ বছৰীয়া গৌৰৱোজ্জ্বল কৰ্মৰাজি সমূহৰ তথ্য সমৃদ্ধ লেখনি সমূহে নতুন প্ৰজন্মৰ বাবে কৰ্মপ্ৰেৰণা হওক। অসমত অসম গেছ কোম্পানীৰ দৰে অন্যান্য বিভাগীয় উদ্যোগ আৰু অধিক জন্ম হওক, তাৰে কামনা কৰিলোঁ। অসম গেছ কোম্পানীৰ লক্ষ্য উদ্দেশ্যত উপনীত হ'বলৈ অবিৰতভাবে চেষ্টা কৰা সকলো বিষয়া-কৰ্মচাৰীক এই পবিত্ৰক্ষণত মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলো। অসম গেছ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তীৰ সকলো কাৰ্য্যসূচীৰ সফলতা কামনা কৰিলোঁ।

(তেৰছ গোৱালা)

বিধায়ক

দুলীয়াজান বিধান সভা সমষ্টি



## MESSAGE



**भारतीय मजदूर संघ**

BHARATIYA MAZDOOR SANGH

Dattopant Thengadi Bhawan, 27, Deendayal Upadhyay Marg,  
New Delhi-110002

Tel:- 011 23222654 Fax: 91-11-23212648

Website: [www.bms.org.in](http://www.bms.org.in) E-mail : [bmsdtb@gmail.com](mailto:bmsdtb@gmail.com)



It gives us immense pleasure to know that Assam Gas Company Ltd (AGCL) is completing glorious 60 years and celebrating its Diamond Jubilee on 31st March 2022. I, on behalf of BMS family send the best wishes on this auspicious occasion. AGCL is serving continuously its all stake holders in north- eastern states and playing vital role in nation building.

We are also happy to know on this great occasion you are publishing a Souvenir. Published material of Souvenir will be useful for all stake holders of AGCL and people of the north eastern states.

Further, our best wishes and greeting!

Thanks.

Your faithfully

**(Hiranmay Pandya)**

All India President



## শুভেচ্ছাবাণী



মৃণালিনী দেৱী

উপ-সভাপতি

তাৰিখঃ ২৬-০২-২০২২

### চিৰ চেনেহী মোৰ ভাষা জননী অসম সাহিত্য সভা



জানিবলৈ পাই অতি আনন্দিত হৈছো যে অসম চৰকাৰৰ অধীনত থকা অসম গেছ কোম্পানীটোৱে ইতিমধ্যে ৬০ বছৰীয়া জন্ম জয়ন্তী উদযাপন কৰিবলৈ ওলাইছে। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান তথা সৰবৰাহ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এই প্ৰতিষ্ঠানটোৱে এক অগ্ৰণী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি জন্ম লগ্নৰে পৰা আজিৰ এই সাম্প্ৰতিক কালছোৱালৈকে যি ধাৰাবাহিকতা ৰক্ষা কৰি আহিছে, তাকে চাই আমি ক'ব খোজো, এই প্ৰাকৃতিক গেছ কোম্পানীটোৰ সমূহ কৰ্মী সঁচাকৈয়ে ধন্যবাদৰ পাত্ৰ। আমি সদায় দেখি আহিছো ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে জন্ম লাভ কৰা এই প্ৰতিষ্ঠানটোৱে অসমৰ নগৰ-চহৰ, চুকে-কোণে থকা নগৰাঞ্চল, ঘৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তাকে ধৰি বিভিন্ন চাহ বাগিছা অঞ্চলৰো চাহিদা পূৰণ কৰি আহিছে। লগতে উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহলৈও যোগান অব্যাহত ৰাখিছে। যাৰ ফলত আজি এই প্ৰতিষ্ঠানটোৱে সগৌৰৱেৰে ৬০ বছৰীয়া জন্ম-জয়ন্তী সমাৰোহ পাতিবলৈ সক্ষম হ'ব পাৰিছে। কৰ্মৰ মূল্যায়ন সঠিকভাৱে অক্ষুণ্ণ ৰাখি তাৰ ব্যৱসায়িক ভেটিটোও সুদৃঢ় কৰি ৰাখিবলৈ যত্ন কৰি আহিছে।

তাৰোপৰি আমি জানি আৰু সুখী হৈছো যে কোম্পানীটোৰ এই হীৰক জয়ন্তী সমাৰোহ উপলক্ষে উদ্যোক্তাসকলে ইয়াৰ লগতে সংগতি ৰাখি এখনি সুন্দৰ বেটুপাটসহ কলা-কৌশলতাৰে এখনি আটকধুনীয়া স্মৃতিগ্ৰন্থও প্ৰকাশ কৰিবলৈ জো-য়া কৰিছে। সঁচাকৈয়ে ই এক আদৰ্শীয় পদক্ষেপ। আমি আশা কৰিছো এই স্মৃতিগ্ৰন্থখনি নিশ্চয় বিভিন্নজনৰ সমৃদ্ধ লেখাৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ ওলাই আহি পাঠকসকলৰ সমুখত ধৰা দিবহি। এই সুযোগতে আমিও ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছো যাতে অভিলেখ সৃষ্টি কৰা এই কোম্পানীটোৱে পূৰ্বৰ সুনাম ৰক্ষা কৰি দোপত-দোপে ভৱিষ্যৎ যাত্ৰাপথত আগবাঢ়ি যায়। লগতে জয়-ৰাফাৰ হৈ ওলাই আহক স্মৃতিগ্ৰন্থখনিও। এই আশাৰেই -

মৃণালিনী দেৱী

(মৃণালিনী দেৱী)

উপ সভাপতি, অসম সাহিত্য সভা



## শুভেচ্ছাবাণী



P.O. DULIAJAN – 786602 Dist. Dibrugarh (Assam)  
(Registered Under The Societies Registration Act. XXI of 1860)  
Registration No279 of 1977-78  
Under Section 2(F) and 12(B) of the UGC Act, 1956  
E-mail: duliajancollege@yahoo.com  
website: www.duliajancollege.in



দুলীয়াজানস্থিত অসম গেছ কোম্পানী অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ এটা লাভজনক তথা অগ্ৰণী প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান আৰু সৰবৰাহকাৰী উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠান। ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰি বিগত ৬০ বছৰৰ দীঘলীয়া পৰিক্ৰমাত প্ৰতিষ্ঠানটিয়ে সময়ৰ লগত সংগতি ৰাখি শক্তিশালী ভাৱে দোপতদোপে নিজ লক্ষ্য তথা উদ্দেশ্যৰ দিশে অগ্ৰসৰ হৈছে। উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাৰ বিভিন্ন নগৰাঞ্চল, ব্যৱসায়িক উপভোক্তা, বিভিন্ন চাহ বগিছা তথা উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানৰ লগতে শেহতীয়াকৈ গ্ৰামাঞ্চললৈও অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে। প্ৰতিষ্ঠানটিৰ বিগত সময়ৰ ইতিহাসত চকু ফুৰালে দেখা যায় যে প্ৰতিষ্ঠাকালৰে পৰা সমাজৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰ যেনে শিক্ষা, সাহিত্য, কলা-সংস্কৃতি, খেলা-ধূলা, আধ্যাত্মিক আদি সমাজৰ প্ৰায় সকলো ক্ষেত্ৰলৈকে দুলীয়াজানৰ লগতে ৰাজ্যখনলৈও অতি সবল তথা সক্ৰিয়ভাৱে অৰিহনা যোগাই আহিছে। তেনেক্ষেত্ৰতেই অসম গেছ কোম্পানী, দুলীয়াজানৰ এই বৃহত্তৰ অঞ্চলটোৱে সৈতে সামগ্ৰিকভাৱে ৰাজ্যখনৰে এটা জাতীয় অনুষ্ঠান হিচাপে জনসাধাৰণৰ হৃদয়ত স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এনে এটা জাতীয় অনুষ্ঠানৰ ৬০ বছৰীয়া গৌৰৱোজ্জল ইতিহাসক সুঁৱৰি আয়োজন কৰিবলৈ লোৱা হীৰক-জয়ন্তী অনুষ্ঠানটি অতি সফলতাৰে মাইলৰ খুটিহে উদযাপিত হৈছে আৰু আহিবলগীয়া দিনবিলাকত নিজৰ লক্ষ্য-উদ্দেশ্য পূৰণৰ লগতে সমাজৰ সকলো ক্ষেত্ৰলৈ আৰু অধিক অৰিহনা যোগাওক তাকে আন্তৰিকতাৰে কামনা কৰিলোঁ।

ড° লোক বিকাশ গগৈ

অধ্যক্ষ

দুলীয়াজান মহাবিদ্যালয়, দুলীয়াজান

# CONTENTS

• From the Desk of Managing Director	1
• Board of Directors	2
• উপদেষ্টাৰ কাপেৰে একাৰ্জলি	3
• President's message	4
• সাধাৰণ সম্পাদকৰ একলম...	5
• সম্পাদকীয়	6
• Editorial Committee	7
• আধুনিক পৰিমণ্ডলত অসমৰ লোক-সংস্কৃতি // ড° অনিল শইকীয়া	8
• বা-না // ফনীন্দ্র কুমাৰ দেৱ চৌধুৰী	14
• অনন্য কথাশিল্পী ড° ভূপেন হাজৰিকা // অচ্যুত কুমাৰ পাটোৱাৰী	16
• এখন উপসাগৰ জলক্ৰীড়া আৰু আমি // ডাঃ দীপক কুমাৰ শৰ্মা	19
• জীৱন বাটৰ অনুৰণন // ডাঃ অঞ্জলজ্যোতি চৌধুৰী	22
• শুভেচ্ছা // উৎপল বাদল বৰুৱা	25
• My father Late Debendra Nath Acharya // Dr. Vasavi Acharya	27
• বিহঙ্গম // বিভূতি কুমাৰ শৰ্মা	29
• এৰা বাটৰ সুৰ // দিগন্ত কুমাৰ দত্ত	31
• কিনো লিখো? // লুইত দাস	34
• অসম গেছ কোম্পানীৰ 'অফিচাৰ ইন্সটিটিউট' মোৰ জীৱনৰ টাৰ্ণিং পইন্ট // মামণি দেৱী	36
• My Dream Job // Kishore Kumar Saikia	38
• স্মৃতিৰ এখিলা পাত // ধৰ্জেন্দু হাজৰিকা	41
• স্মৃতিৰ সঁফুৰা // লীলাধৰ বৰা	43
• পাৰ হৈ যোৱা তিনিটা দশক // ধীৰেণ কুমাৰ বৰা	45
• মোৰ চাকৰি জীৱনৰ স্মৃতি সুঁৱৰি // ৰেৱত চন্দ্ৰ গগৈ	47
• মোৰ চাকৰি জীৱনৰ কেইখনমান ডুখৰীয়া ছবি // গুণ কান্ত শৰ্মা	49
• A Friend of Mine // Deva Prasad Phukan	51
• জোনাক... এক হেৰুৱা কাহিনী // প্ৰাঞ্জলজ্যোতি হাজৰিকা	52
• এমুঠি নীলা স্মৃতি // দীপক কুমাৰ খাউণ্ড	55
• Sub-Committee Members	65
• যাত্ৰা // সুব্ৰত কোঁৱৰ	66
• Lost and Found in Iceland // Karisma Mausum Bora	68
• The Treasure within // Dolonchapa Dev Gupta	71
• Diamond Walk // মিন্টি ৰাণী দাস	73
• স্মৃতিৰ সঁফুৰাৰ পৰা // দিলীপ শইকীয়া	74
• Corporate Social Responsibility and AGCL // Mayurima G Baruah	76
• সোণালী অতীতে মাতে ৰিঙিয়াই...	84
• অন্য এক যাত্ৰাৰ শুভলগনত...	90
• AGCL Diamond Jubilee Celebration main committee	94
• অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মী সংঘৰ মজিয়াৰ পৰা	96
• ব্ৰহ্মপুত্ৰ // পাৰ্থসৰথি মহন্ত	97
• দুঃসময় // প্ৰবীণ কুমাৰ গগৈ	99
• সপোনৰ সপোন // গুন কান্ত গগৈ	99
• সোণালী অতীতে মাতে মোক ৰিঙিয়াই // মনেন্দ্ৰ দিহিঙ্গীয়া	100
• দুলীয়াজানৰ এটি সন্ধিয়া // গৌৰৱ কোঁৱৰ	101
• আশংকিত // ইভা ৰাণী দাস	101
• অনুভৱ // দীপিকা ফুকন	102
• প্ৰতিশ্ৰুতি // সুমন বৰুৱা	103
• জীৱন বৰ অনুপম // অশোক কুমাৰ নাথ	104
• অঞ্জলি // বিভা শৰ্মা বৰুৱা	104
• অসম গেছ কোম্পানী // অঞ্জুমনি মহন্ত	105
• সময়ৰ ৰং // জীনা সোনোৱাল	105



*From the  
Desk of*

## Managing Director

The boundaries and opportunities are often created by our thoughts and deeds. When one is truly dedicated, the growth becomes boundless. In our endeavour to achieve success, out of the box thinking, a sense of competition, adaption to the challenging environment and a clear vision play vital role in quality enhancement and overall growth.

On this grand occasion of celebration of the Diamond Jubilee year, I feel privileged and honoured to be a part of this distinguished family of AGCL. I offer my heartfelt congratulations to all my fellow AGCLians for achieving success through their dedicated services to the company. Success is nothing but a progressive realization of vision and I take this opportunity to extend my gratitude to our predecessors for having such a vision for AGCL.

My dear colleagues, Assam Gas Company Limited is going through a major transition wherein every carefully taken step will lead us to a desired goal and at the same time a step in the wrong direction may push us back. The traditional way of doing business will no longer hold good and we must look for expanding our business through diversification in the field of energy. With your support, I am confident that AGCL will be able to maintain its leadership position in the emerging Natural gas marketing business and expand its activities through the retail outlets and CGD business. It is worth mentioning that Hon'ble Chief Minister of Assam, Dr. Himanta Biswa Sarma has set a challenging goal for AGCL to enhance its present turnover from around Rs. 300 Cr. to Rs. 1000 Cr. in the next three years time. His thoughtful words have greatly encouraged us to put all efforts to proceed towards this goal.

Before signing off, I whole heartedly appreciate the support extended by the Govt. of Assam, all the stake holders and our valued consumers for being part of the success story of AGCL. Without their patronage, this glorious journey of six decades would not have been possible. I also extend my gratitude to all the members of the Diamond Jubilee Celebration Committee for making the events successful.

(Gokul Ch. Swargiyari)



# Board of Directors



**Bolin Chetia**  
Chairman



**Indra Gogoi**  
Vice Chairman



**Oinam SaranKumar Singh, IAS**  
Director



**Tarun Ch. Saharia**  
Director



**Mayuri Chetia**  
Director



**Jogen Barpujari**  
Independent Director



**Malay Kr. Das**  
Director



**Gokul Chandra Swargiyari**  
Managing Director



# উপদেষ্টাৰ কাপেৰে একাঁজলি

বিশ্বৰ বহু মনিষী তথা গুণী জ্ঞানী ব্যক্তিসকলৰ জন্ম জয়ন্তী উদযাপন কৰাৰ দৰে বিভিন্ন অনুষ্ঠান, প্ৰতিষ্ঠানৰো জন্ম জয়ন্তী, জন্মোৎসৱ, জন্মদিন বা প্ৰতিষ্ঠা দিৱস উদযাপন কৰা হয়। ঠিক তেনেদৰে আমাৰ অসম গেছ কোম্পানীও ব্যতিক্ৰম নহয়। ইতিমধ্যে অনুষ্ঠিত হৈ যোৱা ৰূপালী, সোণালী জয়ন্তীৰ দৰে হীৰক জয়ন্তী উদযাপন কৰাৰ নেপথ্যত এই অভাজনৰ দুই এযাৰ কথা উল্লেখ কৰাৰ প্ৰাসংগিকতাও নথকা নহয়। যোৰহাট অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ কেইজনমান অধ্যাপকৰ সৈতে অন্য এক বিষয়কলৈ কোম্পানীৰ সভাকক্ষত পৰিচালন সঞ্চালকৰ উপস্থিতিত আলোচনাত মিলিত হওঁতে কথা প্ৰসঙ্গত আমাৰ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তীৰ কথা ওলাল। আকৌ পৰৱৰ্তী সময়ত চলিত বছৰৰ ৩১ মাৰ্চ দিনটো আমাৰ বাবে উল্লেখযোগ্য দিন অৰ্থাৎ প্ৰতিষ্ঠা দিৱস। ষাঠি বছৰ পূৰ্ণ কৰি উদ্যোগ জগতত অভিলেখ সৃষ্টি কৰা আমাৰ কোম্পানীটোৰ বয়সো হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষৰূপে পালন কৰাৰ অনুভৱ এটা আপোনা আপুনি উপজিল। অকল সেয়ে নহয়, বিগত বছৰৰ শেষ ভাগত অতি ব্যস্ততাৰ মাজতো অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্রী ড॰ হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মাদেৱৰ ক্ষন্তেকীয়া পদাৰ্পণে হীৰক জয়ন্তী উদযাপনৰ প্ৰস্তাৱত সন্মোহিত হৈ বৰ উল্লাসেৰে ভাগ লোৱাৰ আশ্বাস দি আমাৰ সকলোকে উৎসাহিত কৰিলে।

এনেধৰণৰ আলোচনা বিলোচনা আৰু সন্তোষজনক সঁহাৰিয়ে আমাৰ পৰিচালন সঞ্চালক মহোদয়কে প্ৰমুখ্য কৰি সকলোকে উৎসাহিত কৰাৰ ফলশ্ৰুতিতে হীৰক জয়ন্তী উদযাপনৰ সপোন বাস্তৱায়িত হ'ল।

এটা কথা বাৰে বাৰে অনুভৱ কৰোঁ যে, যি জয়ন্তীয়েই নহওক, ই প্ৰকৃততে আয়ুসৰ বা পৰিবৰ্তনৰ এখন ছবি ডাঙি ধৰে, সাবটি ৰাখে অতীত। পিছলৈ সিয়েই বুৰঞ্জীলৈ ৰূপান্তৰিত হৈ ইতিহাসত পৰিণত হয়।

সেয়া যিয়েই নহওক, এক কথাত ক'বলৈ গ'লে অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে ষাঠি বছৰত ভৰি দি উদ্যোগ বিকাশৰ বস্তিৰে অসমৰ উদ্যোগ জগত পোহৰাই ৰখাত যি ভূমিকা পালন কৰি আহিছে তাৰেই স্বাক্ষৰ হিচাপে চিৰস্মৰণীয় হৈ ৰ'ব আমাৰ এই হীৰক জয়ন্তী।

জয়তু অসম গেছ কোম্পানী  
জয়তু মাতৃভূমি  
জয় আই অসম।

হৰেন চন্দ্ৰ মহন্ত  
হীৰক জয়ন্তী উদযাপন সমিতি



## President's message

Assam Gas Company Limited has officially turned sixty this year and we are very delighted to be a part of the Diamond Jubilee Celebration. Reflecting on this long journey, we feel thrilled and overwhelmed with joy. It has no less than a roller coaster ride - full of ups and downs, but eventually, through innovation, trust, collaboration and excellence we are marching with full throttle in our path to success. All of this would not have been possible without the sincere contribution of all those involved – our colleagues, our esteemed customers, our contractors/ vendors and all those who have supported us directly or indirectly. I truly believe our passion will help us build on the solid business foundation we have laid with commitment, respect, and a sustainable approach, during our journey.

A conscious effort has been made by AGCL leadership to initiate a few key events and activities from amongst the many that the AGCL-Diamond Jubilee Celebration Committee had suggested. The events and activities would be executed through various Sub-committees led by Senior AGCL officials along with other enthusiastic officers and staff.

I thank everyone who have put their best endeavors to make the celebration a grand success. It is an honor and privilege for me to be a part of AGCL family during the 60th Anniversary celebration. My best wishes to all employees and their family members and may AGCL soar high and become a leading energy provider in the country.

**N.H. Hazarika**

Diamond Jubilee Celebration Committee



## সাধাৰণ সম্পাদকৰ একলম...

কোনো এক অনুষ্ঠানে সফলতাবে ৬০ বছৰ গৰকাটো নিশ্চয়কৈ গৌৰৱৰ বিষয়। অসম গেছ কোম্পানী, অসম চৰকাৰৰ এটি ক্ষুদ্ৰ প্রতিষ্ঠান, যি ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত প্রতিষ্ঠিত হৈ ২০২২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত ৬০ বছৰ সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ আগবাঢ়িছে। ভগৱানৰ আশীৰ্বাদত তথা সকলো নিষ্ঠাবান কৰ্মচাৰীৰ কষ্টৰ বিনিময়ত এই কোম্পানীয়ে বিগত বছৰবিলাকত বিভিন্ন প্ৰতিকূল পৰিস্থিতি নেওচি অতি কৃতকাৰ্য্যতাৰে কাম সম্পাদন কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে যাৰ পৰিণতিত সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰত সুকীয়া স্থান দখল কৰিব পাৰিছে। এই কোম্পানী গঠন কৰা সেই মহান ব্যক্তিসকললৈ তথা সকলো কৰ্মচাৰীলৈ এই সুযোগতে মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জনাইছো। বৰ্তমান দিনত কোম্পানীৰ পৰিসীমা আগৰ তুলনাত যথেষ্ট বৃদ্ধি পাইছে। পাইপৰ দ্বাৰা ঘৰুৱা আৰু ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানক গেছ দিয়াৰ উপৰিও যান-বাহন আদিতো গেছ ভৰাই চলোৱা (চি এন জি) প্ৰকল্প সম্পূৰ্ণ হৈছে।

আজিৰ এই পৱিত্ৰ ক্ষণত অসম গেছ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী মহোৎসৱৰ উদযাপন সমিতিৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে কেইশাৰীমান কোম্পানীৰ স্মৃতিগ্ৰন্থখনি লিখিবলৈ পাই যথেষ্ট উৎফুল্লিত হৈছো। ৬০ বছৰীয়া হীৰক জয়ন্তী উপলক্ষে একাধিক কাৰ্য্যসূচীৰে বাচকবনীয়া সমাৰোহ অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ মনস্থ কৰা হৈছে। ৬ মাৰ্চ তাৰিখে এই মহোৎসৱৰ শুভ আৰম্ভণি কৰি ৩১ মাৰ্চ ২০২২ তাৰিখে সামৰণি মৰা হ'ব। জিলাভিত্তিক তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা, স্থানীয় বিদ্যালয়সমূহৰ ভিতৰত কুইজ প্ৰতিযোগিতা, মুকলি মাৰাথন প্ৰতিযোগিতা আদিৰ আয়োজন কৰা হৈছে যাতে কোম্পানীৰ দাঁতি-কাষৰীয়া লোকসকলো এই মহোৎসৱৰ অংশীদাৰ হ'ব পাৰে। ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে ৰাতিপুৱাৰ ভাগত এখনি মুকলি সভাৰ আয়োজন কৰা হৈছে য'ত অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী মহোদয়ে মুখ্য অতিথিৰূপে আসন গ্ৰহণ কৰাৰ পূৰ্ণ সম্ভাৱনা আছে। গধূলি পৰ্বলৈ এখনি আটক ধুনীয়া সাংস্কৃতিক সন্ধিয়াৰো আয়োজন কৰা হৈছে। এই হীৰক জয়ন্তী মহোৎসৱৰ লগত জড়িত সকলো সদস্য আৰু সদস্যলৈ তেখেতসকলৰ সহায়-সহযোগিতাৰ বাবে মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। মই বিশেষভাৱে ধন্যবাদ জনাইছো এই মহোৎসৱৰ সভাপতি নজৰুল হুছেইন হাজৰিকা ডাঙৰীয়া আৰু উপ-সভাপতি ময়ূৰীমা গোস্বামী বৰুৱা ডাঙৰীয়ালৈ, তেখেতসকলে আগবঢ়োৱা বিভিন্ন উপদেশসমূহৰ বাবে। স্মৃতিগ্ৰন্থখনিৰ প্ৰকাশৰ বাবে অশেষ কষ্ট কৰি অহাৰ বাবে ইয়াৰ দায়িত্বত থকা সকলোজনকে মই ধন্যবাদ জনাইছো।

সৰ্বশেষত অসম গেছ কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী মহোৎসৱৰ উদযাপন সমিতিৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে দায়িত্বভাৰ আমাৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰাৰ বাবে পৰিচালন সঞ্চালক শ্ৰীযুত গকুল চন্দ্ৰ স্বৰ্গীয়াৰী দেৱলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো আৰু হীৰক জয়ন্তী মহোৎসৱ সকলো প্ৰকাৰেৰে সফল হওঁক অসম গেছ কোম্পানী দোপত দোপে আগবাঢ়ি যাওঁক এইয়ে ভগৱানৰ ওচৰত একান্ত প্ৰাৰ্থনা।

ৰিপুঞ্জয় ফুকন

(ৰিপুঞ্জয় ফুকন)  
হীৰক জয়ন্তী মহোৎসৱৰ উদযাপন সমিতি



# সম্পাদকীয়



৩১ মাৰ্চ, ১৯৬২ চনত জন্মগ্ৰহণ কৰি বহু ঘাত-প্ৰতিঘাত উলংঘি দেশৰ অগ্ৰণী প্ৰতিষ্ঠান অসম গেছ কোম্পানীয়ে আজি ষাঠি বছৰীয়া জন্মদিন উদযাপন কৰিবলৈ প্ৰস্তুত হৈছে। ১৯৬৭ চনৰ ১৮ ছেপ্টেম্বৰত ৰাজ্যৰ অব্যৱহৃত প্ৰাকৃতিক গেছৰ সদ্ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰচেষ্টাৰ ফলশ্ৰুতিত আৰম্ভ হৈছিল নামৰূপ তাপ বিদ্যুৎ কেন্দ্ৰলৈ পাইপযোগে গেছৰ সৰবৰাহ। সেই ঐতিহাসিক মুহূৰ্তত আৰম্ভ হোৱা যাত্ৰাৰ পৰা আধুনিক যুগৰ ব্যৱসায়িক প্ৰত্যাহ্বানৰ লগত খাপ-খোৱাকৈ ব্যৱসায়িক ভিন্নতা অনাৰ প্ৰস্তুতি চলাইছে আজি অসম গেছ কোম্পানীয়ে। দৈনিক আৱণ্টিত ১৭ লাখ ঘনমিটাৰ প্ৰাকৃতিক গেছৰ ব্যৱসায় যদিও এক প্ৰত্যাহ্বান তথাপিও কোম্পানীৰ আংগিক আৰু অৰ্থনৈতিক উৎকৰ্ষৰ বাবে অসম গেছ কোম্পানী পৰিয়ালে দুগুণ উদ্যমেৰে সাজু হৈছে। কোৱা বাহুল্য যে কোম্পানীৰ এই উৎকৰ্ষই ৰাজ্যখনলৈও কঢ়িয়াই আনিব সুদূৰপ্ৰসাৰী উন্নয়ন। ষাঠি বছৰ ধৰি দেশৰ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছৰ ক্ষেত্ৰখনত নিজস্ব অস্তিত্ব বজাই ৰখাৰ গৌৰৱময় গাঁথা অক্ষুণ্ণ ৰখাৰ লগতে এই সাফল্যৰ বাবে হীৰক জয়ন্তী উদযাপন সমাৰোহলৈ আগবাঢ়িছে। এই বৰ্ণিল জয়যাত্ৰাৰ সাক্ষী হৈ ৰ'ব আমাৰ এই ক্ষুদ্ৰ প্ৰয়াস - হীৰক জয়ন্তী স্মৃতিগ্ৰন্থ “ঈশিৰ”। পুৰণি দিনৰ স্মৃতি আৰু নতুন চিন্তাৰ সমাবেশত সকলোৰে মাজত সংস্থাপিত হ'ব এক মিলন সেতু “ঈশিৰ”। এয়া সম্পাদনা সমিতিৰ এক মধুৰ স্বপ্ন।

বিভিন্ন গল্প-কবিতা-প্ৰবন্ধ ইত্যাদিৰে স্মৃতিগ্ৰন্থখনিৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়োৱা সকলো ব্যক্তি বিশেষ, আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা সমূহ প্ৰতিষ্ঠান, অসম গেছ কোম্পানীৰ পৰিচালন সঞ্চালক শ্ৰীযুত গকুল চন্দ্ৰ স্বৰ্গীয়াৰীদেৱ প্ৰমুখ্যে নিৰ্দেশকমণ্ডলী, প্ৰকাশক গোষ্ঠী এক্সক্লুচিভ এডভাৰ্টাইজিং প্ৰাইভেট লি. সকলোকে এই আপাহতে সম্পাদনা সমিতিৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

“ঈশিৰ”ক সৰ্বাংগসুন্দৰ কৰিবলৈ যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা চলোৱা হৈছে। তৎসত্ত্বেও দীঘলীয়া সময়ৰ ইতিহাস সামৰি, চৌপাশৰ লেছেৰি বুটলি, তথ্য সংগ্ৰহৰ অসুবিধা তথা সময়ৰ বাধ্যবাধকতাৰ বাবে আমাৰ অলক্ষিতে যিখিনি দোষ ত্ৰুটি ৰৈ গ'ল তাৰ বাবে আমি ক্ষমাপ্ৰাৰ্থী। “ঈশিৰ”ৰ প্ৰকাশত জড়িত সকলো পক্ষলৈ পুনৰবাৰ হিয়াভৰা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। শেষত হীৰক জয়ন্তী সমাৰোহৰ সফল পৰিসমাপ্তি কামনাৰে-

(মণ্ডুৰীমা গোস্বামী বৰুৱা)





# Editorial Committee



**Mayurima Goswami Baruah**  
Editor



**Suman Baruah**  
Member



**Deepok Kr. Khaund**  
Member



**Angshuman Thakur**  
Member



**Gaurov Konwar**  
Member

# আধুনিক পৰিমণ্ডলত অসমৰ লোক-সংস্কৃতি



ড° অনিল শইকীয়া  
বিশিষ্ট লোক সংস্কৃতিৰ গৱেষক



সংস্কৃতি হ'ল এটা জাতিৰ সামগ্ৰিক জীৱন গাঁথা। য'ত শৰ্য্যা ত্যাগ কৰাৰ পৰা ৰাতি পুনৰ শৰ্য্যা গ্ৰহণ কৰালৈকে, দৈনন্দিন জীৱনৰ সকলো কাম-কাজ আলফুলে প্ৰতিফলিত হয়। য'ত গৰিমামণ্ডিত হয়, জাতি এটিৰ উৎসৱ অনুষ্ঠান পূজা-পাৰ্বণসমূহৰ বিমল প্ৰতিচ্ছবি। য'ত মহিমামণ্ডিত হয়, সামাজিক ৰীতি-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, প্ৰবচন, নীতি-বচন, বিশ্বাস-অবিশ্বাস, তন্ত্ৰ-মন্ত্ৰ, বেজ-বেজালীসমূহ, য'ত সংগোপনে মূৰ্ত হৈ থাকে, অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰ আদি সামাজিক ৰীতিসমূহ। সবাবোপৰি য'ত স্বাভাৱিক অথবা চঞ্চল-অচঞ্চল গতিত টগবগাই থাকে গীত, নাচ, বাদ্যছন্দ নাট্য প্ৰভৃতি কলাসমূহ। সৰ্বশেষত য'ত সবিস্তাৰে বৰ্ণিত হয় জাতীয় খেলা-ধুলা, চিত্ৰকলা, ভাস্কৰ্য আৰু স্থাপত্য আদি বিষয়সমূহ। এক কথাত, এটা জাতিৰ সামগ্ৰিক বৈশিষ্ট্যই সংস্কৃতি। (Sum total of all characteristics of a Nation is culture)।

লোক-সংস্কৃতি (Folk culture) শব্দটো 1846 চনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে ডব্লিউ. জে. থমছে (W.J. Thoms) ব্যৱহাৰ কৰিছিল। তেওঁ লোক-সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞাত পৰম্পৰা (tradition), জাতীয় নিৰ্ভৰশীলতা (Community dependence), সামগ্ৰিক সজাগতা আৰু সচেতনতা (collective awareness and consciousness) প্ৰভৃতি বিষয়সমূহৰ কথা কৈছে। আৰু লোক সংস্কৃতি? লোক-সংস্কৃতি শব্দটোক সংস্কৃতি শব্দৰ পৰা বৰ বেছি নিলগাই চাব নোৱাৰি। কাৰণ লোক সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞাত কোৱা হৈছে- লোক সংস্কৃতি হৈছে কোনো এটা অঞ্চলত একত্ৰিত হৈ থকা সমগোষ্ঠীয় মানুহৰ পৰম্পৰাগত সামগ্ৰিক জীৱন চৰ্চাৰ বিৱৰণ। সংজ্ঞাটিত গুৰুত্বপূৰ্ণ শব্দ দুটি হৈছে- 'এটা অঞ্চল' আৰু 'সমগোষ্ঠীয় মানুহ'। লোক সংস্কৃতিত এটা অঞ্চলৰ সমগোষ্ঠীয় মানুহৰ ধ্যান ধাৰণাক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে। আনহাতে সংস্কৃতিত সামগ্ৰিকতাক সামৰি লোৱা হৈছে। যি অতীতৰ লগত বৰ্তমানৰ এক সেতু গঢ়ি তোলে, যি এটা প্ৰজন্মৰপৰা আন এটা প্ৰজন্মলৈ, আনকি নিজেও গম নোপোৱাকৈ সংশোধিত হৈ অথবা পৰিশীলিত হৈ প্ৰবাহিত হৈ থাকে, যি এটা জাতিৰ উমৈহতীয়া সম্পত্তি। এই উমৈহতীয়া সম্পত্তিৰ কিছুমান অধ্যায় সময়ৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত বৰ্জিত হয় আৰু কেতিয়াবা সেই একেটা অধ্যায়েই নানা ৰহণেৰে ৰহণীয়া হৈ আগবাঢ়ি গৈ থাকে।

লোক-সংস্কৃতি শব্দটোৰ লগত 'প্ৰকৃতি নিৰ্ভৰশীল নিৰক্ষৰ এচাম কৃষক-শ্ৰমিকে' বাস কৰা এখন ধুনীয়া সমাজ জিলিকি থাকে। যিখন সমাজৰ জীৱন আৰু জীৱিকাৰ মূল উপজীৱ্য হ'ল প্ৰকৃতিৰ সম্পদসমূহ। এটা সময়ত মানুহে জীৱিকাৰ অন্বেষণত নদী, পথাৰ আৰু অৰণ্যত অহৰহ অনুসন্ধান কৰিছিল, প্ৰকৃতিৰ সম্পদৰাজী বিভিন্ন দিশৰপৰা চালিজাৰি চাইছিল। সেইসমূহৰ বিভিন্ন পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিছিল। কোনবোৰ গুটি খায়, কোনবোৰ নাখায়, কোনবোৰ ঔষধ, কোনবোৰ বিষাক্ত সেইবোৰ পৰীক্ষা কৰিছিল। পৰীক্ষা কৰোতে কোনোজনৰ হয়তো মৃত্যুও হৈছিল। সেইখন সমাজেই লোক-সমাজ (Folk Society) য'ত নিৰন্তৰ সাধনা আৰু চৰ্চা হৈছিল। উদঘাটন

কৰিছিল প্ৰকৃতিৰ বিভিন্ন ৰহস্য আৰু য'তেই ৰৈ গৈছিল তাৰ পৰাই দেৱ-দেৱীৰ কল্পনা কৰিছিল। লোক-সমাজৰ ব্যক্তিসকল নিৰক্ষৰ হ'ব পাৰে, সেই বুলি 'হোজা' নহয়। কাৰণ যি সময়ত সমস্ত লোক-সাহিত্য, লোক-সংগীত, লোক-প্ৰবচন, লোকৰীতি-নীতি ৰচনা হৈছিল, যি সময়ত সমস্ত গছ-গছনিৰ নামকৰণ কৰা হৈছিল, গছ-গছনিৰ ঔষধিগুণ নিৰূপণ কৰা হৈছিল, জীৱ-জন্তুৰ নামকৰণ কৰা হৈছিল, জীৱ-জন্তুক বশ কৰাৰ কৌশল আয়ত্ত কৰিছিল, সেইসময়ত আজিৰ দৰে বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় নাছিল। সেইকাৰণেহে তেওঁলোক নিৰক্ষৰ আছিল। হয়তো ক'বাত দুই-এখন 'টোল' আছিল। সেয়া এপাচি কচুশাকত এটি জালুকৰ দৰে। আজিৰ দৰে বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় থকাহেঁতেন, যিসকল লোকে ইমান সুন্দৰ গীত-মাত-নাম ৰচনা কৰিছিল, বিভিন্ন নাচোন-ভঙ্গিমাৰ সৃষ্টি কৰিছিল, বাদ্যহৃদৰ সৃষ্টি কৰিছিল, সাধুকথা ৰচনা কৰিছিল, নীতি কথা, প্ৰবচন ৰচনা কৰিছিল, মন্দিৰ সাজিছিল, মন্দিৰৰ দেৱালত নানা ভঙ্গিমাৰ মূৰ্তি সাজিছিল, কৃষি কৰাৰ অভিনৱ প্ৰথা উদ্ভাৱন কৰিছিল, শক্তিশালী শব্দৰে মন্ত্ৰ ৰচনা কৰিছিল.... প্ৰকাণ্ড আকাৰৰ হাতী ধৰাৰ অভিনৱ কৌশল উদ্ভাৱন কৰিছিল নিজে ৰচনা কৰা আৰু আনে ৰচনা কৰা শ-শ পদ-ঘোষা মনত ৰাখিছিল, সেইসকল কেতিয়াও হোজা হ'ব নোৱাৰে- তেওঁলোকৰ আছিল অসাধাৰণ মেধা, প্ৰখৰ স্মৃতিশক্তি আৰু বুদ্ধিমত্তাৰ অধিকাৰী। তেতিয়াৰ দিনত আজিৰ দৰে বিদ্যালয় মহাবিদ্যালয় থকাহেঁতেন এইসকল সৃষ্টিশীল লোকৰ ভিতৰতে কিছুমানে পৰীক্ষাত আটাইতকৈ ভাল ফলাফল দেখুৱালেহেতেন। সেই সময়ত আজিৰ দৰে উদ্যোগ-কল কাৰখানা থকা হ'লে এইসকল মেধাৱী লোকেই আটাইতকৈ উচ্চপদসমূহত অধিস্থিত হ'লেহেঁতেন। সেই সময়ত আজিৰ দৰে উদ্যোগ-কল-কাৰখানা নাছিল সেইকাৰণেই কৃষি কৰিছিল। সেই সময়ত তেওঁলোকৰ চৌদিশ পথাৰ, নদী, অৰণ্য আৰু অৰণ্যৰ মাজৰ লুংলুঙীয়া বাটপথেৰে ভৰা আছিল বাবে, তেওঁলোকৰ (লোক-সমাজৰ) সমস্ত চিন্তাত, প্ৰকৃতি আৰু নিজৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ স্বাধীন কাম-কাজে আগস্থান লাভ কৰিছিল। আজিৰ দৰে বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় নথকাৰ বাবেহে নিৰক্ষৰ বুলি কোৱা এচাম অসাধাৰণ মেধা প্ৰখৰ স্মৃতিশক্তিৰ অধিকাৰী আৰু এচাম বুদ্ধিদীপ্তলোকে অনেক লোক-গাঁথাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। যাৰ সমস্ত সৃষ্টিত বৰ্ণিত হৈছিল জীৱনৰ আশা-নিৰাশা, সুখ-দুখ, প্ৰেম-সপোন, হাঁহি-কাদোন, পোৱা-নোপোৱা, মিলন-বিৰহৰ অলেখ ডুখৰীয়া ছবি, যাৰ সমগ্ৰ সৃষ্টিৰাজি হৈ পৰিছিল জাতি, ধৰ্ম, বৰ্ণ, লিঙ্গ নিৰ্বিশেষে সমস্তৰে উমৈহতীয়া সৃষ্টি, য'ত নাথাকিছিল কোনো ৰচকৰ নাম। ৰচনাসমূহ আনৰ হৈয়ো হৈ পৰিছিল নিজৰ। কাৰণ যিসমূহত সুবাসিত হৈছিল নিজৰ বুকুৰ স্বপ্ন। চুটি চুটি ৰচনা, সহজে মনত ৰাখিব পৰা ৰচনা, হৃদয়ৰ বতৰা থকা ৰচনা। সেই বতৰা-মনৰ বতৰা, প্ৰাণৰ বতৰা। সেই কাৰণে ঘূৰাই-পকাই গাইছিল। পুনৰাবৃত্তি কৰিছিল, ইজনৰ পৰা সিজনৰ মুখলৈ গৈছিল, পৰিশীলিত হৈছিল, সংশোধিত হৈছিল। ঠিক একে ধৰণেই হৈছিল অন্যান্য ৰচনাসমূহৰ ক্ষেত্ৰতো। এই যে সাজি সাজি সাধু কৈছিল, গল্প কৈছিল, সেইবোৰো সংশোধন হৈছিল, সংবৰ্দ্ধন হৈছিল, হয়তো অধিক পৰিশীলিত হৈছিল। তেনেকৈ আহি আহি এদিন এটা নান্দনিক ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰিছিল। তেনে ধৰণৰ সৃষ্টিসমূহেই আজিৰ লোক-সংস্কৃতি। লোক-সংস্কৃতি পৰিশোধিত হ'ব পাৰে, পৰিমাৰ্জিত হ'ব পাৰে। কোনো প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ কেতিয়াও লোক সংস্কৃতিৰ অন্তৰায় হ'ব নোৱাৰে। কাৰণ পৃথিৱীত বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন মহামাৰী হৈছে, আকাল হৈছে, প্ৰবল ভূমিকম্প হৈছে। তাৰ মাজতো লোক সংস্কৃতিয়ে নিৰন্তৰ নিজৰ জয়ধ্বজা উৰুৱাই আহিছে। উদাহৰণস্বৰূপে অসমত ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষ দশকত আৰু কুৰি শতিকাৰ প্ৰথম দশকত ক'লাজ্বৰ ৰোগে গাঁৱৰ পিছত গাঁও উচন কৰিছিল। এনেকুৱাও হৈছিল যে নগাঁও জিলাত পাঁচ ভাগৰ তিনি ভাগ মাটিত খেতি কৰিবলৈ মানুহৰ নাটনি হৈছিল। তাৰ পাছত 1918-19 চনত সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষত ইনফ্লুয়েঞ্জা ৰোগে মহামাৰী ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল।

সেইবছৰ দুটা ইমান মানুহৰ মৃত্যু হৈছিল যে 1921 চনত 1911 চনৰ লোকপিয়লৰ জনসংখ্যাতকৈ দহ নিযুত জনসংখ্যা কমি গৈছিল। 1901 চনৰ পৰা 1911 চনলৈ ভাৰতৰ জনসংখ্যা প্ৰায় ডেৰ কোটি বৃদ্ধি হৈছিল। সেই হিচাবত 1911 চনৰ পৰা 1921 চন সময়ছোৱাত দুই কোটি জনসংখ্যা বৃদ্ধি হ'ব লাগিছিল। নহ'ল। কাৰণ, ইনফ্লুয়েঞ্জা ৰোগত ইমান মানুহৰ মৃত্যু হৈছিল যে দহ নিযুত জনসংখ্যা কমিহে গৈছিল। অৰ্থাৎ প্ৰায় এক কোটি নব্বৈ লাখ মানুহৰ মৃত্যু হৈছিল। অৱশ্যে সেই সময়ত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰো অগ্ৰগতি হোৱা নাছিল। সেয়া যিয়ে নহওক লাগে, প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগে এটা ভয়ংকৰ অৱস্থা সৃষ্টি কৰিলেও, ইয়াৰ পৰা লোক সংস্কৃতি সাময়িকভাৱে ক্ষতিগ্ৰস্ত হ'লেও ইয়াৰ যি ধাৰাবাহিকতা সেয়া কিঞ্চিৎ মানেও স্থবিৰ হোৱা দেখা নাযায়। এনেবোৰ দিশ অনুধাৱন কৰিয়ে হয়তো লোক সংস্কৃতিৰ বিখ্যাত পণ্ডিত চি.এফ.প'টাৰে (C.F. Potter) কৈছিল যে লোক সংস্কৃতি এক জীৱন্ত জীৱাশ্ম। যি মৃত্যুক অস্বীকাৰ কৰে (a... lively fossil, which refuse to die.) যি মন্দিৰৰ ভগ্নাৱশেষত লুকাই থাকিলেও, জীয়াই থকাৰ দৰে মূৰ দাঙি থাকে। প'টাৰৰ এই অনুভৱ চিৰকালৰ বাবে স্মৰণীয়। তথাপিও অনুভৱ কৰিবৰ মন যায় চি. এফ.প'টাৰৰ জীৱন কাল আছিল 1885 চনৰ পৰা 1962 চনলৈ। সেইসময়ত সকলো দিশৰ পৰা লোক সংস্কৃতি জয়জয়কাৰ আছিল। তেখেতে লোক সংস্কৃতিৰ ধুনীয়া ঘৰখনক প্ৰযুক্তিৰ বিভিন্ন মাধ্যমেৰে ক্ষতিগ্ৰস্ত অথবা জাকত জিলিকা কৰি তুলিব পাৰে, সেই দিশটো হয়তো সিমানকৈ অনুভৱ কৰা নাছিল। কাৰণ প্ৰযুক্তিৰ মাধ্যমত লোকসংস্কৃতি যুগযুগলৈ সংৰক্ষণে হ'ব পাৰে অথবা প্ৰযুক্তিৰ হাতোৰাত লোক সংস্কৃতিত আঁচোৰো পৰিব পাৰে।

সাম্প্ৰতিক কালৰ প্ৰযুক্তিৰ বিভিন্ন মাধ্যমে সমাজ ব্যৱস্থাক যেনেধৰণে ছানি ধৰিছে আৰু তাৰ সুবাদতে জীৱন চৰ্চা যেনে ধৰণে বিকশিত আৰু পৰিবৰ্তিত হৈছে সেয়া অনুভৱ কৰি লোক সংস্কৃতি ক্ষতিগ্ৰস্ত হ'ব পাৰে বুলি মানুহ সন্দেহান হৈ পৰিছে। প্ৰযুক্তিৰ বিকাশৰ লগে লগেই সমাজ ব্যৱস্থা দ্ৰুতভাৱে পৰিবৰ্তন হ'বলৈ ধৰিলে। প্ৰযুক্তিৰ আৰ্শীবাদত বিভিন্ন ধৰণৰ কল-কাৰখানাই পৃথিৱীখন ছানি ধৰিলে। মানুহৰ উৎপাদন ব্যৱস্থা সলনি কৰিলে। সমাজত নানান উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠা হ'ল। কৃষিজীৱী সমাজখন দুভাগ হ'ল। কৃষিগুৰু থকা এচামলোক শিল্পখণ্ডলৈ বা উদ্যোগখণ্ডলৈ ধাবিত হ'ল। কৃষিগুৰু হয়তো বছৰৰ দুই-তিনিমাহ সময় আজৰি পাইছিল। উদ্যোগখণ্ডত বছৰত বাৰমাহেই কাম কৰিব লগা হ'ল। ফলস্বৰূপে উদ্যোগখণ্ডত কাম কৰা মানুহৰ অৱসৰৰ সময় কমি আহিল। যি সময়ত সমাজৰ প্ৰায় সকলোলোক কৃষিতে নিমগ্ন হৈ আছিল সেই সময়ত সকলো মিলি লোক সংস্কৃতিৰ চৰ্চা কৰিছিল। লাহে লাহে যেতিয়া সমাজখন দুটা ভাগত বিভক্ত হ'ল তেতিয়া লোক সংস্কৃতিলৈ আৰু এটা প্ৰত্যাহ্বান আহিল। সেয়া হ'ল লোক সংস্কৃতি চৰ্চা কৰা মানুহৰ সংখ্যা কমি আহিল। ইয়াৰ মাজতে অৱধাৰিত নিষ্ঠুৰ সত্যটো হ'ল, যিচাম মানুহ প্ৰযুক্তিখণ্ডলৈ ধাবিত হ'ল সেইচাম মানুহ তুলনামূলকভাৱে কৃষিগুৰু থাকি যোৱা মানুহতকৈ হয়তো বেচি মেধাসম্পন্ন। আগতে সেইচাম মেধা মানুহৰ এটা অংশই লোক সংস্কৃতিৰ চৰ্চা কৰিছিল। ইবোৰ কাৰণত প্ৰযুক্তিৰ আগ্ৰাসন লোক সংস্কৃতিৰ সাধনাত সামান্য ভাবেও হ'লেও অন্তৰায় হ'বলৈ ধৰিলে। সেইকাৰণে হয়তো প্ৰযুক্তি লোক সংস্কৃতিৰ বাবে প্ৰত্যাহ্বান হৈ পৰিল।

প্ৰযুক্তিয়ে লোক সংস্কৃতিলৈ প্ৰত্যাহ্বান অনাৰ বহু আগতেই কিন্তু লোক সংস্কৃতিয়ে এটি সৰ্বজন গৃহীত নান্দনিক ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰিছিল। সেই ৰূপটি সকলো দিশৰেপৰা সুন্দৰ... মন পৰশা। সেই ৰূপটো যেতিয়া বিনাদ্বিধাই সকলোৱে সেই ধৰণেই গ্ৰহণ কৰিলে, তেতিয়া কোৱা হ'ল এয়া আমাৰ পৰম্পৰা। স্মৰ্তব্য যে পৰম্পৰা সদায় সমাজৰ ক্ৰমবিকাশৰ কোনো এটা স্তৰৰ পৰাহে আৰম্ভ হয়। ক্ৰমবিকাশৰ স্তৰে স্তৰে পৰম্পৰাৰ বুকুতে নতুন পৰম্পৰাৰ সৃষ্টি হয়। সেইকাৰণেই কোৱা হয়, কোনো পৰম্পৰাই স্থায়ী হ'ব নোৱাৰে। পৰম্পৰাৰ বুকুতে পৰম্পৰাৰ জন্ম হয়, পৰম্পৰাৰ

বুকুত পৰম্পৰা লীন হয়, পৰম্পৰাৰ আশ্ৰয়তে নতুন পৰম্পৰা সৃষ্টি হয়। এটি উদাহৰণত ধাৰণাটো স্পষ্ট হ'ব, ধৰা হওক, অসমৰ বিহু। এটা সময়ত চ'তৰ মাহৰ সন্ধিয়াৰপৰা ৰাতিলৈকে অৰণ্যৰ কাষত বিহু মৰাৰ পৰম্পৰা আছিল। তেতিয়া বৃত্তাকাৰে বিহু মাৰিছিল। এটা সময়ৰপৰা গৃহস্থৰ চোতালত বিহুমৰা আৰম্ভ হ'ল, পৰম্পৰাৰ বুকুত জন্ম হ'ল পৰম্পৰা। ইংৰাজসকল অসমলৈ অহাৰ পাছত ক্ৰমে ক্ৰমে অন্য এখন সমাজৰ সৃষ্টি হ'ল। চ'ত মাহৰ ৰাতি বিহু লাহে লাহে কমি আহি কালক্ৰমত নাইকিয়া হ'ল। পৰম্পৰাৰ বুকুত পৰম্পৰা লীন গ'ল। অৱশ্যে চোতালৰ বিহু চলি থাকিল। পুনৰ পৰম্পৰাৰ বুকুৰ পৰা মঞ্চ বিহুৰ পৰম্পৰা সৃষ্টি হওঁ হওঁ।

অসমত আধুনিকতাৰ উষাৰ পোহৰ আৰম্ভ হৈছিল ইংৰাজসকল অসমলৈ অহাৰ পাছত। 1826 চনত ইংৰাজসকল ঘটনাচক্ৰত অসমলৈ আহে। আহি অসমৰ শাসনৰ বাঘজৰী হাতত লয়। তেতিয়াৰ পৰাই অসমৰ আৰ্থসামাজিক ব্যৱস্থাৰ আমূল পৰিৱৰ্তন হ'ল। ইংৰাজসকল অসমলৈ অহাৰ পাছত অসমত ৰে'লগাড়ী চলিল, চাহ বাগিছা হ'ল, তেল কোম্পানী হ'ল, জাহাজ কোম্পানী হ'ল, গেছ কোম্পানী হ'ল। কৰ্ট-কাছাৰী হ'ল, স্কুল-কলেজ হ'ল, লগে লগে অসমৰ কৃষিজীৱী সমাজখন দুভাগ হ'ল। কৃষিজীৱী আৰু চাকৰিজীৱী। সমান্তৰালভাৱে বেপাৰ-বাণিজ্যৰো এখন ক্ষেত্ৰ সৃষ্টি হ'ল। ক্ৰমাগতভাৱে অসমত শিক্ষিত মানুহৰ সংখ্যাও বাঢ়িবলৈ ধৰিলে। শিক্ষিত মানুহখিনিয়ে বিভিন্ন বিভাগত চাকৰি কৰাৰ সুযোগ পালে। অসমত চাকৰি কৰিবলৈও বিভিন্ন ৰাজ্যৰ পৰা মানুহ আহিল। বিশেষকৈ চাহ বাগিচাসমূহলৈ বহু শ্ৰমিকৰ অন্য ৰাজ্যৰ পৰা আমদানি হ'ল। অসমত এক নতুন সংস্কৃতিৰ বাতাবৰণ সৃষ্টি হ'ল। অসমত নাটক মঞ্চস্থ কৰিবৰ বাবে মঞ্চ নিৰ্মাণ কৰা হ'ল। মঞ্চত কেৱল নাটকেই মঞ্চস্থ হৈ নাথাকিল। আৰম্ভ হ'ল লোক সংগীতৰ অনুষ্ঠান, বিহু, টোকাৰীগীত, আইনাম, বিয়ানাম, হাইডাং গীত ইত্যাদি। এটা সময়ত নিজৰ মাজতে মনোৰঞ্জনৰ বাবে কৰা লোক সংস্কৃতিৰ বহু অনুষ্ঠান হৈ পৰিল দৰ্শকৰ মনোৰঞ্জনৰ অনুষ্ঠান। ইংৰাজৰ আগমনৰ পাছত অসমত চ'ত মাহত অৰণ্যৰ কাষত গোৱা ৰাতি বিহু ক্ৰমাগতভাৱে নাইকিয়া হৈ আহি এদিন একেবাৰে নোহোৱা হ'ল। কাৰণ মানুহৰ ব্যস্ততা বাঢ়িল। এয়া সময়ৰ আহ্বান। প্ৰায়সকল মানুহ যেতিয়া কৃষিজীৱী আছিল, তেতিয়া মানুহৰ অফুৰন্ত নিচিন্ত আজৰি সময় আছিল। সেই আজৰি সময়খিনিত বহুত মানুহে নিচিন্তমানে লোক কৃষ্টি চৰ্চা কৰিছিল। কৃষিজীৱী সমাজখন ধন-টকা-পইচা সৰ্বস্ব নহয়। দ্ৰব্য বস্তু উৎপাদন সৰ্বস্বহে। ক্ৰমাগতভাৱে যেতিয়া জনসংখ্যা বাঢ়িবলৈ ল'লে তেতিয়া কৃষিভূমিৰ পৰিমাণো কমি আহিবলৈ ধৰিলে। পৰিসংখ্যিক তথ্যমতে 1901 চনত অসমত পৰিয়ালমূৰি কৃষিভূমিৰ পৰিমাণ আছিল প্ৰায় 51 বিঘা আৰু সম্প্ৰতি পৰিয়ালমূৰি কৃষিভূমিৰ পৰিমাণ প্ৰায় চাৰে তিনি বিঘা। চৰকাৰী হিচাবমতে আৰু 84 শতাংশ খেতিয়কৰ কৃষিভূমি আৰু অন্যান্য ভূমি মিলাই জনমূৰি ভূমিৰ পৰিমাণ চাৰে সাত বিঘা। এইয়ে মাটিৰ পৰিমাণৰ কথা কোৱা হ'ল, ইয়াৰ পৰা অসমৰ কৃষিজীৱী সমাজৰ এখন প্ৰতিচ্ছবি ধাৰণা কৰিব পাৰি। পূৰ্বতে লোক কৃষ্টিৰ চালিকা শক্তি আছিল এখন কৃষিজীৱী সমাজ। এতিয়া লোক কৃষ্টিৰ চালিকা শক্তি কেৱল কৃষিজীৱী সমাজখনেই নহয়। সাম্প্ৰতিক সময়ত লোক সংস্কৃতিৰ সংজ্ঞাত কোৱা হৈছে - 'To day, however folk culture is more inclusively recognised as a dynamic representation of both modern and rural constituents. Historically, handed down through oral tradition and now increasingly through dynamic computer mediated communication,' it relates to cultivation of community and group identity. সাম্প্ৰতিক সময়ত লোক সংস্কৃতিয়ে গ্ৰাম্য আৰু নগৰীয়া দুয়ো অঞ্চলৰে কাৰ্যকলাপ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। সেয়াও এক আধুনিক পৰিমণ্ডল। ঐতিহাসিকভাৱে লোক সংস্কৃতি মৌখিকভাৱে সম্প্ৰসাৰণ হৈছিল। কিন্তু সাম্প্ৰতিক সময়ত কম্পিউটাৰৰ দৰে প্ৰযুক্তি মাধ্যমেৰে

সম্প্ৰসাৰিত হয়। তথাপিও লোক সংস্কৃতি সদায় দলীয় আৰু এটা জাতিৰ উমৈহতীয়া অনুশীলনৰ সম্পদ। এটা সময়লৈকে লোক সংগীতৰ সকলো সৃষ্টি মুখে মুখে বাগৰি আহিছিল। এতিয়া প্ৰযুক্তিৰে সম্প্ৰসাৰিত হয়। এটা সময়ত শদিয়াত ৰচনা কৰা বিহুনাংম এফাঁকি মুখ বাগৰি বোকাখাট পাবলৈ হয়তো কেইবাবছৰো লাগিছিল। এতিয়া প্ৰযুক্তিৰ আশীৰ্বাদত আজি ৰচনা কৰা বিহুনাংম এফাঁকি ইউটিউব বা হোৱাটচ এপৰ সময়ত ৰাতিৰ ভিতৰতে পৃথিৱীৰ ইটো মূৰৰ পৰা সিটো মূৰলৈ ৰজনজনাই যাব পাৰে।

সৃষ্টি হ'ল অন্য এক নান্দনিক পৰিমণ্ডল। সুন্দৰ বৈশিষ্ট্য, সুন্দৰ পদচালনা, হস্ত আৰু শৰীৰ ভঙ্গিমা। ফলস্বৰূপে লোক সংস্কৃতি হৈ পৰিল গৱেষণাৰ বিষয় আৰু অভিজাত শ্ৰেণীৰ সাধনাৰ সমল। তথাপিও লোক সংস্কৃতি সাধনা স্নান পৰা নাই। ইয়াৰ চৰ্চা অব্যাহত আছে। মাথোঁ চৰ্চাৰ মাধ্যমটো বেলেগ হৈছে। পূৰ্বতে দলীয়ভাৱে নিজে নিজে অনুশীলন কৰিছিল। এতিয়া কৰ্মশালাৰ যোগেদি পাঠদান। পূৰ্বতে গুৰুৰ ঘৰত তামোল এটা দি, ঢোল, খোল, বৰগীত শিকিছিল। এতিয়া নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ মাচুল দি শিকা হয়। পূৰ্বতে কাৰোবাৰ ঘৰত আনন্দতে দিহানাংম গাইছিল, কোনোবা লোকগীতৰ শিল্পীৰ লগত বজাই ভাল লাগে বুলিলেই দোতোৰা দগৰ বজাইছিল, কোনোবা হুঁচৰিত ঢোল বজাইছিল। এতিয়া কিন্তু প্ৰত্যেকটো পৰিৱেশনৰ লগত অৰ্থকড়িৰ কথা আহিল। আহিবই। পূৰ্বতে পাৰিছিল। কাৰণ তেতিয়া প্ৰায় সকলো মানুহ কৃষিজীৱী আছিল। প্ৰয়োজনীয় প্ৰায়বোৰ দ্ৰব্য নিজে উৎপাদন কৰি লৈছিল। নিচিন্ত আছিল। এতিয়া সেই কৃষি মাটি দহজনৰ মাজত ভাগ হ'ল। নোজোৰে। সেইকাৰণে এতিয়া লোক-কৃষ্টি চৰ্চা পেছা হৈ পৰিল। জীৱিকা নিৰ্বাহৰ পথ হৈ পৰিল।

সময় বাগৰাৰ লগে লগে সমাজবিজ্ঞানী বা নৃতাত্ত্বিকসকলে লোকসমাজৰ সৃষ্টিসমূহৰ নাম দিলে জনপ্ৰিয় সাহিত্য (Popular literature) বা জনপ্ৰিয় পুৰকথা (Popular antiquities)। তাৰ মাজতে লোক সংস্কৃতিৰ গৱেষক উইলিয়াম জন থমছে (William John Thoms) 1846 চনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে এই পৰম্পৰাগত লোকসমাজৰ ৰচনাসমূহৰ নাম দিলে লোকতত্ত্ব বা লোকশ্ৰুতি বা ফ'কল'ৰ। ফ'কল'ৰ (Folklore) শব্দটোৰ লগতো লোকবিশ্বাস, সংস্কাৰ, লোকনাট্য, লোকনাচ, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, উৎসৱ-অনুষ্ঠান, লোক শিল্প সংপৃক্ত হৈ থাকে। থমছে লোকতত্ত্ব বা ফ'কল'ৰৰ সংজ্ঞাত- পৰম্পৰা (Tradition) জাতীয় নিৰ্ভৰশীলতা (Community dependence) আৰু সমূহীয়া সজাগতা আৰু সচেতনতাৰ (Collective awareness and consciousness) প্ৰভৃতি বিষয়সমূহ যোগ দিছিল। এইয়ে লোক সমাজৰ পৰম্পৰাৰ কথা কোৱা হৈছে যাক আমি পৰম্পৰা আখ্যা দিও, সেই পৰম্পৰা কিন্তু একেদিনাই সৃষ্টি হোৱা নাছিল। নিৰক্ষৰ বা সামান্য আখৰ জ্ঞান থকা এচাম অসাধাৰণ মেধা, প্ৰখৰ স্মৃতিশক্তিৰ অধিকাৰী আৰু এচাম বুদ্ধিদীপ্তলোকে অনেক লোক-গাঁথাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এটা সময়ত সেইখিনি হৈ পৰিছিল পৰম্পৰা।

আধুনিক পৰিমণ্ডলঃ

আধুনিকতাৰ সংজ্ঞা সময়সাপেক্ষ, সাহিত্যত শাস্ত্ৰীয়, ৰমন্যাসিক (ৰোমান্টিক), আধুনিক, উত্তৰ আধুনিক ধাৰাসমূহৰ বিভিন্ন সংজ্ঞা আছে। যি সাহিত্য কেৱল দেৱ-দেৱী, ঈশ্বৰ বা যিকোনো অদৃশ্য শক্তিৰ কাহিনী, মহত্ব, গুণ-গৰিমাৰ আধাৰত ৰচিত হয়, সেয়া শাস্ত্ৰীয় সাহিত্যৰ লক্ষণ। ৰোমান্টিক (ৰমন্যাসিক) সাহিত্যত দেৱ-দেৱীৰ কাহিনী আৰু মহত্বৰ বিপৰীতে মানুহৰ প্ৰৱেশ ঘটিল। ফুল, তৰা গানৰ সৌন্দৰ্যৰ কথা কোৱা হ'ল। সুন্দৰৰ আৰাধনা-বন্দনা সাহিত্যৰ বিষয়বস্তু হ'ল। আধুনিকতাৰ সংজ্ঞা দিবলৈ যাওঁতে বাস্তৱ আৰু সত্যৰ অনুসন্ধান কৰা হ'ল। যুক্তিনিষ্ঠ তথ্যৰে কোনো বিষয়ৰ সন্ধান কৰা হ'ল। 'তোমাৰ চকুৰ চকুলো দেখিলে মোৰ অন্তৰে বিনাই' সেই ধাৰণাৰ বিপৰীতে, 'তোমাৰ চকুত চকুলো কিয় নিগৰিব ? সেই চকুলো মচিবলৈ মোৰ নিৰন্তৰ প্ৰচেষ্টা কি হ'ব', তাৰ অনুসন্ধান চলিল। আধুনিক মন যুক্তিৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। নিজক প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ আধুনিক



মনৰ মানুহে, যুক্তিবাদী মানুহে, জ্ঞানৰ সাধনাত আত্মনিয়োগ কৰিবলৈ ধৰিলে। মনৰ আশাৰ পূৰণ হ'বলৈ 'শিৱপূজা কৰা' আৰু 'জ্ঞানৰ সাধনাৰে' জগতক জিনা ধাৰণা দুটাৰ মাজতে শাস্ত্ৰীয় মন আৰু আধুনিক মনৰ ধাৰণা স্পষ্ট হৈ থাকে। উত্তৰ আধুনিক ধাৰণা, আধুনিক ধাৰণাতকৈ আৰু এখোজ আগবাঢ়ি গ'ল। উত্তৰ আধুনিক ধাৰণাত আধুনিক ধাৰণাৰ বহু সংজ্ঞাক অন্য দৃষ্টিৰে বিশ্লেষণ কৰা হ'ল। কিছুমান যুক্তিৰ অন্য যুক্তিৰে বাখ্যা কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হ'ল। নিউটনে আগবঢ়োৱা শক্তিৰ 'বল' (Force) সংজ্ঞা আছিল, ভৰ আৰু গতিৰ পূৰণফল (mass into acceleration)। সেই সংজ্ঞাক মহাবিজ্ঞানী আইনষ্টাইনে বেলেগ ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিলে। তেখেতৰ মতে কোনো বস্তুৰ শক্তি (Energy) ইয়াৰ ভৰ আৰু পোহৰৰ গতি বেগৰ পূৰণফলৰ সমান। পোহৰৰ গতিবেগ প্ৰতি ছেকেণ্ডত এক লাখ চৌৰাল্লিছ হাজাৰ কিল'মিটাৰ, ইয়াক বৰ্গ কৰিলে এক বৃহৎ সংখ্যা সৃষ্টি হ'ব। হয়, আইনষ্টাইনৰ ধাৰণা সত্য। সেই ধাৰণাৰে শক্তি উৎপাদন কৰি হিৰোচিমা আৰু নাগাসাকি ধ্বংস কৰা হ'ল, সেই ধ্বংসলীলা দেখি আইনষ্টাইনৰ অন্তৰে হাহাকাৰ কৰিছিল। তেওঁ কৈছিল, 'মই মানুহৰ কল্যাণৰ বাবেহে 'পৰমাণুতত্ত্ব' আৱিষ্কাৰ কৰিছিলো।' সেয়া এক অন্য অধ্যায়, কিন্তু আচল সত্যটো হ'ল, সত্যৰ ওপৰতো সত্যৰ সন্ধান চলিব পাৰে। বিজ্ঞানী নিউটনো সত্য। আইনষ্টাইনো সত্য। কিন্তু সত্যৰ ওপৰতে আন এক সত্য। আধুনিকতাৰ জটিল সংজ্ঞাত সত্যৰ ওপৰত অন্য এক সত্য প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰচেষ্টা অব্যাহত আছে। সাহিত্যৰ আধুনিকতা সংজ্ঞাৰ লগত জড়িত থকা বিষয়টি হৈছে 'সত্য' আৰু 'বাস্তৱ'। সূৰ্যটো বৈ থকাটোহে সত্য। সূৰ্যই সৌৰজগতক লৈ হাতীপটিত পৰিভ্ৰমণ কৰি থকাটোও সত্য। পৃথিৱীৰ ছাঁ চন্দ্ৰত পৰি চন্দ্ৰগ্ৰহণ হোৱাটোহে যুক্তিপূৰ্ণ কথা।

যুগে যুগে মানুহে সাধনা কৰি কাম কৰাৰ আটাইতকৈ চমু উপায় উদ্ভাৱন কৰিবলৈ নানান প্ৰযুক্তি উদ্ভাৱন কৰিছে। সেই প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰে সমাজখন বিকশিত কৰিছে, মানুহৰ 'জীৱনযাত্ৰা' আৰামদায়ক কৰি তুলিছে, মহাশূন্যত উপগ্ৰহ ৰাখি গণসংযোগ ঘটাই অন্য এক বিস্ময়কৰ সামাজিক বাতাবৰণ গঢ়ি তুলিছে। এতিয়া সৰ্বত্র কম আয়াসতে কাম কৰিব পৰা সঁজুলি। মহাকাশত বিচৰণ কৰিছে মানুহে, সমুদ্ৰ বিদাৰি মুকুতা বুটলি আনিছে মানুহে। সেই যাত্ৰা আৰম্ভ হৈছিল 16 শতিকাৰ পৰা। বিজুলীশক্তিৰ মূল চালিকাশক্তি চুম্বক। গিলবাৰ্টে চুম্বকৰ ধৰ্মৰ কথা কৈছিল, জেমচ ৰাটছে ৩৮ৰ শতিকাত ভাপ ইঞ্জিনৰ উদ্ভাৱন কৰিছিল। তাৰো আগতে চৈধ্য শতিকাত গুটেনবাৰ্গে ছপাশাল উদ্ভাৱন কৰিছিল। 1830 চনত মাইকেল ফেৰাডেই বিজুলী সোঁত উৎপাদন কৰিব পৰা জেনেৰেটৰৰ তত্ত্ব আৱিষ্কাৰ কৰি সঁজুলি নিৰ্মাণ কৰিছিল। 1888 চনত টমাচ আলভা এডিচনে লাইটৰ বাস্ক নিৰ্মাণ কৰি নগৰ এখন বিজুলীকৰণ কৰিছিল। 1889 -ত টমাচ আলভা এডিচনে উদ্ভাৱন কৰিলে শব্দ বাণীবদ্ধকৰণ যন্ত্ৰ। গ্ৰামোফ'ন ৰেকৰ্ড। চেমুৱেল মাচৰ টেলিগ্ৰাম (1835), গ্ৰাহাম বেলৰ টেলিফ'ন, মাৰ্কনিৰ (1898) অনাতাঁৰ সংযোগ মাধ্যম ৰেডিঅ', 1925 -ত দূৰদৰ্শন, - এক দীঘলীয়া পৰিক্ৰমা। এক বিপ্লৱ। অৰণ্যৰ কাষত গাই থকা বিহুনাংবোৰ, গৃহস্থৰ চোতালত গোৱা বিহুনাংবোৰ, বিয়াঘৰত গাই থকা বিয়ানাংবোৰ গ্ৰামোফ'ন ৰেকৰ্ড হ'ল, ৰেডিঅ'ৰ প্ৰচাৰ হ'ল। মানুহে নিজৰ মাত নিজে শুনিছে, নিজৰ ছবি নিজে দেখিলে। পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা আৰম্ভ হ'ল। সৃষ্টি হ'ল এক প্ৰযুক্তিৰ

পৰিমণ্ডল। প্ৰযুক্তিৰ পৰিমণ্ডলত লোক-সংস্কৃতিয়ে সময়ে সময়ে বিভিন্ন ৰূপ পৰিগ্রহ কৰিবলৈ ধৰিলে। এটা সময়ত চোতালৰ বিহুগীত ৰেডিঅ'ত প্ৰচাৰ হৈছিল। ৰেডিঅ'ত প্ৰচাৰ কৰিবৰ বাবে চোতালৰ বিহুৰপৰা বিহুগীত আহৰণ কৰিছিল। দিন বাগৰাৰ লগে লগে ৰেডিঅ'ত যেতিয়া বিভিন্ন অঞ্চলৰ বিহুগীত প্ৰচাৰ হ'ল তেতিয়া ৰেডিঅ'ত প্ৰচাৰ হোৱা বিহুগীত চোতালত পৰিৱেশন কৰা হ'ল। এটা সময়ৰপৰা যেন প্ৰযুক্তিয়েহে বহুল প্ৰচাৰৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিলে। আনহাতে প্ৰযুক্তি হৈ পৰিল লোক-সংস্কৃতি সংৰক্ষণৰ আন এক আহিলা। প্ৰযুক্তিৰ কিন্তু কোনো সৃষ্টি ক্ষমতা নাই। লোক-সৃষ্টিকহে প্ৰযুক্তিয়ে সংৰক্ষণ কৰে।

আকৌ এবাৰ অতীতলৈ ঘূৰি চাওঁ। আদিম অৱস্থাত মানুহ গছৰ খোৰোঙত আছিল। পৰ্বতৰ গুহাত আছিল। চিকাৰ কৰিছিল। জন্তুৰ কেঁচা মঙহ খাইছিল। গুহাবাসী মানুহে, গছৰ খোৰোঙবাসী মানুহে জুইৰ ব্যৱহাৰ শিকিলে। খোৱা বস্তু গৰম কৰি খাবলৈ বা সিজাই খাবলৈ শিকিলে। গছৰ গুটিৰপৰা গছ গজা দেখি হয়তো অনুসন্ধান আৰম্ভ হ'ল। .... খেতি কৰিবলৈ শিকিলে, ঘৰ সাজি থাকিবলৈ শিকিলে, একে সময়মতে শৰীৰটোক আবুৰ কৰি ৰাখিবলৈ আভৰণৰ কথা চিন্তা কৰিলে। আৱিষ্কাৰ কৰিলে কপাহৰ গছ, কপাহ, সুতা, কাপোৰ, জাৰৰপৰা পৰিত্ৰাণ পাব পৰা কাপোৰ। অনুসন্ধান আৰু আগবাঢ়িল, এৰী, মুগা আৰু পাট সুতা আৱিষ্কাৰ কৰিলে। কাপোৰৰ ৰঙা, নীলা, সেউজীয়া, বেঙুনীয়া আদি প্ৰকৃতিৰ বুকুৰ গছ-গছনিৰপৰা আহৰণ কৰা ৰং দিবলৈ শিকিলে। ৰঙা কাপোৰ, ৰঙা কাপোৰ পিন্ধি নচা নাচোন-ভঙ্গিমা, বিচিত্ৰ নাচোন-ভঙ্গিমা।

সংস্কৃতিয়ে গতি সলায়। লোক-গীত, লোক-নাচ আৰু লোক-বাদ্য জীপাল হৈ উঠে। হাতৰ আঙুলিৰ ক্ষীপ্ৰতা বাঢ়ে, কণ্ঠ প্ৰসাৰিত হয়, ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে নাচোন-ভঙ্গিমা, .... পদ চালনা, শৰীৰৰ ভঙ্গিমা আৰু হাতৰ ভঙ্গিমাই বিচিত্ৰ ৰূপ ধাৰণ কৰে। এক মসৃণ গতি যেন কাঠৰ পীৰাৰপৰা, চাৰিঠেঙীয়া টুললৈ, টুলৰপৰা চকীলৈ, চকীৰপৰা চোফালৈ, চোফাৰপৰা চোফাত পৰা কুশ্বনলৈ, তাৰপৰা চেয়াৰ বেগ, চেয়াৰ মেট আৰু কত যে কিমান। ঠিক একেধৰণেই লোক-সংস্কৃতিৰো ক্ৰমবিকাশ হয়। মানুহৰ মনে সদায় নতুনত্ব বিচাৰে। নতুন গীত, নতুন, সুৰ, নতুন বাদ্যযন্ত্ৰ, নতুন নাচোন-ভঙ্গিমা, নতুন কথন শৈলী। নতুন, সকলো নতুন। এক নিখুঁত পৰিকল্পনা। ইমানখিনিলৈকেহে হাত মেলিব লাগে ইয়াতকৈ বেছিকৈ হাত মেলিলে জ্যামিতি ভুল হ'ব। কিনো জ্যামিতি, এই যে ভৰিটো থিমান দূৰলৈকে প্ৰসাৰিত হৈছে, হাতখনো সিমানলৈকে প্ৰসাৰিত হ'ব। তাতকৈ বেছি প্ৰসাৰিত হ'ব পাৰে, যদি কিবা বিশেষ তাৎপৰ্য থাকে। সৃষ্টি হ'ল এক নান্দনিক পৰিমণ্ডল, সুন্দৰ বেশভূষা, সুন্দৰ পদচালনা, হস্ত আৰু শৰীৰ-ভঙ্গিমা, এয়া দেৱদাসী নাচ, এয়া ওজাপালি, এয়া মিচিং বিহু, এয়া দেউৰী বিহু, এয়া মৰাণ বিহু.... এয়া ইংৰাজ অহাৰ পাছত চাহখেতিৰ বাবে অসমলৈ অনা শ্ৰমিকসকলৰ বুৰাইৰ নাচ, এয়া বড়োসকলৰ, এয়া ৰাভাসকলৰ, এয়া তিৱা, লালুং, ডিমাছা, কুকি.... মাৰ, ওৱাইফে, জেমি নগা আৰু যে কত কিমান সুন্দৰ সুন্দৰ নাচ, নাচোন-ভঙ্গিমা, গীত, বাদ্যযন্ত্ৰ, বেশভূষা আৰু প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰে নিজস্ব শৈলীৰ গীত-নাচ আৰু বাদ্যযন্ত্ৰই একপ্ৰকাৰ সুৰীয়া স্পন্দন তোলে। আধুনিক পৰিমণ্ডলত নিজৰ স্থিতি নিজে ৰক্ষা কৰিছে। বৈদ্যুতিন মাধ্যম কিছুমানত জনগোষ্ঠীসমূহৰ গীত-মাত আৰু

নাচসমূহৰ যথাযথভাৱে কেমেৰাত বন্দী কৰা হৈছে। সংৰক্ষণ কৰা হৈছে। এই যে সংৰক্ষণ কৰা হৈছে যাক আচল (প্রকৃত) বুলি ভবা হৈছে, সেয়াও ক্ৰমবিকাশৰ (Evolution) কোনো এটা স্তৰৰহে মাথোঁ।

অন্য এক আধুনিক যুগঃ

মানুহে যেতিয়া বন, গছৰ পাতৰপৰা মানুহক আৰোগ্য কৰিব পৰা উপায় উদ্ভাৱন কৰিবলৈ শিকিলে, সেয়াও এক আধুনিক যুগ। এতিয়া বজাৰত অনেক 'বন ঔষধ'ৰ কিতাপ পোৱা যায়। এই যে ঔষধি গছৰ নাম, সেয়া একেদিনাই বা একে বছৰতে সৃষ্টি হোৱা নাই। মাটিকাদুৰী, মানিমুনি, ভেদাইলতা, আদা, .... এইবোৰৰ যে ঔষধিগুণ আছে, সেয়া হাজাৰ বছৰৰ অভিজ্ঞতা আৰু গৱেষণাৰ ফল। অসুবিধাটো আছিল লিখি থ'ব নোৱাৰা অৱস্থাটো। তথাপি মানুহে অসাধ্য সাধন কৰিলে। আয়ুৰ্বেদিক চিকিৎসা আৰম্ভ হ'ল। প্ৰাচীন কালৰপৰাই চৰ্চা হৈছিল। তেতিয়া মাথোঁ ব্যৱস্থাটো দেখনিয়াৰ নাছিল। ৰংচঙীয়া বটল নাছিল। বটলৰ ওপৰত কাগজ নাছিল, কাগজৰ ওপৰত কি কি বন পাতৰে ঔষধটি তৈয়াৰ কৰা হৈছে লিখি থোৱা নাছিল। এতিয়া লিখা হ'ল। ধুনীয়া ৰঙীণ কাগজ, ধুনীয়া বটল। কি আছে ইয়াত, অৰ্জুন গছৰ চালৰ গুৰি। কি হয় খালে ? হৃদপিণ্ড সৰল হয়। কি আছে ইয়াত ? ব্ৰাহ্মী বনপাতৰ ৰস, পচতীয়া পাত, কি হয় খালে ? স্মৃতিশক্তি বাঢ়ে। সেই যে বনপাতৰ ঔষধ। ইয়ো লোক-সংস্কৃতি। এক আধুনিক লোক-সংস্কৃতি। কাৰণ সেই বনপাতৰ ৰস খাই, মানুহ আৰোগ্য হয়। আধুনিক পৰিমণ্ডলতো ই আধুনিক ৰূপত ধুনীয়া ৰংচঙীয়া বটলত সগৌৰৱে নিজৰ অস্তিত্ব, মহিমা-কালিকা ঘোষণা কৰি আছে।

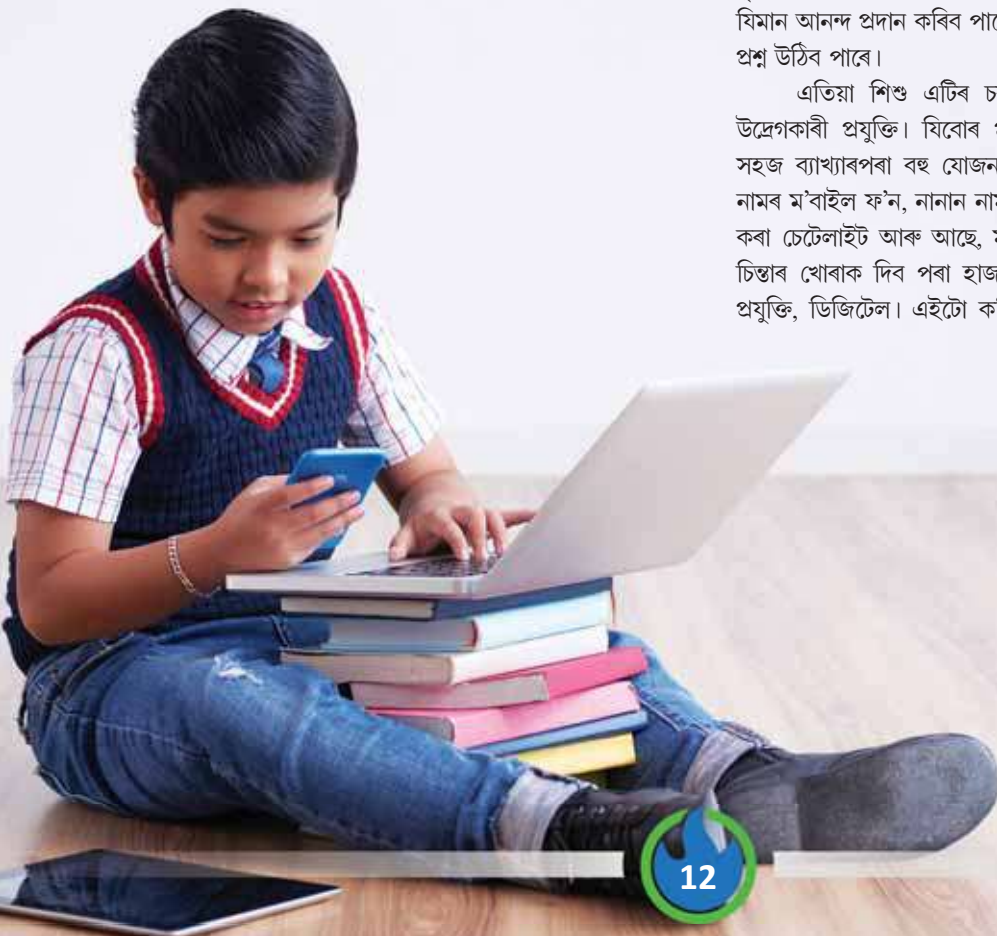
পূৰ্বতে মানুহে যেতিয়া বিভিন্ন কাৰণত ভয় খাইছিল আৰু যিবোৰ 'ভয়'ৰপৰা পৰিত্ৰাণ পোৱাৰ কোনো উপায় নাছিল, তেতিয়া সেই 'ভয়'ৰপৰা ৰক্ষা পৰিবৰ বাবে বিভিন্ন দেৱ-দেৱীৰ কল্পনা কৰি, পৰিত্ৰাণৰ বাবে পূজা-অৰ্চনা কৰিছিল। বিভিন্ন কাৰণত মৃত্যু হৈছিল। ৰোগ-ব্যাদি, সৰ্প দংশন ইত্যাদি। ৰোগৰ কাৰণ নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰি একো একোজন দেৱতাৰ কল্পনা কৰা হৈছিল। বিজুলী, বজ্ৰপাত, বতাহ, ধুমুহাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ কোনোবা বৰ্ণ দেৱতাৰ কল্পনা কৰা হ'ল। ৰোগ-ব্যাদিৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ বাবে

কোনোবা অপদেৱতা, শনি, মঙ্গল, ৰাহু, কেতু আদিৰ কল্পনা কৰা হ'ল। সৰ্প দৰ্শনৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ মনসাদেৱীৰ পূজা আয়োজন কৰা হ'ল। প্ৰচাৰ কৰা হ'ল নানান কাহিনী। কাহিনীসমূহত দেৱ-দেৱীৰ পূজা কৰি কোনো ক'ত কেনেকৈ উদ্ধাৰ হ'ল তাৰ অনেক সৰস কাহিনী। তেনেকৈ বহুত আৰম্ভ হ'ল পূজা-অৰ্চনা, বলি-বিধান। নৰবলিও কেতিয়াবা (2016 চনৰ নৱেম্বৰ মাহটোত দুটা শিশুক বলি দিয়া হ'ল)। ইয়াৰ কাৰণ হয়তো এক যুক্তিহীন মানসিকতা। বিনা শ্ৰমে মনে বিচৰা ফল লাভ কৰাৰ এক সৰল -সহজ বিধান। তাৰ বিপৰীতে বন ঔষধেৰে মানুহক ৰোগৰপৰা মুক্ত কৰাৰ গৱেষণা বহুত আধুনিক। সেই আধুনিক মনটো, যুক্তিপূৰ্ণ মনটো তেতিয়া লোক-সংস্কৃতিতো আছিল।

আৰু এটা উদাহৰণ লোৱা হওক - সাধুকথা। এসময়ত ককা-আইতাই নাতিহঁতক জাৰকালি জুহালৰ গুৰিত বহুৱাই সাধুকথা কোৱাটো এক চিৰাচৰিত প্ৰথা আছিল। সাধুকথা লোক-সংস্কৃতিৰে এক অবিচ্ছেদ্য অঙ্গ। এটা সময়ত ককাদেউতা বা আইতাৰ সাধুকথা শুনি আপোনভোলা হৈ পৰিছিল শিশুসকল। কল্পনাত উঠি ফুৰিছিল। কাঠৰ পথীয়াৰাত উঠি ৰাজকুমাৰ য'লৈ উৰি গৈছিল, সাধু শুনি থকা শিশুজনো লগে লগে উৰি গৈ আছিল। এই যে সাধু শুনি শুনি শিশুজনে কল্পনা কৰি আছে, কোৱা হৈছে শিশুজনৰ কল্পনা শক্তি বাঢ়ি গৈ আছে। তাৰ মনটো ক্ৰমান্বয়ে সৃষ্টিশীল হৈ পৰিছে। সাধু শুনি, চিন্তা কৰি কৰি শিশুটোৱে কেতিয়াবা কল্পনা বৃত্তৰ পৰিধি চেৰাই গৈছে। আকাশ মহাকাশ ফালি সি কোনোবা তৰাৰ দেশত বিচৰণ কৰিছে। সি তৰাৰ চাকি জ্বলাই জোনবাইৰ দেশত ঘৰো সাজিছে।

আধুনিক পৰিমণ্ডলত কিন্তু শিশু এটাই কল্পনা-বৃত্তৰ পৰিধি চেৰাই যাব পৰাকৈ অনেক আৱিষ্কাৰ উদ্ধাৱন প্ৰত্যক্ষ কৰিছে। চকুৰ আগত পৰি আছে আঙুলিৰে বুটাম টিপি নচুৱাব পৰা গাড়ী, যোঁৰা, ৰে'ল, হেলিকপ্টাৰ, জাতীয় অনেক খেলনা বস্তু। এতিয়া শিশু ধেমালি সামগ্ৰীসমূহে যিমান আপুত কৰিব পাৰে, হয়তো ককাদেউতা বা আইতাই কোৱা সাধু এটায়েো সিমান আপুত কৰিব নোৱাৰে। অথবা শিশু এটাৰ চকুৰ আগত থকা দূৰদৰ্শনৰ বাকচ এটাত ভাঁহি থকা ৰঙা-নীলা কথা কোৱা ছবিসমূহে যিমান আনন্দ প্ৰদান কৰিব পাৰে, সাধু এটাই সিমান আনন্দ দিবনে বুলি প্ৰশ্ন উঠিব পাৰে।

এতিয়া শিশু এটিৰ চকুৰ আগত ভাহি থাকে অনেক চিন্তা উদ্ৰেককাৰী প্ৰযুক্তি। যিবোৰ প্ৰযুক্তি ইমানেই অভিনৱ যে সেইবোৰ সহজ ব্যাখ্যাৰপৰা বহু যোজন আঁতৰত। হাতৰ মুঠিত আছে, নানান নামৰ ম'বাইল ফ'ন, নানান নামৰ বৈদ্যুতিন মাধ্যম, আকাশত সংস্থাপন কৰা চেটেলাইট আৰু আছে, মনৰ কল্পনা-বৃত্তক তৰপে তৰপে হাজাৰ চিন্তাৰ খোৰাক দিব পৰা হাজাৰ সামগ্ৰী, অলেখ প্ৰযুক্তি, সংখ্যাৰাচক প্ৰযুক্তি, ডিজিটেল। এইটো কম্পিউটাৰ, ইয়াতো গান-বাজনা বাণীবদ্ধ



হয়, ডিজিটেল প্রযুক্তি, চিনেমা চাব পাৰি। ইণ্টাৰনেটত আছে অশোকৰ ৰাজত্বকালৰ কথা, পঢ়িবও পাৰি, কম্পিউটাৰতে অনেক কথা সাঁচি থ'বও পাৰি। এইবোৰৰ ভিতৰত কি আছে, শিশুৰ আজৰি সময়ৰ সদ ব্যৱহাৰৰ বাবে এই সামগ্ৰীসমূহেই যথেষ্ট বুলি ভাবিব পাৰিনে ?

শিশুৱে এতিয়া কাঠৰ পখী যোঁৰাত উঠা ৰাজকুমাৰৰ সাধু ভাল পাবনে ? সাঁচাৰুটি সৰু হেলিকপ্টাৰ বা উৰামটৰত উঠি যোৱা ৰাজকুমাৰৰ সাধু ভাল পাব সেয়াও এক তাৎপৰ্যপূৰ্ণ কথা হ'ব।

তথাপি শিশুৱে কল্পনা ভাল পায়, ইলেক্ট্ৰনিক বৈদ্যুতিন মাধ্যমেও শিশুক কল্পনাপ্ৰৱণ কৰি তুলিব পাৰে। বৈদ্যুতিন মাধ্যমৰ পুতলা-কাহিনী-চিত্ৰ (এনিমেছন ছবি) চাই শিশু আপোন পাহৰা হয়, কাৰণ তাতো শিশু এটিয়ে বিচাৰি পাই তাৰ মনক খোৱাক দিব পৰা সঘন পৰিৱৰ্তিত দৃশ্য-শ্ৰাব্যসমূহ। এনিমেছন ছবিতো উৰি যায়, ঘোঁৰা, বাঘৰ পিঠিত উঠি যায় নিগনি, মাখি এজাকে আমনি কৰে সিংহ এটাক ইত্যাদি। ঠিক একেখিনি কথাৰে অন্য ধৰণে বৰ্ণনা কৰা হৈছিল সাধুকথা এটিত। আধুনিক পৰিমণ্ডলত সাধুকথাৰ গুৰুত্ব থাকিব। হয়তো এনিমেছন ছবিৰ দৰে।

আধুনিক পৰিমণ্ডল আৰু মনোৰঞ্জনঃ

এটা সময়ত পৰিৱেশনকাৰী দল এটিয়ে নিজৰ মনোৰঞ্জনৰ বাবে অনুষ্ঠান কৰিছিল। সেইকাৰণে বৃত্তাকাৰে পৰিবেশন কৰিছিল। এতিয়া কিন্তু দৰ্শকৰ মনোৰঞ্জনৰ বাবেহে কোনো অনুষ্ঠান পৰিৱেশন কৰা হয়, সেইকাৰণে দলীয় সংস্থিত দৰ্শকমুখী হয়। দল এটিয়ে মঞ্চত গৈ কি কৰিব পূৰ্বতে পৰিকল্পনা কৰি লয়। হয়তো এখন লিখিত পৰিকল্পনা, এক সংগীতালেক্ষ্য। এতিয়া যি মন যাই গাব নোৱাৰিব, যেনেকৈ ইচ্ছা তেনেকৈ নাচিব নোৱাৰিব, যেনেকৈ কল্পনা কৰিছে তেনেকৈ বজাব নোৱাৰিব, সকলো পূৰ্ব পৰিকল্পিত। হয়তো এখন সুৰীয়া আলোচ্য। 'ৰচক আৰু পৰিচালক'ৰ নাম থাকিব পাৰে। গোটেই অনুষ্ঠানটি সেইফালে দোখোজ, তাৰ পাছত মাজত ৰৈ এপাক ঘূৰিব, এনেকৈ।

আধুনিক পৰিমণ্ডলে লোক-নাচ, লোক-বাদ্যহৃদক এক নিৰ্দিষ্ট সীমাত, এক নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে আবদ্ধ কৰি ৰাখে, তাৰ পাছত নিজৰ ইচ্ছা মতে আধুনিক পৰিমণ্ডলত প্ৰায়সমূহ লোক ৰীতিয়েই পৰিশোধিত হৈছে। পূৰ্বতে প্ৰচলন কৰা বন ঔষধসমূহ এতিয়া পুনৰিৰীক্ষণ কৰা হৈছে। সিৰোৰৰ ঔষধি-গুণসমূহ, সিৰোৰত থকা ৰসায়নসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। লোকজীৱনৰ সাধুকথাসমূহৰ চিত্ৰনাট্য ৰচনা কৰি চিত্ৰৰূপ দিয়া হৈছে। এতিয়া প্ৰত্যেকটি লোক পৰম্পৰাৰ গৱেষণা আৰম্ভ হৈছে। লোকগাঁথাসমূহৰ লগত সংগত থকা চিত্ৰকল্প, উপমা, সাহিত্যিক সৌন্দৰ্য আৰু নান্দনিকতাৰ বিচাৰ বিশ্লেষণ হৈছে। চালিজাৰি চোৱা হৈছে। বিভিন্ন লোক-কৃষ্টিৰ মাজত তুলনামূলক আলোচনা কৰা হৈছে।

মৌখিক সম্প্ৰসাৰণত প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰঃ

এটা সময়লৈকে কথাবোৰ মুখে মুখে বাগৰি আহিছিল। Oral Transmission এতিয়া কিন্তু Technological Transmission। এটা সময়ত শদিয়াত ৰচনা কৰা বিহুনাৰফাঁকি মুখ বাগৰি, বোকাখাত পাবলৈ হয়তো কেইবাবছৰো লাগিছিল। এতিয়া কিন্তু প্ৰযুক্তিৰ আশীৰ্বাদত আজি ৰচনা কৰা বিহুনাৰ শাৰী আজি ৰাতিৰ ভিতৰতে ই-টিউবত বা হোৱাটচ-আপৰ সহায়ত একে ৰাতিতে পৃথিৱীৰ ইটো মূৰৰপৰা সিটো মূৰলৈ ৰজনজনাই যাব পাৰে। মাথো সুযোগ নাথাকে পৰিশীলনৰ।

এতিয়া লোক-গীতত লেখকৰ নাম থাকে। অৱশ্যে এই প্ৰক্ৰিয়াটো ১৯৩৫ চনমানতে আৰম্ভ হৈছিল, অসমৰ প্ৰথমখন স্বৰচিত বিহুগীতৰ পৃথিৰ নাম 'বহাগী বিহুৰ সুৰাগী নাম'। ৰচনা মিত্ৰদেৱ মহন্ত।

লোক-সংগীত আৰু পেছাঃ

আধুনিক পৰিমণ্ডলত লোক-সংস্কৃতিৰ ভিতৰত লোক-সংগীতৰ সাধনাক নৱ প্ৰজন্মই এক পেছা হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছে। এতিয়া পেছাদাৰী শিল্পী হোৱাৰ শুভ-মানসেৰে লোক-সংগীতৰ চৰ্চা হৈছে, বিদ্যালয় হৈছে,

কৰ্মশালা হৈছে, এচাম অভিজ্ঞ আৰু সাধনা কৰা শিল্পীৰ প্ৰচেষ্টাত আন এচাম নতুন শিল্পী সৃষ্টি হৈছে।

লিখিত ব্যৱস্থাঃ

আধুনিক পৰিমণ্ডলত লোক-সংস্কৃতিৰ সকলো সমল, সকলো উপাদানৰ সন্ধান কৰা হৈছে, লিখাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। প্ৰযুক্তিৰ সহায়ত সংৰক্ষণ কৰা হৈছে।

কোনোৱে কয়, আধুনিক পৰিমণ্ডলত লোক-সংস্কৃতিয়ে অন্য এক ৰূপ ধাৰণ কৰিছে, অৱশ্যেই সঁচা। পৰিৱৰ্তনক কোনোও বাধা দিব নোৱাৰে। ই গ্ৰহণযোগ্য হৈছেনে নাই সেয়া বেলেগ কথা। কিন্তু এইটোও সঁচা যে জাতিৰ উপলব্ধি বৰ নিষ্ঠুৰ, জাতিয়ে জানে কাক গ্ৰহণ কৰিব লাগে আৰু কাক বৰ্জন কৰিব লাগে, Community knows, what to be rejected and what to be accepted। লোক-সংগীত যে নিজৰ বাটে গতি কৰে, It refuses to die। লোক-সংস্কৃতিৰ মৃত্যু নাই। ই চিৰ তৰুণ। চিৰ নতুন।

সম্প্ৰতি যেতিয়া বিশ্বজুৰি কভিড নাইনটিনে মহামাৰী ৰূপ ধাৰণ কৰিলে তেতিয়া লোক কৃষ্টিক পেছা হিচাবে লোৱাসকলৰ সাময়িকভাৱে এটি হাহাকাৰ অৱস্থাৰ সৃষ্টি হ'ল। যদিও ই সাময়িক, তথাপিও ইয়াক বৰ সহজভাৱেও ল'ব নোৱাৰি। কাৰণ কভিড নাইনটিনে মহামাৰী ৰূপ ধাৰণ কৰাৰ সময়ত পেছাদাৰী লোকশিল্পীসকলে পেটত গামোছা বান্ধিব লগা হ'ল। লোক কৃষ্টিকে পেছা হিচাবে লৈ হ'লেও এচাম নিষ্ঠাৱান সাধকে আমাৰ দেশৰ সাতামপুৰুষীয়া সংস্কৃতিক জীপাল কৰি আহিছে। লোক শিল্পীয়ে সদায় দৰ্শকক মনোৰঞ্জন দিয়াৰ চলেৰে আৰু মানুহৰ চেতনাকো জাগ্ৰত কৰি আহিছে। অম্ল চিন্তাৰ তাড়নাত জীৱন দুৰ্বিসহ হলেও কিন্তু তথাপিও শিল্পীসকল, ৰৈ নাথাকিল, ন ন সৃষ্টিৰে মাধ্যমেৰে নিজৰ সৃষ্টি কৰ্ম আৰু নিজৰ সাধনা অব্যাহত ৰাখিলে।

সামৰণি-

এই মহাপ্ৰযুক্তিৰ যুগত থাকিবনে এই পৰম্পৰাসমূহ? হয়তো আমি সন্দিহান হৈ পৰিছো। ভাবিছো, থাকিবনে এচাম একনিষ্ঠভাৱে লোক সংস্কৃতি চৰ্চা কৰা লোক। পৰম আশাবাদী হৈ মনতে ধৰি লৈছো, থাকিব। আধুনিক পৰিমণ্ডলত লোক সংস্কৃতিৰ সকলো সমল, সকলো উপাদান সন্ধান কৰা হৈছে। লিখিত ৰূপ দিয়া হৈছে। প্ৰযুক্তিৰ সহায়ত সংৰক্ষণ কৰা হৈছে। তথাপিও কোৱা হৈছে আধুনিক পৰিমণ্ডলত প্ৰযুক্তিৰ আশীৰ্বাদত লোক সংস্কৃতিয়ে অন্য এক ৰূপ ধাৰণ কৰিছে। পৰিৱৰ্তনক কোনোও বাধা দিব নোৱাৰে। ই গ্ৰহণযোগ্য হৈছেনে নাই সি বেলেগ কথা। কিন্তু এইটোও সঁচা যে- জাতিৰ উপলব্ধি বৰ নিষ্ঠুৰ। জাতিয়ে জানে কাক গ্ৰহণ কৰিব লাগে আৰু কাক বৰ্জন কৰিব লাগে। Community knows, what to be rejected and what to be accepted. লোক সংস্কৃতিয়ে নিজৰ বাটে গতি কৰে, It refuses to die. It is a lively fossil. লোক সংস্কৃতিৰ মৃত্যু নাই। ই চিৰ তৰুণ। সেইয়ে কোনোবা কমলা সুন্দৰীৰ নাচোন দেখি হালোৱাই হাল বাবলৈ এৰি নাচোন চাবলৈ ৰৈ গ'ল। সেই গীত এতিয়াও চিৰনতুন।

ভাল কৰিয়া বজায়ো দোতৰা (ঢাকুৰা)

কমলা সুন্দৰী নাচে, কমলা সুন্দৰীৰ নাচোন দেখিয়া

হালোৱাই হাল চাৰে।

ঢাকুৰা বজাই গোৱা সেই গীতটিৰ আচল ৰূপত মানুহে এদিন হ'লেও চাবলৈ বিচাৰিবই। অনাদিকাল মানুহে হাতৰ তলুৱাৰ আকাৰৰ পৰ্দাখনত বা টি.ভি পৰ্দাত মনোৰঞ্জন লভি থাকিবলৈ নিবিচাৰিব। এটা দিন হয়তো আহিব, যিদিনা দোতৰা দগৰেৰে ৰগৰী থকা আচল লোকগীতটো গাওঁতাজনৰ ওচৰতে বহি শুনিবলৈ বিচাৰিব। আকৌ বিয়াঘৰত ঢুলীয়া ওজাৰ স্পন্দন ঘূৰি আহিব। কাৰণ মানুহে মানুহক ওচৰৰ পৰা চাব বিচাৰে। কথা পাতিব বিচাৰে। সেইদিনা হয়তো সমাগত। মানুহ কেতিয়াও যন্ত্ৰ সৰ্বস্ব হ'ব নোৱাৰে আৰু মহামাৰীও নিয়ন্ত্ৰণ হয়।



# বা-না

দেওজাৰা আৰু কালদিয়াৰ  
ঈশ্বৰমন্ডলীত অৰণ্যৰ মাজত



ফণীন্দ্র কুমাৰ দেৱ চৌধুৰী  
প্ৰথিতযশা গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক

সকলো কিতাপতে লেখকজন থাকে। কিছুমান কিতাপত বেছিকৈ থাকে। এতিয়ালৈকে দুই ডজনৰো অধিক গ্ৰন্থ প্ৰকাশ হ'ল। তাৰে দুখন গ্ৰন্থত মোৰ মনৰ ভিতৰৰ মানুহজন আটাইতকৈ বেছি আছে যেন লাগে। এখন 'প্ৰেমৰ যাদুঘৰ', আনখন 'হৃদয়ৰ কথা'। দুয়োখন গ্ৰন্থই প্ৰকাশ

পাইছে যোৱা বছৰ। এইবাৰ ওলাইছে 'প্ৰেম-গাঁথা'।

'হৃদয় কথা'ত মই 'বা-না'ৰ বিষয়ে কি লিখিছিলোঁ, তলত দিছো। দুদিন আগতে জঙঘলৰ মাজেৰে নদীৰ পাৰে পাৰে শৈশৱৰ 'বা-না'ৰ সন্ধানত ওলালো। কি আচৰিত, 'বা-না' আজিও আছে। শৈশৱৰ বা-না বাঁহেৰে নিৰ্মাণ কৰা হৈছিল। এতিয়া প্লাষ্টিক দিছে। তথাপি দেখি শিহৰণ এটা অনুভৱ কৰিলো। দুৰৈৰ পৰা ফটো এখন তুলিলো। দুয়োখন নদী আগতকৈ শীৰ্ষ লাগিল। জঙঘলে আৱৰি ধৰিছে। একোখন ঠাইতো কিদৰে সঞ্চিত হৈ থাকে কত স্মৃতি। বাৰে বাৰে মন যায় কিছুমান স্মৃতিৰ সন্ধানত হেৰাই যাবলৈ।

'বা-না'

'বা-না' শব্দটো অভিধানত আছে নে নাই মই নাজানো; কিন্তু লিখিত ৰূপত এই শব্দটো ক'তো ব্যৱহৃত হোৱাটো মোৰ চকুত পৰা নাই। বহুদিন আগতে কলেজত থাকোঁতে পশ্চিমবংগৰ বাঁকুৰা নামৰ জনজাতীয় অঞ্চলত কাম কৰা বন্ধু এজনে কৈছিল- জনজাতীয় অঞ্চলত কাম কৰি ভাষা সম্পৰ্কে এটা অভূত অভিজ্ঞতা হৈছে, মানুহে দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহাৰ কৰা বহু শব্দ অভিধানত বিচাৰি পোৱা নাই; এজন ভাষাবিদৰ বাবে তেনে ধৰণৰ শব্দৰ হয়তো কোনো অৰ্থই নাই। কিন্তু গাঁৱৰ মানুহজনৰ বাবে অভিধানত নথকা শব্দটোৱে হ'ল একমাত্ৰ শব্দ যিয়ে তেওঁৰ মনৰ এক বিশেষ অৰ্থ বহন কৰি লৈ যাব পাৰে।

হয়তো 'বা-না' শব্দটোও অভিধানত নথকা অথচ কোনো কোনো অঞ্চলত বহুলভাৱে প্ৰচলিত এটা শব্দ। হয়তো 'বান্ধ' শব্দটোৰ এয়া এটা অপভ্ৰংশ হ'ব। 'বান্ধ' শব্দটো উচ্চাৰণ কৰিবলৈ কঠিন, তাৰ তুলনাত 'বা-না' শব্দটো লিখা-পঢ়া নজনা, শব্দৰ বানানৰ প্ৰকৃত ৰূপৰ সৈতে সম্পৰ্ক নথকা মানুহৰ মুখতো কোনো অসুবিধা নোহোৱাকৈয়ে উচ্চাৰিত হয়। ইচ্ছা কৰিলে জটিল জীৱন এটাও কিজানি সৰল কৰি তুলিব পাৰে। কিন্তু কি আচৰিত মানুহে সদায় সৰল জীৱন এটাকহে জটিল কৰি তোলে।

বা-না।

বান্ধ।

মাছ ধৰা ফান্দ।

‘বা-না’ বা বান্ধৰ সলনি মোৰ এতিয়া ‘ফান্দ’ শব্দটোহে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ মন গৈছে। মাছ ধৰা এই ফান্দ নিৰ্মাণ কৰাটোৱে এটা সৰু সুৰা উৎসৱৰ নিচিনা। প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ পৰা একোডাল বাঁহ খুজি অনা হয়, বাঁহৰ কাম জনা কেইজনে নদীৰ পাৰত বহি বাঁহবোৰেৰে নদীৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰে এখন মাছ ধৰা ফান্দ।

জনাকাল লগত বা-নালৈ গৈ থাকোঁতে মই সোধিছিলোঁ- জনাকালি, বা-নাত কি হয়নো?

জনাকালি কোৱা কথাবোৰৰ পৰা বা-নাৰ বিষয়ে এনেদৰে বুজিছিলোঁ যে ৰাতি দুপৰত নদীত খেলা কৰা ৰূপালী মাছবোৰে যেন কিবা এক প্ৰলোভনত আত্মহত্যাৰ বাবে উদ্বাউল হৈ উঠে। পানীৰ পৰা জাপ মাৰি মাছবোৰ ওপৰলৈ উঠি আহে, জঁপিয়াই জঁপিয়াই ধপচকৈ পৰে গৈ বাঁহেৰে নিৰ্মিত ফান্দত, কিছু সময়ৰ বাবে ছটফটাই থাকি এটা সময়ত নিশ্চল হৈ পৰে।

আজি-কালি কথাবোৰ ভাবিলে মোৰ এনেকুৱা লাগে যেন সমগ্ৰ পৃথিৱীতে য’তে ত’তে অজস্ৰ বা-না কোনোবাই সাঁজি ৰাখিছে। মানুহবোৰ মাছ। বা-না দেখিলেই মানুহে ভাবে তাত জাঁপ মাৰিলেই এখন সুখৰ জগতত প্ৰৱেশ কৰিব। বা-নাত জঁপিয়াই পৰিবলৈ সকলো উদ্বাউল হৈ পৰে। জাঁপ মৰাৰ পিচত প্ৰথম প্ৰথম কিছু সময়ৰ বাবে আনন্দত উদ্ভাৱল হৈ খুব নাচে। এটা সময়ত ছটফটাই থাকি নিশ্চল হৈ পৰে। গমেই নাপায় কিহৰ প্ৰলোভনত আত্মহত্যা কৰিলে, কোনো তেওঁলোকৰ ৰং চাই আনন্দৰ হাঁহি মাৰিলে।

জনাকালিৰ লগত সেইদিনা নিশা মাছ ধৰিবলৈ গৈ ‘বা-না’ ৰখাৰ অভিজ্ঞতা মোৰ মনৰ মাজত ক’ৰবাত সঞ্চিত হৈ চিৰকালৰ বাবে বৈ গৈছে। পৰৱৰ্তী সময়ত চখতে ছবি আঁকিবলৈ লোৱাৰ সময়ত এদিন আৱিষ্কাৰ কৰিছিলোঁ যে তুলিকাৰে কেনভাছত সনা ৰংবোৰে সেই মাছধৰা ফান্দৰ ৰূপ লৈছে। চকুৰে দেখা সকলো ঘটনাকেই চাঁগৈ ছবিৰ ৰূপত মানুহৰ অৱচেতন মনত অংকিত হৈ ৰয়, কেতিয়াবা তাত পোহৰ পৰি পুনৰ অকস্মাতে দৃশ্যমান হৈ উঠে।

মই অঁকা বা-নাৰ ছবিখন ৰাতিৰ অন্ধকাৰৰ বাবেই ছাই বৰণৰ, জোনটো প্ৰতিবিম্বিত হৈছে নদীৰ পানীত, পুতি থোৱা বাঁহৰ গোঁজ আৰু ওলমি থকা ফান্দৰূপী সাঁকো এখনৰ কম্পিত ছাঁ, ৰূপালী মাছ এটা পানীৰ ওপৰলৈ জঁপিয়াই শূন্যতে স্থিৰ হৈ বৈ গৈছে, সাঁকোৰ ওপৰত কেলচোপ কেলচোপ কৈ থকা অন্য এটা মাছ, মুখখন সামান্য মেলি আছে, কোৱাৰিৰ ওচৰত বৈ অহা তেজৰ এটা ৰঙচুৱা ৰেখা, নদীৰ পাৰত একুৰা জুইৰ কাষত বৃত্তাকাৰে বহি জুই পুৱাই থকা ছায়ামূৰ্তিৰ দৰে কেইটামান মানুহ, নদীৰ সিপাৰৰ শ্মশানখনত আকাশৰ ফালে মুখ কৰি হোৱা দি থকা নিসঙ্গ শিয়াল এটা, সিঁচৰতি হৈ থকা মাটিৰ কিছু ভগ্নপাত্ৰ।

জীৱনৰ কোনো সময়ত কিবা এক তাড়ণাত অঁকা মোৰ সেই ছবিখন ক’ত জানো হেৰাই গ’ল? সঁচাকৈ হেৰাই গ’ল জানো? অতীত কেতিয়াও হেৰাই নাযায় বাবেই মানুহৰ জীৱন ইমান সুখৰ সম্ভাৱনাৰে ভৰপূৰ হোৱা সন্দেহও ইমান যন্ত্ৰণাময়।



# অনন্য কথাশিল্পী ড° ভূপেন হাজৰিকা

অসমীয়াৰ হিয়াৰ আমঠু, বহুমুখী প্ৰতিভাৰ আকৰ ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ দৰেই সম্মোহনী শক্তি আছে তেওঁৰ গদ্যৰো। প্ৰকৃতপক্ষে তেওঁৰ বুদ্ধিদীপ্ত, বসঘন কথনভংগীয়েই অনুকৰণীয় গদ্যৰ ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰে। সেয়ে সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত গীতৰ মাজে মাজে ড° হাজৰিকাই কোৱা কথাবোৰো শুনিবলৈ শ্ৰোতা-দৰ্শক উদগ্ৰীৱ হৈ ৰৈ থাকিছিল। তেওঁৰ বসাল কথাই অনুৰাগীক বিমুগ্ধ কৰি ৰাখিছিল।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ স্বকীয় গদ্যৰীতিৰ অন্যতম নিদৰ্শন আলোচনী-বাতৰি কাকতত প্ৰকাশিত তেওঁৰ চুটি অথচ সাৰগৰ্ভ ৰচনাবোৰ। বিংশ শতিকাৰ পঞ্চাশৰ দশকৰ পৰাই গীতৰ সমান্তৰালকৈ গদ্যৰো অনুশীলন কৰা ভূপেন হাজৰিকাৰ নিবন্ধসমূহ তেওঁৰ যাযাবৰী জীৱনৰ দিনলিপিৰ দৰেই ব্যাপ্ত আৰু বৈচিত্ৰ্যময়। মূলতঃ ড° হাজৰিকাই নিজে সম্পাদনা কৰা ‘আমাৰ প্ৰতিনিধি’, ‘প্ৰতিধ্বনি’, ‘গতি’, ‘বিন্দু’ আদি আলোচনীৰ সম্পাদকীয় স্তম্ভ আৰু সাংস্কৃতিক শিতানত তেওঁৰ বিবিধ প্ৰসংগৰ অলেখ ৰচনা আছে। একেদৰে তাহানিৰ ‘নতুন অসমীয়া’ কাকতৰ লগতে ‘দৈনিক অসম’, ‘অসমবাণী’, ‘জনমভূমি’, ‘ৰূপকাৰ’ আদিত তেওঁ নিয়মীয়াকৈ সংবাদধৰ্মী ৰচনা প্ৰকাশ কৰিছিল। সাহিত্য সভা, সাংস্কৃতিক সন্মিলনকে



অচ্যুত কুমাৰ পাটোৱাৰী  
মুখ্য সহযোগী সম্পাদক  
অসমীয়া প্ৰতিদিন

ধৰি বিভিন্ন মঞ্চত আগবঢ়োৱা ভাষণ, কাকত-আলোচনী, অনাতাঁৰ, দূৰদৰ্শনৰ সাক্ষাৎকাৰ, ‘সহস্ৰজনে মোক প্ৰশ্ন কৰে’ শিতানৰ উত্তৰ, বিভিন্ন ব্যক্তি-অনুষ্ঠানলৈ লিখা পত্ৰ-শুভেচ্ছাবাণী আদিতো সিঁচৰতি হৈ আছে তেওঁৰ অনিৰ্বচনীয় গদ্য।

গীতৰ ৰখত উঠি সমাজলৈ দৃষ্টিপাত কৰা ভূপেন হাজৰিকাৰ গদ্যত প্ৰতিফলিত হৈছে সাহিত্য, কলা-সংস্কৃতি, ক্ৰীড়া, ৰাজনীতি, অৰ্থনীতিৰ পৰা গণতন্ত্ৰ, সাম্যবাদ, সমাজতত্ত্বলৈকে বাদ-বিবাদৰ মনোগ্ৰাহী বিশ্লেষণ।

ধৰাৰ দিহিঙে-দিপাঙে ঘূৰি বঙৰ খনি য'তেই দেখিছে, ভগাই দিবৰ মন থকাৰ বাবেই তেওঁৰ গদ্যতো প্ৰকাশ পাইছে ক্ষিপ্ৰ গতিৰে আগবঢ়া সময়ৰ প্ৰভাৱ আৰু সমসাময়িক সমস্যা বা ঘটনাৱলীৰ আভাস। তেওঁ পিচে সেই গদ্যবোৰৰ কিবা সাহিত্যিক মূল্য আছে নে নাই সেই সম্পৰ্কে বিশেষ ভবা-চিন্তা কৰা নাছিল। গীতৰ ভাষাৰে বুজাব নোখোজা কিছু কথা তেওঁ পোনপটীয়াকৈ কৈছিল গদ্যেৰে। সেইবোৰ গ্ৰন্থাকাৰে ছপা কৰাৰ কথাও হয়তো তেওঁ ভবা নাছিল। পৰৱৰ্তী কালত তেওঁৰ একান্ত অনুৰাগী সাহিত্যিক-সাংবাদিক নিৰোদ চৌধুৰী, কুল গগৈ, শেখৰজ্যোতি ভূঞা, সূৰ্য হাজৰিকা, ৰতিমোহন নাথ আদিৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাত ড° হাজৰিকাৰ 'সুন্দৰ ন দিগন্ত', 'সময়ৰ পখী যোঁৱাত উঠি', 'সুন্দৰ সৰু বৰ আলিয়েদি', 'জ্যোতি ককাইদেউ', 'বিষ্ণু ককাইদেউ', 'কৃষ্টিৰ পথৰে পথৰে', 'দিহিঙে-দিপাঙে', 'ব'হাগ মাথোঁ এটি ঋতু নহয়', 'বহিমান লুইতৰ পাৰে পাৰে', 'নন্দনতত্ত্বৰ কৰ্মীসকল', 'মই এটি যায়বৰ' (সূৰ্য হাজৰিকাৰ দ্বাৰা অনুলিখিত) আদি গদ্য গ্ৰন্থ পাঠকৰ হাতত পৰে। নক'লেও হ'ব যে এই গ্ৰন্থকেইখনে ভূপেন হাজৰিকাৰ জীৱনবোধ, সাংস্কৃতিক পৰিভ্ৰমণ আৰু সামাজিক দায়বদ্ধতা সম্পৰ্কে অনেক প্ৰশ্নৰ সমিধান দিয়াৰ লগতে তেওঁৰ গদ্যৰ সৌন্দৰ্য অনুধাৱন কৰাৰো পাঠকক সুযোগ দিয়ে। বিশেষকৈ 'সুন্দৰ ন দিগন্ত' প্ৰকাশৰ কালতে ড° হাজৰিকাৰ গদ্যও যে গীতৰ সমানেই জনপ্ৰিয় তাৰ উমান পোৱা গৈছিল। এইখন তেওঁৰ বহু সমাদৃত গদ্য গ্ৰন্থ।

ড° হাজৰিকাৰ সৃষ্টিৰ অমল উৎস ব্ৰহ্মপুত্ৰ; ই তেওঁৰ জীৱন সংগ্ৰামৰো প্ৰেৰণা। এই বৰলুইতৰ দুয়োটি পাৰক মহামিলনৰ তীৰ্থৰূপে আখ্যা দিয়া সুধাকণ্ঠই লুইতক লৈয়ে ৰচিলে বহু একা-সমন্বয়ৰ গীত। লুইতৰ পৰা মিছিছিপি হৈ ভগ্নাৰ ৰূপ চোৱা যায়াবৰী শিল্পীগৰাকীয়ে মানুহৰ দুখ-বেদনা, হৰ্ষ-বিষাদ, প্ৰেম-বিৰহক লৈ নিশ্চয় সহজেই ৰচিব পাৰিলেহেঁতেন অনেক সাৰ্থক গল্প-উপন্যাস। হয়তো হেঁপাহো আছিল গল্প-উপন্যাস সৃষ্টিৰ। আলোচনীৰ পাতত পোৱা তেওঁৰ নিউয়ৰ্কৰ পটভূমিত লিখা 'পাৰ্চপেণ্ডিভ' আৰু কলকাতাৰ পটভূমিত লিখা 'সাদৃশ্য' নামৰ গল্প দুটিয়েও সেই হেঁপাহৰ ইংগিত দিয়ে।

চুটি, সৰল অথচ কৌতূহলোদ্দীপক বাক্য ড° হাজৰিকাৰ গদ্যৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। উদাহৰণস্বৰূপে তেওঁৰ 'সাদৃশ্য' গল্পটোৰ আৰম্ভণি হৈছে এইদৰে--

কলকাতাৰ বাটত তেতিয়াও হিন্দু-মুছলমানৰ বুকুৰ তেজবোৰ শুকোৱা নাই। যোৱা তিনি ৰাতি মুমূৰ্জ্জনৰ চিঞৰবোৰ বাৰে বাৰে মোৰ কাণত বাজিছেহি। কোনো সংগীতে তাক তল পেলাব পৰা নাই। মৰাশৰ গোন্ধ তেতিয়াও লোপ পোৱা নাই। ক'লা পৰি যোৱা তেজবোৰ খাদ্য হয় নে নহয়-মাখিবোৰে ঠাৱৰাব নোৱাৰি ওচৰে-পাঁজৰে ঘূৰি ফুৰিছে। পৰ্শ্ববোৰে মানুহৰ শুকান তেজৰ টুকুৰাবোৰ টানি ভৰিয়াতৰ বাবে ভঁৰাল পাতিব খুজিছে। .....

গল্প ৰচনাৰ প্ৰয়াস কৰিলেও ড° হাজৰিকাই বুজি উঠিছিল যে তেওঁৰ প্ৰকাশৰ সবাতোকৈ ক্ৰিয়াশীল মাধ্যমটোৱেই হ'ল গীত আৰু তেওঁৰ কণ্ঠ। অৱশ্যে তাৰ মাজতে বিভিন্ন তাগিদাত তেওঁ গদ্য চৰ্চা কৰিছে। 'চিকমিক বিজুলী'কে ধৰি কেইবাখনো চলচ্চিত্ৰ আৰু ধাৰাবাহিকৰ চিত্ৰনাট্যয়ো তেওঁৰ স্পন্দিত গদ্যৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰিছে।

নিজৰ গদ্য সম্পৰ্কে ড° হাজৰিকাই অনুভৱ ব্যক্ত কৰিছিল এইদৰে-- 'মোৰ গদ্যেৰে বোধকৰো মই পঢ়ুৱৈৰ সৈতে কথাহে পাতিব খোজো। হয়তো 'মই'ৰ 'মই'টো 'আপুনি' হৈ যাওক, তাকে বাঞ্ছা কৰো। কথা পাতেতে উশাহ যিখিনি লওঁ বা এৰো, তাতে দাৰ্ৰিকমা, ডেচ আদি দিওঁ। কথোপকথনৰ সময়ত গতানুগতিক ব্যাকৰণ নীতি জানো মনা হয়?সেয়ে বোধকৰো মোৰ গদ্যৰ বাক্য ৰচনাত ব্যাকৰণৰ সাধাৰণ ৰীতিৰ ব্যতিক্ৰম ঘটে। সি ইচ্ছাকৃত নহয়, স্বতঃস্ফূৰ্ত। সৰল বাক্যৰে, সৰু কথাকে জটিল বিষয়ৰ প্ৰকাশ থকা গদ্য মোৰ প্ৰিয়।' (ড° ভূপেন হাজৰিকা ৰচনাৱলী দ্ৰষ্টব্য)

নিজে ব্যাকৰণ ৰীতি নমনা বুলি স্বীকাৰ কৰিলেও ভূপেন হাজৰিকাৰ নিজস্ব শৈলীৰ অনবদ্য গদ্যই পাঠকক কথামৃত পান কৰাৰ মাদকতা দিয়ে। সেয়ে গল্প-উপন্যাসেৰে সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী নকৰাকৈও তেওঁ অনন্য কথাসিল্পী, এজন অনুপেক্ষনীয় গদ্যশিল্পী। তেওঁৰ কথাবোৰ গান আৰু গানবোৰ একো একোটা ছন্দময় কবিতা। ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতে বিভিন্ন ভাষাত অনূদিত হৈ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় খ্যাতি লভিলেও পৰিহাসমূলকভাৱে তেওঁৰ গীতি সাহিত্যই ভাৰতৰ সাহিত্য অকাডেমীৰে স্বীকৃতি নাপালে। তেনে স্থলত ভূপেন হাজৰিকাই ৰচনা কৰা গদ্যৰ উচিত মূল্যায়ন কেনেকৈ আশা কৰা যায়!কিন্তু সময় আৰু সমাজৰ প্ৰতিফলন ঘটা তেওঁৰ গদ্যসমূহ নিশ্চয়কৈ অনুসন্ধিৎসুজনৰ গৱেষণাৰ সমল হ'ব পাৰে। এইক্ষেত্ৰত সূৰ্য হাজৰিকা শৈক্ষিক ন্যাসে সুধাকণ্ঠৰ গীত-গদ্যকে ধৰি সমস্ত সৃষ্টিৰাজি একত্ৰে সংকলিত কৰি প্ৰকাশ কৰা 'ড° ভূপেন হাজৰিকা ৰচনাৱলী' জাতীয় জীৱনৰ অমূল্য সম্পদ হৈ ৰ'ব। এইলানি গ্ৰন্থই ড° হাজৰিকাৰ গদ্যৰো বিস্তাৰিত আৰু প্ৰণালীবদ্ধ আলোচনাৰ পথ প্ৰশস্ত কৰিছে।

ভূপেন হাজৰিকাই বিভিন্ন সময়ত দিয়া সাক্ষাৎকাৰসমূহতো অতি বুদ্ধিদীপ্ত, চিন্তাকৰ্ষক কথা কৈ গৈছে। সেইবোৰ সংগ্ৰহ কৰি একত্ৰিত কৰিব পাৰিলে তেওঁৰ চিন্তা আৰু কথনভংগীৰ এক আপুৰুগীয়া দস্তাবেজ হৈ ৰ'লহেঁতেন। এইক্ষেত্ৰত সাহিত্যিক-সাংবাদিক ৰত্ন ওজাই গ্ৰহণ কৰা এটা সাক্ষাৎকাৰত ড° হাজৰিকাই প্ৰকাশ কৰা বক্তব্যৰ মাথোঁ এটা উদাহৰণেই সেয়া প্ৰতিপন্ন কৰিব। তেওঁৰ হাঁহিৰ অন্তৰালত কি আছে বুলি সোধা প্ৰশ্নৰ উত্তৰত ড° হাজৰিকাই কৈছিল-- 'কান্দোন মোৰ বহুত আছে। সেইখিনি ঢাকিবলৈ যে মই হাঁহো তেনে নহয়। সেই যে গানটোত মই লিখিছিলো-- হাঁহিখিনি পাবৰ বাবে বহুতো কান্দিলো, মাজে মাজে কান্দি কান্দি নিজেই হাঁহিলো। বহুত কান্দোন, অলপ হাঁহিৰ এয়ে জীৱন-মেলা। সেয়ে জীৱনটোৰে হাঁহিখিনি বিলাই বিলাই দিলো। ...মৰ্মান্তিক আঘাত পালে, কান্দোন আহিলে মই মানুহৰ মাজতেই কান্দি দিওঁ, সকলোৰে সন্মুখতে মোৰ চকুলো ওলাই যায়, মই থৰক-বৰক হৈ যাওঁ, লুকুৱাই মই কেতিয়াও কন্দা নাই, নেকান্দোও--জীৱনটোৰ কান্দোনখিনি নিজেই সাঁচি ৰখা বা লুকুৱাই থোৱা এটা কথা আৰু লুকুৱাই কন্দা আন এটা কথা। লুকুৱাই কন্দাটোত চেলফ ডেষ্টাকচনৰ, অৰ্থাৎ নিজক ধ্বংস কৰাৰ ভাব এটা থকা যেন লাগে। এনেবোৰ বিষয়ত মই বৰ ছেনজিটিভ--মোৰতো বেমাৰেই হাইপাৰ ছেনজিটিভ। গতিকে কান্দোনৰ সাগৰ মথি হাঁহি উলিয়াবলৈ এক্সাৰক মৰম কৰা। দেখিবা এক্সাৰ বৰ মৰমিয়াল।'

একেদৰে সাংবাদিক, গীতিকাৰ বিদ্যুৎ কুমাৰ ভূঞাৰ সৈতে হোৱা এক সাক্ষাৎ প্ৰসংগত তেওঁ কৈছিল-- 'কাইলৈ মই জনসভাত গান গাবগৈ নোৱাৰিব পাৰো, মোৰ হাতত এখন গীটাৰো নাথাকিব পাৰে, এটা কলম তুলি লোৱাৰ সামৰ্থ্যও হয়তো নাথাকিব পাৰে, কিন্তু একমাত্ৰ মাইক্ৰ'ফোনটোৰেই মই মানুহৰ সৈতে কমিউনিকেট কৰিব পাৰিম।' গণ সংযোগৰ গৱেষক ভূপেন হাজৰিকাই তেওঁৰ কথাসিল্পৰেও মানুহৰ হৃদয় স্পৰ্শ কৰিব বিচাৰিছিল।

পূৰ্বসূৰী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা আৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভাৰ দৰেই ভূপেন হাজৰিকাৰো চিন্তা-চেতনাক আৱৰি আছিল শংকৰদেৱৰ সৃষ্টি-দৰ্শনে। সেয়ে গীতৰ লগতে ড° হাজৰিকাৰ গদ্যতো বিভিন্ন সময়ত প্ৰকাশ পাইছে তেওঁৰ শংকৰদেৱৰ চেতনা। ভূপেন হাজৰিকাই এঠাইত কৈছে-- 'এইজনা মহাপুৰুষ-যিজনাই ৰবি ঠাকুৰৰ বহু আগতে বহু বিষয়ৰ কাৰ্যসূচী থকা ৰেছিডেন্সিয়েল সত্ৰৰূপী বিশ্ববিদ্যালয় পাতি গৈছে-- যিগৰাকী শিক্ষাবিদে দৰ্শন, সাহিত্য, সংস্কৃতি, সমাজ-সংস্কাৰৰ সৰ্বদিশে শিক্ষা দি গৈছে, শিক্ষাৰ অভিনৱ পদ্ধতি যাচি গৈছে-যিগৰাকী গুৰুৱে তাহানিৰ সংযোগবিহীন ভাৰতবৰ্ষৰ পূৰ্বৰ পৰা পশ্চিমলৈ আৰু দক্ষিণলৈ কষ্টেৰে ভ্ৰমণ কৰি জ্ঞান আহৰণ আৰু বিনিময় কৰিছিল-যিজন গুৰুৰ সমাজ শিক্ষাৰ বাবে আজিও আমাৰ অসমত হিন্দু-মুছলমানৰ মাজত মৰা-

মৰি, কটা-কটি হোৱা নাই-যিজন গুৰু আজিৰ অসমীয়া জাতীয় নদীৰ গৰাখহনীয়াত একমাত্ৰ 'নৈতিক মথাউৰি' সদৃশ, তেনে এজন গুৰুৰ চিন্তা আজিৰ মডাৰ্ন জেনেৰেশ্বনৰ বৈপ্লৱিক চিন্তাধাৰাতকৈ কোনোপধ্যে কম আধুনিক নহয়।' শংকৰদেৱৰ মহত্ব প্ৰকাশক এনে বলিষ্ঠ, আলংকৰিক গদ্যৰে ভূপেন হাজৰিকা নিজেও জিলিকি আছে।

জ্যোতিপ্ৰসাদ আৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদৰ জীৱন-কৃতি-দৰ্শনক লৈও ভূপেন হাজৰিকাই বহু গুৰুত্বপূৰ্ণ লেখা নিবেদন কৰি গৈছে।

ভিন্ন বিষয়ৰ লেখাৰ সমান্তৰালকৈ বিভিন্ন মঞ্চত ড° হাজৰিকাই আগবঢ়োৱা লিখিত-অলিখিত ভাষণসমূহেও তেওঁৰ চেতনা উদ্দীপক ছন্দিক গদ্যৰ পৰিচয় বহন কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে ১৯৬৩ চনত অসম সাহিত্য সভাৰ নাজিৰা অধিবেশনৰ সাংস্কৃতিক সন্মিলনৰ সভাপতিৰ অভিভাষণত তেওঁ অসমৰ বিশিষ্ট সংগীতজ্ঞসকলৰ অৱদানৰ বাবে কৃতজ্ঞতা জনাই কৈছিল, '...তাৰে মাজত সুৰ আৰু কথাৰ তিনিজন যাদুকৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ, বিষ্ণুপ্ৰসাদ আৰু পাৰ্বতীপ্ৰসাদক কিয় জনো আমাৰ নিচেই আপোন আপোন লাগে। তেখেতসকলৰ সৃষ্টিয়ে আমাক এতিয়াও প্ৰেৰণা যোগাই থাকে, থাকিবও।' একেদৰে ১৯৭৯ চনত তিনিচুকীয়াত অনুষ্ঠিত নিখিল ভাৰত বংগ সাহিত্য সন্মিলনত দিয়া ভাষণত ড° হাজৰিকাই কৈছিল-- 'মোৰ মা এজনী। প্ৰতি মানুহৰ মাতৃভাষাও এটাহে। গতিকে সেই মাতৃভাষা প্ৰত্যেকজনৰে সবাতোকৈ ভাল লাগে। সেই মাতৃভাষাৰ প্ৰেম মানে এইটো নহয় যে আমি আনৰ মাতৃভাষাক ঘৃণা কৰো। ...'

আনহাতে ১৯৮৫ চনত যোৰহাটত অনুষ্ঠিত সদৌ অসম জনসাংস্কৃতিক পৰিষদৰ দ্বিতীয় ৰাজ্যিক অধিবেশনত পৰিষদৰ সভাপতি ড° ভূপেন হাজৰিকাই লিখিত অভিভাষণত কৈছিল-- 'আজিৰ মানুহ, ১৯৮৫ৰ মানুহৰ অকল এটা একক পৰিচয়(single identity)নাথাকে। আজিৰ মানুহে নিজৰ সামূহিক সত্তা(plural identity)ক বিশ্বাস কৰিব লাগিবই যেন লাগিছে। ইতিবাচক প্লুৰেল আইডেনটিটিৰ মাজত পৰিপূৰক (complementary) সম্বন্ধহে থাকে, বিৰুদ্ধ(contradictory) নহয়। এই বিষয়ে অধিবেশনত চিন্তা-চৰ্চা হ'লে ভাল হয়। 'লেখা বা ভাষণৰ মাজত ইংৰাজী শব্দৰ ব্যৱহাৰ ড° হাজৰিকাৰ লক্ষণীয় বৈশিষ্ট্য। সামাজিক দায়বদ্ধতা সম্পৰ্কে স্পষ্ট ধাৰণা থকা ভূপেন হাজৰিকাই ১৯৯৩ চনত অসম সাহিত্য সভাৰ শিৱসাগৰ অধিবেশনৰ সভাপতিৰূপে আগবঢ়োৱা সূচিন্তিত অভিভাষণৰ এঠাইত জীৱনৰ অৰ্থ-কৰ্তব্যৰ কথা প্ৰকাশ কৰিবলৈ গৈ প্ৰাঞ্জল ভাষাৰে কৈছে-- 'জীৱন দুখৰ মাজেৰে, সৌন্দৰ্যৰ মাজেৰে, ধ্বংস আৰু সৃষ্টিৰ মাজেৰে আৱহমান কাল চলি আহিছে, প্ৰতিদিন চলিছে, ইয়াৰ যেন শেষ নাই। জীৱনটোনো কিমান পৰা? কেইটামান মুহূৰ্ত, কেইটামান প্ৰহৰ...। কিন্তু কি বিশাল অনিশ্চেষ্ট সৌন্দৰ্যৰ মাজেৰে সেই মুহূৰ্ত, সেই প্ৰহৰ আহিছে ৰূপৰ মাজেৰে, মাধুৰ্যৰ মাজেৰে--সিঁহত যেন চিৰস্মৰণীয় হ'বলৈ ক্ষুধাৰ হাত পাতি আছে। সেই মুহূৰ্ত হয়তো আহেও শেষো হৈ যায়, কিন্তু মাধুৰ্যৰতো শেষ নাই। সেই মুহূৰ্তকে নাটিকাৰে নাটকেৰে, চিত্ৰকৰে তুলিকাৰে, গীতিকাৰে গীতেৰে, নৃত্যবিদে নৃত্য মুদ্ৰাৰে, কবিয়ে কবিতাৰে চিৰদিনৰ বাবে সৃষ্টিত বন্দী কৰি ৰাখে। সেয়েই সংস্কৃতি।'

ড° হাজৰিকাই বিভিন্ন সময়ত তেওঁক কৰা সমালোচনাৰ উত্তৰো ভাষণৰ মাজেৰেই দি গৈছে। ১৯৭৬ চনৰ জুলাই মাহত তেজপুৰৰ এখন সভাত 'চামেলি মেমচাব'ৰ কাহিনীকাৰ নিৰোদ চৌধুৰী আৰু পৰিচালক আব্দুল মজিদৰ সৈতে ৰাজহুৱা সম্বৰ্ণনা গ্ৰহণ কৰি ভূপেন হাজৰিকাই আৱেগিক মুহূৰ্তত কৈছিল-- 'এজন নাতি ল'ৰা কিবা দিখিজয় কৰি বহুদিনৰ মূৰত ঘৰলৈ উভতি আহিলে আইতাই যেনেকৈ সাবটি ধৰি পবিত্ৰ চুমা এটা খায়--ঠিক তেনে লাগিছে আজি...। অসমত যদি কোনোবাই মোলৈ তিতা কথা দলিয়ায় তেন্তে মই অসমীয়াই সৰু মাছেৰে



ৰন্ধা তিতা ফুলৰ সুন্দৰ আঞ্জাৰ দৰে তাকে খাই পৰিতৃপ্ত হওঁ....।' এনেধৰণৰ ব্যঞ্জনাপূৰ্ণ ভাষাৰে সমৃদ্ধ ভূপেন হাজৰিকাৰ কথনভংগী। তেওঁৰ ভাষণসমূহৰ সংকলন কৰিলেও নিশ্চয়কৈ এখন উৎকৃষ্ট গ্ৰন্থ হ'ব।

ভূপেন হাজৰিকাই 'আমাৰ প্ৰতিনিধি', 'প্ৰতিধ্বনি' আদিৰ সম্পাদকীয় আৰু অন্যান্য শিতানৰ বাবে লিখা ৰচনাবোৰত পৰিলক্ষিত হয় শিপাৰ শাখা-প্ৰশাখালৈকে প্ৰসাৰিত তেওঁৰ সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ। সৰল আৰু দ্ব্যর্থহীনভাৱে ব্যক্ত কৰে তেওঁৰ অভিমত। সাহিত্য সম্পৰ্কেও তেওঁৰ বিচাৰধাৰা আছিল অতি উচ্চ আৰু স্পষ্ট। এটা নিবন্ধত ড° হাজৰিকাই লিখিছে--

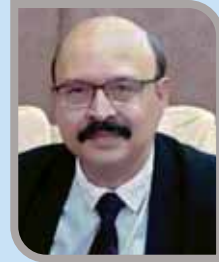
'সুলিখিত ৰচনা মাত্ৰেই সাহিত্য নহয়, যেনেকৈ সুলেখক মাত্ৰেই সাহিত্যিক নহয়। সুলেখকৰ আত্মদৰ্শন নঘটিলেও হয়, কিন্তু সাহিত্যিকৰ বাবে ই অপৰিহাৰ্য। সাহিত্যিক স্ৰবালৰ সত্যক অন্বেষণ কৰি চিৰকালৰ সত্যক স্পৰ্শ কৰে।' একেদৰে 'চুটি গল্পৰ কথা' শীৰ্ষক ৰচনাত তেওঁ লিখিছে--

'গল্প চুটি হ'ব পাৰে। প্ৰভাৱ কিন্তু দীৰ্ঘ।'

'শবৎ-চিন্তা' নামৰ আন এখন ৰচনাত তেওঁ জীৱনৰ সংকল্প আৰু সমাজবীক্ষা প্ৰকাশ কৰিছে এইদৰে-- 'অভিজ্ঞতাৰ লগে লগে যুক্তিৰ ৰূপান্তৰ হয়, মানুহৰ মনৰ ৰূপান্তৰ হয়। পৃথিৱীৰ ৰূপান্তৰ হয়। যন্ত্ৰণাৰ সাগৰত সাধাৰণ মানুহ যেতিয়া বুৰ যায়, তেতিয়াই মনলৈ আহে এটি দৃঢ় পণ। এই এক্সাৰ আৰু মৃত্যুৰ পৰা আমি বাচিবই লাগিব। কিন্তু এটা কথা-বাচিব লাগিব-একেলগে। খোজকাঢ়িব লাগিব--একেলগে। একক নহয়। একক চিন্তা কৰিব পাৰি। পিচে, এককভাৱে খোজকাঢ়ি সমাজক অগ্ৰগতিৰ পথত লৈ যাব নোৱাৰি। ...' চুটি চুটি বাক্যৰ এনে শক্তিশালী ভাৱোদ্দীপক গদ্য সম্ভৱতঃ ভূপেন হাজৰিকাৰ দৰে দায়িত্বশীল সাহিত্যিকৰ কলমেৰেহে নিৰ্গত হ'ব পাৰে।

মূলতঃ গানৰ মানুহ যদিও সাহিত্য-সংস্কৃতি-ৰাজনীতি-অৰ্থনীতিৰ সমসাময়িক ঘটনা-পৰিঘটনাক পৰ্যালোচনা কৰাৰ পৰাও তেওঁ বিৰত থকা নাছিল। সেয়ে তেওঁৰ লেখাত কেৱল অসমৰেই নহয়, দেশ-বিদেশৰ বিবিধ প্ৰসংগই ঠাই পাইছিল। আকাশ সাবটি সাগৰত নমা ভূপেন হাজৰিকাই বুকুত কঢ়িয়াইছিল আগ্নেয়গিৰি। সেইবাবে তেওঁৰ গীতৰ দৰেই গদ্যতো কেতিয়াবা উদাৰ মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী প্ৰকাশ পোৱাৰ বিপৰীতে কেতিয়াবা ই হৈ পৰিছিল জ্বালামুখী আৰু তীব্ৰ শ্লেষপূৰ্ণ। ড° হাজৰিকাই যিয়েই নিলিখক, নানা পটন্তৰ, অভিজ্ঞতালব্ধ চিন্তা আৰু হৃদয়গ্ৰাহী শব্দচয়নে সমৃদ্ধ কৰিছিল তেওঁৰ ৰচনা। সেয়ে তেওঁৰ কালজয়ী গীতসমূহে অগণিত শ্ৰোতাৰ অন্তৰ গহন আলোড়িত কৰি ৰখাৰ সমান্তৰালকৈ গদ্যসমূহেও আৱৰি ৰাখিছে পাঠকৰ চিন্তা-চেতনা।

# এখন উপসাগৰ জলক্ৰীড়া আৰু আমি



ডাঃ দীপক কুমাৰ শৰ্মা  
মূৰব্বী আপাতকালীন মেডিচিন বিভাগ  
গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়

হোটেলৰ সন্মুখত বৈ থকা গাড়ীখনত থকা ট্ৰাৰ অ'পাৰেটৰ জনে আমাক কলে, “আজি আপোনালোকক ক'ৰেল আইলেণ্ডলৈ লৈ যোৱা হ'ব”। স্বাভাৱিকতে আমি উল্লাসিত হৈ উঠিলো।

কৰেল আইলেণ্ড হৈছে পৰ্যটকৰ বাবে এক আকৰ্ষণীয় স্থান। পাটাইয়াৰ সাগৰ তীৰৰ পৰা সাগৰৰ মাজে মাজে ইয়াৰ দূৰত্ব প্ৰায় সাত কিলোমিটাৰ। এই তীৰৰ কাষত তেনেকৈ মানুহ দুবছৰ বসতি নাই। ফেব্ৰুৱাৰীৰে ৰাতিপুৱাই এই দ্বীপলৈ গৈ দিনতিয়াকৈ থাকি পুনৰ পাটাইয়ালৈ আবেলি সন্ধিয়া হোৱাৰ আগে আগে ঘূৰি আহিব পাৰি কাৰণে এই ভ্ৰমণ পৰ্যটকৰ মাজত বেছ জনপ্ৰিয়। ইয়াত সাতোৰা, স্পিড বোট চলোৱা, বানানা নাও চলোৱা(banana boat riding), জেট স্কিং (jet skiing)ৰ পৰা আৰম্ভ কৰি স্নোৰকেলিং, স্কুবা ডাইভিংলৈকে বহুতো জলক্ৰীড়াৰ সুবিধা আছে। থাই ভাষাত এই দ্বীপৰ নাম কোহ লার্ন (Koh Larn)।

গাড়ীখনে চহৰৰ মাজেৰে অলপমান দূৰ নি আমাক ৰাফিং স্পিটৰ ওচৰৰ সাগৰ তীৰত নমাই দিলে। আগদিনা গধূলি আমি এই সাগৰ তীৰলৈ ফুৰিবলৈ আহিছিলো। তেতিয়া এই ঠাইত বেছি মানুহ দুবছৰ নাছিল। ৰাস্তাৰ কাষৰ পদপথত বহি কিছু লোকে সন্মুখৰ সমুদ্ৰলৈ চাই আছিল। নিশা আগবঢ়াৰ লগে লগে সমুদ্ৰৰ গৰ্জনা বাঢ়ি গৈ আছিল। সমুদ্ৰৰ কাষৰ ৰাস্তাত গাড়ী মটৰৰ আহহাৰ বাঢ়িছিল। লগতে আহহাৰ বাঢ়িছিল মানুহৰ।

এতিয়া দেখিলো সেই সমুদ্ৰ তীৰৰ এঠাইত বহুতো মানুহ গোট খাইছে। সমুদ্ৰ তীৰৰ বাকী ঠাইবোৰ পিচে এতিয়াও জীৱন্ত হৈ উঠা নাই। ট্ৰাৰ অপাৰেটৰজনো আমাক তেনে এক মানুহৰ জুমৰ মাজলৈ নি এগৰাকী থাই মহিলাৰ সৈতে লগ লগাই দিলে। বুজা গ'ল যে তেওঁ এটা ট্ৰাৰ কোম্পানীৰ গাইড। ‘কৰেল আইলেণ্ড’লৈ ‘পেকেজ ট্ৰাৰ’ হিচাপে তেওঁ আমাৰ প্ৰত্যেকৰে পৰা বাইছশ বাটকৈ সংগ্ৰহ কৰিলে।

আমাৰ প্ৰত্যেকৰে হাতত তেওঁ একোটাকৈ টেগ লগাই দিলে। তাৰ পাচত আমাৰ সৈতে আৰু এদল পৰ্যটকক লৈ তেওঁ সাগৰৰ পিনলৈ আগবাঢ়িল। কিছু পানীৰ মাজেৰে আৰু কিছু বালিৰ ওপৰেৰে গৈ আমি এখন যন্ত্ৰ চালিত নাওত উঠিলো।

ক্ষণেক পাচতে সেই নাওখনে আমাক লৈ সাগৰৰ মাজলৈ যাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। ৰাতিপুৱাৰ সাগৰ। মাজে মাজে দুই এটা সাগৰীয় পখী পানীৰ ওপৰেৰে উৰি গৈছে। নাওখনৰ টিঙে সমুদ্ৰৰ পানীত দুইফালে ঢৌৰ সৃষ্টি কৰি এটা দীঘলীয়া লোৰৰ সৃষ্টি কৰিছে। বাওপিনলৈ থকা পাহাৰকেইখনৰ গাত ডাঙৰ ডাঙৰকৈ ইংৰাজীত লিখি থোৱা পাটাইয়া নামটি দৃষ্টিভঙ্গন হৈ জিলিকিছে।

যদিও সাগৰ বুলি কোৱা হৈছে দৰাচলতে এইখন হৈছে এক উপসাগৰ। থাইলেণ্ড উপসাগৰ (the Gulf of Thailand)। পাটাইয়া হৈছে ইয়াৰ পূব উপকূলত থকা এখন চহৰ। ই থাইলেণ্ডৰ ৰাজধানী বেংককৰ দক্ষিণ পূব দিশে প্ৰায় এশ কিলোমিটাৰ নিলগত। থাইলেণ্ড উপসাগৰ (the Gulf of Thailand)ক শ্যামৰ উপসাগৰ (the Gulf of Siam)নামেৰেও জনা যায়। ই দক্ষিণ চীন সাগৰ (South China Sea)ৰ দক্ষিণ পশ্চিম অংশৰ পৰা উপকূল অঞ্চললৈ সোমাই অহা আপেক্ষিক ভাৱে বাম তলিৰ সাগৰৰ এটা অংশ। ইয়াৰ এফালে আছে ভাৰত আৰু চীনৰ দ্বীপপুঞ্জ(the Indochinese Peninsula)ৰ দক্ষিণ পশ্চিম অংশৰ উপকূল আৰু আনফালে আছে মালয় দ্বীপপুঞ্জ (the Malay Peninsula)ৰ উত্তৰ পিনৰ উপকূল। আঠশ কিলোমিটাৰ দৈৰ্ঘ্যৰ আৰু ঠাইয়ে ঠাইয়ে পাঁচশ ষাঠি কিলোমিটাৰলৈকে প্ৰস্থ থকা এই উপসাগৰৰ উত্তৰ, পশ্চিম আৰু দক্ষিণ পশ্চিম অংশত আছে থাইলেণ্ডৰ উপকূল। সেই কাৰণেই ইয়াক থাইলেণ্ড উপসাগৰ নামেৰে জনা যায়। এই উপসাগৰৰ উত্তৰ পূব অংশত আছে কম্বোডিয়াৰ উপকূল আৰু ভিয়েটনামৰ মেকং ডেল্টা অঞ্চলৰ উপকূল।

কিছুদূৰ যোৱাৰ পাচত এখন ডাঙৰ জাহাজৰ ওচৰত আমাৰ ফেৰীখন ৰ'লগৈ। আমাক সেই ডাঙৰ জাহাজখনত উঠিবলৈ কোৱা হ'ল। জাহাজখনৰ ভিতৰত বহিবৰ বাবে বেঞ্চ, চকী সজাই থোৱা আছে। জাহাজৰ



এটা অংশত আছে এক প্রশস্ত তলৰ প্লেটফৰ্ম। পিচত গম পালো সেইখন পেৰাছেইলিঙৰ পণ্টুন (parasailing pontoon)। মানুহৰ দুটা দীঘল শাৰী গৈ প্লেটফৰ্মখনৰ মাজভাগত শেষ হৈছেগৈ। তাৰ পৰাই দুজনমান লোকে একো একোজন লোকক একো একোটা পেৰাচুটত বহুৱাই ফিটাৰে তেওঁলোকক নিৰাপদভাৱে পেৰাচুটত লাগি থকাকৈ বান্ধি পেৰাছেইলিঙৰ বাবে সাজু কৰিছে। লগতে পেৰাছেইলিঙলৈ যাব লগা সেই লোকজনক পেৰাছেইলিং কৰিবৰ বাবে লগা নীতি নিৰ্দেশনা দিছে।

আমিও গৈ শাৰীত ঠিয় হলো।

“যাবা জানো?”

পুত্ৰ সন্দিগ্ধ।

“কিয় নাযাম? আকৌ কেতিয়াবা এনে সুবিধা পাম নে নাই নাজানো”।

আমাৰ গোটৰ বাকীবিলাক আগেয়ে উঠিল। একেবাৰে শেষত মই ওলালো।

পেৰাচুটটোত বহিবলৈ দি মানুহকেইজনে ভালদৰে মোৰ শৰীৰত পেৰাচুটটোৰ ফিটাকেইডাল বান্ধি দিলে। পেৰাচুটটোৰ পৰা এডাল দীঘল ৰচীৰে সংযোজিত কৰি ৰখা এখন স্পিডবোট তলত সাগৰৰ মাজত বৈ আছিল। মোক ৰচী বন্ধা মানুহকেইজনে সেইপিনলৈ চাই কিবা এক নিৰ্দেশ দিয়াৰ লগে লগে খৰগতিত সেই স্পিডবোট সাগৰৰ টো ফালি ফালি জাহাজখনৰ পৰা আতৰি যাবলৈ ধৰিলে। স্পিডবোটত বান্ধি থোৱা পেৰাচুটটোৰ ৰচীডাল টান হৈ পৰিল আৰু ই পেৰাচুটৰ সৈতে বান্ধি থোৱা মোৰ শৰীৰক সাগৰৰ পিনলৈ টানি টানি লৈ যাবলৈ ধৰিলে। মোৰ পিঠিত ধৰি ধৰি দুজন লোকে মোক দৌৰিবলৈ কলে আৰু সেই প্লেটফৰ্মৰ পৰা ওলাই গৈ সাগৰত জাপ দিবলৈ কলে।

দৌৰিলো আৰু জাপ দিলো। কিন্তু সাগৰত গৈ নপৰিলো। স্পিডবোটৰ পিচে পিচে গৈ থকা সেই পেৰাচুট ক্ৰমাৎ আকাশৰ ওপৰলৈ উঠি গৈ থাকিল আৰু এটা সময়ত সেই পেৰাচুট ইমানেই ওপৰলৈ উঠি গ’ল যে সম্মুখত গৈ থকা স্পিডবোটখন ক্ষুদ্ৰ হৈ পৰিল। এটা ‘পেৰাবোলা’(parabola)ৰ নিচিনাকৈ স্পিডবোটখনে সাগৰত পাক ললে আৰু একেবাৰে ওপৰৰ পৰা মই সেই জাহাজখন দেখা পালো। মানুহবোৰ ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ দেখা গ’ল।

কিন্তু ই কি? পেৰাচুটটো লাহে লাহে আৰু ওপৰলৈ উৰি যাবলৈ ধৰিলে। স্পিডবোটখনৰ সৈতে সি প্ৰায় আশী ডিগ্ৰি মানৰ কোণ এটাৰ সৃষ্টি কৰিলে। পৰি যাম পৰি যাম ভাৱ হ’ল। ভয়তে ভৰি দুখন কোচাই পেৰাচুটটোৰ ছিটৰ কাষৰ ৰচী দুডাল আৰু টানকৈ ধৰি লালো।

মোক আচৰিত কৰি এইবাৰ সেই পেৰাচুট হো হোৱাই তললৈ নামি আহিবলৈ ধৰিলে। কি হ’ল? কি হ’ল? সেই জাহাজৰ প্লেটফৰ্মখন পাবলৈ তো এতিয়াও সময় হোৱা নাই। পেৰাচুটটো বেগেৰে সাগৰপৃষ্ঠলৈ নামি আহিব ধৰিছে। কিবা যান্ত্ৰিক বিজুতি নেকি? মই ভয় খাবলৈ ধৰিলো। কি কৰো কি নকৰো তাকে ভাবি থাকোতেই সেই পেৰাচুটে আহি সাগৰ পৃষ্ঠ স্পৰ্শ কৰিলে। মোৰ দুই ভৰি তিতি গ’ল। সাগৰপৃষ্ঠৰ পৰা চিটিকি পৰা অজস্ৰ জলকণাই মোৰ সমগ্ৰ শৰীৰ ধুৱাই পেলালে আৰু তাৰ ঠিক পিচ মুহূৰ্ততে সেই পেৰাচুটে মোক আকৌ আকাশৰ পিনলৈ উঠাই নিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। আকাশৰ ওপৰৰ পৰা মই সেই জাহাজখন দেখিবলৈ পালো। দেখিবলৈ পালো তাৰ বিশাল প্লেটফৰ্ম।

পেৰাচুটটোৰ গতিবেগ লাহে লাহে কমি আহিল। এটা সময়ত সেই স্পিডবোট এক বিশেষ কায়দাৰে জাহাজৰ সেই প্লেটফৰ্মখনত পেৰাচুটটো নমাই দিলে। দুজন লোকে পেৰাচুটটোৰ দুইকাষৰ ৰচীত ধৰি পেৰাচুটটো নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনিলে আৰু মোক তাৰ পৰা নমাই আনিলে।

পুত্ৰই কলে, “তোমাক ‘ডিপ’ দিওতে চাই ইমান মজা লাগিছিল। তুমি ‘ডিপ’ দিবলৈ কৈছিলো নেকি?”

“ডিপ? কি ডিপ?”

“সেই যে তোমাক নমাই আনি সাগৰৰ পানী চুৱাই দিছিল সেইয়াই ডিপ”।

“অ”।

“ডিপ নকলে নিদিয়ে। চবকে আগতে সোধি সোধি লৈছে”।

“মোক একো সোধা নাই”।

“তোমাৰেই ভাল। মোক আকৌ দিবলৈ কৈছিলো। নিদিলে”।

আমাৰ মাজৰ সৰু এজনে কলে।

আমি কিছুপৰ সেই জাহাজত বহিলো। সৰুসুৰা কিবাকিবি মেকছ জাতীয় খাদ্য খালো। পানী খালো আৰু আনে কৰা পেৰাছেইলিং চাই ৰলো।

কিছু সময় পাচত আমাৰ লগত যোৱা মহিলা গাইডগৰাকীয়ে আমাৰ গুপৰ সকলোকে আন এখন যন্ত্ৰ চালিত নাওত উঠিবলৈ কলে। আমি পুনৰ সাগৰৰ মাজলৈ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলো। আমাৰ সম্মুখৰ সাগৰ মাজে মাজে শান্ত। মাজে মাজে তাত প্ৰচণ্ড টো। বিভিন্ন ধৰণৰ কথা বতৰা পাতি আমি গৈ থাকিলো।

নাওখন গৈ গৈ আকৌ এখন ৰৈ থকা জাহাজৰ ওচৰ পালে। গাইডগৰাকীয়ে আমাক এই জাহাজখনলৈ উঠি যাবলৈ কলে। এই জাহাজখনৰ পৰাই আমাক সাগৰৰ এটা অঞ্চললৈ পানীৰ তলেৰে



খোজকাঢ়িবৰ (underwater walking) বাবে লৈ যোৱা হব। আমাক আমাৰ বয়বস্তুসমূহ জাহাজতেই ৰাখি থৈ যাবলৈ কোৱা হ’ল। আমাক সতৰ্ক কৰি কোৱা হ’ল যে উশাহ নিশাহৰ অসুবিধা থকা অথবা হৃদযন্ত্ৰৰ ৰোগ থকা লোকে পৰাপক্ষত এই যাত্ৰা নকৰাই ভাল। এই যাত্ৰাত যোৱা কোনোবাই কিবা অসুবিধা পালে লগত যোৱা গাইডজনক কিদৰে আঙুলি দাঙি সেই বিষয়ে নিৰ্দেশ দিব সেই কথাও ভাঙিপাতি কলে। কোৱা হ’ল যে কোনো লোকে কিবা অসুবিধা পালে তৎমুহূৰ্ততে তেওঁক পানীৰ তলৰ পৰা সাগৰৰ ওপৰলৈ আৰু তাৰ পিচত তেওঁক জাহাজলৈ স্থানান্তৰ কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে। পানীৰ মাজেৰে খোজকাঢ়ি যাওঁতে যাতে আমি ইজনে সিজনৰ হাত ধৰি শাৰী পাতি অৰ্দ্ধবৃত্তাকাৰ গতিত গৈ থাকো সেই বিষয়েও স্পষ্টকৈ এক নিৰ্দেশনা দিলে। গাইডজনে কলে যে এনে শাৰীৰ লগত থাকি তেওঁ নিজেই যাবলগীয়া পথৰ নিৰ্দেশনা দিব আৰু যাত্ৰাৰ শেষত সকলোকে নিৰাপদে জাহাজলৈ ঘূৰাই আনিব।

জাহাজৰ পৰা সাগৰলৈ নামি যোৱা ছিৰিৰে আমি এজনৰ পাচত আনজন নামি যাবলৈ ধৰিলো। শেষ ছিৰিটো পোৱাৰ লগে লগে জাহাজৰ এজন কৰ্মচাৰীয়ে আমাক চকু মুখ ঢকা, ডিঙিলৈকে পৰা সম্মুখভাগত স্বচ্ছ আয়না থকা এটা হেলমেট পিন্ধাই দিলে। হেলমেটটোৰ ওজনৰ বাবে আমি হোহোৱাই পানীৰ তললৈ নামি যাবলৈ ধৰিলো আৰু এটা সময়ত আমাৰ দুই ভৰিয়ে সাগৰৰ তলি স্পৰ্শ কৰিলে।

ই সঁচাকৈয়ে এক বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতা। আমাক আগেয়েই কোৱা হৈছিল যে কোনেও যাতে নিজৰ নিজৰ ডিঙি বেকা নকৰে। ডিঙিটো অনবৰতে

চিধাকৈ ৰাখে। আমি মন কৰিলো যে পানীত সম্পূৰ্ণ কৈ ডুব যোৱা স্বত্বেও আমাৰ ডিঙিৰ ওপৰৰ অংশত হেলমেটৰ ভিতৰলৈ পানী সোমোৱা নাছিল। ডিঙি বেকা কৰিলেহে হেনো হেলমেটৰ ভিতৰলৈ পানী সোমোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। হেলমেটৰ ভিতৰত আমি স্বাভাৱিকভাবেই উশাহ লৈছিলো। কেৱল দীঘল দীঘলকৈ উশাহ লবৰ পৰত কিছু অসুবিধাৰ সৃষ্টি হৈছিল।

খোজকাঢ়ি গৈ থাকোতেই আমাৰ চকুৰ আগেৰে জাক জাক সাগৰীয় সৰু সৰু বহুৰঙী মাছ পাৰ হৈ গ'ল। আমাক আগবঢ়াই নি থকা গাইডজনে মাজে মাজে পাউৰ্ণটিৰ টুকুৰা কিছুমান পানীৰ মাজত এৰি দিলে। সেইবোৰ খাবলৈ মাছবোৰ আমাৰ একেবাৰে ওচৰ চাপি আহিল। দুটামান মাছে আহি আমাৰ হেলমেটৰ সন্মুখত থকা স্বচ্ছ আয়নাৰ খোঁট মাৰিলে। আমি অভিভূত হৈ পৰিলো। মাছবোৰ আঁতৰি গ'ল। ইজনে সিজনে হাত ধৰি আমি এইবাৰ বহুতো প্ৰবালৰ দৰে মাজেৰে পাৰ হৈ গলো। কিছু জলজ উদ্ভিদে হালি-জালি আমাক সম্ভাষণ জনালে। কোনো কোনোৱে কৈছিল যে কেতিয়াবা কেতিয়াবা এনে যাত্ৰাত বিচিত্ৰ সাগৰীয় প্ৰাণীও হেনো দেখা পোৱা যায়। আমি পিচে তেনে কোনো প্ৰাণী দেখা নাপালো। গৈ থাকোতে আমাৰ নিশাহত ওলাই যোৱা বুদ্ধবুদ্ধবোৰ পানীৰ মাজেৰে আমাৰ চকুৰ আগেৰে সাগৰ পৃষ্ঠৰ ওপৰলৈ উঠি গ'ল।

বোধকৰো বিশ ত্ৰিশ মিনিটমান সময় আমি তেনেদৰে পানীৰ মাজত খোজ কাঢ়ি আছিলো। ইয়াৰ পাচত আমি উভতি আহি গাইডৰ নিৰ্দেশ মতে জাহাজখনলৈ উঠি যোৱা ছিৰিত ভৰি দিছিলো। জাহাজৰ এজন কৰ্মচাৰীয়ে হেলমেটটো খুলি দিয়াতহে মূৰটো পাতল পাতল লাগিল।

পানীৰ তলত এনেদৰে খোজ কঢ়াটো কিমান নিৰাপদ সেই কথা নিশ্চিতকৈ কোৱা টান। মূৰত এটা গধুৰ হেলমেট লৈ পানীৰ তললৈ পঠাবৰ কাৰণে ব্যৱহৃত বায়ুৰ চাপৰ সৈতে ভাৰসাম্য ৰখা সকলো লোকৰ বাবে সম্ভৱ নহবও পাৰে। কোনো কোনো লোকৰ কাণৰ বিষো হব পাৰে।



পানীৰ তলত থাকোতেই আমাৰ সকলোৰে ষ্টিল আৰু ভিডিও ফটো লোৱা হৈছিল। আমি অতিৰিক্ত সাতশ বাট দি প্ৰত্যেকেই স্মৃতি স্বৰূপে তেনে একো একোটা চি ডি কিনিিলো।

এইবাৰ আমাৰ যন্ত্ৰচালিত ফেৰী 'কৰেল আইলেণ্ড'ৰ পিনলৈ আগবাঢ়িল। নীল সাগৰৰ ফেনিল টোবোৰৰ মাজে মাজে গৈ এটা সময়ত সেই ফেৰী সাগৰতীৰৰ কাষত ৰলগৈ। আমি নামি পৰিলো। পৰিস্কাৰ সাগৰ তীৰ। সূৰ্য্যৰ পোহৰত তাৰ শুধ বগা বালিকণাবোৰ জিলিকি উঠিছে। সাগৰৰ পানীও ফটফটীয়া। আমি আহুদিত হৈ পৰিলো। মনোৰঞ্জনৰ বাবে সেই সমুদ্ৰত কিছুমান মানুহে বানানা বোট (banana boat, এবিধ দীঘলীয়া নাও)ত উঠিছে। কোনোবাই স্পিডবোট চলাইছে। কোনোবাই জেটস্কি (Jet ski)। আমি এখন বানানা নাওত উঠিলো। তাৰ পিচত পিচফালৰ পৰা চালকে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু নিজে হেণ্ডেলত ধৰি নাওখন আগুৱাই নিব পৰা এখন স্পিডবোটত উঠিলো।



সাগৰৰ এটা অংশ সাতুৰিবৰ বাবে আচুতীয়াকৈ ৰখা হৈছিল। সেইখিনিত সাগৰখন দ নহয়। টোবোৰ শান্ত। আমি হেপাহ পলুৱাই সাতুৰিলো। ফটো উঠিলো। সাগৰতীৰৰ পিচফালে এখন পাহাৰৰ ওপৰত এক মন্দিৰৰ দৰে ঘৰ দেখিবলৈ পালো।

সাগৰ তীৰত তৰি থোৱা চামিয়ানাৰ তলত শাৰী শাৰী অনেক চকী সজাই থোৱা আছিল। দেখিলো তেনে এক ছান লাউঞ্জাৰ (sun lounge)ৰ তলত কোনো কোনোৱে মালিচ লৈছে, কোনোবাই টেটু (tattoo) কৰাইছে।

সাগৰ তীৰত কিছু দোকান পোহাৰ আছে। কিন্তু সংখ্যাত কম। ৰেষ্টোৰা আছে। আছে কেতবোৰ খাদ্য সামগ্ৰীৰ দোকান। অৰ্ডাৰ দিলে তেনে দোকানৰ পৰা বিশ্ৰাম লোৱা স্থানলৈ খাদ্যৰ যোগান ধৰা হয়। থাই খাদ্যৰ উপৰিও এনে দোকান আৰু ৰেষ্টোৰাত আন কিছু ভিন্ন স্বাদৰ খাদ্য আৰু ফাষ্ট ফুড পোৱা যায়। ইয়াত পিচে পাটাইয়াতকৈ বয় বস্ত আৰু আহাৰৰ মূল্য বেছি। সৰুসুৰা স্মাৰক বিক্ৰী কৰি ফুৰা দুই এজন ফেৰীৱালাও সাগৰ তীৰত দেখা পালো। দ্বীপৰ নামটো চাই যদিও আমি সেই অঞ্চলত পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণে প্ৰবাল দেখা পাম বুলি ভাবিছিলো বাস্তৱত কিন্তু সিমান দেখা নাপালো।

প্ৰায় দেৰ দুই ঘণ্টামান সেই সাগৰ তীৰত কটোৱাৰ পাচত আমাক এখন সৰু জাহাজেৰে সেই স্থানৰ পৰা পুনৰ পাটাইয়াৰ সাগৰ তীৰলৈ ঘূৰাই অনা হৈছিল। ট্যুৰৰ শেষত আমাক এখন ভেনেৰে পাটাইয়া চহৰৰ এখন ভাৰতীয় ৰেষ্টোৰালৈ দুপৰীয়াৰ খাদ্য গ্ৰহণৰ বাবে লৈ যোৱা হৈছিল। ৰেষ্টোৰাখনৰ ভিতৰখনত আছিল এক বিশৃঙ্খল পৰিবেশ। খোৱা খাদ্যৰ মানদণ্ডও সিমান উন্নত নাছিল। বহুতো যাত্ৰাৰ পাচত এই কথা বুজি উঠিছো যে কোনো এক স্থানৰ স্থানীয় খাদ্যতহে খাদ্যৰ বিশিষ্ট সোৱাদ পোৱা যায়। স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ হোৱা বাবে তেনে খাদ্যৰ মান নিৰূপন কৰি কিছু ৰেষ্টোৰা বিচাৰ খোচাৰ কৰিলেই উৎকৃষ্ট খাদ্য পোৱাটো সম্ভৱপৰ হৈ পৰে। তাৰ পৰিবৰ্তে বিদেশী (এই ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয়) খাদ্যৰ দোকান সীমিত হোৱা বাবে যি পোৱা যায় তাতেই সন্তুষ্ট থাকিব লগাত পৰে।

সেইদিনালৈ আমাৰ ভ্ৰমণ তাতেই অন্ত পৰিল। আবেলি আমি কিছু সময় পাটাইয়াৰ ৰাজপথত ঘূৰিলো। চহৰখনৰ সমুদ্ৰ তীৰত উদ্দেশ্যবিহীন ভাৱে কিছু সময় কটালো। সাগৰত সূৰ্য্য অন্ত যোৱাৰ দৃশ্য চালো। তাৰ পাচত চহৰখনত বিচাৰি বিচাৰি ভিন্ন ধৰণৰ ভিন্ন দেশীয় খাদ্য উপলব্ধ থকা কেতবোৰ ৰেষ্টোৰা একেলগে থকা এক খোৱা স্থান বিচাৰি উলিয়ালো। চাৰিওকাষে থকা এনে ৰেষ্টোৰাৰ মাজত বহিবৰ বাবে থকা এক উমৈহতীয়া স্থানত আমি বহি পৰিলো আৰু নিজৰ পছন্দমতে খোৱাৰ অৰ্ডাৰ দিলো। এই কেইদিনতে থাই খাদ্য আমাৰ সকলোৰে প্ৰিয় হৈ পৰিছিল যদিও আমাৰ মেজখনৰ সোমাজত এখন বহল পিৰিচত ৰাখি থোৱা এটা প্ৰায় দেৰ দুই কিলোগ্ৰাম ওজনৰ ৰৌ মাছৰ দৰে দেখা যোৱা ভজা মাছে আমাৰ মৎস্যপ্ৰীতিক সোঁৱৰাই আছিল।

থাই থকাৰ সময়তো আমাৰ মনলৈ বাবে বাবে সমুদ্ৰযাত্ৰাৰ সেই ৰোমাঞ্চকৰ মুহূৰ্তবোৰ মনলৈ আহি আছিল। আমাৰ বাবে সাগৰ সদায় বিস্ময়। কিন্তু এতিয়া ভাৱ হয় যে সেই মুহূৰ্তবোৰত চাগে আমিহে হৈ ৰৈছিলো বিস্ময় সাগৰৰ বাবে।

# জীৱন বাটৰ অনুৰণন



ডাঃ অঞ্জনজ্যোতি চৌধুৰী

জ্যেষ্ঠ চিকিৎসক

জনপ্ৰিয় সাংস্কৃতিক কৰ্মী

চাওঁতে চাওঁতে ফেব্ৰুৱাৰী পালেহি। ব'হাগ বিহুলৈ বেচি দিন নায়েই! মাৰ্চ, এপ্ৰিল মাহত দুবছৰমান আগলৈকে বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয়, অসমৰ বহু অগ্ৰণী সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান, বিহু সমিতিৰ পৰা বহু নিমন্ত্ৰণ পাইছিলো। বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয়ত নৱাগত আদৰ্শ সভাৰ পৰা বিহুৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান মুকলি কৰালৈকে কত যে কি অনুষ্ঠানলৈ যাওঁ! যোৱা প্ৰায় পাঁচবছৰমানৰ পৰা ইংৰাজী নৱবৰ্ষৰ প্ৰথম দিনটোৰ পৰা ব'হাগ বিহুলৈকে মই অতি ব্যস্ত হৈ থাকো। মোৰ এই ব্যস্ততা বিহুকে ধৰি অন্যান্য সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানসমূহক লৈ। নতুন বছৰৰ প্ৰথম দিনটোৰ পৰাই অতি জৰুৰী নহ'লে গধূলি মই ক'লৈকো নাযাওঁ। কোনোবাই সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত গান গাবলৈ মাতিব আহিব বুলি সন্ধিয়াৰ পৰা নিশালৈ ঘৰতেই থাকো। সৰুতেই পাঠ্যপুথিত পঢ়িছিলো - 'ধৈৰ্য্যৰ ফল মিঠা'। যোৱা কেইবছৰমানৰ পৰা মই ধৈৰ্য্য ধৰিয়েই আছো, মিঠা ফলহে ভৱামতে পোৱা নাই। তথাপিও মই আশাবাদী। কোন অনুষ্ঠানলৈ মাতিলে যাম, কোনখনত মাতিলে ভাবি চিন্তি জনাম বুলি ক'ম, সেইবোৰ ভাবি চিন্তিয়েই গধূলিটো ব্যস্ত হৈ থাকো। কোনটো অনুষ্ঠানত কোনটো গান গাম, আধুনিক গান কেইটা গাম, বিহুগীত কেইটা গাম, সেইবোৰ পৰিপাটিকৈ এটা এটাকৈ লিখি লওঁ। কোনোবা সময়ত সেইকেইটা গানৰ উপৰি বেলেগ গানৰ কথা মনলৈ আহিলে তালিকাখন আকৌ সলনি কৰো। গান শুনি ভালপোৱা বন্ধু-বান্ধৱী কেইজনমানক মাতি আনি সন্ধিয়া গানকেইটা গাই শুনাওঁ। গান বাছনিৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰো পৰামৰ্শ লওঁ। মোৰ গানৰ গুৰু নিত্যানন্দ ডেকা আৰু তপন লহকৰকো কেতিয়াবা সন্ধিয়া মাতি আনো। তেওঁলোকেও দুই

এটা নতুন গান গাবলৈ পৰামৰ্শ দিয়ে। গায়কীৰ কিবা ভুল থাকিলে শুধৰাই দিয়ে। সদায় সন্ধিয়া আধাঘণ্টামানৰ মূৰে মূৰে থিৰিকীৰ পৰ্দাৰ ফাঁকেৰে কোনোবা মেলে সবাহে মাতিবলৈ আহিছে নেকি জুমি জুমি চাওঁ। গধূলিৰ পৰা এনেকৈয়ে সময়বোৰ পাৰ হৈ যায়।

বিহুৰ সময়ত একেদিনাই যদি দুখন ঠাইলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰে, তেতিয়া এখনলৈ যোৱাটো ভাল হ'ব নে দুয়োখনলৈ যোৱাটো ভাল হ'ব? এদিন গধূলি এইবোৰ কথা চিন্তা কৰি থাকোতে ডাঙৰ ল'ৰা অকল্ৰে আহি মোক ক'লে যে পাঁচজনমান মানুহে মোক বিচাৰি আহিছে। চিঠি এখন লৈ আহিছে। কোনোবা সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ বিষয়ববীয়া আহিছে বুলি উলাহে হিয়া নধৰা অৱস্থা হ'ল। আদৰ সাদৰেৰে তেওঁলোকক চ'ৰা ঘৰত বহিবলৈ দি 'ৰুমী ৰুমী' বুলি পৰিবাৰক চিঞৰি পাঁচ কাপ চাহৰ যোগাৰ কৰিবলৈ ক'লো। ভদ্ৰ

মহিলা এগৰাকীয়ে চিঠিখন মোৰ হাতত দি ক'লে - 'যেনেতেনে চাৰি ব'হাগত আপুনি সপৰিয়ালে যাবই লাগিব। ছোৱালীৰ দেউতাকক আপুনি ভালদৰে জানে। ডাঃ হেমেন বৰুৱাৰ ছোৱালীক আমাৰ ঘৰলৈ বোৱাৰী কৰি আনিম'। তাৰ মানে বিহুৰে নহয়, বিয়ালৈহে নিমন্ত্ৰণ কৰিব আহিছে। মনটো অলপ সেমেকি গ'ল যদিও তেখেতসকলক চাহ-জলপানেৰে আপ্যায়িত কৰি বিদায় দিলো। বিহুৰে বেছি দিন নায়েই। এতিয়ালৈকে কোনেও মোক নিমন্ত্ৰণ দিবলৈ অহা নাই! যোৱা পাঁচটা বছৰ এনেকৈয়ে পাৰ হৈছে। দুই এটা অনুষ্ঠানলৈহে নিমন্ত্ৰণ কৰিছে। মই কোৱা কথাবোৰ, মই গোৱা গানবোৰ ৰাইজে বেয়া পোৱা হৈছে নেকি? এইবাৰ অনুষ্ঠানবোৰত সকলোতে বেলেগ বেলেগ ৰসাল কথা, বেলেগ বেলেগ গান গাম। একেখিনি কথা শুনি শুনি ৰাইজে চাগে বিৰক্ত হৈছে। বক্তৃতা দিবলৈও বহু কথা জানিব লাগে। সেয়ে সন্ধিয়া মোৰ এনেবোৰ ব্যস্ততাৰ মাজত কিতাপো পঢ়ো। মন বেয়া লাগিলে আগৰ কিছুমান ভাল লগা মুহূৰ্তৰ কথা ভাবো। কেইবছৰমানৰ আগৰ কথা। সপোনতো কাহানিও ভবা নাছিলো যে মোৰ গান শুনি মহাবিদ্যালয় এখনৰ কেইবাশও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বহা আসনৰ পৰা উঠি মোৰ সৈতে একেলগে গান গাবলৈ ল'ব। নগাঁও পুৰণিগুদামৰ ড° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ৰ নৱাগত আদৰ্শ সভালৈ বিশিষ্ট অতিথিৰূপে গৈছিলো। ভাষণৰ মাজতে ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ যুগমীয়া 'মানুহে মানুহৰ বাবে' গানটো গালো। গানটো গোৱাৰ লগে লগে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বহাৰ পৰা উঠি থিয় হৈ মোৰ লগত সম্বন্ধে গানটো গালে। উল্লাহত অভিভূত হ'লো। মই ভাষণত কৈছিলো যে যিকোনো লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কঠোৰ সাধনা কৰিব লাগিব। মোৰ নিজৰ উদাহৰণ দি কৈছিলো যে মোৰ গানৰ প্ৰতি থকা আগ্ৰহ দেখি মোৰ মা-দেউতাই গান শিকিবলৈ বহু জনপ্ৰিয় শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ গুৰুৰ ওচৰলৈ লৈ গৈছিল। কিন্তু মোৰ তেতিয়া শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ স্বৰ সাধনা কৰিবলৈ ধৈৰ্য্যৰ অভাৱ আছিল। সেয়ে দুদিনমান শিকিয়েই শাস্ত্ৰীয় সংগীত শিকিবলৈ এৰিলো। কষ্ট নকৰি একেদিনাই ভাল গায়ক হ'বলৈহে মোৰ ইচ্ছা। অষ্টম শ্ৰেণীত পঢ়া সময়ৰ কথা এটা মনলৈ

আছিল। সেইসময়ত মোৰ লগতে বন্ধু খালেকুজ জামানৰো জনপ্ৰিয় গায়ক হ'বলৈ বৰ হেঁপাহ। এদিন বিখ্যাত ফটোগ্ৰাফাৰ মনোজ দত্তই আমাক ক'লে - 'তহঁত দুয়োৰে জনপ্ৰিয় গায়ক হ'বলৈ বৰ হেঁপাহ আছে বুলি মই জানো। এটা কাম কৰ। খুউব পুৰাই উঠি নিয়ৰ পৰি থকা সেউজীয়া বননিত শুদা ভৰিৰে থাকি হাৰমনিয়াম এটা লৈ বহি এঘণ্টামান গান গোৱাৰ অভ্যাস কৰ। তহঁতৰ মাত ভাল হৈ যাব। আবেলি পৰত পুখুৰীৰ পানীত গাটো ডিঙিলৈকে ডুব যোৱাকৈ থৈ কেৱল মূৰটো পানীৰ ওপৰত উলিয়াই সা-ৰে-গা-মা পা-ধা-নি-সা - বুলি চিঞৰি চিঞৰি গাই ৰেৱাজ কৰি থাকিব। তেনেকৈ এমাহমান গাই চাচোন। তহঁতৰ মাত বহুত ভাল হৈ যাব। বহু ওপৰৰ স্কেলত গান সহজেই গাব পৰা হ'ব। তেখেতৰ কথা মতে পিছদিনাৰ পৰাই আমি হাফপেণ্ট পিন্ধি খালী গাৰে গুৱাহাটীৰ লতাশিল খেলপথাৰৰ এচুকত বহি চিঞৰি চিঞৰি গান গাব ধৰিলো।

অলপ সময় যোৱাৰ পিচতে ডেকা ল'ৰা এজনে হাৰমনিয়ামটোৰ ওপৰত আঠ অনা পইচা এটা দি থৈ গ'ল। পইচাটো কিয় দিলে আমি বুজিব নোৱাৰিলো। অলপ পাছতে দুগৰাকী আদৰ্শবাসীয়া মহিলাই আমাৰ ফালে চাই বৰ দুখ কৰি কোৱা কথা আমাৰ কাণত পৰিল - 'বেচোৰা ল'ৰা দুটা চাগে বহু অভাৱত পৰি এনেকৈ গান গাই আছে'। এইবুলি কৈ দুয়োজনে ৰুমালৰ গাঁঠি খুলি চাৰি অনাকৈ পইচা হাৰমনিয়ামটোৰ ওপৰত থ'লে। লাজ লাগিলেও এটকাৰে মিঠাইৰ দোকানত গৰম গৰম পুৰি-তৰকাৰী খালো। সেইদিনাই আবেলি আমি যোৰপুখুৰীলৈ গৈ পানীত নামি ডিঙিলৈকে ডুব গৈ কেৱল মূৰটো পানীৰ ওপৰত উলিয়াই সা-ৰে-গা-মা পা-ধা-নি-সা গাই থাকিলো। দহমিনিটমান যোৱাৰ পিছত খালেকৰ চাগে ভোক লাগিল। সি সা-ৰে-গা-মা এৰি চিঙৰা-ৰসগোল্লা আদি খোৱা বস্ত্ৰৰ নাম কৈ কৈ চিঞৰি থাকিল। এনেকৈ তিনিদিনমান যোৱাৰ পিছত খালেকৰ জ্বৰ হ'ল। কাঁহি কাঁহি তাৰ অৱস্থা নোহোৱা হ'ল। দুদিন চিকিৎসালয়তো থাকিব লগা হ'ল। আমাৰ গানৰ চৰ্চাও সিমানতে সামৰিলো।

শাস্ত্ৰীয় সংগীত নিশিকি মই যি ভুল কৰিছিলোঁ তাৰ বাবে মই আজিও অনুতপ্ত। তেতিয়াই সময়ত এই শাস্ত্ৰীয় সংগীত শিকি থোৱা হ'লে আজি চাগে মই কোনোবাই গান গাবলৈ মাতিব - মাতিব বুলি ভাবি থাকিব লগা অৱস্থা নহ'লহেঁতেন। সেয়ে মই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক

সুযোগ পালেই শাস্ত্ৰীয় সংগীত শিকিবলৈ কওঁ যদিহে

তেওঁলোকৰ ভাল গায়ক-গায়িকা হোৱাৰ মন

থাকে। মই শাস্ত্ৰীয় সংগীত আনুষ্ঠানিকভাৱে

নিশিকিলেও দুজন গুৰুৰ সৈতে সপ্তাহত

দুদিন এঘণ্টাকৈ একেলগে স্বৰ সাধনা

কৰো। স্বৰ সাধনাৰ ফলত মই সুৰীয়াকৈ

গানবোৰ গাব পৰা হৈছে। সেইবাবেই

চাগে মাজে মাজে সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানলৈ

মোক গান গাবলৈ মাতি নিয়। ২০১০

চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ দুই তাৰিখে হোমেন

বৰগোহাঞি ছাৰৰ ফোন পাইছিলো। তেখেতে

কৈছিল - 'অঞ্জনজ্যোতি তোমাক 'মুখামুখি'

নামৰ টিভিৰ অনুষ্ঠান এটিলৈ নিমন্ত্ৰণ জনালো।

তুমি গান, আবৃত্তি, ৰসাল কথাৰে অসমৰ মানুহৰ

হৃদয় জয় কৰিব লাগিব'। সেয়া আছিল মোৰ জীৱনৰ

এক সোণালী মুহূৰ্ত। ২০১১ চনৰ এপ্ৰিলৰ দুই তাৰিখে

অনুষ্ঠানটোৰ সম্প্ৰচাৰ হ'ল। ছাৰে অনুষ্ঠানটিৰ সামৰণি

মাৰিলে এনেদৰে - 'অঞ্জনজ্যোতি, আজি তুমি মোক বৰকৈ

হহুৱালা। মোৰ গোটেই গাটোয়েই ভাল লাগি গ'ল। আশাকৰো

অসমৰ ৰাইজে যিসকলে এই অনুষ্ঠানটো চাই আছে, তেওঁলোকে

জীৱনৰ আধাঘণ্টা সময় নিৰ্মল আনন্দ লাভ কৰিলে। বিহুৰ সময়ত





অসমৰ ৰাইজলৈ ইয়াতকৈ কি ডাঙৰ উপহাৰ হ'ব পাৰে?' অনুষ্ঠানটিৰ পিছত অসমৰ বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা বিভিন্নজনে ফোন কৰি অভিনন্দন জনাই মোক হিয়াভৰি আশীৰ্বাদ দিলে। আজিকালি কোনোবা সময়ত যেতিয়া নিৰাশাই মন আৰৰি ৰাখে সেই সময়ত এই কথাবোৰ মনত পেলাও। দুখ-বিষাদ নিৰাশা নিমিষতে আঁতৰি যায়।

কেইদিনমান আগতে ময়ূৰীমা গোস্বামী বৰুৱাই দুলীয়াজানৰ পৰা ফোনত ক'লে - 'মই অসম গেছ কোম্পানী'ৰ হৈ জনাবলৈ পাই সুখী হৈছো যে এই কোম্পানীৰ ৬০ বছৰীয়া পৰিৱৰ্তন চিৰ স্মৰণীয় কৰাৰ অৰ্থে কোম্পানীয়ে হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠানটি অহা ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে অনুষ্ঠিত কৰিব খুজিছে'। মোৰ মনটো ভাল লাগি গ'ল। দুলীয়াজানলৈ মোক চাগে গান গাবলৈ মাতিব খুজিছে! ইমানদিন ক'ভিডৰ অতিমালীৰ বাবে গুৱাহাটীৰ বাহিৰলৈ যাবই পোৱা নাই। দুলীয়াজানলৈ তিনিবছৰ আগতে ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ জন্মদিনত আয়োজন কৰা অনুষ্ঠানলৈ গান গাবলৈ গৈছিলো। তেনেতে তেখেতে ফোনত আকৌ কৈ গ'ল - 'আপোনাৰ পৰা এটি লিখনি বিচাৰিছো। আপোনাৰ নিমল লিখনিয়ে আমাৰ হীৰক জয়ন্তীৰ স্মৃতিগ্ৰন্থখনত সোণত সুৰগা চৰাব বুলি আশা কৰিলো'। তেখেতে এটি লিখনি বিচাৰি ইমান সুন্দৰকৈ কথাখিনি ক'লে যে মই লগে লগেই তেখেতক ২০ ফেব্ৰুৱাৰীৰ আগতে এটি লিখনি পঠিয়াম বুলি কথা দিলো।

এই মুহূৰ্তত এটা কথা মনলৈ অহাত সুহৃদ পাঠক সমাজক জনাবৰ মন গ'ল। ২০১৬ চনৰ কথা। সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ জন্মদিনৰ লগত সংগতি ৰাখি লণ্ডনৰ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ ইন্টাৰনেচনেল কালচাৰেল চেণ্টাৰে লণ্ডনত ভূপেন্দ্র সংগীত দিৱসৰ আয়োজন কৰিছিল। ডাঃ কৰুণাসাগৰ দাসৰ অনন্য প্ৰচেষ্টাত যোৱা কেইবাবছৰো এই অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হৈ আহিছে। লণ্ডনলৈ যাবলৈ কেইদিনমান থাকোতে হঠাৎ এদিন মোৰ অসমৰ ৰাইজৰ হিয়াৰ আমঠু সুকণ্ঠী গায়িকা দীপালী বৰঠাকুৰ বাইদেউৰ কথা বাৰে বাৰে মনলৈ আহিবলৈ ধৰিলে। তেখেতৰ ঘৰলৈ গ'লে স্বামী নীলপৰন বৰুৱাক লগ পাওঁ। বিশিষ্ট চিত্ৰশিল্পী নীলপৰন বৰুৱাৰ দৰে হৃদয়বান আৰু নিমল অন্তৰৰ লোক আজিৰ দিনত অতি বিৰল। দীপালী বাইদেউৰ জটিল ৰোগৰ কথা ভাবি কেৱল তেওঁক পৰিচৰ্যা কৰিবৰ বাবেই নীলপৰন দা বাইদেউৰ সৈতে বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হৈছিল। এই কথাবোৰ ভাবি মই আমাৰ সকলোৰে শ্ৰদ্ধাৰ ব্যক্তি হোমেন বৰগোহাঁঞি ছাৰলৈ এখন চিঠি লিখিলো। চিঠিৰ কিছু অংশ আছিল এনেধৰণৰ - 'ছাৰ, নীলপৰন বৰুৱাদাৰ বয়স আশীৰ ঘৰ চুইছেগৈ। এই বয়সতো তেখেতে অসুখীয়া গাৰেই বাইদেউক পৰিচৰ্যা কৰি থাকে। ২০১২ চনৰ ১ ছেপ্টেম্বৰত লুইতপৰীয়া সাংস্কৃতিক গোষ্ঠীয়ে গুৱাহাটীৰ ৰবীন্দ্ৰ ভৱনত 'ওপজা মাহত সুধাকণ্ঠক সোঁৱৰণ' শীৰ্ষক এটি অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰিছিল। তাত মই ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ দুটা গীত গাইছিলো। কেইদিনা সভাত অসম চৰকাৰৰ তেতিয়াৰ সাংস্কৃতিক মন্ত্ৰী প্ৰণতি ফুকন মহোদয় উপস্থিত আছিল। গীত গোৱা শেষ হোৱাৰ লগে

লগে মই মঞ্চৰ পৰাই মন্ত্ৰী মহোদয়ক অনুৰোধ কৰিছিলোঁ যে যদি অসম চৰকাৰে দীপালী বাইদেউৰ পৰিচৰ্যা কৰিবলৈ এগৰাকী মহিলা নিয়োগ কৰি দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰি দিব পাৰে আমাৰ জাতিয়ে শিল্পী গৰাকীক যোগ্য সন্মান জনোৱাৰ দৰে হ'ব। মন্ত্ৰী মহোদয়ই কেইদিনমান পিছতে দীপালী বাইদেউৰ ঘৰলৈ গৈ খা-খবৰ ল'লে আৰু দুমাহ পিছতে বাইদেউক মাহে তিনিহেজাৰ টকা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিলে। কিন্তু আজিৰ দিনত তিনিহেজাৰ টকা পৰিচৰ্যা কৰা মানুহগৰাকীৰ বাবে যথেষ্ট নহয়। অতি কমেও ন হেজাৰ টকাৰ প্ৰয়োজন। মোৰ দেউতা লক্ষ্যধৰ চৌধুৰীৰ স্মৃতিত অসম চৰকাৰৰ মাননীয় মন্ত্ৰী ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মাই আমি পৰিয়ালৰ লোকে কোনেও একো নোকোৱাকৈয়ে দেউতাৰ ওপজা ঠাই ৰংমহলত দেউতাৰ নামেৰে এটি প্ৰেক্ষাগৃহ সাজি দিছিল। সেইবাবে আমি তেখেতৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ। দীপালী বাইদেউৰ কথাটো যদি অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী সৰ্বানন্দ সোণোৱাল আৰু মাননীয় মন্ত্ৰী ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা ডাঙৰীয়া দৃষ্টিগোচৰ কৰা যায়, তেতিয়া তেখেতসকলে যে বাইদেউলৈ সহায়ৰ হাত আগবঢ়াব সেই বিষয়ে মই নিশ্চিত। দীপালী বৰঠাকুৰ বাইদেৱে তেখেতৰ সুমধুৰ গীতেৰে জাতিটোত মোহাচ্ছন্ন কৰি ৰাখিছে। জাতিয়ে তেখেতৰ বাবে কিবা এটা কৰিব নোৱাৰেনে? এইক্ষেত্ৰত আপোনাৰ সহায় বিচাৰিছো'।

মোৰ চিঠিখন পাই হোমেন বৰগোহাঁঞি ছাৰে ২০১৬ চনৰ ৯ ছেপ্টেম্বৰত তেখেতৰ নিয়মীয়া শিতান প্ৰথম কলমত 'সৰ্বানন্দ সোণোৱাল আৰু ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা সমীপে' শীৰ্ষক লেখাটোত মোৰ চিঠিখনৰ কিয়দংশ তুলি দি লিখিলে - 'চিঠিখনৰ বক্তব্যৰ লগত যোগ দিবলৈ মোৰ বিশেষ কথা একো নাই। কেৱল ক'ব খোজো যে অশীতিপৰ এই প্ৰতিভাৱান বৃদ্ধ দম্পতিৰ ইহলীলাৰ সামৰণি পৰিবলৈ স্বাভাৱিকতেই বেছি দিন নাই। মৃত্যুৰ পিছত গুণী লোকসকলক শ্ৰদ্ধা আৰু প্ৰশংসাৰে ওপচাই পেলোৱাতকৈ তেওঁলোকৰ জীৱন কালতে আমি তেওঁলোকৰ প্ৰাপ্যৰ ন্যূনতম সন্মান আৰু কৃতজ্ঞতাখিনি দেখুওৱা উচিত। আমি আশা কৰি ৰ'ম যে অচিৰেই আমি অসম চৰকাৰৰ এটা ইতিবাচক ঘোষণা শুনিবলৈ পাম।

লেখাটো প্ৰকাশ পোৱাৰ দিনাই দীপালী বৰঠাকুৰৰ শুশ্ৰূষাৰ বাবে ৰাজ্য চৰকাৰে এগৰাকী নহয়, দুগৰাকী পৰিচৰ্য্যাকাৰীৰ ব্যৱস্থা কৰিব বুলি অৱগত কৰিলে। খবৰটো মোক অতি আনন্দমনে হোমেন বৰগোহাঁঞি ছাৰে লণ্ডনত থাকোতেই দিলে। মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী, ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা আৰু হোমেন বৰগোহাঁঞি ছাৰৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা আৰু শ্ৰদ্ধাত মন ভৰি পৰিছিল। এই মধুৰ মুহূৰ্তবোৰ মোৰ বাবে সদায় স্মৰণীয় হৈ ৰ'ব।



# শুভেচ্ছা

(পটভূমিঃ চেন্নাই, ১৯৯১ চন)



উৎপল বাদল বৰুৱা

মুখ্য বিমানকোঠ বিষয়া, এল.জি.বি.আই. এয়াৰপোর্ট, গুৱাহাটী

চাৰিশ ল'ৰা থকা বিশাল ছাত্ৰাবাসটোৰ তৃতীয় মহলাত থকা অকলশৰীয়া কোঠা এটাত মই থাকোঁ। পূবফালৰ খিৰিকীখন সকলো সময়তে খোলাই থাকে। খিৰিকী কাষৰ বিচনাখনত শুই শুই বাহিৰৰ ৰেহৰুপ চাই থাকিবলৈ বৰ ভাল লাগে। বেলিটো হোটেলটোৰ ওপৰেদি পাৰ হৈ গুচি যোৱাৰ পিছত খিৰিকীখনেদি আকাশখন বৰ সুন্দৰ দেখা যায়। বঙ্গোপসাগৰৰ ওপৰৰ গভীৰ নীলা আকাশ। হোটেলটোৰ পৰা সাগৰ নেদেখোঁ, কিন্তু ওপৰৰ আকাশ চাই চাই বিচনাৰ পৰাই বিচিৰ কল্পনা কৰি ভাল লাগে। - সেইয়ে শগুণকেইটা উৰি আছে, সিহঁত যদি হঠাতে তললৈ সৰি পৰে তেনেহ'লে নিৰ্মাত মেৰিণা বিচৰ উত্তৰ-পূবফালে থকা সাগৰৰ মাজত থকা সুৰক্ষা জাহাজখনৰ ওচৰতে পৰিব। আৰু দূৰৈতয়ে সেইয়া কপাহৰ জোলাৰ দৰে শুকুলা মেঘ, তাৰ পৰা নিশ্চয় অসমখন ৰিণিকি ৰিণিকি

দেখা পোৱা যাব। নাযাবনে? কালিদাসৰ নাটকত এনেকুৱা মেঘেইতো প্ৰেয়সীৰ বতৰা কঢ়িয়াই আনিছিল।

এনেকুৱা এটা সময়তে দুৱাৰৰ ফাঁকেদি হোটেলৰ পিয়নটোৱে চিঠি তিনিখন সুমুৱাই দিলে। কেতিয়াবা শকত লেফাফা, প্ৰান্তিক, বিস্ময় আদি আহিলে দুৱাৰৰ ফাঁকেদি নোসোমায়, তেতিয়া তেনেবস্তু হয় চাৰিজন দক্ষিণ ভাৰতীয় ছাত্ৰ থকা কাষৰ কোঠালিটোত নহয় এইটো হোটেলত মোক বাদ দি থকা একমাত্ৰ অসমীয়া ছাত্ৰ নিৰঞ্জনদাৰ ৰুমত দি যায়। এতিয়া বাহিৰফালে দুৱাৰত তলা ওলমি থকা নাই, তথাপিও টোকৰ নপৰিল, তাৰমানে এই তিনিখনেই!

শুদ্ধকৈ ৰুম নম্বৰ সহিত গোট গোট আখৰেৰে নিৰ্ভুল ঠিকনা লিখা এইখন বন্ধু জ্যোতিৰেখাৰ চিঠি। এইখন চিঠিৰ বাবে মই বৰ অধীৰ হৈ অপেক্ষা কৰি থাকোঁ। স্কুলীয়া দিনতে এটা বিদেশী সংস্থালৈ পত্ৰ-বন্ধু বিচাৰি আবেদন কৰিছিলোঁ, মোলৈ পঠাই দিয়া দুটা বিদেশী ঠিকনাৰ লগতে জ্যোতিৰেখাৰ ঠিকনাটোও আছিল। তেতিয়াৰ পৰাই তাইৰ লগত চিঠি-পত্ৰৰ আদান-প্ৰদান চলি আছে। দক্ষিণ ভাৰতত হোৱা নতুন নতুন অভিজ্ঞতাৰ কথা মই তাইলৈ লিখোঁ, তাইও অসমৰ বিভিন্ন খবৰৰে ভৰা চিঠি লিখে। ঘৰৰ পৰা বা আন বন্ধুৰ পৰা কেতিয়াও পোৱাৰ সম্ভাৱনা নথকা বহু আমোদজনক খবৰো তাইৰ চিঠিয়ে কঢ়িয়াই আনে। কাজেই জ্যোতিৰেখাৰ চিঠিলৈ মই বৰ আগ্ৰহেৰে বাট চাই থাকোঁ।

এইখন ঘৰৰ পৰা আহিছে, দেউতাৰ হাতৰ আখৰ। কিন্তু এইখন? মোৰ নাম আৰু মাদ্ৰাজ শব্দটো ঠিকেই আছে, 'কডামবন্ধু' শব্দটোৰ বানান ভুল, পিন আৰু ৰুম নম্বৰ নায়েই। বুজিলোঁ, লিখোঁতাই মোৰ ঠিকনাটো কাৰোবাৰ পৰা মুখে মুখে লৈ লিখিছে। নাজানিলে উৎকণ্ঠাটো বেছি হয়, সেইবাবেই নেকি, পোনতে সেইখনেই খুলিলোঁ। ডাঙৰ মানুহৰ ভালো নহয় বেয়াও নহয় ধৰণৰ হাতৰ আখৰ। শেষত ইতিৰ তলতে - কমলেশ্বৰ দাস। এই নামৰ ব্যক্তিৰ নাম সততে মোৰ মনত নপৰিল। চিঠিখন পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰিলোঁ - "মৰমৰ ডাঙৰ বাপু, আমাৰ মৰম শুভাশিষ ল'ৰা। সিপিঠিত শেৱালীয়েও লিখিছে।..." নিমিষতে মই সিপিঠি পালোঁগৈ, শেৱালী মোৰ মাহীৰ নাম। হয়, এইয়া চিনাকি হাতৰ আখৰ। মাহীয়ে লিখিছে - "তোলৈ

লিখাৰ কথা ভাবিয়েই আছিলোঁ যদিও আহৰি হোৱা নাছিল। সিপিঠিত যে লিখিছে, তেখেত এখেতৰ ডাঙৰজন দাদাকে। তোক হেনো বিয়াত লগো পাইছিল, তোৰ মনত পৰিবও পাৰে। বৌৰ কাণ এখনৰ অসুখ - অনবৰতে গুমগুমাই থকা যেন লাগে হেনো। ইয়াত কেইবাঠাইতো দেখুৱাইছিল, কিন্তু ভাল হোৱা নাই। ইয়াৰ ডাঙৰবোৰৰ ওপৰত দাদাৰ একেবাৰেই বিশ্বাস নাই। সেয়ে মাদ্ৰাজত দেখুৱাৰ কথা ভবা হ’ল। তইতো আছই। দাদাইতো তোৰ ওপৰতে ভৰসা কৰি যাবলৈ ওলাইছে। তই কি কি কৰিব লাগে সকলো ঠিক কৰি থবি বাকীখিনি কথা দাদাই সিপিঠিত লিখিছেই।”

সিপিঠিত দাস-দম্পতি কোনখন ৰে’লেৰে কোনদিনা যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিব আৰু তেখেতসকল ইয়াত থকা সময়খিনি যে সম্পূৰ্ণ মোৰ ওপৰতে ভৰসা কৰি থাকিব সেই কথা লিখা আছিল।

সাধাৰণতে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰা তাৰিখটোৰ লগত তিনি যোগ দিলেই আহি পোৱাৰ তাৰিখটো পোৱা যায়, আৰু অঙ্কটো শেষ কৰিয়েই মই উচপ খাই উঠিলোঁ - সৰ্বনাশ, বাইশ নৱেম্বৰ। নৱেম্বৰ মাহৰ একৈশ তাৰিখৰ পৰা ত্ৰিশ তাৰিখলৈকে ‘ইনফৰমেছন টেকনলজি’-ৰ ওপৰত আমাৰ কলেজত প্ৰেকটিকেল ডেম’নষ্ট্ৰেচনৰ ডাঙৰ অনুষ্ঠান এটা পতাৰ আয়োজন কৰা হৈছে। সেই দহদিনৰ যিকোনো এটা দিনেই মোৰ বাবে বৰ মূল্যবান। তাৰোপৰি সেইকেইদিনৰ যিকোনো এদিন এটা প্ৰজেক্ট মই নিজেও প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগিব। “ভি-ছেট”- নামৰ এটা নতুন প্ৰযুক্তি কৌশল লৈ মই মডেল এটা ইতিমধ্যেই সাজু কৰিছোঁ। সেইটো প্ৰদৰ্শনৰ বাবে যথেষ্ট প্ৰস্তুতিৰ প্ৰয়োজন - জাৰ্ণেল, ৰিপৰ্ট, চেমিনাৰ, শ্লাইড আৰু কত কি! এনে সময়ত মাহীৰ এইখন চিঠি!

সন্ধিয়ালৈ নিৰঞ্জনদাক কথাটো ক’লো। তেখেত দপদপাই উঠিল - এইবিলাক কি কথা? মাহী হওঁক বা পেহী হওঁক সেইটো পিচৰ কথা, কিন্তু আহিব লগা সময়খিনিত তেওঁলোকক লগা ধৰণে সহায় কৰিব পৰাকৈ তুমি সাজু আছানে নাই সেইটো তেওঁলোকে জানি ল’ব লাগে নে নালাগে? তেওঁলোক আহিব বুলি তোমাৰ ছেচন-টো দহদিন পিছুৱাই দিব নোৱাৰি, কিন্তু ছেচন-টো আছে বুলি তেওঁলোক অহাটো দহদিন পিছুৱাই দিব পাৰি! আলহীৰ পিছে পিছে লাগি থাকি তুমি কি প্ৰজেক্ট ৰিপৰ্ট লিখিবা? তেওঁলোক যদি তোমাৰ শুভাকাঙ্ক্ষী হয়, তেতিয়াহ’লে দহদিন পিছুৱাই আহিবলৈ লিখিলেও তেওঁলোকে বেয়া পোৱা উচিত নহয়, আৰু যদি পায়, তেওঁলোক তোমাৰ শুভাকাঙ্ক্ষী হোৱাৰো যোগ্যই নহয়! তুমি স্পষ্টকৈ তোমাৰ ব্যস্ততাৰ কথা লিখি তেওঁলোকলৈ এখন চিঠি দিয়া। কেৰিয়াৰৰ লগত আপোচ নকৰিবা, বুজিছাতো?

চিঠি এখন লিখাৰ কথা মইও নভবা নহয়, ভাবিছিলো, কিন্তু মাহী-মহা আৰু শ্ৰীযুত কমলেশ্বৰ দাসৰ নামৰ বাদে গাঁও, ডাকঘৰ, পিন নম্বৰ মই একো নাজানিছিলো। তেখেতসকলৰ চিঠিতো ঠিকনাৰ কোনো উল্লেখ নাছিল। অগত্যা মই নিৰঞ্জনদাৰ চকুৰ আঁৰে আঁৰে আগন্তুকৰ বাবে আয়োজন কৰাত লাগিলো।

মই আশংকা কৰাৰ দৰেই মোৰ প্ৰজেক্ট প্ৰদৰ্শনৰ দিন বাইশ নৱেম্বৰতে পৰিছিল। ডিপাৰ্টমেণ্টৰ হে’ড ৰমন ছাৰক কৈ মই দিনটো আঠাইশ নৱেম্বৰলৈ সলনি কৰিলো। তেখেতক মই বাইশ তাৰিখে খুড়া-খুড়ী কেম্পাৰ ৰোগৰ চিকিৎসা কৰাবলৈ আহি পাব বুলি মিছা কথা কৈছিলোঁ। কিছুদিনৰ আগতে ‘দি হিন্দু’ কাকতত এপলো হস্পিটেলৰ বিখ্যাত ই.এন. টি. বিশেষজ্ঞ ডাক্তৰ ভেংকটসুৱামণিয়ামৰ বিষয়ে পঢ়িছিলোঁ। ৰমেশ নামৰ বন্ধু এজনৰ সহায়ত মই ডাক্তৰজনৰ লগত যোগাযোগ আৰম্ভ কৰিলো। এপলোৰ লগতে ‘বিজয়া হেলথ চেণ্টাৰ’ নামৰ ক্লিনিক এখনতো তেখেতে ৰোগী চায়। ৰমেশৰ সহায়ত তেইশ নৱেম্বৰ সন্ধ্যা ছয় বজাত ‘বিজয়া’-ত মই ডাক্তৰ সুৱামণিয়ামৰ লগত মিছে কমলেশ্বৰ দাসৰ এটা এপইন্টমেণ্ট ল’লো। শুদ্ধকৈ ৰোগীৰ নামটো লিখিবৰ বাবে শ্ৰীমতী দাসৰ নাম মই নাজানিছিলো। আমাৰ হোষ্টেল চৌহদৰ ওচৰতে ‘উদীপি লজ’ নামৰ লজ

এটা আছে। মোৰ কামৰ মাজে মাজে লগ কৰি থাকিব পাৰিম বুলি ভাবি লজটোত দুজনীয়া কোঠা এটা বুক কৰিলো - এশ টকা আগধন দি। ভাস্কৰ গগৈ নামৰ বন্ধু এজন প্ৰাইভেট মেছ এটাত থাকে, তেওঁক কৈ ৰাখিলো - মই হঠাতে প্ৰজেক্টৰ কামত ব্যস্ত হৈ পৰিলে সি যেন দাদা-বৌৰ লগত থাকি মোৰ অভাৱটো পূৰণ কৰে। সাধাৰণতে বিশ তাৰিখৰ পিছৰে পৰাই মণিঅৰ্ডাৰ অহালৈ ঘনে ঘনে বাট চাই থকা আৰম্ভ হয়। মোৰ বন্ধু মহলৰ ভিতৰত ঘনিষ্ঠ উৰিষ্যাৰ বিজয়ৰ পৰা দুশ টকা ধৰ ল’লো। আৰু অৱশেষত বাইশ তাৰিখে ৰাতিপুৱা চাৰি নৌ বাজোঁতেই মাদ্ৰাজ চেনট্ৰেল ষ্টেচনৰ আঠ নম্বৰ প্লেটফৰ্মত মই কোচিন এক্সপ্ৰেছ আহি পোৱালৈ অপেক্ষা কৰিলোঁগৈ। বিয়াৰ পিছতে মহাক ভালদৰে লগ পাইছোঁ, সেই চেহেৰাৰ আধাৰতে শ্ৰীযুত দাসকো চিনি পাম বুলি ধাৰণা এটা কৰি ল’লো।

ৰাতি মাজ নিশালৈকে উজাগৰে থকা আৰু ৰাতিপুৱা আঠ বজাৰ পিছতহে বিচনা এৰা মোৰ অভ্যাস, সেয়ে চকুদুটাত পোৰণি উঠিছিল। অশান্তিৰে এঘণ্টা অপেক্ষা কৰাৰ পিছত পাঁচ বজালৈ পাঁচ মিনিট থাকোতে কোচিন এক্সপ্ৰেছ আহি প্লেটফৰ্ম সোমালহি। মই প্ৰস্থানদ্বাৰৰ কাষত সকলো যাত্ৰীৰে চকুত পৰাকৈ থিয় হৈ ৰ’লো।

মোৰ চকুৰ আগেদিয়েই অনেক যাত্ৰী পাৰ হৈ গ’ল, দাস দম্পতি নাই। মাদ্ৰাজৰ পৰা আৰু আগলৈ যাব লগা বহু যাত্ৰী প্লেটফৰ্মত নামিছিল। পানীৰ টেপ একোটাৰ কাষে কাষে এনে যাত্ৰীবোৰে ভিৰ কৰিছিল। ডিঙিত বা মূৰত গামোছা নেদেখা বহুলোককো মই অসমীয়া বুলি চিনি পাইছিলোঁ। ইঞ্জিনৰ পৰা ৰে’লখনৰ একেবাৰে শেষৰ গাৰ্ডৰ ডবাটোলৈকে উচ্ছুংখল হৈ নামি পৰা যাত্ৰীবোৰৰ মাজে মাজে মই চিনাকি মুখ দুখন এবাৰ বিচাৰি চালোঁ - নাই, নাহিল।

হয়, এনেকুৱাও কেতিয়াবা হয়। একেবাৰে মুৰামুৰি সময়ত কেতিয়াবা অনেক কাৰণত যাত্ৰা স্থগিত ৰাখিব লগা হয়। এনেকুৱা কিবা কাৰণতে যদি তেওঁলোকৰ দহদিন পলম হয়, পৰোক্ষভাৱে মোৰ হয়তো উপকাৰেই হ’ব। আৰু এনেকুৱাওটো হ’ব পাৰে - মোৰ চকুৰ অলক্ষিতেই হয়তো কোনোবা সহযাত্ৰীৰ লগত তেখেতসকল প্লেটফৰ্মৰ পৰা বাহিৰ ওলাই গ’ল। আৰু সেয়ে যদি হয়, দিনটোৰ যিকোনো এটা সময়ত তেখেতসকল গৈ মোৰ হোষ্টেল ওলাবগৈ পাৰে।

সন্ধ্যা উদীপি লজৰ বুকিঙটো মই কেনচেল কৰিলো। আগধন দি ৰখা এশ টকাৰ আধা ঘূৰাই দিলে - বাকীখিনি লজটোৰ কেনচেলচন চাৰ্জ। ৰমেশলৈ ফোন কৰি ডাক্তৰ সুৱামণিয়ামক অসুবিধাৰ কথা জনাবলৈ অনুৰোধ কৰিলো। পিছৰ দিন কেইটাত কলেজৰ কাম লৈ মই ব্যস্ত হৈ পৰিলো। প্ৰজেক্টৰ কামো বহুখিনি আঙুৰাই নিলো। ব্ৰিটিছ লাইব্ৰেৰীত জাৰ্ণেল বিচাৰি গ’লো, মাউন্ট-ৰোডত ৰিপৰ্টটো টাইপ কৰালো, আই.আই. টি.-ৰ লেবৰেটৰীত হেমেনদাৰ সহায়ত মডেলটোৰ এটা ডামি ট্ৰায়েল দিলো, সন্ধ্যা হোষ্টেলৰ চাঁদত ভাষণটোৰ ৰিহাৰ্চেল কৰিলো, আৰু শেষত এনেকুৱা লাগিলগৈ যেন আঠাইশ তাৰিখতো নাহেহে নাহে!

ছাৰিশ তাৰিখে আবেলি কোঠাটো খুলিয়েই চিঠি এখন পৰি থকা পালোঁ। একেই, মোৰ নাম আৰু মাদ্ৰাজ শব্দটো নিৰ্ভুল, পিন আৰু ৰম নম্বৰ এটাও নাই, সিপিঠিত স্পষ্টকৈ কমলেশ্বৰ দাসৰ নাম! - শ্ৰীমান ডাঙৰ বাপু, ৰে’লতে আমি আমাৰ সিদ্ধান্তটো অলপ সলনি কৰিলো। সহযাত্ৰী কেইজনমানে ক’লে, মাদ্ৰাজতকৈ হেনো ভেলোৰহে বেছি ভাল। গতিকে টিকট দুটা ৰে’লতে এক্সপ্ৰেণ্ড কৰি আমি আহি একেবাৰে ভেলোৰতে নামিলোহি। মাদ্ৰাজ ষ্টেচনত নামি তোমাক লগ কৰাৰ কথা ভাবিছিলো, কিন্তু যেতিয়া সাৰ পালোঁ ভেলোৰেই পাবৰ হ’লহি। যিহওঁক, ইয়াত গম পাইছো কেইটামান পৰীক্ষা মাদ্ৰাজতহে ভাল। আমি ইয়াৰ পৰা গৈ ২৮ তাৰিখে দিনৰ দহ বজাত মাদ্ৰাজ পামগৈ। তুমি প্লেটফৰ্মৰ পৰাই আগবঢ়াই নিবাহি বুলি আশা কৰিলো। শেষত আমাৰ শুভেচ্ছা ল’বা।



# My father

**Late Debendra Nath Acharya**

*The only vivid memory I have of my father, as a little girl of 4, was in his white shirt with polka dots, in conversation with my mother,*

*.....all other memories remain fleeting, unconnected, and paled*

## A Loving Father

It was one of those days after the morning rains, I was with the gardener in the kitchen garden trying to get hold of some homegrown veggies. He handed me two ripe lemons and told me to run to my mother and give them to her. I was super excited and ran in full glee with my hands full. While climbing the stairs

that led to the veranda I slipped and fell. I noticed my father sitting out on the veranda, before the fall. Even before I felt the pain, I could hear him shout out and run towards me and lift me. Then I heard my mother and grandmother's worried voices. I had landed up with a torn lip with blood splattering all over the front of my frock. In no time a compounder arrived and tended to my wound. A little mound on my lips stands as a testimony to that fall.

## A People's Person

My father was a very humble man. His persona emanated humility. He befriended everyone and was widely popular among his friends. My father and mother were regulars at the Zaloni Club in Duliajan. They loved playing cards and tombola and had long conversations with friends and colleagues about everything



**Dr. Vasavi Acharya**

*Chairperson D.N. Acharya Foundation for Children and Women Welfare*

under the sun. My mother, during that time, learned to drive a car. She would drive him back home as he was not so comfortable driving in the night.

Many times, I saw him interacting with a group of people on the front veranda of our house. Years later when I asked my mother about those meetings, she told me that people would come to meet him from far-off places seeking his advice on different matters.

## An Author of Repute

My father received the Sahitya



Academy Award for his novel 'Jangam' posthumously in the year 1984 (conferred by India's National Academy of Letters). This novel involved a lot of research on the route from Myanmar to Assam that the refugees took while fleeing. His other books like -Kalpurush, Anya Joog Anya Purush, and children's literature -Hati Poti Chkiki Miki, Ram Dhenu Kar Dhenu to name a few are very popular among the readers. 'Kalpurush' in 1978 received the Assam Prakashan Parisad Award. Went on to receive the Premadhar Dutta Memorial Award in 1975 for 'Children's literature from the Assam Sahitya Sabha, Mangaldai Adhibeshan. In spite of holding the post as the Managing Director of Assam Gas Co. which was indeed a very demanding job, he could find time to pursue his passion for writing. He had a very firm hold over the Assamese language and I heard many readers saying that his mastery over the language is incomparable.

#### **An Astute Engineer**

He was instrumental in laying the solid foundation of the Assam Gas Company. Since then, it has forged ahead, becoming the best Public Sector Undertaking of the Government of Assam. Prior to that after his return from London, he joined Assam Engineering College as a lecturer. My father was often summoned by other organisations to solve complicated problems related to civil engineering. He would come up with perfect solutions to the most complex problems.

#### **Childhood:**

Born on March 3, 1937, Gorokhiadol, Jorhat, Assam, my father was the eldest of five children, three of them were boys and two girls. He lost his father at the tender age of 7 after which they were raised in a joint family in their ancestral house in Gorokhiadol. Since his childhood, he was adroit in the Sanskrit language and regularly attended the "Tol". As a boy, he was a bookworm and was not much into games and sports. He had a photographic memory and was the brightest student in his class. My grandmom would share stories of how he surprised people with his razor-sharp memory as he remembered every page he read with the minutest detail and could quote accurately from any page without giving a second glance. She told me that he studied in the evening by

lighting sticks, as at that time there was no supply of electricity in the village. In spite of heavy financial constraints, my father never gave up his dreams and continued his studies. He was a very obedient, quiet, and docile child and was called 'Bupai' by his near and dear ones.

#### **Student Life:**

After completing his matriculation in flying colours from Jorhat, my father got a seat in Cotton College. In 1955, he passed I.Sc (Intermediate in Science) from Cotton College, Guwahati. Thereafter he got a scholarship to pursue his B.Tech [Hons.] He passed out from IIT Kharagpur in 1959. In 1964, he completed his M.Sc.(Engg.) from Imperial College Of Science & Technology, University Of London, specializing in Structural & Foundation Engineering. His stay in London gave him a lot of exposure to foreign culture. He was a regular at the British Museum Library researching his topics of interest. He received the prestigious Leonard C. Wason Medal for noteworthy research (material) awarded by the American Concrete Institute in 1967. The research paper was on- 'Significance of Dowel Forces on the shear failure of rectangular reinforced concrete beams without web reinforcement.'

#### **My Hero:**

My father has been my lifelong inspiration and my hidden strength. He has been my role model, my celestial guide, and my guardian angel. The stories I hear about him keep me motivated to keep going even in the face of challenges. His contribution to society at large has always made me ponder what good I can do for the people whose lives I touch.... I have realized that life is short and we have to make the most of it today as if there is no tomorrow.

I remember a quote of his that reads

"Jiban aaru moronor majot duratta kiman kom, athasa parthakya kiman besi."

"Between life and death, distance is so less, yet the difference so vast."

Such a powerful quote that resonates the truth...

*Early Childhood Expert, Founder Chairperson D N Acharya Foundation for Children and Women Welfare and ECDF,*

*Managing Director, Inner I Foundation Pvt. Ltd. and Tender Petals*



বিভূতি কুমাৰ শৰ্মা  
প্ৰাক্তন উপ মহা প্ৰবন্ধক  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

# বিহঙ্গম

জীৱনৰ এক সুদীৰ্ঘ পৰিভ্ৰমণৰ অন্তত ভাগৰুৱা যেন লগা শৰীৰত আজৰি মন লৈ কাৰ্য্যালয়ৰ পৰা ৰণবীৰ ওলাইছিল। সি আগতেই তাৰ নিৰ্দিষ্ট পৰিকল্পনা তৈয়াৰ কৰি থৈছে, গতিকে এতিয়া চিন্তাৰ কাৰণ নাই। প্ৰেৰণাই তাক এৰি থৈ যোৱাৰ পিচত সি ছোৱালীজনীৰ কাৰণে চিন্তা কৰিয়েই কাকো আঁকোৱালি ল'বলৈ আগ নাবাঢ়িল। কিছু বুজন হোৱাৰ পিচত তাই দেউতাকৰ নিঃসংগতাৰ কথা উপলব্ধি কৰিয়েই এদিন কৈছিল- 'মা খুউৰ বেয়া, অনিৰ্বাণ আংকলৰ লগত গুছি গ'ল, কাৰো কথা নেভাবিলে, তুমি মোৰ কাৰণে বেলেগৰ আন্তিকে মোৰ মা কৰিব নোৱাৰা জানো?' প্ৰেৰণাৰ ভনীয়েক প্ৰনামীয়ে কিন্তু মাজে সময়ে তাক আগৰ দৰেই ভিনদেউ বুলি মাতি খবৰ বাতৰি লৈ থাকে। তাইৰ গিৰিয়েক ডাক্তৰ। তাৰ লগত কথা পাতিলে কিন্তু তাই বায়েক সম্পৰ্কীয় কোনো কথাই নুলিয়ায়। হঠাৎ আজি এই মুহূৰ্তত তাৰ পুৰণা কথাবোৰ কেলেই মনত পৰিল? এতিয়াতো ছোৱালীজনীও লগত নাই। ইমান দিনে ব্যস্ত হৈ থাকিবলগীয়া দিনবোৰত তাৰ এই ধৰণৰ চিন্তাবোৰ মনলৈ অহা নাছিল। কাৰ্য্যকালৰ শেষ দিনটোত মনলৈ ওপৰা ওপৰিকৈ বিশৃঙ্খল ভাবে অহা পুৰণা কথাবোৰে তাক ভৰাই তুলিলে। আজিৰ দিনতে কিয় বাৰ সেই ঘটি যোৱা ঘটনাবোৰৰ কথাই মনত খুন্দিয়াইছে? এতিয়া নিঃসংগতাৰ দিনবোৰ সমাগত একমাত্ৰ ছোৱালীও জোঁৱাইৰ লগত কানাডাত থাকে। কোম্পানীৰ বাসভৱনৰ ফুলনি বাগিছাত বহি সি বহু বছৰ আগলৈ ঘূৰি গ'ল। জানুকবাৰীৰ কৃষ্ণচূড়াৰ তলৰ বাটেৰে প্ৰেৰণাহঁতৰ গাৰ্লছ হোষ্টেলৰ পৰা গধূলি হৈ ৰাতি হোৱাৰ লগে লগে খোজকাঢ়ি অহাটো তাৰ নিতানৈমিত্তিক ঘটনাৰ নিচিনা আছিল। কেতিয়াবা বৰষুণ দিলে প্ৰেৰণাৰ ছাতিটোকে লৈ অনা, পিচদিনা ছাতি ঘূৰাই দিবলৈ গৈ কৃষ্ণচূড়াৰ তলত প্ৰেৰণাৰ লগত ঘণ্টাৰ পিচত ঘণ্টা কথা পতা, ৰাতি আহি ভাৰুৱা, ত্ৰিদিব, জয়ন্ত, দিগন্ত, দিলীপ, সুশান্তহঁতৰ লগত আড্ডা

জমোৱা, ৰাতিলৈকে পঢ়া, চেছনেল টুকলি মাৰা, সেই বোৰ ব্যস্ততাৰ মাজত প্ৰেৰণাই তাক ভালকৈ পঢ়াৰ বাবে প্ৰেৰণা যোগাইছিল। প্ৰেৰণাই তাইৰ লগৰ কৰবী, ডেইজী, ৰীমা, মোচুমী, শিখা, কাকলি, দিপিকা, দীপ্তি, বাসন্তী, কৰিশ্মা, দেবিকা হঁতৰ লগত তাক চিনাকী কৰি দিছিল। সিহঁতবোৰে তাক বাটত কেতিয়াবা লগ পালে প্ৰেৰণাৰ কথা কৈ জোকাইছিল। সি ভালেই পাইছিল। তাৰ লগৰ ভাৰুৱা, ত্ৰিদিবে ইঞ্জিনীয়াৰিং কলেজত প্ৰথম ভৰি দিয়েই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ চৌহদৰ স্কুলৰ ছোৱালীক প্ৰেম নিবেদন কৰি সফল হৈছিল। প্ৰথম টেষ্টতেই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ চৌহদৰ স্কুলৰ ছোৱালী পতাইছিল। প্ৰথম টেষ্টতেই চঞ্চুৰী কোবোৱাৰ নিচিনা আছিল কথাটো। ইঞ্জিনীয়াৰিং কলেজৰ পৰা ওলাই চাকৰি পোৱাৰ পিচতে প্ৰেৰণাৰ লগত তাৰ যুগ্ম জীৱন আৰম্ভ কৰে। সকলো ঠিকে ঠিকে চলি আছিল হঠাৎ জানো কি হ'ল, সি অনুভৱ কৰিলে অন্যমনস্ক হৈ প্ৰেৰণাই ভাল পাবলৈ ললে তাৰ লগত কাম কৰা অনিৰ্বাণ নামৰ ইঞ্জিনীয়াৰ জনক। এটা সময়ত যেন সকলো পাহৰি গ'ল। প্ৰেৰণাৰ আৰু তাৰ প্ৰেমৰ একমাত্ৰ সাক্ষী হিচাবে সিহঁতৰ জীৱনলৈ অহা ইঞ্জিতাৰ বয়স দুই বছৰ হওতেই অনিৰ্বাণৰ লগত কুৱেটলৈ গুছি গ'ল। অকণমানি ইঞ্জিতাৰ মুখলৈকো নেচালে। ৰণবীৰে অনিৰ্বাণৰ লগত কিবা কথাত বহুদিন ধৰি সন্দেহ কৰি অহাৰ বাবে জিড। অবিবাহিত অনিৰ্বাণে প্ৰেৰণাক বহু বুজাই সৈমান কৰিব নোৱাৰিছিল। ৰণবীৰে অনিৰ্বাণক দোষ দিব নিবিচাৰিলে। অবাস্থিত কিবা এক ঘটনা হোৱাৰ আশংকাত ৰণবীৰে প্ৰেৰণাৰ পৰা ইঞ্জিতাক লৈ জীয়াই থকাৰ প্ৰেৰণা লাভ কৰিলে। ইঞ্জিতাই তাইৰ বিয়াৰ সময়ত দেউতাকৰো বিয়া পাতি যাব বিচাৰিছিল। "মায়ে তোমাৰ কথা চিন্তা নকৰিলে তুমি অকলে থাকিব পাৰিবা জানো?" ইঞ্জিতাৰ কথাত স্তম্ভিত হৈছিল সি। ওলোটাই প্ৰশ্ন সোধাৰ নিচিনাকৈ সি মাথো কৈছিল - "মাজনী চোৱা, মোৰতো একো বেমাৰ নাই তাতে আকৌ তুমিতো মাজে সময়ে আহিয়েই থাকিবা, গতিকে মোক আকৌ এতিয়া বুঢ়া বয়সত লগ কেলেই। তুমিও মোৰ একেবাৰে খবৰ নকৰো বুলি ভাবিছা নেকি? মাজে সময়ে তোমালোকে মোৰ খবৰ বাতৰি লৈ থাকিবা, দেখিবা মই ঠিকেই চলি আছোঁ"। ৰণবীৰে আজি বহুত কথা ভাবিবলৈ ললে। তাহানিখন তাৰ লগত ইঞ্জিনীয়াৰিং কলেজৰ সহপাঠী, বন্ধু-বান্ধৱী বিলাকৰ বহুতৰ ছবি মনলৈ আহে, সম্ভৱো নহয়

সকলোৰে খবৰ পোৱাৰ বা বখাৰ। লগ পালে ক্ষন্তেকলৈ ভাল লাগিব। কিৰণ, ৰূপক, ৰাজীৱ, প্ৰণৱ, ৰঞ্জন, ইলোৰা, মিতালী, অনিতা, কৃষ্ণা, জীনং মঞ্জুলা, চবিনা, হাছিম, গীতিমাইতৰ বা খবৰ কি, ক'ত আছে। কিৰণে চাকৰি আৰু ব্যৱসায় সমানেই চলাই আছে। কোনোবাই কৈছিলে মিতালী আমেৰিকাত আছে বহুদিনৰ পৰা। তাৰ নাগৰিকত্বও ল'লে বোলে। সময়বোৰ গৈ আছে পাখি লগা কাঁড়ৰ নিচিনা। জীৱনৰ চলন্ত চকৰিত কোন ক'ত চিটিকি পৰিছে ঠিকনা নাই। জীৱনত কোনে কি পাবলৈ সক্ষম হ'ল, সেইটোৱে সকলোৰে প্ৰশ্ন হয়। সকলোৰে ভিন্ন অভিজ্ঞতা, ভিন্ন স্বাদ, সফলতাৰ সম্ভৱতা, ব্যৰ্থতাৰ অসম্ভৱতা, তাৰ ক্ষেত্ৰত আজিৰ পৰা সি নিঃসংগতাকে সংগী কৰি লৈ অৱসৰৰ জীৱন কটাব লাগিব। ইমান দিন অফিছৰ দায়িত্বপূৰ্ণ কামত ইমানেই ব্যস্ত আছিল যে সি নিজৰ জীৱনৰ পোৱা নোপোৱাৰ হিচাপ কৰিবলৈ সময়কে পোৱা নাছিল। ক্লাব, পাৰ্টি, মেল-মিটিঙৰতো অভাৱ নাছিল। কেইবাটাও প্ৰাইভেট কোম্পানীয়ে তাক কামৰ কাৰণে মাতি আছে, হয়তো আকৌ দুই তিনি বছৰৰ কাৰণে সি ব্যস্ত হব পাৰিব। অৱশ্যে এতিয়া স্বাস্থ্যটোয়েই প্ৰধান হৈ উঠিছে। হঠাৎ ৰণবীৰৰ তৌফিকদা আৰু জুলিয়ানা বৌৰ কথা মনলৈ আহিল, অৱশ্যে অহাৰ কথাও আছে, সিও এতিয়া তৌফিকদাৰ নিচিনা নিঃসংগ।

অৱসৰ লোৱা আজি প্ৰায় এঘাৰ বছৰমান হ'ল। জুলিয়ানা বৌৰ লগত এৰাএৰি। বোঁয়ে তাক প্ৰায়ে কয়- ‘ৰণবীৰ তুমিতো সদায় সাঁচা ঘটনাৰ ওপৰতে লিখা, আমাক লৈয়ো গল্প এটা লিখাছোন।’

“তৌফিকক মই এখন সংগীতানুষ্ঠানত প্ৰথম লগ পাবলৈ গ'লো। বিয়াৰ পিচত দেখিলো, সি মোকেই নহয়, নতুনকৈ যাকেই লগ পায় সকলো ছোৱালীকে ভাল পাব বিচাৰে। অকল ভাল লগা, কথা পতাতে ক্ষান্ত নেথাকি সম্পৰ্কবোৰ বহু দূৰলৈ লৈ যায়, মই তাৰ জীৱনত নাই বুলিয়েই ভাবে। অৱশ্যে ময়োতো কম নহয়। চুঙা চাই সোপা দিবলৈ গৈ ময়ো ফান্দত পৰো। সাঁচা কথা কও বুইছা, প্ৰকৃততে আমি দুয়োটাই সমানেই বেয়া হলো। মোৰো বন্ধুত্ব হ'ল বহুতৰ মাজৰ বিশেষ এজনৰ লগত..। ছোৱালী দুজনীও আমাৰ দুয়োটাৰ উৎপাতৰ মাজতে পঢ়ি শুনি ডাঙৰ হ'ল।” এইদৰে ক'বলগীয়া, নকবলগীয়া বহুত কথাই জুলিয়ানা বোঁয়ে অনৰ্গল কৈ যায়। ৰণবীৰে ভাবে সি লোকৰ জীৱনক লৈ কি গল্প লিখিব, তাৰ নিজৰ জীৱনটোয়ে এনেকুৱা এটা গল্প হ'ব য'ত তাক যদি নায়ক বুলি ধৰা হয়, সি সকলোৰে পুতৌৰ, নহলে হাঁহিয়াতৰ পাত্ৰহে হ'ব। সকলোৰে জীৱনৰ পোৱা নোপোৱাৰ হিচাববোৰ কি অৱসৰ লোৱাৰ পিচতহে কৰে নে? সকলোৰে জীৱনত সুখ শান্তি বিচৰামতেই উপলব্ধ হৈছেনে, যদি নাই হোৱা সেইসকলে ভাৰাক্ৰান্ত মন লৈ জীৱনৰ লগত আপোচ কৰি জীয়াই থাকে। ৰণবীৰৰ মনলৈ আজি বহুতো চৰিত্ৰ আহিছে। সোঁটো সৌৰভ, কলেজীয়া জীৱনত তাৰ বাস্তৱীৰ আকাল নাছিল। জীৱন সংগী কৰিবলৈ কোনো ছোৱালী সি পছন্দ নকৰিলে। এতিয়া বিয়লি বেলাত সি কয়, বিয়া কৰাটো বৰ জৰুৰী বিষয় নহয়।

ৰঞ্জনো বিয়া নেপাতিলে, এতিয়া সি বিদেশত চাকৰি কৰি আছে। এতিয়াও সি কোনোবাই সোধিলে একোটা কথাকে কয়, “যিকোনো মুহূৰ্তত কিবা হৈ যাব পাৰে।” ৰঞ্জন তাতকৈ বয়সত কেইবছৰমান সৰু। যুগ্ম জীৱনৰ বাবে এতিয়াও সময় নথকা নহয়।

ৰণবীৰ কোম্পানীৰ বাসগৃহৰ ফুলনিত বহি তাৰ আহিবলগীয়া অন্য এক জীৱনৰ কথা ভাবি চিন্তাৰ ৰাজ্যত বুৰ গৈ থাকোতে পশ্চিমফালে বেলিটোয়ে ৰঙচুৱা হৈ নামি থকাৰ দৃশ্য চাই থাকোতেই দেখিলে গেটখনৰ ওচৰত গাড়ী এখন ৰ'ল। কপালত সেন্দূৰৰ ফেঁটলোৱা মানুহ এজনীয়ে গাড়ীৰ পৰা নামি ৰঙা বেলিটো ঢাকি তাৰ ফালে আগুৱাই আহিল। এইবাৰ সি মাত্ৰ বেলিটোৰ ঠাইত তাৰ ফালে আগবাঢ়ি আহি থকা মানুহজনীৰ কপালৰ ফেঁটটো বহুত ডাঙৰকৈ দেখিলে, যেন তাক গ্ৰাস কৰিবলৈহে

আহিছে। সি আচৰিত হৈ আহি থকা মানুহজনীৰ ফালে চাই ৰ'ল। “ৰণি, ৰণি তুমি বাহিৰত বহি কি কথা ভাবি আছিলি, মই এতিয়া ভিতৰ সোমাবলৈ পাৰোনে?” একো নকৈ সি মাথো চাই ৰ'ল। মানুহজনীয়ে তাৰ উত্তৰলৈ বাট নেচাই ড্ৰাইভাৰক গাড়ীত থকা বেগবোৰ আনিবলৈ দিলে “আজি তোমাৰ চাকৰি কাল শেষ হ'ল। মোৰ কিছুদিন আছে, তোমাক মই মোৰ লগত লৈ যাম। আজিৰ পৰা তুমি অকলে থাকিব নোৱাৰা আৰু ময়ো নেথাকো। “কিন্তু অনিৰ্বাণ ? ৰণবীৰে সোধে।

“সি কাকলিৰ লগত নৰেত আছে। এতিয়া কুৱেটত নাই”

“তাৰমানে ?”

“শুনা তুমি মোক অনিৰ্বাণৰ লগত মিছায়ে সন্দেহ কৰিছিলি, মই তোমাৰ পৰা আঁতৰি যোৱাৰ পিচদিনা কাকলিৰ লগত অনিৰ্বাণৰ ক'ৰ্ট মেৰেজ হৈছিল, এনেয়ো বিদেশত ক'ৰ্ট মেৰেজৰ চাৰ্টিফিকেট খন লাগে। তুমিতো জানা কাকলিৰ মাক দেউতাক নাই, খুৰা খুৰী ঢুকুৱাৰ পিচত তাই আমাৰ ঘৰত থাকিয়েই পঢ়া শুনা কৰি ডাক্তৰী পাচ কৰিছিল। কাকলিৰ কাৰণে মই কেতিয়াবাই অনিৰ্বাণক ঠিক কৰি থৈছিলো। অনিৰ্বাণ মোৰ ভাল বন্ধুও আছিল। অনিৰ্বাণ কাকলিৰ লগতে ময়ো নোহোৱা হৈছিলো। তুমি অনিৰ্বাণ আৰু মোৰ বন্ধুত্ব সম্পৰ্কত বহুতো বেয়া বেয়া কথা কৈছিলি, মই বৰ জেদী আছিলো, কুৱেটত ময়ো ভাল চাকৰি পোৱাত তাতে থাকি গৈছিলো। মই তোমাৰ সকলো খবৰ গম লৈ আছিলো। দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়ত প্ৰফেছৰৰ চাকৰি পাই আজি পাঁচ বছৰ তাতে আছে। মাজনীৰ লগত মোৰ যোগাযোগ হৈ থাকে। মইয়ে মাজনীক তোমাক মোক পাহৰি গৈ দ্বিতীয় বিয়াৰ কথা কোৱাইছিলো, কিন্তু তুমি ধীৰ স্থিৰ হৈ থাকিলি। তাই মোৰ কথা শেষ মুহূৰ্তলৈকে ৰাখিলে। তোমাক মোৰ বিষয়ে অন্ধকাৰতে ৰাখিলে।” গাড়ীৰ পৰা বয়বস্ত্ৰ নমাই অনাৰ পিচত প্ৰেৰণা ডুইং কমত সোমাই দেখিলে আগেয়ে থকা সৰু কোৱাৰ্টাৰত বিয়াৰ পিচৰ সিহঁতৰ একেলগে উঠোৱা ফটোখন এনলাৰ্জ কৰাৰ লগতে ক'লাবগাৰ পৰা ৰঙীন কৰি সজাই থোৱা আছে। ৰণবীৰৰ ওপৰত তাইৰ পুৰামাত্ৰাই বিশ্বাস আছিল। বিশ্বাস ভক্তিতকৈয়ো ডাঙৰ। “এই ফটোখন ক'লাবগা আৰু সৰুকৈ বন্ধোৱা আছিল।” তাই ক'লে। সি একো নেমাতিলে। তাই দেখিলে ৰণবীৰৰ চলচলীয়া হোৱা উজ্জল চকু জ্বৰিত এতিয়াও বয়সৰ চাপ পৰা নাই। তাইৰ দুচকু তিতি আহিল। সামান্য এক ভুল বুজাবুজিত দুয়ো দুয়োৰে পৰা আঁতৰি থাকিল। এবছৰ নহয়, দুবছৰ নহয় পুৰা একুৰি দুই বছৰ।

আজি বাইশ বছৰ পিচতো তাইৰ ৰণবীৰ একেই আছে। আৱেগ, অনুভূতি, জেদ, প্ৰেম, অভিমান এই গোটেইবোৰে দুয়োটাক আঁতৰাই ৰাখিলে। ৰণবীৰে তাহানিৰ তাৰ জীৱন লগৰীজনীৰ দোখোৰ-মোখোৰ অৱস্থাটো স্বাভাৱিক কৰিবলৈ বুলি ক'লে- “বহু দূৰ জাৰ্ণি কৰি আহিছা, অকনমান ফ্ৰেছ হ'লে ভাল লাগিব।” কথাষাৰ কৈ প্ৰেৰণাৰ মুখলৈ চাওঁতে দেখিলে তাইৰ দুগালেদি বৈ অহা লোতকে তাইক বাকৰুদ্ধ কৰিছে, ক্ষন্তেকতে সি বিহঙ্গম দৃষ্টিৰে নিসংগতাকে সাৰটি প্ৰেৰণা অবিহনে পাৰ কৰি অহা সুদীৰ্ঘ সময়চোৱা ক্ষন্তেকতে ফ্লাছ বেক কৰিলে আৰু যথেষ্ট সহনশীল হৈ ভাবিলে, আৱেগ-অনুভূতি, জেদ, অভিমানে জীৱনক একো নিদিয়। ইমানদিনে নিসংগতাই আমনি কৰা দিনবোৰ ব্যস্ততাই নিৰাময় কৰি ৰাখিছিল আৰু এতিয়া প্ৰেৰণাই তাৰ জীৱনলৈ আনিব জালুকবাৰীৰ কৃষ্ণচূড়াৰ ৰঙা য'ত নিসংগতা নামৰ শব্দটো নোহোৱা হ'ব সি আকৌ ইঞ্জিনিয়াৰিঙ কলেজলৈ ঘূৰি যাব

Tell me not in mournful numbers

Life is “but an empty dream”-

For the soul is dead that slumbers,

And things are not what they seem.

- Longfellow, A Psalm of Life



# এৰা বাটৰ সুৰ



দিগন্ত কুমাৰ দত্ত  
প্ৰাক্তন মহা প্ৰবন্ধক  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

কোম্পানীটোত জীৱনৰ ৩৬টা সোণালী বসন্ত পাৰ কৰাৰ পাছত এদিন অৱসৰ ল'লো। লগত লৈ আহিলো বহুত তিতা মিঠা অভিজ্ঞতা, অলেখ অম্ল-মধুৰ ডুখৰিয়া ছবি। হাতত এতিয়া সময়েই সময়। সেই স্মৃতি বিলাক, ডুখৰিয়া ছবি বিলাককে এতিয়া ৰোমন্থন কৰি কেতিয়াবা ওঁঠত ফুটি উঠে নীৰৱ হাঁহি, কেতিয়াবা চকু সেমেকি উঠে। মনিকোঠত সোমাই থকা তেনে কেইটিমান জীপাল মুহূৰ্তকে আজি লিখিত ৰূপ দিবলৈ টানি আঁজুৰি উলিয়াই আনোতে চেলচেলনি খাই চাল বাকলি নেৰোৱাও নহয়। গতিকে সুখপাঠ্যৰ ৰূপ দিবলৈ প্ৰয়াস কৰোতে কিছু ৰহনো লাগিছে। এই লিখনিৰ উদ্দেশ্য ক্ষণেকীয়া মনোৰঞ্জনহে, কাৰোবাক দুখ দিয়া বা অনুভূতিত আঘাত কৰা ইয়াৰ উদ্দেশ্য

নহয়। এয়া নহয় কোনো দস্তাবেজ, কাহিনীক কাহিনী হিচাবেই গ্ৰহণ কৰে যেন।

কোম্পানীৰ কামত যোগ দিয়াৰ কিছুদিনৰ পাছতে ৰফিক চাহাবক আমাৰ বিভাগীয় মূৰব্বী হিচাবে পাইছিলো। কোম্পানীৰ বৰ্তমানৰ পথ, গৃহ আৰু অন্যান্য পৰিকাঠামোৰ বেছিভাগেই এইজন বিষয়াৰ দিনতে নিৰ্মাণ হৈছিল। তেখেতৰ সবল নেতৃত্বৰ গুণতে আমাৰ বিভাগটো এটা পৰিয়ালৰ দৰে হৈ পৰিছিল। পিয়ন জনৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বাটত লগ পোৱা সকলোকে Good morning দি দি নিজৰ অফিচ ৰুমত সোমোৱা এইজন বিষয়াই কোম্পানীত এক নতুন ধাৰাৰ সূচনা কৰিছিল। এক কথাত তেখেত আছিল অজাতশত্ৰু।

নামঘৰটো নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত সেই সময়ৰ প্ৰায়ভাগ বিষয়া কৰ্মচাৰীৰে কম বেছি পৰিমাণে অৱদান আছে। নামঘৰৰ উদ্বোধনৰ দিন। আমি নামঘৰত বহি প্ৰসাদ খাই আছো। মোৰ ওচৰতে বহি খাই থকা কটকীয়ে মোক খোচ এটা মাৰি ক'লে '..... সৌ জনলৈ চাওকচোন, কি তৃপ্তিৰে খাইছে .....' মূৰ ঘূৰাই চাই দেখিলো, হয়, নামঘৰৰ খুটা এটাত আউজি ৰফিক চাহাব মাহ প্ৰসাদ খোৱাত ব্যস্ত। তেখেতৰ তলতীয়া বিষয়া হিচাবে নামঘৰটো নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত তেখেতৰ অৱদানৰ কথা আমাকৈ ভালকৈ হয়তো কোনোৱেই নাজানিব।

.....

চেলিম আৰু তচলিম। হিন্দীৰ বাদে আন ভাষা নাজানে যেনেই লাগে। নিজেই ঠিকাদাৰ, নিজেই মিস্ত্ৰী। অফিচৰ ওচৰৰ B টাইপ কোৱাৰ্টাৰটো বনাই আছিল। আমি দুই বন্ধুৱে কোম্পানীৰ কামত যোগ দি প্ৰথম সেই কামটোকে চাইছিলো। বন্ধু কামত বৰ একাঢ়েকা। নিম্নমানৰ কাম সহ্য নকৰে। কাম চাবলৈ গৈ এদিন চেলিমক কামৰ বিষয়ে ভালকৈ শিক্ষা দিলে।

চেলিমৰো খাৰা জবাব '...আৰে জি এম প্লটমে কিতনা বিল্ডিং বনায়, অব নয়া নয়া ইঞ্জিনিয়াৰ হামকো কাম চিখানে আতা হ্যে ...' তচলিম গহীন স্বভাৱৰ। কথা কম কয়। অনবৰত কামতে লাগি থাকে। সেইবাবে চেলিমতকৈ তচলিমৰ লগত কামৰ কথা পাতি ভাল পাইছিলো। B টাইপৰ ছাদ ধলাই কৰিব লাগে পাছদিনা। কিন্তু আগদিনা চাইটত বনুৱাৰ সংখ্যা কম দেখি তচলিমক ক'লো, পাৰিবানে.....?' হাতৰ কৰণিখন ক্ষণেক ৰখাই মূৰ তুলি তচলিমে ক'লে '.....চিন্তা মত কিজীয়ে চাহাব, হামাৰ হাত বহুত লম্বা হ্যে.....' আৰু পাছ মুহূৰ্ততে তেওঁৰ হাতখন ওপৰলৈ মেলি মোক দেখুৱালে, '..... য়ে দেখিয়ে চাহাব .....'। কিছু সময়ৰ বাবে এইবাৰ মোৰ কিংকৰ্তব্য বিমোৰ হোৱাৰ পাল। তচলিমে বাৰু কি বুজিলে আৰু কি বুজালে ?

এদিন ৰাতিপুৱা চাৰে সাত বজাতে চেলিম আহি অফিচত হাজিৰ। কাওবাও কৰি মোক ক'লে '..... এক বিলিয়া বনাদো চাহেব, গলতিচে এক বচ্চা পৈদা হো গৈলবা.....' মানুহটোৰ অৱস্থাটো দেখি বেয়া লাগি গ'ল। বেচেৰা। অৱশ্যে পিছ মুহূৰ্ততে বৰুৱাই ইফালৰ পৰা মাত লগালে '...আৰে দুমাহৰ আগতেও তই বাচ্ছা হৈছে বুলি বিল এখন লোৱা নাছিলিনে...?' বিল অৱশ্যে বনি গ'ল। কিন্তু বিলত চহী কৰাৰ সময়তে লেঠা লাগিল। চেলিমে বিলত চহী নকৰে, আবেল তাবেল বলকি আছে। সোনাৰীদাই বুজাই ক'লে '..... এইটো ক শূণ্য ভটাচাৰ্য্য, বৰুৱাৰ চহীটো য'ত দেখে তাৰ তলতহে চহী কৰিব,..... ?

.....

এতিয়াৰ accounts building ৰ চিৰিৰ ঠাইতে তেতিয়া নকুলদাৰ কেণ্টিনখন আছিল। নকুলদা এটা অদ্ভুত চৰিত্ৰ। এই অঞ্চলটোৰ গাৱঁ ভূঞা তেখেত ফুটবল খেলৰ ৰেফাৰি হিচাবে অপৰিহাৰ্য্য। কোম্পানীৰ খেলবিলাকতো তেখেতক প্ৰায়ে ৰেফাৰি হিচাবে দেখা যায়। গাৱঁৰ খেল পৰিচালনা কৰি তেখেতে কেতিয়াবা মাৰো খায়। কিন্তু পিছৰ বাৰ খেল হ'লে তাত নকুলদাৰ

হুইচেলৰ শব্দ আকৌ বজনজনাই যায়। নকুলদাৰ কেণ্টিনত খোৱা বস্ত্ৰৰ কেতিয়াও অভাৱ নহয়। নকুলদা আজি কি আছে বুলি সোধিলে প্ৰায়ে এটা উত্তৰ পোৱা যায়, ‘..... ভাত, মচুৰ দাইল আৰু অমিতাৰ ঢিলা ভাজি .....’। বাৰ বজাৰ পাছত যিমানো সময় যায় সিমানো দাইলত মচুৰৰ পৰিমাণ কমি যায় আৰু ভাতৰ মাৰ আৰু হালধিৰ পৰিমাণ বাঢ়ি যায়।

.....

নতুন চামৰ মাজত দাদাৰ গাড়ীখনেই প্ৰথম। পুৰণা হ’লেও খুব ভাল কণ্ঠচনৰ Ambassador গাড়ী। তাতে দাদাৰ হাতত পৰি গাড়ীৰ ৰূপেই সলনি হ’ল। আবেলি দাদাৰ গাড়ীত উঠি কমলাবাৰীয়েদি গৈ ভাবী বৌৰ ঘৰৰ আগত হৰ্ন বজাই আহিব পাৰিলে যুদ্ধ জয় কৰা যেন লাগিছিল। গাড়ীখনৰ ফুৱেল মিটাৰটোত দুটা টোকৰ মাৰিলেহে কাঁটাডাল নিৰ্দিষ্ট স্থানলৈ আহে। এই কামটো কৰি ইমানেই অভ্যস্ত হৈছিলো যে পাছত নিজৰ গাড়ী কিনাৰ পাছতো ফুৱেল মিটাৰটোলৈ আঙুলিটো আপোনা আপুনি আগবাঢ়ি গৈছিল।

.....

আৰু এজন দাদাৰ কাহিনী...

দাদাই নতুনকৈ Quarter পাইছে। আমি ঘৰটো সজোৱাত যিমান পাৰো সহায় কৰি দিছো। টিপলিঙৰ দেবেনৰ দোকানত চিংগল চাইজৰ বিচনা এখনৰো order দি আহিলো। বিচনা খনৰ লগতে বাকচ এটাও সংলগ্ন কৰি দিবলৈ ক’লো, যাতে কাপোৰ কানি ভৰাই ৰাখিব পৰা যায়। আৰু কিছুমান অতি প্ৰয়োজনীয় বস্ত্ৰ বজাৰ সমাৰ কৰি আহি নতুন ঘৰত সোমাইছোহি। দাদাই পাকঘৰৰ পৰা মতা শুনি দাদাৰ ওচৰলৈ আহিলো। দাদাই বৰ গহীনাই ক’লে, ‘..... বুজিছা, আচলতে মোক এই পাকঘৰটো হ’লেই যথেষ্ট হ’লহেতেন। এই slab খনো দেখোন আজি অৰ্ডাৰ দি অহা বিচনাখনৰ সমানেই...

প্ৰতি শনিবাৰে পাছবেলা দাদা ঘৰলৈ যায়। পিছে তাতো এটা বিপদ। বাচ ধৰিবলৈ মেইন ৰাস্তালৈ যাওঁতে GM চাৰৰ ঘৰৰ আগেদি যাব লাগে। দাদা এতিয়া ঘৰলৈ যায় কেনেকৈ। অৱশ্যে সমাধান ওলাল। দাদাৰ বেগটো আমি নি মেইন গে’টৰ ওচৰৰ ৰসাল হোটেলত থৈ আহোঁগৈ। তাৰ পাছত দাদাই সাক্ষ্য ভ্ৰমণৰ অলস খোজৰে মেইন গে’টলৈকে গৈ...

দাদা এবাৰ এটা departmental enquiry committeeৰ মেম্বাৰ হ’ল। কমিটিৰ অন্যতম মেম্বাৰ হিচাবে ঠাকুৰ চাহাব আছেই, গতিকে সোণত শুৱগা চৰিল। এই দুজনৰ দপদপনিত তৃতীয় মেম্বাৰ জন জুনিয়ৰ, মুখ টিপি হাঁহাৰ বাদে আন কাম নাইকিয়া হ’ল। ঠাকুৰ চাহাবৰ কক্ষত পুৱাৰ পৰা দুয়ো মুখামুখিকৈ বহে। স্বভাৱসিদ্ধ গতিত এনকোৱাৰী আগ বাঢ়িছে। কথাৰ মাজতে ওলাল, ঠাকুৰ চাহাবে হেনো গাড়ী কিনিব। পিছে চিন্তাৰ বিষয়, গাড়ী চলাবলৈহে এতিয়ালৈকে শিকা নাই। এইবাৰ দাদাক কোনে পায়, বীৰদৰ্পে গাড়ী চলাবলৈ শিকোৱাৰ দায়িত্ব কান্ধ পাতি ল’লে। পাছৰ দুদিন ঠাকুৰ চাহাবৰ কক্ষ driving school লৈ ৰূপান্তৰ হ’ল। তৃতীয় দিনা driving test। Driving seatত ঠাকুৰ চাহাব। সন্মুখৰ চকীত বহি দাদাৰ তীক্ষ্ণ পৰ্যবেক্ষণ। এয়া গাড়ী start। ঠাকুৰ চাহাবৰ হাত steering wheel ত.....সোঁহাতেৰে first gear লগাওক..... ঠিক আছে, ঠাকুৰ চাহাবৰ দুয়োহাত ঘূৰিছে..... second gear লগাওক..... ঠিক আছে..... আগত ৰাস্তাত গাঁত আছে, কাটক..... ঠাকুৰ চাহাবৰ হাত ঘূৰিছে, গাঁত বহাবলৈ..... third gear লগাওক..... ঠিক আছে, হাত ঘূৰিছে, .....এইবাৰ fourth gear লগাওক..... ঠাকুৰ চাহাবৰ সোঁহাত gear leverত। কিন্তু ই কি !! ‘..... আপোনাৰ back gear লাগিল.....’ দাদাই চিঞৰি উঠিল। এইবাৰ abrupt action ঠাকুৰ চাহাবৰ, হাত তীব্ৰ গতিত ঘূৰিছে, কিন্তু মুখ ঘূৰিছে পাছফালে, আৰু সোঁভৰিয়ে ইতিমধ্যে টেবুলৰ সিপাৰে দাদাৰ ভৰি স্পৰ্শ কৰিছে, ..... brake নামাৰিলে হ’ব জানো?

.....

ঠাকুৰ চাহাবৰ স্কুটাৰখন কোম্পানীৰ সকলোৰে চিনাকি আছিল।

নাম নৰ্দা যদিও তেখেতে নৰ্দমা বুলি কৈ ভাল পাইছিল। শেষলৈ অৱশ্যে স্কুটাৰখন সঁচাকৈয়ে সেই নামৰ যোগ্য হৈছিলগৈ। এদিন শনিবাৰে দুলাীয়াজানৰ পৰা ডিগবৈ অভিমুখে গৈ থাকোতে বাটতে স্কুটাৰখন বন্ধ হৈ গ’ল। বাটৰ প্ৰায় বিলাক মানুহ ঠাকুৰ চাহাবৰ চিনাকি হৈ গৈছিল, গতিকে সকলোৱে ঠেলা ঠেলি কৰি যেনে তেনে ষ্টাৰ্ট কৰি দিলে, কিন্তু স্কুটাৰৰ অৱস্থা দেখি সকলোৱে কোৱা মেলা কৰিলে বোলে তেল মবিল বিলাক change কৰি নাথাকিলে এনেকুৱা হ’বই। কথাটো ঠাকুৰ চাহাবৰ মনত লাগিল। পিছদিনা পুৱা চাহ খাই উঠিয়েই ঠাকুৰ চাহাব গেৰেজ পালেগৈ আৰু স্কুটাৰৰ তেল মবিল change কৰিবলৈ মেকানিকক নিৰ্দেশ দিলে। মেকানিকে স্কুটাৰখন খোলা মেলা কৰি চাই মন্তব্য কৰিলে, ‘..... চাৰ, এইখনৰ দুবছৰমান মবিল change কৰাই নাই, চব শুকাই কৰ্কৰিয়া মাৰিছে.....’, ঠাকুৰ চাহাবে এইবাৰ আগতকৈও গহীনাই নিৰ্দেশ দিলে, ‘..... তেনেহলে দুবাৰ change কৰি দে...’।

অসমীয়া ল’ৰাৰ কমবিমুখতাই ঠাকুৰ চাহাবক বৰ দুখ দিছিল আৰু তেখেতে সহজে টকা ঘটাব বহুতো ব্যৱহাৰিক উপায় প্ৰায়ে বৰ্ণনা কৰিছিল। তেনে এটা উপায় আছিল এনে ধৰণৰ - পুৰণা টিং (ডাম) এটা ঘৰত এনেয়ে পৰি আছিল। এদিন কিবা ভাবি ঠাকুৰ চাহাবে টিংটোত এটা টেপ (bibcock) আৰু এখন ঢাকনি লগাই দিলে। কিছুদিন গ’ল। এদিন ওচৰৰে ল’ৰা এটা আহি টিংটো খুজি নিলেহি, বিয়াৰ কাৰণে লাগে হেনো। দুদিন মানৰ পাছত ল’ৰাটোৱে ঠাকুৰ চাহাবৰ হাতত টকা কেইটামান গুজি দিলেহি। টিংটো কিন্তু নাহিল, বেলেগ এখন বিয়ালৈ নিলে বোলে। নাহিল যি নাহিলেই, আজি দুবছৰে টিঙৰ দেখা দেখি নাই, কিন্তু দুই তিনি দিনৰ মূৰে মূৰে মানুহে নিয়মিতভাৱে আহি টকা দি যায়হি। টিঙৰ ভাৰা !!!

ঠাকুৰ চাহাবৰ আৰু এটা কাহিনী। ডেকা ল’ৰাজনে নতুন বিষয়া হিচাবে বিভাগত জইন কৰিছে। নামনিৰ ল’ৰা, নতুন ল’ৰা, কাকো চিনি নাপায়। ঠাকুৰ চাহাবে অনুগ্রহ কৰি কিছুমান tips দিছে। তাৰে অন্যতম tips ‘..... ইয়াতে মানে কাৰোবাৰ নাম নাজানিলেও কথা নাই, গগৈ বুলি মাতি দিলেই হ’ল, প্ৰায়ে লাগি যায় আৰু ..... ?

.....

দুই বন্ধু তেতিয়া guest houseৰ ওচৰৰ bachelor quarterত থাকে। দিনটো অফিচত, ৰাতি এডোখৰলৈকে ক্লাবত, গতিকে পাকঘৰৰ সম্পূৰ্ণ দায়িত্ব ধৰ্মৰ ওপৰত। ধৰ্মই যি ৰান্ধে দুয়ো তাকে খায়। পিছে খাদ্যৰ বাহাৰ দেখি এদিন এজন বন্ধুৰ ধৈৰ্য্যচূৰ্তি ঘটি গৰজি উঠিল ‘..... আ আ আজিৰ পৰা এনেকুৱা ৰান্ধিলে নলাতে direct পেলাই দিবি, আমাৰ পেটৰ মাজেৰে পঠিউৱাৰ দ দ দৰকাৰ নাই.....’।

আনজন বন্ধু গজীন্দ পুৰুষ। কিন্তু লাজটো নাকৰ আগতে থাকে। তেতিয়া মই নৱবিবাহিতা পত্নীক লৈ bachelor quarterৰ সন্মুখৰ officers’ suitত থাকো। এদিন আবেলি পত্নীৰ সৈতে quarterৰ ওচৰতে খোজ কাঢ়ি আছো, দেখিলো ইফালৰ পৰা গজীন্দ বন্ধু scooterখন ঠেলি ওলাই আহিছে। ক্ষণেকতে মোৰ মনত দুষ্ট বুদ্ধি খেলি গ’ল। পত্নীক লাহেকৈ ক’লো, ‘..... বন্ধুক মাত এটা দিবা দেই .....’ কথা মতেই কাম। পত্নীয়ে মাত লগালে, ‘.....

শ্ৰীমতীৰ মাত শুনি ৰঙা চিঙা পৰা বন্ধুৰ scooterৰ আগচকা গৈ নলাত সোমাল। ভাগ্যে bachelor quarterৰ নলাটো সৰু আৰু বাম আছিল। সেইদিনা অৱশ্যে গধূলি ক্লাবলৈ যাওঁতে পিঠিটো সাজু কৰি নিছিলো।

.....

টিভিত তেতিয়া মহাভাৰতৰ যুগ। মহাভাৰতৰ episode টো চাই উঠি বন্ধু সকল ঘটনাৰ পৰ্যালোচনাত ব্যস্ত। ইমান পৰে মনে মনে শুনি থকা এজন বন্ধুৱে হঠাতে বহাৰ পৰা উঠি কৈ উঠিল, ‘ৰ ৰ হেনকে নহয়, তেতিয়া ধৃতৰাষ্ট্ৰই ক’লে, বাপা ভীম তোহোনতো জিকিলিয়েই, আহ আলিগনকে দে’।

এইবাৰ এইজন বহুবন্ধী বন্ধুৰ কাহিনী। বন্ধু তেতিয়া transport

department ৰ দায়িত্বত। বন্ধুক প্ৰায়ে গাড়ীৰ কাৰণে খাতিৰ কৰিব লগা হয়, কাৰণ মাহটোত দুই তিনিবাৰ যোৰহাটত duty পৰে। অৱশ্যে যোৰহাটত সঘনাই duty পৰাৰ আন এটা কাৰণো আছিল, সেই সময়ত মোৰ ভাবীপত্নী যোৰহাটৰ home science কলেজৰ ছাত্ৰী আছিল। যিকি নহওক, তেনেদৰেই এবাৰ বন্ধুক খাতিৰ ধৰিলো পিছদিনা যোৰহাটলৈ যাবলৈ ৩৩৪৩ গাড়ীখন দিবলৈ। এইখন ambassador গাড়ী সেই সময়ৰ কোম্পানীৰ গাড়ী বিলাকৰ ভিতৰত ভালৰ ভিতৰত পৰে। পিছদিনা পুৱা যাবলৈ ওলাই দেখো, ৩৩৪৩ নাই। দেৱ চাহাবৰ কামত গৈছে। আমাৰ ভাগত FRP জীপখন পৰিছে, বাকী থকা বিলাকৰ ভিতৰত অন্যতম best। বন্ধুৱে হাতত ১০০ টকা তুলি দি ক'লে '..... তহঁতক দুটা spare চকাও দিছো, টকা এশও দিছো, FRP খনত গৈ আৰামো পাবি, চিন্তাই নাই যা .....'। বন্ধুৰ কথাত আশ্বস্ত হ'লো, বা: এয়েহে বন্ধু, কিমান ভাবে আমাৰ কাৰণে। যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলো তামুলীদা আৰু ভূঞাৰ সৈতে। চালকৰ আসনত দাস, জনাই জানে। ৰাজগড় পাৰ হওঁ কি নহওঁতেই পাচৰ চকা এটা ফুটিল। চিন্তা নাই, spare চকা আছে। চকা সলাই পুনৰ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলো। ডিমৌ পাৰ হৈছোহে, পাচৰ আনটো চকা ফুটিল এইবাৰ। দাসৰ মুখত বেদৰ বাণী আৰম্ভ হ'ল। ২নং spare কামত আহিল। অৱশ্যে বাটতে ফুটা চকা কেইটা বনাই লোৱা হ'ল, বন্ধুৰ এশ টকাও সাৰ্থক হ'ল। এইবাৰ কাকজন পাওঁ পাওঁ মানতে তৃতীয় বিস্ফোৰণ। লগতে দাসৰ মুখৰ অমৃত বাণী। বন্ধুৰ তামোলবিধৌত মুখখন মনলৈ ভাঁহি আহিল। তামুলীদাৰ টিপ্পনী '..... এশ টকাৰ অৰ্থটো পালানে এতিয়া ...? কোৱা বাঙল্য, ওভতনি যাত্ৰাতো চকা ফুটা ঘটনাৰ দুবাৰ পুনৰাবৃত্তি ঘটিছিল।

সেই দিনাৰে কথা। যোৰহাটৰ official কামকাজ শেষ কৰাৰ পাছত Home Science কলেজৰ হোষ্টেলৰ আগত আমাৰ গাড়ী ৰ'লগৈ। মই সোমাই গ'লো visitors' roomলৈ। গাড়ীত তামুলীদা paper পঢ়াত ব্যস্ত। Home Science ৰ ছোৱালীৰ ফিচিং ফিচিং আৰম্ভ হ'ল। এইবাৰ তামুলীদাৰ আন এক টিপ্পনী '..... আমি কিবা পইচা দিবলৈহে আহিছো .....'।

.....

যুৱকজনে subordinate engineer হিচাবে জইন কৰিছে, আমাৰ সমসাময়িক। গতিকে আমাৰ লগত ভাল সম্পৰ্ক প্ৰায়ে আমাৰ অফিচ ৰুমলৈ আহে। ভূপেন হাজৰিকাৰ গান ভাল পায়, কেতিয়াবা গাইও শুনায়। পিছে এদিন পুৱা অফিচলৈ অহাৰ পাছ মুহূৰ্ততে যুৱকজন ৰুমত হাজিৰ পাছে পাছে এগৰাকী স্ট্ৰীচা। কোনো পাতনি নকৰাকৈ 'পেহী তই ইয়াতে কি শুধিব লগা আছে শুধি ল' বুলি কৈ কোঁ কোঁকে ওলাই গ'ল। পেহীক বহিবলৈ ক'লো, অলপ ইতস্ততঃ কৰি পেহী বহিল। শুধিলো, 'পেহী ইমান ৰাতিপুৱা ক'ৰ পৰা আহিল?' কালিয়ে ঘৰৰ পৰা আহিলো বোপাই, আহি ইয়াৰ ৰুমতে থাকিলো, আজি তাৰপৰাই আহিছে' পেহীৰ উত্তৰ। আৰুনা কি শুধিম ভাবিয়ে নাপালো। অলপ পাচতে কেণ্টিনৰ পৰা চাহ কেইকাপমান লৈ যুৱকজন ওলালহি। চাহ কেইকাপ ভাগে ভাগে দি শুধিলে, 'পেহী শুধিলিনে?' এইবাৰ পেহীৰ মুখ খোল খালে, 'হয়নে বোপাই, আমাৰ ইনো ইয়াত কি কৰে?' মই ক'লো 'পেহী, তেওঁ আমাৰ কোম্পানীৰ ইঞ্জিনীয়াৰ আকৌ, কেলেনো শুধিলে?' পেহীয়ে উত্তৰ দিলে, 'এ: নকৰি আৰু, কালি বাপেকে তাক শুধিলে বোলে তহিযে খেতি বাতি এৰি ইমান দিন ঘৰত নাই, ক'ত গৈছিলি? সি বাপেকক ক'লে বোলে মই কোম্পানীত ইঞ্জিনীয়াৰ কৰো। তাতে বাপেকে তোৰ নিচিনাটোক কোনে ইঞ্জিনীয়াৰৰ চাকৰি দিলে বুলি হালোৱা এচাৰিৰে কেইবা কোবো দিলে। বুঢ়াই মোক চাই আহিবলৈ পঠাইছে ইনো আচলতে কি কৰে'। এইবাৰ যুৱকৰ মাত ডাঙৰ হ'ল, 'ভালকে শুধি ল পেহী, বুঢ়াটোক কবিয়ে মই ইয়াত কি কৰো'। পেহী অলপ অপ্ৰস্তুত হ'ল, সেমেনা সেমেনি কৰা যেন লাগিল, পিছে পেহীৰ ওঁঠত অলপকৈ ফুটি উঠা সন্তুষ্টিৰ হাঁহিটো মোৰ চকুৰ পৰা সাৰি নগ'ল।

.....

বিষয়া জন বয়সৰ ফালৰ পৰা জ্যেষ্ঠ। কোম্পানীৰ কাৰণে যথেষ্ট ত্যাগো কৰিছে। কোম্পানীত নতুনকৈ আৰম্ভ কৰা official কেণ্টিনখন চলোৱাৰ দায়িত্ব তেখেতকে দিয়া হৈছিল। তেখেতৰ লগত থকা সুসম্পৰ্কৰ হেতুকে তেখেতৰ বিক্ৰী, আয়, ব্যয়, মাহেকীয়া বিল আদি মই কম্পিউটাৰতে বনাই দিছিলো। সেই সময়ত কোম্পানীত প্ৰথম প্ৰথম কম্পিউটাৰ আহিছিল আৰু আমি মুষ্টিমেয় কেইজনমানেহে কম্পিউটাৰত কাম কৰিব জানিছিলো। যিকি নহওক, মোৰ এই সহায়ৰ বাবে বিষয়া জনৰ সৈতে মোৰ সম্পৰ্ক অধিক ঘনিষ্ঠ হৈছিল। তেখেতে কিন্তু মোক প্ৰায়ে কম্পিউটাৰটো শিকাই দিবলৈ অনুৰোধ কৰিছিল। ময়ো তেখেতক কৈছিলো যে কম্পিউটাৰ শিকাটো গাড়ী চলাবলৈ শিকা নিচিনা নহয়। তথাপিও তেখেতে মোক অনুৰোধ কৰিবলৈ এৰা নাছিল। এদিন সেয়েহে তেখেতক মই ক'লো, '..... মই যিমান দিন আছো, আপোনাৰ কাম কৰি দিমোই, আৰু মই আপোনাতকৈ বহুত বছৰৰ পাছতহে ৰিটায়াৰ কৰিম, গতিকে আপুনি কিয় চিন্তা কৰিছে.....?' অলপ ইতস্ততঃ কৰি তেখেতে উত্তৰ দিলে, '..... নহয় মানে, কেতিয়াবা আপোনাৰ লগত কাজিয়া লাগিলে মই নিজেইতো কম্পিউটাৰ চলাব লাগিব .....'।

.....

ল'ৰাটো ওখ-পাখ, হাষ্ট-পুষ্ট obedient,, কামে বনেও ভাল, মাষ্টাৰ ৰোলত চাকৰি কৰে। এক সংস্কৃতিবান পৰিয়ালৰ ল'ৰাটো নৃত্য-গীততো পাৰদৰ্শী। পাছে এবাৰ বিনোদন কেন্দ্ৰৰ এক সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত ল'ৰাটোৱে সত্ৰীয়া নৃত্য প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ সাজু হ'ল। সকলো ঠিকেই আছিল, সত্ৰীয়া নৃত্য প্ৰদৰ্শনৰ নিৰ্দিষ্ট সময় আহি পালে। সত্ৰীয়া নৃত্যৰ বেষাভূষাৰে নৃত্যৰ ভঙ্গীমাত ল'ৰাটো মঞ্চত থিয় হ'ল। আঁৰকাপোৰ আঁতৰিল, কিন্তু কেনা লাগিল সেইখিনিতে। বাজিব লাগিছিল সত্ৰীয়া সংগীত, কিন্তু কোনো দুৰ্বিত্তৰ প্ৰচোচনাত বাজি উঠিল 'জিলে.....লে.....জিলে.....লে.....'। বেচেৰা ল'ৰাটোৱে সেই সুৰতে দুপাকমান নাচিলে, ইতিমধ্যে আঁৰকাপোৰ পৰিছিল। কালৰ গতিত ল'ৰাটোৰ আচল নামটো হেৰাই থাকিল, জিলেলে বুলি ক'লেহে সকলোৱে চিনি পোৱা হ'ল।

.....

এজন শান্ত শিষ্ট অমায়িক ভদ্ৰলোক। জুখি মাখি কথা কয়, কুশল মংগল সোধিলে অতি আত্মীয়তাৰে উত্তৰ দিয়ে, '..... আল্লাই ৰাখিছে আৰু বাপা .....' তেখেতৰ ৰসাল মন্তব্যই হাঁহিৰ খোৰাক যোগায়। সেই সময়ৰ কথা, তেতিয়া মোৰ এখন Ambassador গাড়ী আছিল। আবেলি বজাৰলৈ ওলাইছো, মেইন গেট পাৰ হওঁতেই ভদ্ৰলোকে হাত ডাঙি মোৰ গাড়ীখন ৰখালে। '..... বাপা কোনফালে যোৱা?' মই ক'লো, '... বজাৰলৈ যাওঁ, যাবনেকি?' ভদ্ৰলোক গাড়ীত উঠিল। ৰসাল কথা-বতৰাৰ মাজেৰে বজাৰ পালোঁগৈ। বজাৰ সমাৰ কৰি দুয়ো গাড়ীৰ ওচৰলৈ আহি দেখো, চেঙেলীয়া এটাই মোৰ গাড়ীৰ বনেটৰ ওপৰতে বহি আমেজত চিগাৰেট ছপিছে। মই কিবা কোৱাৰ আগতেই ভদ্ৰলোক আগবাঢ়ি গৈ ল'ৰাটোক শুধিলে, '..... অ' বাপা বহুত দিনৰ পাছত দেখিলো, নামটো কি আছিল তোমাৰ.....?' ল'ৰাটোৱে খপজপাই চিগাৰেটটো পেলাই ক'লে, 'বিপুল (.....), .....'। '..... হয়, হয়, বিপুল, এ: চোৱাচোন, তোমাৰ দেউতাৰ নামটোও পাহৰিছোহে, বয়স হৈছে নহয়.....'। 'জীবেশ্বৰ(.....), ল'ৰাটোৱে মনত পেলাই দিলে। '..... তাকেতো, জীবেশ্বৰে গাড়ী কিনিবলৈ বুলি মোক আজিলৈকে কোৱা নাই চোৱাছোন .....', ভদ্ৰলোকৰ কথাত আক্ষেপৰ সুৰ। '..... এইখন আমাৰ গাড়ী নহয়' বুলি ল'ৰাটো সুৰসুৰকৈ আঁতৰি গ'ল। বাটত আহি থাকোতে ভদ্ৰলোকক ক'লো, '..... আপুনি বহুত মানুহ চিনি পায় দেই, মই ইয়াৰ লোকেল হৈও এইবিলাক ল'ৰাক চিনি নাপাওঁ .....'। স্বভাৱসুলভ গাভীৰ্য্যৰে ভদ্ৰলোকে এইবাৰ উত্তৰ দিলে, '..... এ: মইনো তাক ক'ত চিনি পাওঁ হে, কিন্তু এইখন তোৰ বাপেৰৰ গাড়ী পাইছনেকি বুলি শুধিলে সি জানো মোক সুদাই এৰিলে হয়?'



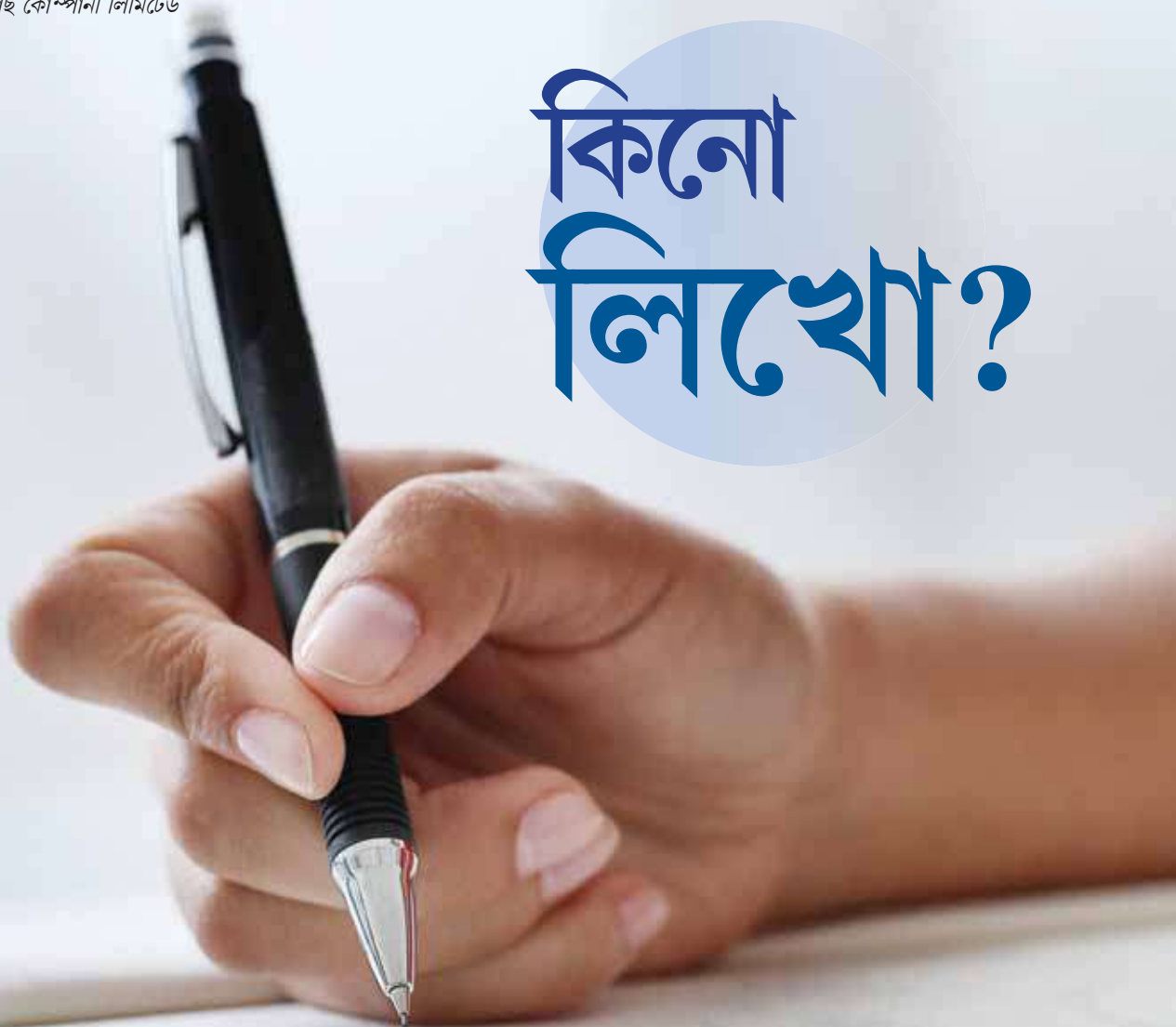
লুইত দাস  
শিল্পী পেন্সনাৰ  
প্রাক্তন উপ প্রবন্ধক  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

এদিন দুপৰীয়া অসম গেছ কোম্পানীৰ পৰা পত্ৰ এখন পালো। ‘ডায়মণ্ড জুবিলী’ পাতিছে। তাৰে লগত সম্বন্ধ ৰাখি স্মৰণিকা এখন প্ৰকাশিব। লেখা এটা বিচাৰিছে।

ভাল লাগিল জানি। এজন প্ৰাক্তন বিষয়া হিচাপে এৰি থৈ অহা এটা কোম্পানীৰ কেৱল জুবিলী বা জয়ন্তী বুলিয়েই নহয়, যিকোনো ভাল খবৰে মনত আনন্দ দিয়ে। সজীৱ হৈ থকা স্মৃতিবোৰে অৱসৰ জীৱনৰ প্ৰায়বোৰ মুহূৰ্তত হঠাতে আহি ধৰা দিয়েহিয়েই। কৰ্ম কালতো নিজৰ আৰু এতিয়াও তেনেই নিজৰ যেন লাগি থকা কৰ্মস্থলীৰ বহু স্মৃতি সেয়ে আজিও জীপাল হৈ আছে আৰু আগলৈকো থাকিব।

কোম্পানীটোৰ দুটাকৈ জয়ন্তী উপভোগ কৰিবলৈ পোৱাৰ ভাগ্য কাৰ কাৰ ক্ষেত্ৰত ঘটিছিল নাজানো, কিন্তু এই লেখকৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্মৰত অৱস্থাতে দুয়োটা মানে ৰূপালী আৰু সোণালী জয়ন্তীৰ উদযাপনৰ ছবি মোৰ দুচকুত এতিয়াও ভাহি আছে। ৰূপালী জয়ন্তীৰ মঞ্চত ভূপেনদাক আদৰি অনা, সম্বৰ্দ্ধনা জনোৱা, একেলগে গীত গোৱা, প্ৰায় সপ্তাহ যোৰা কণ্ঠত ভুগি মাত ভাঙি কণ্ঠ ৰুদ্ধ হোৱা ৮০ দশকৰ স্মৃতিৰ ৰোমস্থানে আজিও মনত দোলা দি থাকে। তেনেকৈয়ে সোণোৱালী দিনৰ জীয়া স্মৃতিবোৰ বুকুত বান্ধি অৱসৰ লৈ আহিলো অসম গেছ কোম্পানীৰ পৰা যাক কোনোদিনেই পাহৰাতো সম্ভৱ নহয়।

# কিনো লিখো?



স্মৃতি  
অতীত  
পূজন ...

এনেবোৰ শব্দৰ আঁৰতে লুকাই নাথাকে জানো বুৰঞ্জীৰ সমল? সিয়েইতো এদিন ইতিহাসলৈ ৰূপান্তৰিত হয়গৈ। সৰু কথা এটা কণ্ট, পাঁচ কেজিমান ওজনৰ এটা 'ফেচিট' মেচিনৰ ব্যৱহাৰৰ কথা ক'লে এতিয়াৰ গাণনিক বিভাগত চাকৰি কৰোঁতাই কিবা বুজি পাবনে? কোম্পানীটোৰ হিচাপ-নিকাচত ব্যৱহৃত হোৱা সেই তাহানিৰ Facit Machine অৰ্থাৎ এটা Calculator এজনৰ পাছত আনজনে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ অপেক্ষা কৰি থকা দিনবোৰৰ পৰিবৰ্তনে সঁচা অৰ্থত প্ৰযুক্তিৰ উন্নতি সাধনকে নুবুজায় জানো। বা কোম্পানীটোৰ প্ৰগতিকে নুবুজায় জানো? হয়, কিন্তু ক'ব খোজা আচল কথাটো হ'ল শ্ৰম আৰু শ্ৰমজীৱিৰ অকৃত্ৰিম ত্যাগ। প্ৰযুক্তি বিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰত এনে এটা Calculator machine উদ্ভাৱনৰ লগতে উদ্ভাৱকৰ স্মৃতি আমাৰ বাবে বুৰঞ্জী হৈ ৰ'ব।

আকৌ কৈছো,

অসম গেছ কোম্পানীত গেছ নাই।

সত্তৰ দশকৰ কথা কৈছো।

গেছ কোম্পানীত গেছ নাছিল।

তেতিয়াৰ তদানীন্তন প্ৰয়াত পৰিচালনা নিৰ্দেশক দেবেন্দ্ৰনাথ আচাৰ্যদেৱে কৰ্মী সত্ত্বৰ সৈতে আলোচনাত মিলি গেছ যোগানৰ ব্যৱস্থা হাতত লোৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি প্ৰদান কৰি সকলোকে সান্তনা দিলে। প্ৰায় ৭৭/৭৮ চন মানলৈকে খৰিৰ জুইত ভাত ৰান্ধি আমি আনক গেছ যোগান দিয়াৰ দুখৰ দিনবোৰেও সুখৰ যোগান ধৰিছিল। কথাবোৰ ভাবিলে এতিয়া আচৰিত লাগে। তাতোকৈ আচৰিত লগা কথাটো হ'ল, মেনেজিং ডাইৰেক্টৰৰ ঘৰো নাছিল থাকিবলৈ। অফিচৰ লগতে কেঁচা ঘৰত থাকি তেখেতে কোম্পানী চলাইছিল আৰু তেখেতে খালি কৰা ঘৰটো পিছলৈ Accounts Office কৰাত ময়ো সেই ঘৰটোতে চাকৰিত যোগদান কৰি কেইবা বছৰো কটালো।

জীয়াই আছে বাবে অৱসৰৰ পিছতো এনেবোৰ সৰু সৰু কথা মনত পৰা হেতুকে উনুকিয়ালো। এটা কথা ঠিক যে, অসম গেছৰ কথা কৈ বা লিখি শেষ নহয়, যিহেতু নাটকৰ দৃশ্য সলনি হোৱাৰ দৰে অসম গেছ কোম্পানীৰ দ্ৰুত পৰিবৰ্তনেও অবিৰতভাৱে স্মৃতিৰ কলেবৰ বৃদ্ধি কৰিছে। কোম্পানীৰ ৰূপো সলনি হৈছে আৰু হোৱাটোৱেই স্বাভাৱিক।

প্ৰায় দুকুৰি বছৰৰ কৰ্মজীৱনত এনে কিছুমান ছবি মনৰ কাগজত অঙ্কিত হৈ আছে যিবোৰ এতিয়া উৰলি নগলেও আনক দেখুৱাব নোৱাৰো। তাৰে কেইখনমান ছবিৰ কথা ক'ব খুজিছো।

এখন ছবি। ৭৬/৭৭ মানৰ নেকি। পাহৰিছো। কিন্তু দুলীয়াজানত সৰ্বপ্ৰথম ভ্ৰাম্যমাণ অথবা দ্বৈত মঞ্চৰ নাট প্ৰদৰ্শনৰ ব্যৱস্থা এই অভাজনেই কৰিছিল। নাট্যদল ভাস্কৰ থিয়েটাৰ, নৃত্যজ্ঞ যতীন গোস্বামী আৰু প্ৰয়াত

ভোলা হাজৰিকাৰ তত্বাৱধানত আয়োজন কৰা নাটকৰ পেণ্ডেল আটক ধুনীয়াকৈ থিয় কৰোৱা হ'ল। কাইলৈ নাটক মঞ্চস্থ হ'ব। ঠিক আগদিনাই হোৱা ধুমুহাই সমস্ত পেণ্ডেল মাটিত শুৱাই থৈ গ'ল। ভাবিলে আচৰিত হ'ব, সেই সময়ত চিভিল বিভাগৰ পদ্ব গগৈ, মণি শৰ্মাইতে একে ৰাতিতে বৰষুণক গাখীৰহেন জ্ঞান কৰি পেণ্ডেল থিয় কৰোৱাই পিছদিনা নাটক মঞ্চস্থ কৰোৱালে।

আন এখন ছবি।

কোম্পানীৰ মেটেৰিয়েলচ্ বিভাগৰ।

গা শিয়ৰি উঠা দৃশ্য।

৮ বাজি ১৫ মিনিট মানত Gate Pass এখন চহী কৰি মই ডিব্ৰুগড়লৈ যাওঁ বুলি ওলাই আহি মূল প্ৰৱেশদ্বাৰৰ পৰা এশগজমান পাৰ হৈছিলো মাত্ৰ। এটা বিকট শব্দই আকাশ কঁপাই গ'ল। মেটেৰিয়েল বিভাগ জুইত জাহ গ'ল। দুজনৰ মৃত্যু হ'ল। কেইবাজনো চিৰদিনৰ কাৰণে ঘূণীয়া হ'ল। মই বাচি গ'লো। কিন্তু বিভাগৰ এখন কাগজ আৰু এডাল কলমো বাচি নাথাকিল। অজয় শইকীয়াকে প্ৰমুখ্য কৰি মাথো দুজনমানে ইলেক্ট্ৰিকেলৰ ষ্ট'ৰ কম এটাত কাগজ আৰু কলম ধাৰলৈ লৈ সামগ্ৰী বিভাগটো জীয়াই তোলাৰ বেদনাৰ ছবিখন কাকো দেখুৱাব নোৱাৰো।

চাকৰি কালত প্ৰথমাৱস্থাত আমি থাকিবলৈ ঘৰৰ অভাৱ। কোনোৰকম আমি তিনিজনমান (অশোক দত্ত, অবনী শৰ্মা আৰু মই) একেলগে এটা কেঁচাঘৰত আছিলো। তিনিচুকীয়ালৈ বুলি ওলাই যাওঁতে খৰৰ পালো, গোটেই ঘৰটো জুইত জাহ গ'ল। সেই ঠাইতে এতিয়া কোম্পানীৰ Guest House। সেই ছবিখন দেখুৱাব পাৰিম জানো?

দুখৰ মাজতে সুখৰ ছবিও অংকিত হৈ আছে। লেখা দীঘল নকৰাৰ ইচ্ছাতে সেইবোৰ ছবিৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিব খোজা নাই। মাথো মোৰ কেইটিমান শব্দেৰে হঠাতে ওপজা আবেগৰ বুৰবুৰণিৰে লেখা সামৰিছোঁ।

অবসৰ লৈ আঁতৰি আহিলো

অসম গেছৰ পৰা

জীৱিকাৰ থলী এৰি থৈ আহিলো

উজ্জ্বলাই গেছৰ শিখা।।

কৰ্ম জীৱনৰ অনুভৱী মন

আৰু এখনি হিয়া

উপচি আছিল দুলীয়াজানত

জীৱনক কৰি মনোমোহা

তিনিটা শব্দেৰে গৌৰৱ সাৱটি

অসম গেছ কোম্পানী

উমলি জামলি তাতে পাৰ কৰিলোঁ

ভাল লাগে স্মৃতি সুঁৱৰি।।





## অসম গেছ কোম্পানীৰ 'অফিচাৰ ইন্সটিটিউট' মোৰ জীৱনৰ টাৰ্ণিং পইন্ট



মামণি দেৱী  
সহযোগী অধ্যাপিকা  
নাহৰকটীয়া মহাবিদ্যালয়

*It is a pleasure to share one's memories. Everything remembered is dear, endearing, touching, precious. At Least the past is safe-though we did not know it is at the time. We know it now because it's in the past, we have survived.*

-Susan Sontag

প্ৰতিজন মানুহৰে জীৱনত এনে কিছুমান মধুৰ অনুভূতি আৰু ভাললগা স্মৃতি ৰৈ যায় যিবোৰ মনৰ মণিকোঠাত সদায় নতুন।

কোনো স্থান-কালৰ গপ্তিত সি মচ খাই নাযায়। অসম গেছ কোম্পানীৰ আৱাস এৰা ডেৰ বছৰ হ'ল যদিও জীৱনৰ আঠাইশটা বৰ্ষৰ সোৱঁৰণি পাহৰণি নহয়। আঁচনিবিহীন অনাগত দিনবোৰতকৈ মধুৰ অতীতেহে মনত দোলা দি যায়।

১৯৯২ চনৰ আৰম্ভণিতে গুৱাহাটীৰ পৰা আহি দুলীয়াজানৰ অসম গেছ কোম্পানীৰ পৰিৱেশত সোমাই পৰিছিলো। জীৱনবোৰ সকলোৰে বাবে মসৃণ নহয়। ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ মাজতো জীৱনটো উদযাপন কৰাত কোম্পানীৰ পৰিৱেশ, বিশেষকৈ অফিচাৰ ইন্সটিটিউট অৰ্থাৎ এক্সিকিউটিভ ক্লাবৰ পৰিৱেশে বিশেষভাৱে সহায় কৰিছিল। ৰক্ষণশীল যৌথ পৰিয়ালৰ ছোৱালী ছোৱা বাবে বিয়াৰ আগতে বন্ধু-বান্ধৱীৰ সংখ্যা অতি সীমিত আছিল। বন্ধু-বান্ধৱীৰ লগত ফুৰিবলৈ যোৱা, স্মৃতি কৰা, আড্ডা মাৰাৰ পৰিৱৰ্তে সেইবোৰ পৰিয়ালৰ মাজতে সীমাবদ্ধ আছিল। ক্লাবৰ পৰিৱেশে লৈঙ্গিক বৈষম্যবিহীন

বন্ধুত্ব গঢ়াত সহায় কৰিছিল।

বন্ধুত্বৰে সময় অতিবাহিত হৈছিল দিগন্ত-দীপিকা, অজয় ভট্ট-জীতা, পিন্ধী-চৰিনা, ভাস্কৰ (প্ৰয়াত)-শিখা, বৰপাত্ৰ দা-মামণি বাইদেউ, দৈত্যৰি-দেৱমিতা, ৰচিদ-চাৰিণা, অৰূপ-ছায়া, আদিল-ববী, চেতিয়া ফুকন-হাচনা, ডাঙৰ-ডেইজী আৰু বহু মনৰ মিল থকা ব্যক্তি বিশেষৰ লগত। ক'ব পাৰি কম-বেছি পৰিমাণে প্ৰায়বোৰেই বন্ধুত্বৰ শাৰী পূৰাব পৰা।

উল্লেখ্য যে, ক্লাবৰ পৰিৱেশৰ বাহিৰত ১৯৯২ চনৰ জুনত 'অসম গেছ কোম্পানী মহিলা সমিতি' নামৰ অনুষ্ঠানটিৰ জৰিয়তে তদানীন্তন পৰিচালন সঞ্চালক বসন্ত দুৱৰাৰ পত্নী জয়া দুৱৰাৰ তত্ত্বাৱধানত আকাশবাণী ডিব্ৰুগড়ত নাটক কৰাৰ সুযোগ পাইছিলো।

জীৱনত প্ৰথম মাইক্ৰোফোনৰ সন্মুখত থিয় হৈ নাটক কৰাৰ যি অভিজ্ঞতা আৰু ৰেডিঅ'ত সম্প্ৰচাৰিত হোৱা কথাই আজিও মন ভৰাই তোলে।

পৰৱৰ্তী সময়ত বসন্ত দুৱৰাৰ ৰচনা আৰু জয়া দুৱৰাৰ পৰিচালনাত ক্লাৱৰ মঞ্চত 'ফুলমতী কুঁৱৰী' নাটকত অভিনয় কৰিছিলোঁ। সেয়াও মঞ্চ নাটকত অভিনয় কৰা প্ৰথম অভিজ্ঞতা।

১৯৯৮ চনত 'অফিচাৰ ইন্সটিটিউট'ৰ লগত সংপৃক্ত হোৱা 'লেডিজ ফ'ৰাম' অফিচাৰৰ পত্নীসকলৰ এটি অনুষ্ঠান, য'ত মহিলাসকলৰ দ্বাৰা বহুৰঙী অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হৈছিল। এইবোৰৰ ভিতৰত উল্লেখনীয় বহুৰঙীয়া অনুষ্ঠান 'লেডিজ নাইট'ত লোৱা সক্ৰিয় ভূমিকাই মোৰ ভিতৰৰ সৃষ্টিশীলতাক গতি প্ৰদান কৰাত উপযুক্ত পৰিৱেশ দিছিল। মোৰ কলমত নিগৰিত হৈছিল নাটক, নৃত্য নাটিকা, ব্যতিক্ৰমী আবৃত্তি আৰু অনেক ৰচনাসৈলীৰ। এইখিনিতে মনলৈ আহিছে মোৰ দ্বাৰা ৰচিত প্ৰথম নাটক 'মহিলা মহলা' নাটকখনৰ পৰিচালনা আৰু প্ৰযোজনাৰ উপৰিও অভিনয়ো কৰিবলগীয়া হৈছিল। মঞ্চৰ বাহিৰৰ একোণত দৰ্শকৰ চকুত নপৰাকৈ অভিনয়ৰ নিৰ্দেশনা দি থাকোঁতে নিজে ওলাবলগীয়া দৃশ্যত মঞ্চত উঠিবলৈ পাহৰাৰ বাবে মঞ্চত অভিনয় কৰি থকাখিনিয়ে একেই সংলাপ আওৰাই থাকিবলগীয়া হোৱা কথাই আজিও আমোদ দিয়ে। নাটকখনত মোৰ প্ৰিয় বান্ধৱী ছায়া সাৱলীল অভিনয়ৰ বাবে প্ৰশংসিত হৈছিল। মোৰ আন এখন ৰচনা 'জীৱনৰ ৰং' নাটকখনত মাধুৰী গোস্বামীৰ (বৰ্তমান প্ৰয়াত) অভিনয়ে দৰ্শকক কন্দুৱাইছিল। ময়ূৰীমা বৰুৱাৰ প্ৰথম মঞ্চত কৰা সুন্দৰ অভিনয়েৰে সকলোকে মুগ্ধ কৰিছিল।

ঘোষিকাৰ ৰূপত আত্মপ্ৰকাশ জীৱনৰ অন্য এক উল্লেখনীয় দিশ। এই ক্ষেত্ৰতো মই নিশ্চয়কৈ ক্লাৱৰ পৰিৱেশৰেই শলাগ ল'ব লাগিব। ১৯৯৯ চনত দৰ্শকৰ চকুৰ আঁৰত বহি 'লেডিজ নাইট'ৰ অনুষ্ঠানসমূহৰ ঘোষণা কৰাৰ পৰিৱৰ্তে ২০০০ চনৰ পৰা ঘোষণাৰ আঙ্গিকত নতুনত্বৰ সংযোগ কৰা 'অন্তৰংগ আলাপ' শিতানটোক সকলোৱে আদৰি লৈছিল যদিও বহুতে প্ৰশ্নৰ সন্মুখীন হোৱাৰ ভয়ত 'বাৰ' কমত সোমাই থকা কথাটো হাঁহিৰ খোৰাক আছিল। তদানীন্তন মুখ্যমন্ত্ৰী তৰুণ গগৈ ক্লাৱত অহাৰ সময়ত আৰু ক্লাৱৰ ৰূপালী জয়ন্তী বৰ্ষত ঘোষিকাৰ দায়িত্ব মোৰ ওপৰত অৰ্পণ কৰাৰ কথাই আজিও আনন্দ দিয়ে। একেৰাহে প্ৰায় পোন্ধৰ বছৰ ঘোষিকাৰ

দায়িত্ব বহন কৰি পিছলৈ ইয়াৰ দায়িত্ব আনলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয় যদিও সহায় কৰিবলৈ পিচ হোঁহকা নাছিলো। পিছলৈ দেখিছিলো মোৰ কন্যাসম মিণ্ডিয়ে ঘোষিকাকপে খুউব ভাল কাম কৰিবলৈ লৈছিল।

খেলৰ ক্ষেত্ৰত ঘৰুৱাভাৱে কেৰম খেলিছিলো যদিও ক্লাৱৰ পৰিৱেশতেই প্ৰথম প্ৰতিযোগিতাত যোগদান কৰি চেম্পিয়ন হোৱাটো মোৰ বাবে আন এক ভাল লগা দিশ।

ক্লাৱে আয়োজন কৰা পুষ্পসজ্জা প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ অভিজ্ঞতাও সুন্দৰ। কেইবাবাৰো পুৰস্কৃতও হৈছোঁ। বন্ধন, ৰংগোলি আদি প্ৰতিযোগিতাতও অনুষ্ঠিত হৈছিল। চাকৰিৰ ব্যস্ততাৰ বাবে তেনে প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণৰ সংখ্যা খুউব কম যদিও চোৱাৰ অভিজ্ঞতা সুন্দৰ।

লেডিজ ফ'ৰামে আয়োজন কৰা 'Summer Food Festival', 'Winter Food Festival'ত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ অভিজ্ঞতাও অতি আনন্দদায়ক।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ মৃত্যু তিথি উপলক্ষে অনুষ্ঠিত হোৱা অনুষ্ঠানত প্ৰায়েই তেখেতৰ বিষয়ে ক'বলগীয়া হয় যদিও এবাৰ চি. কে. গগৈৰ অনুৰোধত বিশেষভাৱে যুগুতোৱা ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত পাহাৰ-ভৈয়াম, জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাজত সম্প্ৰীতি আৰু সাম্প্ৰতিক সময়ত ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতাৰ ওপৰত কথা আৰু গীতৰ অনুষ্ঠানটো মই কৰি ভালপোৱা অনুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত বিশেষ। গীতসমূহত কণ্ঠ দিছিল ময়ূৰীমা বৰুৱাই।

অফিচাৰৰ বিদায় সম্বৰ্দ্ধনা অনুষ্ঠানত তদানীন্তন পৰিচালন সঞ্চালক প্ৰবোধ কুমাৰ বৰুৱাই 'মামণিয়ে কিবা ক'বা নেকি' বুলি কোৱা কথাযাৰে মনত বিদায়ীজনৰ বিষয়ে ক'বলৈ সাহস দিছিল। ছাৰৰ লগত কেৰম খেলা, কথা পতা, তেখেতৰ পত্নী কল্পনা বাইদেউৰ সৈতে কটোৱা উমাল সান্নিধ্য মোৰ প্ৰিয় সময়বোৰৰ অন্তৰ্গত। আজিও অতীতৰ তেনে মধুৰ স্মৃতিয়ে মন পুলকিত কৰে।

ক্লাৱত উদযাপিত হয় সময় আৰু বতৰ অনুযায়ী বিভিন্ন উৎসৱ-পাৰ্বন অনুষ্ঠান। প্ৰতিটো কাৰ্য্যসূচীত উপস্থিত থকাটো এক নিয়মৰ দৰেই আছিল। ক্লাৱটো নিজেই এটা অনুষ্ঠান য'ত প্ৰায়খিনি মানুহেই গোট খায় আৰু মনৰ ভাৱ আদান-প্ৰদান কৰে। মোৰ আঠাইশ বৰ্ষৰ 'ক্লাৱ লাইফ'ৰ ইতিহাস হ'ব উপন্যাস সদৃশ। অনেক উপন্যাসৰ উপাদান সোমাই আছে। এই লেখাৰ বৰ্ণনা এক ক্ষুদ্ৰ অংশহে।

উল্লেখ্য যে কোম্পানীৰ ভিতৰৰ সামগ্ৰিক পৰিৱেশটোৱে অত্যন্ত ঘৰুৱা। খুউব কম সংখ্যক মানুহৰ সমষ্টি বাবেই মানুহবোৰৰ মাজত সন্তাৰ, মিলাপ্ৰীতি বেছি। পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কও সুন্দৰ। কোম্পানীৰ আৱাসত বন্ধু-বান্ধৱীৰ সহযোগত ঘৰতে বিভিন্ন পূজা, বিহু, দীপাৱলী, ফাকুৱা আদি উৎসৱবোৰ উৎসাহেৰে পালন কৰিছিলোঁ। জীৱন পৰিক্ৰমাত গেছ কোম্পানীৰ পৰিৱেশত কটোৱা সময় আৰু বয়স দুয়োৰে ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ।

অতীত হ'ল তিতা-মিঠাৰ সমষ্টি। মিঠা আৰু মধুৰ কথাবোৰেই স্মৃতিৰ মণিকোঠাত থুপাই থ'ব লাগে। মই অন্ততঃ তেনেধৰণেই ভাবো। ক্লাৱৰ পৰিৱেশে জীৱনক ৰঙীণকৈ চোৱাৰ, কম-বেছি পৰিমাণে সকলো অভিজ্ঞতা সঞ্চয় কৰাত যি অৰিহণা যোগাইছিল তাৰ বাবে সদায়েই কৃতজ্ঞ হৈ থাকিম। ক্লাৱৰ পৰিৱেশ মানেই অফিচাৰ সৃষ্টি এটা পৰিৱেশ। কৃতজ্ঞতাও সেইসকল ব্যক্তিলৈ বুলি।

অসম গেছ কোম্পানীৰ উত্তৰোত্তৰ শ্ৰীবৃদ্ধি আৰু অফিচাৰ ইন্সটিটিউটৰ ক্লাৱ অধিক সক্ৰিয় আৰু নতুনত্বৰে অগ্ৰসৰ হওঁক। 'চৰৈৰতী চৰৈৰতী' ...।

*Cherish all your happy moments. They make a fine cushion for old age.*

- Tarkington Booth





# My Dream Job



**Kishore Kumar Saikia**  
*Retired General Manager*

I still vividly remember that beautiful and refreshing day “4th January, 1985”, when I first joined Assam Gas Company Limited after toiling and working hard for days and nights in Jorhat Engineering College to land up in my dream job. It was not an easy catch and had to put in lot of hard work to finally attain superannuation on 17<sup>th</sup> May, 2019.

I am very much pleased to know that Assam Gas Company, one of the most prestigious companies of Assam, is going to celebrate “Diamond Jubilee” in March, 2022 which carries out all kinds of business related to Natural gas in Assam as well as in North East India.

My experience in the company has been a very wholesome one. Every part of the colony holds a memory of happiness and belongingness for me. Each and every street and corner of the colony has provided for my sense of standing in the society and what I am today. Appreciation of any kind would be such an understatement of what

the whole experience means to me. The company experience is an “emotion” for me, is the least I can put it in words. It gives me immense happiness to have participated in cultural committee and cultural program in both Company’s Silver Jubilee in March 1987 and Golden Jubilee in March 2012. AGCL is inked in my blood and soul forever.

My working experience has been one of professionalism and dedication. I tried my best to uphold the values and ethics of the company. With every high and low, it helped me to come out stronger and develop my skills further, to help the company and me to thrive for excellence. I thank my seniors and my colleagues for guiding me wisely in this long journey of mine, to be a responsible and loyal employee. The feedbacks and the encouragement provided to me by the fellow people have just enhanced the experience and also my progress as a social being. Continuous monitoring and sheer appreciation has helped me a lot to march forward. My potentiality as a technical person and as a team leader was harnessed to the full extent and the wonderful opportunities provided a constant desire to do better for the company and the people involved.

Looking at my contribution to the company:- I worked in “Instrumentation and Electrical department” for long period of 23 years from 1995

to 2008 and became head of department in 2005. I was entrusted in Materials Department from 2008 to 2013 as Head and finally as Head to manage a new department “Power and Utility” from 2013 to 2019.

During my service of 34 years I have witnessed many achievements including-

- Introductions of micro-processor based Computerized Gas Metering System in the year 1986, which was first time in India.
- Introductions of the concept of “Joint Calibration of Gas Meters” with natural gas suppliers & consumers.
- Introduction of “Monthly Gas Reconciliation Meeting” with suppliers & consumers.
- Introduction of horizontal type turbine meters with on line “Electro Volume Corrector(EVC)”.
- Introduction of Ultrasonic Gas Metering System in DNPL Project”.
- Planning & Designing of Corrosion Control (Cathodic Protection) of mild steel cross-country Gas Pipelines.
- Design and procurement of “Multipurpose Fire Tender” and “Emergency Special Vehicle” as per guidelines of “Petroleum and Natural Gas Regulatory Board (PNGRB)”.
- Safety Manual has been prepared & introduced as Integrated EHS Manual for the company.



- Introduction of intelligent Analog Addressable Fire Detection, Alarm System & Suppression System (FAS) for the purpose of enhancing life safety in buildings & other vital hazardous installation.

Apart from a rich work experience AGCL provides me the other most important place for a more holistic social development and skills through our Executive club. The club was a hub of all the recreational, cultural and sports activities. It was a place and space for development of our social and communicational skills; a place where ideas synched and created informal bonds. Many of my beautiful memories of playing tennis, badminton and table tennis, almost daily in evening hours after office and forming close bonds of friendship with the members, sharing fond memories and experiences will always be cherished. I served as President for construction of synthetic Lawn Tennis Court at Officers Institute for the zeal and skill of all sportsmen of the club.

I also had the opportunity to serve as General Secretary of Officers' Institute for three terms in the years 1990-1991, 1998-1999 and 1999-2000 and Vice President in 2008-2009 and 2016-17. It was a challenging work to manage all the duties as all the people participating in the events were full of vigor and busting with energies I tried my best to do justice to all the activities. The institute was known for its excellence and great activities as well as performances throughout the districts. Many renowned celebrities and singers of Assam participated vibrant with their presence in special events and almost every New Years. Atmosphere, cheerful people and delicious food added more light to all the events. It was a social hub of young talents and helped me a lot to shape my emotional and social ties as an individual and a member of big network of people linked together by emotions and alliance.

The initial years as a new comer was quite a struggle and mostly involved moving around. I had to travel to distant places quite often and this couldn't have been possible without the constant support of my family. The very amiable and safe environment of the colony and the friendly neighbors helped us

to sustain through tough and good times. Providing a very suitable environment for raising my family in a beautiful township of discipline and recreation; will forever held a special place for all of us. It helped to nurture our personalities and also helped us to understand the complexity of the world at large. Safe and engaging environment, good facilities of health care, good school transportation, amicable people and lustrous surroundings and lodging; some of the important reasons why we never left the place till my retirement in May 2019.

In conclusion, I would like to state that this company has given me immense respect and memories. I am grateful to all my colleagues for the help and support to make this journey of mine



so memorable and fruitful. I could have never asked for a better working condition and equally engaging social environment. Indeed very thankful to the whole management of the organization and fraternity. Every day spent in this company is inked in my blood for rest of my life.

# স্মৃতিৰ এখিলা পাত



এছিয়া মহাদেশৰ ভিতৰত প্ৰকৃতিৰ অজস্ৰ সম্পদেৰে সমৃদ্ধ এই অসম ভূমি। অসম উদ্যোগৰ কাৰণে বিখ্যাত। ডিব্ৰুগড় জিলাৰ তৈলনগৰী দুলীয়াজানত অৱস্থিত তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছৰ অন্যতম অৱদান আছে অসম তথা ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰত। ১৯৬২ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে অসম চৰকাৰ অধীনস্থ অসম গেছ কোম্পানী প্ৰতিষ্ঠিত। এই আগশাৰীৰ উদ্যোগটো ২০২২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত ৬০ বছৰীয়া হ'ব। ৬০ বছৰীয়া ইতিহাসৰ সাক্ষী তথা চিৰস্মৰণ কৰিবলৈ হীৰক জয়ন্তী পালনৰ লগতে এখনি স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাইছে উদ্যাপন সমিতিয়ে। হীৰক জয়ন্তী উদ্যাপন সমিতিয়ে স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ বাবে লিখনি বিচাৰি প্ৰেৰণ কৰা পত্ৰখন পাই সৰ্বপ্ৰথমে তেওঁলোকলৈ শ্ৰদ্ধা আৰু শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

অসম গেছ কোম্পানী প্ৰতিষ্ঠা হোৱা দিনৰ পৰাই প্ৰতিবছৰে ৩১ মাৰ্চৰ দিনটোত বিভিন্ন কাৰ্যসূচীৰে অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই অনুষ্ঠানসমূহত সকলোবোৰ কৰ্মচাৰী একত্ৰিত হৈ বিভিন্ন কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰা এক উল্লেখনীয় দিশ। এই উদ্দেশ্যেই প্ৰথম বছৰৰ পৰা ২৫ বছৰ তাৰ পিছত ৫০ বছৰ এনেদৰে আজি ৬০ বছৰত ভৰি দিলেহি।

ৰামধেনুৰ ৰহনেৰে জীৱন বোলাই জীৱন যাত্ৰা পথত একোজন ব্যক্তিৰ নানা অভিজ্ঞতা হয়।

ভৱিষ্যতৰ কথা  
ভাবোতে ভাবোতে  
কেতিয়ানো বৰ্তমান হ'ল  
গমেই নাপালোঁ  
কাল (সময়) উৰি যায়  
এটা দুৰন্ত ৰকেটৰ দৰে  
আমিও তাৰেই যাত্ৰী  
এনেকৈয়ে বৰ্তমানো  
অতীত হয়।

অতীতৰ বুকুত ভৰি দিহে বৰ্তমানৰ স্থিতি আৰু অতীতেই ভৱিষ্যতৰো ৰেঙণি। বৰ্তমানৰ মাজেৰে ভৱিষ্যতৰ স্বপ্নময় প্ৰতিচ্ছবিখিনিক বিশ্লেষণ কৰি চাবলৈকে অতীতৰ স্মৃতি ৰোমন্থন কৰা আৱশ্যক।

দুলীয়াজানৰ এই উদ্যোগটোৰ নিচেই ওচৰত থকা এখন উচ্চ শিক্ষা অনুষ্ঠান হ'ল দুলীয়াজান কলেজ। কলেজীয়া জীৱনৰ পাতনি মেলিলোঁ এই কলেজতে। মুক্ত আকাশৰ মুক্ত মন আৰু মুক্ত চিন্তা লৈ জীৱন জ্যোতিৰ বাট পোহৰাই তোলাৰ প্ৰচেষ্টাতে কলেজলৈ অহা-যোৱা কৰিছিলোঁ উদ্যোগটোৰ মাজেদি অহা সুন্দৰ পথটোৱে। ছাত্ৰ জীৱনৰ পৰাই উদ্যোগটোৰ চাৰিওফালৰ পৰিৱেশ তথা প্ৰতিটো সেউজীয়া পৰিৱেশৰ লগত চিনাকি হৈ মোৰ ঠিকনা সেউজীয়া পাতত লিখিছিলোঁ।



**ধ্বজেন্দু হাজৰিকা**

প্ৰাক্তন জ্যেষ্ঠ গাণনিক

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

সেই সময়ত উদ্যোগটোৰ কাৰ্যালয়সমূহ আধুনিক পৰ্যায়ৰ আটকধুনীয়া জাকজমকতা সেউজবুলীয়া তুলিকাৰ বগেৰে উজ্জ্বলিত প্ৰতিচ্ছবিখন নাছিল। বৰ্তমান অগ্নিনিৰ্বাপক বিভাগৰ ওচৰত সাধাৰণ খেৰ, বাঁহৰ দুটামান গৃহত কাৰ্যালয়ৰ কাম-কাজ আৰম্ভ কৰিছিল কৰ্মচাৰীসকলে। তেতিয়া ভবা নাছিলোঁ এই প্ৰতিষ্ঠানটোতে এদিন মোৰ কৰ্মজীৱন প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভণি আৰু শেষ হ'ব।

সেই সময়ত উদ্যোগটোৰ পৰিচালন সঞ্চালক আছিল দেবেন্দ্ৰনাথ আচাৰ্যদেৱ। তেখেতৰ লগত দুলীয়াজান কলেজত বিশেষভাৱে চিনাকি হৈছিলোঁ। কিন্তু দুৰ্ভাগ্যবশত তেখেতৰ সময়ত কৰ্মজীৱন আৰম্ভ হোৱা নাছিল।

কলেজীয়া জীৱনৰ সময়ছোৱা অফুৰন্ত আবেগৰ সীমাহীন পাৰাপাৰ। সেই সময়ত যান-বাহনৰ ব্যৱস্থা

কম আছিল। কলেজলৈ অহা-যোৱা কৰিছিলোঁ চাইকেল লৈ। যাত্ৰা পথতে এদিন মোৰ জীৱনৰ সাফল্যৰ আঁৰৰ ব্যক্তিজনৰ লগত চিনাকি হৈছিলোঁ। তেখেত হৈছে সেই সময়ৰ প্ৰশাসনিক বিষয়া লীলাধৰ বৰাদেৱ। এদিন বাটতে লগ পাই কোম্পানীৰ অফিচলৈ মাতি পঠাইছিল। তেখেতৰ পৰা যথেষ্ট সহায়-সহযোগ পাইছিলোঁ। বৰাদেৱৰ কথামতে এই প্ৰতিষ্ঠানলৈ আগমন আৰু কৰ্মজীৱনৰ পাতনি।

কামৰ বেলাত গমেই নাপাওঁ  
কেতিয়া আহে দুপৰ বেলা  
দুপৰৰ শেষত আবেলি হয়  
আকৌ পুৱাৰ ব্যস্ততা।

জীৱন এক বিশাল কৰ্মক্ষেত্ৰ। ই জীৱনৰ প্ৰস্তুতিৰ সময়। যি সময়ত যি কাম সম্পাদন কৰা হয় সেয়ে তাৰ মূল্য। পুৱাতে কোম্পানীৰ চাইৰেণৰ শব্দ ভাহি আছে। ইয়াত পক্ষীৰ মাতত ৰাতিপুৱাৰ সংকেত নহয়, মাথোঁ চাইৰেণৰ শব্দৰেহে প্ৰভাতী পুৱাৰ সংকেত, সকলো নিজৰ নিজৰ কৰ্মক্ষেত্ৰত ব্যস্ত হয়। আমাৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন সুবিধা-অসুবিধাৰ মাজেৰে অতিবাহিত হৈছিল। এই প্ৰতিষ্ঠানৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ লগত কৰ্মজীৱনৰ বহু অভিজ্ঞতা লৈ পাৰ কৰিলোঁ। কৰ্মস্থলীত বিভিন্নজনৰ পৰা যথেষ্ট সহায়-সহযোগ পাইছিলোঁ। জ্যেষ্ঠসকলে কৰ্মক্ষেত্ৰত কনিষ্ঠসকলক যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। ঠিক তেনেকৈ কনিষ্ঠসকলে জ্যেষ্ঠসকলক শ্ৰদ্ধা কৰিছিল। প্ৰথম অৱস্থাত কনিষ্ঠ হৈ পিছলৈ নিজেও এজন জ্যেষ্ঠলৈ পৰিণত হ'লোঁ। “বহু মানুহৰ স'তে চিনাকি হ'লো, মৰমো পালো গৰলো পালো”। গৰলখিনি পেলাই দি মৰমখিনিকে আঁকোৱালি ল'লোঁ।

তৈলনগৰী দুৰ্লীয়াজানৰ সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট অৱদান আছে। অসমৰ সাহিত্য-সংস্কৃতি, চলচ্চিত্ৰ, সাংবাদিকতা এই আটাইবোৰ দিশত সোণসেৰীয়া অৱদান আগবঢ়োৱা ব্যক্তিসকলৰ লগতো দুৰ্লীয়াজানতে চিনা-পৰিচয় হৈছিলোঁ, সেই কথা পাহৰিব নোৱাৰোঁ।

অসম চৰকাৰ অধীনস্থ অসম গেছ কোম্পানীৰ এই উদ্যোগটোত

কৰ্মজীৱন প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভৰ লগে লগেই অসম সাহিত্য সভাৰ লগত জড়িত হৈ পৰিলোঁ। কৰ্ম জীৱনৰ ব্যস্ততাৰ মাজতে অসম সাহিত্য সভাৰ শাখা, জিলা আৰু শেষলৈ মূল সভাৰ কাৰ্যৰ দায়িত্ব ল'বলৈ সুবিধা পাইছিলোঁ। এই উদ্যোগটোত চাকৰিৰ কাৰ্যকালত দুৰ্লীয়াজানৰ বিভিন্ন সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ লগত জড়িত হৈ পৰিছিলোঁ। এই ক্ষেত্ৰত সেই সময়ৰ গেছ কোম্পানীৰ প্ৰাক্তন পৰিচালন সঞ্চালক বিশিষ্ট অভিনেতা শ্ৰদ্ধাৰ বসন্ত কুমাৰ দুৱৰাদেৱৰ সহায়-সহযোগ উল্লেখনীয়।

কৰ্ম জীৱনৰ পাতনি মেলাত  
ভবাই নহয় সামৰণি বেলা  
এনেকৈ এদিন শেষ হয়  
যেনেকৈ আৰম্ভ হয়  
তেনেকৈ শেষ হয়।

সুখ-দুখ, হাঁহি-আনন্দ, বেথা-বেদনাৰ সমন্বয়ে কৰ্মজীৱনৰ ব্যস্ততাপূৰ্ণ সময়বেলা। এটাৰ অবিহনে আনটোৰ অনুভূতি নজন্মে। উদয় নহ'লে অস্ত, আঁউসী নহ'লে পূৰ্ণিমা; এটাৰ অবিহনে আনটোৰ অস্তিত্ব কল্পনা কৰিব নোৱাৰি। প্ৰকৃতিৰ বুকুলৈ পৰিৱৰ্তন আছে। সময় গতিশীল। এই গতিশীলতাৰ মাজতেই আমাৰ কৰ্মজীৱনৰো যতি পৰে। পৃথিৱী সূৰ্যৰ সাতোৰঙী পোহৰ পোৱাৰ উদ্ভাসিত হোৱা কৰ্মজীৱনৰ প্ৰথম দিনটোৰ পৰা অৱসৰ সময়লৈ এছোৱা দীঘলীয়া সময়। পাৰ হৈ যোৱা সেই সোণালী দিনবোৰ আমাৰ মধুৰ সোঁৱৰণীৰ অতীত। মধুৰ স্মৃতিৰ প্ৰতিছবিবোৰ প্ৰেৰণাদায়ক, বেদনাৰ ছাঁ তাত নাই।

শিল্পীৰ কণ্ঠৰে.....

“শতেক ফুলে মেলক পাহি  
ঘৰে ঘৰে উঠক হাঁহি”

“জয়তু অসম গেছ কোম্পানী  
উন্নতি কামনা কৰিলোঁ”



# স্মৃতিৰ সঁফুৰা

কোম্পানীৰ নিচিনা এটি ভাল অনুষ্ঠানত মই চাকৰি কৰিব লাগিব। সেই বছৰে জুলাই মাহত মই সামৰিক বিভাগৰ চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰি নিজকে অ-সামৰিক বিভাগৰ চাকৰি ল'বলৈ বা ওকালতি কৰিবলৈ সাজু হৈছিলো। চাকৰিৰ কাৰণে, মই ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানলৈ চৰকাৰী আৰু বে-চৰকাৰী চাকৰিৰ বাবে আবেদন দি ৰাখিছিলো আৰু বহুতৰে পৰা তলব পত্ৰ আদিও পাইছিলো। অৱশ্যে অসমত চাকৰি কৰাৰ কথা ভাবি আছিলো। হঠাতেই, এদিন সকলো সলনি হৈ পৰিছিল। সেই দিনা পুৱা ভাগতে মই বজাৰ উপলক্ষে ওলাই গৈ শইকীয়া উপাধিৰ এজন লোকৰ দোকানত বহি আছিলো। বস্তু লৈছিলো। হঠাতেই তেওঁ মোক কৈছিল- “দাদা, আপুনি দেখোন এই “নীলাচল”ত দিয়া বিজ্ঞাপনৰ পদটোৰ কাৰণে



নীলাধৰ বৰা

প্ৰাক্তন উপ মহা প্ৰৱন্ধক  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

জীৱনৰ নানা ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ মাজেৰে বাটকুৰি বাই গৈ থাকোতে, মোৰ মনলৈ ভাঁহি আহে, অতীতত মৰহি যোৱা জীৱনৰ তাহানিৰ জলন্ত কাহিনী বোৰলৈ। তাৰ মাজতেই সোমাই আছে, অসম গেছ কোম্পানীৰ সুদীৰ্ঘ- ২৬ বছৰৰ চাকৰি সংগ্ৰান্তত জ্ঞাতে বা অজ্ঞাতে ঘটা নানা ঘটনা, ব্যক্তিগত, সামাজিক, সাহিত্য, সাংস্কৃতিক, ৰাজনৈতিক, ধাৰ্মিক আৰু কৰ্মময়ী জীৱনৰ বিভিন্ন সমস্যা আৰু ইয়াৰ সমাধান সূচক নানা কৰ্ম আদিৰ কথা। ১৯৭৯ চনৰ আগতে মই ভবাই নাছিলো যে অসম গেছ

আৱেদন কৰিব পাৰে” মই খবৰ কাগজখন পঢ়ি পেলালো। মনটো বেছ ভাল লগা যেন লাগিল। মই উত্ৰাবল হৈ এখন খালি কাগজ তেওঁকেই বিচাৰিলো আৰু আৱেদন পত্ৰ এখন লিখি অসম গেছ কোম্পানীলৈ পঠাই দিছিলো। তিনিদিনৰ পাছত এজন পত্ৰবাহকে আহি মোক এখন তাৰ বৰ্তা দি গৈছিল। বিচাৰিছিল মোৰ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰসমূহ। সেইমতেই মোৰ সকলো প্ৰমাণ পত্ৰ পঠাই দিছিলো। কেইদিনমানৰ পাছতেই মোক সাক্ষাৎকাৰৰ বাবে মাতি পঠাইছিল। প্ৰৱৰণ সমিতিয়ে মোৰ প্ৰশ্নোত্তৰত সন্তুষ্ট হৈছিল আৰু মই হাঁহি মুখেৰেই ওলাই আহিছিলো। সেই সমিতিতেই, তেতিয়াৰ পৰিচালন নিৰ্দেশক দেৱেন আচাৰ্যদেৱৰ প্ৰথম মুখামুখি হৈছিলো। তেখেতৰ আচাৰ-ব্যৱহাৰ, প্ৰশ্ন সোধাৰ ধৰণ আদিত মই বৰ আকৰ্ষিত হৈ পৰিছিলো, যদিও তেখেতৰ বিষয়ে মোৰ বিশেষ একো ধাৰণা নাছিল। সেইবাবে এই লিখনিত তেখেতৰ সান্নিধ্যৰ কথাই প্ৰাধান্য দিয়া হৈছে বা দিব বিচাৰিছো।

বাছনি পৰীক্ষাৰ কিছুদিন পাছতেই মই এই কোম্পানীৰ প্ৰশাসনীয় বিষয়া হিচাবে যোগ দিবলৈ সুবিধা পাইছিলো। সেই

সময়ত অফিচ আছিল খেৰৰ ঘৰত। কেইটিমান সৰু সৰু ঘৰত আছিল কেইটিমান পৰিয়াল। বিষয়া আছিল মাত্ৰ ৫ জন আৰু কৰ্মচাৰী আছিল ৭০ জন। প্ৰথমতে অসম গেছ কোম্পানী চিলংত আছিল, পাছত দুলীয়াজানত স্থাপন হৈছিল। অৱশ্যে তেতিয়াও চিলংগুৰ সৈতে যোগাযোগ হৈ আছিল।

অসম গেছ কোম্পানীয়ে গেছ সৰবৰাহৰ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিছিল ১৯৬৭ চনত আৰু ক্ৰমান্বয়ে Petrochemicals, Fertilizer, Power commercial and domestic sector আদিত গেছ সৰবৰাহ কৰিছিল। এইখিনিতে এটা কথা কব বিচাৰিছো যে আজিৰ এই এই দ্ৰুত পৰিৱৰ্তিত, নানা সমস্যা আৰু বিভিন্ন পৰিবেশৰ মাজত থাকি ক্ষিপ্ৰতাৰে আগবঢ়া এজন ব্যক্তি, নৈতিক ৰচনাৰ সৃষ্টি কৰা মানৱ, যাৰ বাবে এই অসম গেছ কোম্পানীৰ নানান সমস্যাৰ সমাধান সহজসাধ্য হৈছিল, সেইজন আছিল পৰিচালনা নিৰ্দেশক দেৱেন্দ্ৰ নাথ আচাৰ্য দেৱ। এতিয়া এই কোম্পানী অসম চৰকাৰৰ প্ৰাকৃতিক গেছ যোগান ধৰা আৰু সৰবৰাহ কৰা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ শ্ৰেষ্ঠ প্ৰতিষ্ঠান ৰূপে অগ্ৰণী আসন লাভ কৰিছে। এই উন্নতি সাধনাৰ কাৰণে আমি ক'ব পাৰো- কোম্পানীৰ গুণনীতিৰ কথা আৰু আচাৰ্যদেৱৰ আদৰ্শৰ কথা- যাৰ বিষয়ে নকলে এই লিখনি আধৰুৱা হৈ ৰব। তেখেত এজন বিজ্ঞ অভিযন্তা আৰু সু-সাহিত্যিক হিচাবে সকলোৰে মাজত সদায়েই জিলিকি থাকিব। অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসক যি সকল নমস্যা ব্যক্তিৰে একো একোটা বৈশিষ্ট্যৰ বাবে চিৰস্মৰণীয় আৰু চিৰউজ্জ্বল হৈ আছে। তেওঁলোকৰ ভিতৰত আমাৰ অতি শ্ৰদ্ধাৰ আৰু অতি আদৰৰ চিৰনমস্যা দেৱেন্দ্ৰ নাথ আচাৰ্য দেৱো এজন। তেখেতৰ দৰে দিনৰ দিনটো অফিচৰ কৰ্ম ব্যস্ততাৰ মাজত থাকিও ৰাতি বহু দেৰিলৈকে হাতত কলম লৈ সাহিত্য চৰ্চা কৰা পৰিচালনা সঞ্চালক হয়তু দ্বিতীয় এজন পোৱাটো কঠিন হ'ব। তেখেতৰ আদৰ্শবাদী কৰ্মময় জীৱনে কৰ্মচাৰী সকলক বিশেষ অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছিল। নিজৰ নাম উজ্জ্বল কৰিবলৈ নহয় - সাহিত্য জগতখনক চহকী কৰিবলৈ তেখেতে অহৰহ প্ৰচেষ্টা কৰিছিল। সেয়েহে তেখেতৰ প্ৰজ্ঞা মোহনীয় আছিল। ঐতিহ্যপূৰ্ণ-সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ প্ৰতিনিধিত্বৰ বাবে তেখেতৰ নাম নলৈ নোৱাৰি, অভিযন্তা হৈ সক্ৰিয়ভাৱে অতীত বুৰঞ্জীৰ কল্পনাভৰা সাহিত্যচৰ্চাৰ অনুপ্ৰেৰণাৰ জৰিয়তে তেখেতে গজগজীয়াকৈ সজাই তুলিছিল সাহিত্য জীৱনৰ ৰঙ্গমঞ্চ। মৰহি যোৱা অতীতৰ জৰিয়তে, তেখেতে জনাই দিছিল অনুপ্ৰেৰণা আৰু নতুনৰ অৱতাৰণা, চিৰ চেনেহী-ভাষা জননীৰ বেদীত কৰিছিল, নিজকে উচৰ্গা, আমাকো শিকাইছিল সাহিত্য চৰ্চাৰ আদৰ্শ। এই খিনিতে কব পাৰো তেখেতৰ বহুমূলীয়া অৱদান জঙ্গম, কালপুৰুষ, অনায়াগ অনাপুৰুষ আদি গ্ৰন্থসমূহৰ কথা। তেখেতে আমাৰ গেছ কোম্পানীৰ আলোচনী উলিওৱাৰ কথা ভাবিছিল আৰু আমি এখন আলোচনী উলিয়াইছিলো। তেখেতে এই আলোচনীখনৰ নাম দিছিল “ইন্ধন”। ইন্ধনৰ জৰিয়তে আমাৰ কৰ্মচাৰী সকলে তেওঁলোকৰ মনৰ কথা কব পাৰিছিল। তেনে এজন মহৎ পুৰুষৰ বিষয়ে সকলোৱে জানিব বিচাৰে, সেয়েহে আজি মনত পৰিছে, সেই শক্তিশালী ব্যক্তিত্বৰ, আমাৰ সুখ দুখৰ সমভাগী হোৱা ক্ষমতাৰ পৰিপূৰ্ণ সেই ব্যক্তি গৰাকী লৈ। আমাৰ দুখত দুখী আমাৰ সুখত সুখী হ'ব পৰা লোক সকলেই হয় মানুহৰ প্ৰিয় আৰু পৰম শ্ৰদ্ধাৰ। মানুহক তেনে সম দুখ, সুখ ভাৱনাই মানুহক দেৱতাৰ স্থান দিব পাৰে। এই ভাৱবিলাক নাথাকিলে কেতিয়াও এটা ঔদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব নোৱাৰে। মনত পৰে তাহানিৰ অসম আন্দোলন চলি থকা দিন বোৰৰ কথা। এফালে কৰ্তব্য আনফালে বন্ধৰ আহ্বান। এটা কিং কৰ্তব্যবিমুখ সন্ধিক্ষণ। একে সময়ত যি বিলাক উপদেশ পোৱা গৈছিল সেই বিলাক এজন বিজ্ঞ পুৰুষেহে দিব পাৰে। সেই আছিল তেখেতৰ দুৰদৰ্শিতাৰ পৰিচয় ১৯৬৯ চনত তেখেতে অসম গেছ কোম্পানীৰ মেনেজাৰ পদত যোগদান কৰি ক্ৰমান্বয়ে মুখ্য প্ৰৱন্ধক আৰু পৰিচালনা সঞ্চালক পদলৈ

নিযুক্তি পাইছিল। তেখেতে অতি সুখ্যাতিৰে কৰ্মময় জীৱন অতিবাহিত কৰি থকা অৱস্থাতেই ২৯ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৮১ চনত অতি কম বয়সতে অকাল মৃত্যুমুখী হৈছিল। আমি হেৰুৱাই পেলাইছিলো। এজন সুদক্ষ অভিযন্তা, নিৰ্দেশক আৰু এজন সু-সাহিত্যিক। তেখেত প্ৰয়াত যদিও, আমাৰ তেতিয়াৰ কৰ্মচাৰী সকলৰ অন্তৰত এতিয়াও জীয়াই আছে। মই তেখেতৰ কথা এই কাৰণেই লিখিছো যে- অসম গেছ কোম্পানীৰ নতুন কাৰ্যালয় আৰু অন্যান্য বিভাগসমূহ, বিনোদন কেন্দ্ৰ আদিৰ কাম তেখেতৰ দিনতেই আৰম্ভ হৈছিল আৰু নতুন অফিচলৈ আমি স্থানান্তৰ কৰিছিলো। বিভিন্ন বিভাগৰ কাম তেখেতৰ নিৰ্দেশ ক্ৰমে বৰ নিয়াৰিকৈ চলিছিল। বিশেষকৈ সকলো কৰ্মচাৰীয়ে নিমন্ত্ৰণৰ পৰা উৰ্দ্ধতম কৰ্মচাৰীলৈকে সকলোৱে নিজ নিজ কৰ্তব্য নিয়াৰিকৈ নিজ গৃহত কৰাৰ দৰেই কৰিছিল। আমি জানো যে কামৰ সৰু বৰ নাই। প্ৰতিটো কামৰেই নিজা মূল্যাক্ষন আছে। এজন চাফাইৱালাৰ কামৰ দায়িত্ব আৰু এজন ইঞ্জিনিয়াৰৰ দায়িত্বত কৈ কোনো গুনে কম নহয়। নিজৰ কামত সদায় নিজেই ডাঙৰ যিহেতু আনে সেই কাম কৰিব নোৱাৰে বা নাজানিবও পাৰে। নিজৰ পৰিয়াল, কোম্পানী আৰু দেশৰ উন্নতি সাধন কৰি নতুন শতিকাৰ উপযুক্ত নাগৰিক হৈ জীৱন যাত্ৰাত সুখ্যাতিৰে আগবঢ়াবলৈ তেখেতে আমাক শিক্ষা দি সময়ৰ সোঁতত নাইকীয়া হৈ গৈছিল। এৰি গৈছিল তেখেতৰ আদৰ্শবোৰ তাৰ বাবেই মই বিশেষকৈ তেখেতক এই লিখনিৰ দ্বাৰা সুৰ্বিছো। শ্ৰেষ্ঠ লোকে যি দৰে কৰ্ম অনুষ্ঠান কৰে আন সাধাৰণ মানুহেও তাকেই অনুসৰণ কৰে। কৰ্তব্য ঠিক তেনেদৰেই হয়। তেখেতৰ মৃত্যুৰ পাচৰ পৰাও, কাম-কাজবিলাক সুচাৰুৰূপেই চলি আছিল কিন্তু সম্প্ৰসাৰণৰ কাম কাজ আগবাঢ়িছিল প্ৰয়াত তীৰ্থ ব্ৰত ভূঞা লহকৰ দিনত। তেখেতৰ কাৰ্য্য কালতে কোম্পানীৰ Authorised Capital raised from 2 to 3 crores তেখেতৰ দিনতেই ২৫ জন Executive আৰু ২২৯ জন কৰ্মচাৰী হৈছিল আৰু ক্ৰমান্বয়ে কৰ্মচাৰীৰ সংখ্যা বাঢ়িব ধৰিছিল আৰু কোম্পানীৰ উন্নতিও হৈছিল। মই ২০০৬ চনত অৱসৰ লব লগা হৈছিল ৫৯ বছৰ বয়সত।

অসম গেছ কোম্পানীৰ গুণ নীতি হৈছে-“উচ্চমানৰ উৎপাদন আৰু সেৱাৰ মাধ্যমেৰে সকলো গ্ৰাহক আৰু উদ্যোগটোৰ লগত জড়িত বিভিন্ন ব্যক্তি, সংস্থা তথা বিভাগ সমূহক সন্তুষ্ট কৰা”। এই গুণনীতিক লৈয়ে অসম গেছ কোম্পানী উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ অগ্ৰণী প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰা আৰু সৰবৰাহী প্ৰতিষ্ঠান আৰু দেশৰ ভিতৰত সৰ্বপ্ৰথম প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহনকাৰী কোম্পানী হিচাবে স-গৌৰৱেৰে ৬০ বছৰত ভৰি দিয়াৰ বাবে আমিও আজি গৌৰৱাঘিত হৈছো। এই সময়ছোৱাত কোম্পানীয়ে উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাৰ বিভিন্ন নগৰ অঞ্চলৰ ঘৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তা আৰু বিভিন্ন চাহ বাগিছা তথা উদ্যোগিক প্ৰতিস্থানলৈ অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান কাৰ্য্য অতি প্ৰশংসনীয়। আমি সকলোৰে এতিয়া অন্য মানুহৰ আগত কৈ এই প্ৰশংসনীয়, মহৎ কাৰ্য্যৰ বাবে গৰ্ব অনুভৱ কৰোঁক।

সময় পৰিবৰ্তনশীল আৰু পৰিবৰ্তনৰ লগত মানুহৰ নিশ্চয় কিবা এটা ঐশ্বৰিক টান আছে। সময়ৰ শৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰি নিজ নিজ কৰ্তব্য আৰু কৰ্মক্ষেত্ৰত আগবাঢ়ি যোৱাটোৱেই প্ৰতিজন ব্যক্তিকেই কৰ্তব্য। ঘৰতেই হওক বা কোম্পানীৰ কামতেই হওক নিজ নিজ কৰ্তব্যক সদায় শ্ৰেষ্ঠ জ্ঞান কৰি, অৱিচ্ছেদ্য অঙ্গৰ নিচিনাকৈ গণ্য কৰি, কৰ্মক্ষেত্ৰত অগ্ৰগতি হ'ব লাগে, তেহে, বেছি উন্নতিৰ পথ সদায় মুকলি হৈ থাকিব। মই সেইকাৰণে সকলো কৰ্মচাৰী লৈ আহ্বান কৰো যাতে তেখেতসকলে ভৱিষ্যত গঢ়ি, নিজৰ পৰিয়াল, কোম্পানী তথা দেশৰো উন্নতি সাধন কৰিব পাৰে তাৰ কামনাৰে, এজন অৱসৰ প্ৰাপ্ত কৰ্মচাৰী হিচাবে সকলোকে অনুৰোধ কৰি মোৰ এই মনলৈ অহা কথাবোৰ কৈ “হীৰক জয়ন্তী” - উপলক্ষে মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলো।



# পাৰ হৈ যোৱা তিনিটা দশক

(Three decades that passed by)



শীৰেণ কুমাৰ বৰা

প্রাক্তন কাৰ্যালয় পৰিদৰ্শক  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

আজি দেওবাৰ। ইংৰাজী ২০২২ বৰ্ষৰ ৬ ফেব্ৰুৱাৰী। অসমীয়া ১৯৮৪ শকৰ ২৩ মাঘ। এইকেইদিন আমাৰ ৰাজ্যখনৰ বহুকেইখন জিলাত শীতৰ প্ৰকোপ বাঢ়িছে। বাতৰিত প্ৰকাশিত এক শিৰোনাম ‘হাড় কঁপোৱা জাৰৰ মাজতে প্ৰচণ্ড শিলাবৃষ্টি স্তব্ধ জনজীৱন’। তাতে আজিৰ দুখৰ খবৰ - ভাৰতবৰ্ষ কোকিলকণ্ঠী গায়িকা অসীম প্ৰতিভাশালী লতা মংগেশকাৰৰ জীৱনাবসান।

যোৱাকালি, ডাৰৰীয়া বতৰৰ মাজতে বিদ্যাৰ অধিস্থাত্ৰী দেৱী আই সৰস্বতীৰ পূজাভাগ সম্পন্ন হ’ল। এনে খবৰবোৰৰ গুৰুত্ব আৰু মান মৰ্যাদা সকলো সদায় স্থিৰ হৈ নাথাকে। সময়ৰ সোঁতত মানুহে চৌদিশৰ সমাজৰ তথা জগতৰ বহুতো কথাই পাহৰি পেলায়। তাতে মই আজি লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰিছোঁ পাৰ হৈ যোৱা তিনিটা দশকৰ বুকুৰ পৰা বুটলি অনা স্মৃতিৰ সফুঁৰাৰ এঁকাজলি ৰোমন্থন। টুকুৰা ছবিৰ এটি

ক্ষুদ্ৰ এলবাম। এই প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱাৰ আৰম্ভণিতে কৈ ৰাখোঁ হয়তো বহুতো কথাই মনত ৰাখিবলগীয়া হৈয়ো পাহৰণিৰ গৰ্ভত ইতিমধ্যে লুকাই পৰিছে অথবা মাজে মাজে ক’ব নলগীয়া দুই এটি ৰসাল বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতাৰ প্ৰসংগ টানি আনি মোৰ এই লিখনিৰ মাজতে মই আপোনালোকৰ মাজৰ কাৰোবাক প্ৰকাৰণে অহৈতুকীৰূপে বিৰক্ত কৰিছোঁ। এই সকলো দোষ-ত্রুটিৰ বাবে মই কিন্তু আগতীয়াকৈ ক্ষমাপ্ৰাৰ্থী হৈ ৰ’লো। মুকলিমূৰীয়াকৈ স্বাধীনচিন্তীয়াকৈ মনৰ কথাবোৰ আনক ক’বলৈ পালে বহুখিনি মনৰ দুখ বেদনা লাঘব হয় বুলি কয়। পাৰ হৈ যোৱা আমাৰ জীৱনৰ তিনিটা দশকৰ ৰোমন্থন কৰিবলৈ যাওঁতে মোৰ মনত প্ৰথমে দোলা দি থকা এটি অবুজ শিহৰণৰ কথা নকৈ নোৱাৰিছোঁ। সেয়া হৈছে মোৰ দৰে আন সকলোৰে জীৱন মঞ্চৰ প্ৰাপ্তি-অপ্ৰাপ্তিৰ, আশা-নিৰাশাৰ মাজতে কৰ্মক্ষেত্ৰত স্থায়ীভাৱে সংস্থাপনৰ বাবে কৰিবলগীয়া যুঁজখনৰ সংশয় আৰু সংগ্ৰামৰ আখৰাৰ সঞ্চালন। আমাৰ ঘৰখনৰ চাৰিজন ককাই-ভাই আৰু তিনিগৰাকী ভনীৰ মাজত মই আটাইতকৈ ডাঙৰ। দেউতাৰ চাকৰি যোৱা শতিকাৰ ষাঠিৰ দশকৰ প্ৰথম ভাগতে তাহানিৰ ডিগবৈত আৰম্ভ হৈছিল যদিও আমাৰ পৰিয়ালটো তাহানিৰ দুলীয়াজানৰ অহিল ইণ্ডিয়ালৈ স্থানান্তৰিত হোৱাৰ পিছতো নিম্ন উপাৰ্জনকাৰীৰ সীমাৰেখাৰ ভিতৰতে আৱদ্ধ হৈ আছিল। সেই সূত্ৰে মোৰ জন্মস্থান ডিগবৈ, ১৯৬১ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ ১৬ তাৰিখ। মা-দেউতাই কোৱা কথাৰে সূত্ৰে। অৰ্থাৎ আমাৰ প্ৰিয় জীৱন-জীৱিকাৰ থল অসম গেছ কোম্পানী মোৰ দৰে সহপাঠীসকলৰ প্ৰায় সমসাময়িক। সেই প্ৰসংগসূত্ৰে ৰগৰ কৰি ক’ব পাৰি যে, আমাৰ অসম গেছ কোম্পানীও আমাৰ দৰে এজন ব্যক্তিসদৃশ প্ৰেইড আৰু অলেখ ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ মাজেৰে প্ৰতিহিত আৰু সৰলীকৃত হৈ অসম মাতৃৰ বসে পমে উজ্জীৱিত হোৱা প্ৰতিষ্ঠান।

আমাৰ চাকৰি জীৱন আৰম্ভ হৈছিল ১৯৮৭ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ ১৯ তাৰিখে। সম্ভৱতঃ সেই বছৰৰ মাঘৰ বিহুৰ এপষেক পাছত। তেতিয়াৰ দিনৰ ৰাস্তা-পদূলিবোৰ, ঘৰ-দুৱাৰ, কাৰ্যালয়, দোকান-পোহাৰ, পথাৰ-সমাৰ সকলোৰে ৰূপ আৰু প্ৰকৃতি আজিৰ দৰে নাছিল। মাজে মাজে মোৰ প্ৰকৃতি সংবেদী মনটোৱে সৌ তাহানি দিনৰ গৃহ-স্মৃতিকাতৰতা (Nostalgia)ত ভোগে আৰু সৌ হেৰাই যোৱা ছবিখনকে আজিৰ নতুন ছবিৰ ৰংবোৰ বাদ দি পুনৰ ঘূৰাই পাব বিচাৰে। আপোনালোকৰ কাৰোবাৰ কাৰোবাৰ তেনে হয় যদি নাজানো! ৰ’ব, এই ছেগতে তাহানি দিনৰ এখন জীৱন্ত সময়ৰ ছবি আঁকিব খুজিছোঁ।

সময়, ধৰি লওক ১৯৮৭ চনৰ পৰা ১৯৯০ চনৰ ভিতৰৰ কোনোবা এটা মাহৰ কোনো এটা নিৰ্দিষ্ট দিন। মূল দুলীয়াজান নগৰৰ নিকটৱৰ্তী আমাৰ কোম্পানীৰ মুখ্য কাৰ্যালয়ৰ পৰা পূৱে প্ৰায় ৪ (চাৰি) কিলোমিটাৰ দূৰৈৰ নতুনকৈ

গঢ় ল'বলৈ ধৰা বৰ্তমান দুলীয়াজান ছোৱালী মহাবিদ্যালয়ৰ সমীপৰ কাষৰ মূল পথটোৱেদি বাম শোকোটা গাঁৱৰ পৰা এখন সৰু চাইকেল চলাই এজন চাকৰিয়াল খৰধৰকৈ কাৰ্যালয়লৈ বাওনা হৈছে। সময় পুৰা সাত বাজিবলৈ প্ৰায় ২০ (বিশ) মিনিটমান আছে।

চাৰিআলিৰ Lamp-post টো পাৰ হৈ বাওঁফালেদি ঘূৰি কমলাবাৰী নামঘৰৰ দিশে ক্ৰমাৎ আহি আছে। বাটত গাড়ীৰ ভীৰ নাই। চাইকেল, বিজ্ঞা, ঠেলাগাড়ী, পদযাত্ৰীৰ সংখ্যাই বেছি। তথাপিও আজিকালিৰ দৰে ভিৰ নাই। ঠেক ৰাস্তাটো মাজে মাজে ভগ্নপ্ৰায় প্ৰায় সৰহভাগ ঘৰৰ সন্মুখত গছ-গছনিৰ সংখ্যা বেছি।

পুৰণি এল্বেচেনৰ গাড়ী, ফিয়েট গাড়ীৰ মাজে মাজে নতুন এখন-দুখন মাৰ্কিট ৮০০ গাড়ী। ....বাঃ। কি যে চমৎকাৰ, শান্তিময় যাত্ৰাৰ সংগী এই দৃশ্যবোৰ। ... বাটৰ দুয়োকাষৰ সৰহভাগ ঠাই বিস্তীৰ্ণ ধাননি পথাৰে আৱৰি আছিল আৰু দিনবোৰ যেন আজিৰ দৰে ইমান উদ্বেগ, ব্যস্ততা আৰু মিশ্ৰিত অশান্তিময় অভিজ্ঞতাৰে ভৰা নাছিল। তথাপিও যেন ক'ৰবাত গোটেই ৰাজ্যখন জুৰি এটা চেপা উত্তেজনা বিৰাজ কৰি আছিল। সম্ভৱ্য এক অনিশ্চয়তা, নানান উগ্ৰপন্থী অনুষ্ঠানৰ উত্থান আৰু সম্ভ্ৰাসবাদৰ সমান্তৰালকৈ ৰাজনৈতিক দমন নীতিৰ ন্যায়নিষ্ঠ হাঁতোৰাৰ সৰ্ব্বত্র প্ৰভাৱ।

যোৱা শতিকাৰ আশীৰ দশকৰ আৰম্ভণিৰে পৰা নব্বৈ দশকৰ মাজভাগলৈকে এনেবোৰ সমস্যাই আমাৰ ৰাজ্যখনক খুলি খুলি খাইছিল। তথাপিও যতি পৰা নাছিল মানুহৰ কৰ্তব্যবোধৰ, সময়নিষ্ঠা আৰু দায়িত্ববোধৰ। সময়ে সময়ে এনে কঠিন প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হৈয়ো মন্ত্ৰৰ হোৱা নাছিল অসম গেছ কোম্পানীৰ সৰ্বাত্মক বিকাশৰ পথ।

... আহি আহি আমি অসম গেছ কোম্পানীৰ মূল প্ৰৱেশ পথটো পাইছোঁহি। পাতল নীলা ৰঙৰ চাপৰ দুই পাল্লাৰ লোহাৰ গেটখনৰ মাজেদি সোমাই আহিছোঁ। .... ঠেক পথটোৰ দুয়োকাষে প্ৰায় সাত-আঠ ফুট গভীৰ দুটা খাল। তাত পানী বাৰিষা ভৰি থাকে। ওচৰৰ দুই এক মাছমৰীয়াই মাছো ধৰেহি তাত ... গৈ থাকিয়েই সোঁফালে পৰিচালন সঞ্চালক মহোদয়ৰ ঘৰ আজিৰ দৰে ইমান সুদৃশ্যমান নহয় যদিও ফুলনি বাৰী, গছ-গছনিৰে পৰিপূৰ্ণ ... তেখেতৰ ঘৰৰ চৌহদৰ বাওঁফালৰ কোণৰ কাষতে এজোপা বিয়াগোম চাম কঁঠালৰ গছ। প্ৰায় ত্ৰিশফুটমান ওখ, গা-গছৰ ব্যাস প্ৰায় ডেৰ মিটাৰ (নব্বৈ দশকৰ আগচোৱাতে সেই গছজোপাই মৃত্যুবৰণ কৰিলে মানুহৰ হাতত!)

কাৰিকৰী বিভাগত যে চাকৰিত যোগদান কৰাৰ দিনৰে পৰা এই লিখকে বিভাগীয় কৰ্মচাৰী বিষয়াৰ উপৰিও অন্যান্য প্ৰত্যেক বিভাগৰে সহকৰ্মীসকলৰ লগত বন্ধুত্বপূৰ্ণভাৱে মিলা-মিছা কৰাৰ চেষ্টা অব্যাহত ৰাখিছিলো আৰু কেইবাটাও বিভাগলৈ সময়ে সময়ে বদলি হৈ থাকিও সেই অভ্যাস অক্ষুণ্ণ ৰখাৰ প্ৰয়াস কৰিছিলো। মোৰ কিছুমান বদলি আজিয়েই বখানিছে। কোনোদিনে কোনোক্ষেত্ৰতে অন্যায অনিয়ম আৰু দুৰ্নীতি

সহ্য কৰা নাছিলো আৰু তেনে কৰাৰ বাবে দুই একৰ লগত মনোমালিন্য ঘটি আনৰ অপ্ৰিয়ভাজন হৈছিলো। সুদীৰ্ঘ তেত্ৰিশটা বছৰ অসম গেছ কোম্পানীৰ চাকৰি কৰাৰ সময়ছোৱাত প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে জড়িত হৈ পৰিছিলো নানান স্থানীয় আৰু ৰাজ্যিক সাহিত্য-নাটক-শিশু শিক্ষাৰ অনুষ্ঠানৰ লগত - যেনে, অসম গেছ কোম্পানী নামঘৰ (সাৰ্বজনীন), দুলীয়াজান শাখা সাহিত্য সভা, অসম নাট্য সম্মিলন, দুলীয়াজান, উত্তৰণ কবিচক্ৰ, সদৌ অসম মহিলা পাৰিজাত আদি স্বনামধন্য অনুষ্ঠানৰ লগত। আজি, দুলীয়াজান এৰি আহি নতুন ঠাইৰ ঘৰ-দুৱাৰ সাজি ঈশ্বৰৰ কৃপাত ভালেই আছে যদিও দুলীয়াজানক পাহৰিব নোৱাৰিম।

আজিৰ দিনৰ সময়ৰ প্ৰেক্ষাপটত যিখন ছবি আঁকিব পাৰি সেইখন যদিহে আশাপ্ৰদভাৱে অভিনৱ (Innovative) আৰু বিজ্ঞানসন্মত হয় সিখন সকলোৰে বাবে মনোহৰী (Impressive) আৰু গ্ৰহণযোগ্যও হ'ব লাগিব। উদ্যোগিক বাণিজ্যৰ প্ৰতিযোগিতাতও অসম গেছ কোম্পানীৰ সেৱা আৰু সাফল্যৰ আগতকৈ বহু শতাংশ বৃদ্ধি হৈছে যদিও এই স্থানত টিকি থাকিবলৈ নতুনচাম বিষয়া-কৰ্মচাৰীৰে নতুন নতুন যুগান্তকাৰী কৌশল প্ৰয়োগ কৰিবলৈ লাগিব। আজি প্ৰায় এই আশা কৰিবলৈ সাহস কৰিছোঁ এনে সন্ধিক্ষণত যেতিয়া আমি এৰি অহা (কোম্পানীটোৱে ৬০টা গৌৰৱোজ্জ্বল বছৰ ইতিমধ্যে পাৰ কৰিছে আৰু হীৰক জয়ন্তীৰ বাবে আগ্ৰসৰ হৈছে। আশা কৰিছোঁ অনাগত দিনবোৰত আমাৰ কোম্পানীয়ে নতুন নতুন গেছভিত্তিক অভিনৱ প্ৰকল্প হাতত লওঁক।

আহিব ধৰা দিনবোৰো যেন আৰু নতুন চমৎকাৰ সাফল্যৰে গৌৰৱোজ্জ্বল হয় তাকেই সহৃদয়ে কামনা কৰিছোঁ। শেষত, বিখ্যাত ইংৰাজী কবি Robert Frostৰ এযাৰি কবিতা আৰু প্ৰখ্যাত ভাৰতীয় চিন্তাবিদ দাৰ্শনিক চাণক্যৰ এটি সংস্কৃত নীতিশ্লোকৰ হুবহু উদ্ধৃতি দিছোঁ।

“The woods one lovely, dark & deep  
But I have promises to keep,  
And miles to go before I sleep,  
And miles to go be before I sleep”

- Robert Frost

“কাক চেষ্টা, বকো ধ্যান,  
স্থান নিদ্ৰা, তথৈৰ চ।  
অল্লহাৰী, গৃহত্যাগী,  
বিদ্যাৰ্থী পঞ্চ লক্ষণ।”

- চাণক্য

ধন্যবাদ! কিমাধিকমতি।





# মোৰ চাকৰি জীৱনৰ স্মৃতি সূঁৱৰি



ৰেবত চন্দ্ৰ গগৈ  
প্রাক্তন সহকাৰী অভিযন্তা  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

জয় জয়তে দুলীয়াজান অসম গেছ কোম্পানীৰ সমূহ বিষয়াবৰ্গ ও সহকৰ্মী বন্ধুবৰ্গলৈ মোৰ হিয়াভৰা আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলো। হীৰক জয়ন্তী অনুষ্ঠানটিৰ জৰিয়তে মোৰ চাকৰি জীৱনৰ স্মৃতি সূঁৱৰি এটি ইতিবৃত্ত ডাঙি ধৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিলো।

প্ৰাণকেন্দ্ৰ স্বৰূপা

এৰি অহা মোৰ ঘৰখনি

যাৰ নাম হ'ল

অসম গেছ কোম্পানী।

আজি এই অসম গেছ কোম্পানীয়ে বিষয়াবৰ্গ তথা কৰ্মচাৰীসকলৰ প্ৰচেষ্টাত উজনি অসমৰ ছয়খন জিলাৰ বিভিন্ন নগৰাঞ্চলৰ ঘৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তা আৰু বিভিন্ন চাহ বাগিচা

তথা উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহলৈ অবিৰতভাৱে প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগান ধৰি ৬০ বছৰীয়া হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষত আহি ভৰি দিলেহি ই অতি গৌৰৱৰ কথা। তাৰ বাবে মই নথৈ আনন্দিত হৈছো।

অসম গেছ কোম্পানী চিলাঙৰ পৰা আহি দুলীয়াজান অঞ্চলৰ ছলাকটকী গাঁৱৰ গ্ৰেজিঙত স্থাপিত হৈছিল যেতিয়া, তেতিয়া এই ঠাইখন অতি বনাঞ্চল আছিল, অভয়াৰণ্য বুলি ক'লেও বহলাই কোৱা নহয়। তেতিয়া মোৰ বয়স হৈছিল প্ৰায় ৮ (আঠ) বছৰমান। এদিন মই লগৰীয়া কেইজনমানৰ সৈতে গেছ কোম্পানী কি বস্তু চাবলৈ আহিলো। তাত দিখিছিলো যে, গেছ কোম্পানী বুলি একো এটা বস্তুৱেই নাই। মাত্ৰ দেখিছিলো গাঁৱৰ কিছুমান

মানুহৰ লগতে অন্য কাষৰীয়া গাঁৱৰ মানুহবিলাকে হাবি জংঘল কাটি চাফ-চিকুণ কৰি থকা আৰু কেইটামান খেৰী ঘৰ। ভাবিছিলো।

এয়ে নেকি গেছ কোম্পানী  
দেখিছো চৌদিশে  
হাবি বননি,  
নাই তাত ইঞ্জিনৰ হাই উৰুৱা  
এয়ে নেকি গেছ কোম্পানী।।

দিন বাগৰি আহি ভৰি দিলোহি ইং. ১৯৭৯ চন। তেতিয়া মোৰ বয়সেও চাকৰিৰ বাবে উপযুক্ত বয়সত ভৰি দিলেহি। কলেজীয়া শিক্ষাও প্ৰায় সমাপ্তিৰ পথত। এদিন গাঁৱৰ কেইজনমান ল'ৰা লগ হৈ চাকৰিৰ সংক্ৰান্তত গেছ কোম্পানীৰ খেৰীঘৰ অফিচলৈ আহিলো। কিয়নো ই নিজ গাঁৱতে লাগি থকা এটা নতুন কোম্পানী। তাৰোপৰি গাঁৱৰ গ্ৰেজিঙতে স্থাপিত। অফিচলৈ আহিয়েই আমি লগ পালো এজন শান্ত-শিষ্ট, হস্ত-পুষ্ট, মিঠাবৰণীয়া সহজ সৰল মানুহ। তেখেতৰ আগত আমাৰ অফিচলৈ অহাৰ উদ্দেশ্যৰ বিষয়ে সকলোবোৰ কথা বিতংভাৱে খুলি ক'লো, বৰ্তমান যিখন ঠাইত Medicalখন স্থাপিত হৈ আছে, সেই মাটিডোখৰৰ কথাও বিৱৰি কলো। প্ৰায় ৪৫ মিনিটমান এইদৰে কথা-বাতৰ পাতিলো। কথাৰ অন্তত তেখেতে আমাক ক'লে (আঙুলিয়াই দি) সৌ কোঠাটো দেখিছা, তাতেই আমাৰ ছাৰ বহে, তেখেতক সকলোবোৰ কথা অন্তৰ খুলি ক'বা, তেখেতৰ অবিহনে আমি একো কৰিব নোৱাৰো। তেখেতেই সৰ্বেসৰ্ব। তেখেতৰ কথামতেই আমি ছাৰৰ কোঠালীলৈ গ'লো আৰু ছাৰৰ অনুমতি লৈ কোঠালীত প্ৰৱেশ কৰিলো। ছাৰে মিচিকি হাঁহি মাৰি আমাক বহিবলৈ ক'লে, ছাৰৰ কথা মতে আমি আটাইকেইজনে বহিলো। তাৰ পাছত, ছাৰে তেখেতৰ ওচৰলৈ অহাৰ উদ্দেশ্যৰ কথা সোধিলে, আমিও প্ৰথমজনক কোৱাৰ দৰে সকলোবোৰ কথা ভাঙি-পাতি ক'লো। ছাৰে আমাৰ কথাবোৰ একান্ত মনে শুনিলে আৰু আমাক ক'লে তোমালোকেই ইয়াত কাম কৰিব লাগিব। তোমালোকেই কোম্পানীটো চলাব লাগিব।

পিছত মোক বহুত মানুহৰ প্ৰয়োজন হ'ব। গতিকে তোমালোকে পুনৰ এদিন আহিবা নিজ নিজ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ লৈ। ছাৰৰ কথামতে আটাইকেইজন এদিন পুনৰ ছাৰৰ ওচৰলৈ আহি শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ বিলাক ছাৰক দিলোহি। ছাৰে প্ৰমাণ পত্ৰ বিলাক চাই আমাক ক'লে যে, তোমালোকে কোনো সাক্ষাৎকাৰ পৰীক্ষাত বহিব নেলাগে। মই তোমালোক আটাইকেইজনকে চাকৰিত নিযুক্তি দিম। ঠিক সেইমতেই আমাৰ সকলো কাম হ'ল। কামৰ নিযুক্তিপত্ৰ অনুসৰি আমি নিজ নিজ কৰ্তব্যত যোগদান কৰিছিলো গত ইংৰাজী ১৯৭৯ চনৰ ১ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে শনিবাৰৰ দিনা। সেই দিন ধৰি ময়ো এজন কৰ্মচাৰীৰ ক্ৰমিক সংখ্যাৰ Listত অন্তৰ্ভুক্ত হ'লো। কিন্তু এই অভাজনক নিযুক্তি দিলে প্ৰ'চাপক যন্ত্ৰালয় শাখাত অৰ্থাৎ (Comp. Deptt)। কিন্তু উক্ত বিভাগটোত কাম কৰিবৰ বাবে যি Technicalৰ অৰ্হতাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ লাগে সেই প্ৰমাণ পত্ৰ মোৰ কিন্তু

নাছিল। সেই বাবে মোক এবছৰীয়া প্ৰশিক্ষণ ল'বৰ বাবে যোৰহাট কেন্দ্ৰলৈ (মাহেকীয়া বেতনসহ) পঠাই দিলে। এবছৰীয়া প্ৰশিক্ষণৰ অন্তত প্ৰমাণ পত্ৰসহ পুনৰ উক্ত বিভাগতেই নিজ কৰ্তব্যত যোগদান কৰিলোহি।

কৰ্তব্যত যোগদান কৰাৰ পিছত মই জানিবলৈ ইচ্ছা কৰিলো যে, আমি অফিচত প্ৰথমতে লগ পোৱা হস্ত-পুষ্ট, গহীন-গভীৰ, মিঠা বৰণীয়া ব্যক্তিজনৰ বিষয়ে, পিছত জানিব পাৰিলো, সেই ব্যক্তিজনৰ নাম শ্ৰী যুত কেশৱ তামুলীদেৱ। তেখেতক এতিয়াও ৰাস্তা-পদুলিয়ে, বজাৰ-সমাৰে প্ৰায়ে লগ পাওঁ। মই জানিব পৰাত তেখেতেই দুলািয়াজান অসম গেছ কোম্পানীত চাকৰিত নিযুক্তি হোৱা প্ৰথমজন ব্যক্তি। তাৰ পিছত জানিবলৈ চেষ্টা কৰিলো, যিজন ছাৰে আমাৰ কামসমূহ সমাধা কৰি জীৱনটো গঢ় দিলে, নেদেখা দুচকুত ৰশ্মি দান কৰিলে, সেইজন অতি শ্ৰদ্ধাৰ, সন্মানীয়, দয়ালুবান ব্যক্তি, দৈহিক গঠনত অতুলনীয় Field Manager স্বৰ্গীয় দেবেন্দ্ৰ নাথ আচাৰ্য ছাৰ। পিছত তেখেতক M. D. হিচাবে কিছুদিনৰ বাবে পাইছিলো। তেখেতৰ গুণ মানদণ্ডৰ কথা সকলোৰে জ্ঞাত। ইয়াত লিপিবদ্ধ কৰাৰ মোৰ শক্তি নাই। তথাপিহে INDHAN নামৰ এখন আলোচনীৰ জৰিয়তে কবিতাৰ মাধ্যমেৰে ছাৰৰ গুণ-গৰিমাৰ কথা বখানিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলো মুক্ত আকাশৰ অগণন তৰাৰ মাজত এটি মাথোঁ ধ্ৰুৱ তৰাৰ লগত তুলনা কৰি। কবিতাটিৰ শিৰোনামত “স্মৃতি ৰোমন্থন”। তেখেতৰ মৃত্যু হ'ল যদিও তেখেতৰ গুণ সদায়ে জিলিকি থাকিব।

এই সুযোগতে মই এৰি অহা ঘৰখনৰ (অৰ্থাৎ কম্প্ৰেচাৰ বিভাগৰ) সহকৰ্মী বন্ধু-বান্ধৱসকলৰ দু-এঘাৰ কথা লিখাৰ লোভ সামৰিব নোৱাৰি চমুকৈ কেইবাৰমান কথা সন্নিবিষ্ট কৰিলো। যিহেতুকে উক্ত ঘৰখনকে পুৰাৰ পৰা গধূলিলৈকে সুদীৰ্ঘ ৩৫/৩৬ বছৰ কাল মৰমৰ এনাজৰীয়ে বান্ধ খাই আছিলো। সঁচাকৈয়ে আমাৰ মাজত ভিন-পৰ, সৰু-বৰ বুলি একোৱেই মনত ভাৱ নাছিল। দৈনিক কাৰ্য্য ক্ৰমগণিকা অনুসৰি যি কাম কৰিব লগা হয়, সেই কাম আমি সকলোৰে মিলা-প্ৰীতিৰে কৰিছিলো। মই আশাকৰো এৰি অহা ঘৰখন আগৰ দৰেই মিলা-প্ৰীতিৰে চলি আছে আৰু ভৱিষ্যতলৈও এনেকৈয়ে চলি থাকিব। এয়ে নেদেখাজনৰ ওচৰত মোৰ প্ৰাৰ্থনা। কাৰণ এই ঘৰখনৰ পৰাই চাকৰি জীৱনৰ অৱসৰ ল'লো চৰকাৰৰ বয়সৰ সীমা বান্ধোঁনৰ মাধ্যমেৰে গত ইংৰাজী ৩১/০২/২০১৬ চনত।

মই আশাকৰোঁ অসম গেছ কোম্পানীয়ে উন্নতি জখলাৰে আৰু অধিক আগবাঢ়ি গৈ আশাৰ শৃংগত উপনীত হওঁক। এই কামনাৰে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনালোঁ।

লিখনিৰ আৰম্ভণিৰ পৰা অন্তলৈকে হয়তো অজানিতে কিম্বা অজ্ঞাতে ভুল-ভ্ৰুটি ৰৈ যাব পাৰে, তাৰ বাবে সদৌটিৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি মোৰ চমু লিখনি ইমানতে সামৰণি মাৰিলোঁ।

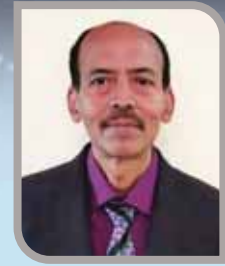
জয় আই অসম

জয়তু অসম গেছ কোম্পানী।।





# মোৰ চাকৰি জীৱনৰ কেইখনমান ডুখৰীয়া ছবি



গুণ কান্ত শৰ্মা  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

মই অসম গেছ কোম্পানীৰ এই কৰ্মময় জীৱনৰ পৰিভ্ৰমাত বিভিন্ন ধৰণৰ অভিজ্ঞতাৰ মুখামুখি হৈ আহিছো। ইয়াৰ মাজৰ কিছু অভিজ্ঞতা লিখিত ৰূপত প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছো। মোৰ এই লিখনিটো এনে কিছুমান অভিজ্ঞতাৰ এক ফচলহে মাত্ৰ।

## স্নেপশ্বট - ১

মই দুজন সহকৰ্মীৰ লগত কোম্পানীৰ গাড়ীৰে এটা ইটাভাটাত গেছৰ সংযোগ দিব পাৰি নেকি তাক অধ্যয়ন কৰাৰ উদ্দেশ্যে গৈছিলো। ঠাইখন আছিল আগৰতলাৰ পৰা প্ৰায় ২৫ কিলোমিটাৰ আঁতৰৰ বিশালনগৰ চহৰৰ অন্তৰ্গত ৰুকীয়া। পাহাৰীয়া ঠাই। এক সম্পূৰ্ণ জনপ্ৰাণীহীন অঞ্চল। ঠাইখনৰ পৰিবেশে মনত এক ভয় ভাৱৰ সৃষ্টি কৰিছিল। প্ৰায় দুঘণ্টা মানৰ মূৰত নিৰ্দিষ্ট ঠাইত উপস্থিত হ'লোঁগৈ। মন কৰিলো ইটাভাটাতো এটা যথেষ্ট ওখ পাহাৰৰ নামনিত আছে। আমি গাড়ীখন ৰাখি খোজেৰে সম্ভাৱ্য গেছ লাইনৰ ROW অধ্যয়ন কৰিছো। কাষৰীয়া এটা পাহাৰৰ কাষেৰে আমি আগবাঢ়ি গৈ আছো। তেনেতে হঠাৎ দেখা পালো কান্ধত একোটাকৈ বন্দুক লৈ দুখন মটৰচাইকেল আমাৰ কাষেৰে লাহে-লাহে পাৰ হৈ গৈছে। মোৰ সহকৰ্মী এজনে ক'লে যে এইলোকসকল নিশ্চয় কোনোবা উগ্ৰপন্থী সংগঠনৰ সদস্য বা স্মাগলাৰ হ'ব। আমাৰ ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন হৈ যোৱাৰ পিছত ইটাভাটাত কৰ্মচাৰী এজনে আমাক পাহাৰৰ ওপৰত থকা অফিচটোলৈ আগবঢ়াই লৈ গ'ল। অফিচ মানে এটা তিনি কোঠালীযুক্ত সাধাৰণ বাঁহৰ ঘৰ। ইটাভাটাত মালিক তেতিয়ালৈকে পোৱাহি নাই। আমি ইফালে-সিফালে চাই আছো। এই সময়তেই এজনে আমাক একাপকৈ চাহ য়াঁচিলে। ঘড়ীটোলৈ চালো। সময় প্ৰায় ২ মান বাজিছে। হঠাতে দেখা পালো ইটাভাটাত কৰ্মচাৰীকেইজনমান দৌৰা-দৌৰিকৈ পিছফালৰ দুৱাৰেদি সন্তপৰ্ণে আঁতৰি গৈছে। আমি কি হৈছে তৎ ধৰিব পৰা নাই। মাত্ৰ ইজনে-সিজনৰ মুখলৈ চাই সম্ভাৱ্য বিপদৰ মুখামুখি হ'বলৈ সাজু হৈছো। কিছু সময়ৰ পিছত দেখা পালো এজন মানুহ কোবাকোবাকৈ আমাৰ ওচৰলৈ আহিছে। আহি পায়েই নিজৰ পৰিচয় দিলে। তেওঁৰ নাম উত্তম চৰকাৰ। ইটাভাটাত মেনেজাৰ। তেওঁ জনালে যে এনে

ঠাইত কাম কৰাটো অতি কঠিন আৰু ভয়ানক। নিজৰ জীৱনটোক পণবন্দী কৰি কাম কৰিব লাগে। কিয়নো যিকোনো সময়ত উগ্ৰপন্থীৰ মুখা-মুখি হ'ব লগাত পৰে। নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ ব্যৱধানত উগ্ৰপন্থীক ধন আদায় দিয়াটো এটা ধৰাবন্ধা নিয়ম। ধন আদায় নিদিলেই নিশ্চিত বিপদ। এইমাত্ৰ তেখেতে পাহাৰৰ নামনিৰ নিৰ্দিষ্ট ঠাইত উগ্ৰপন্থীক ধন আদায় দিহে আমাৰ কাষলৈ আহিছে। কথাতো গম পাই সাঁচাকৈয়ে বৰ ভয় লাগিছিল। তাৰমানে আমি অলপতে দেখি অহা কেইজন উগ্ৰপন্থী আছিল। ল'ৰালৰিকৈ আমি তেখেতৰ পৰা বিদায় লৈ ঘৰমুৱা হ'লো।

## স্নেপশ্বট - ২

সিদিনা আছিল দেওবাৰ। আমি ONGCLৰ দুটামান পৰিয়ালৰ সৈতে পিকনিক খাবলৈ ওলালো। আমাৰ গন্তব্যস্থান আছিল কমলাসাগৰ। আগৰতলাৰ পৰা প্ৰায় ৪০ কিলোমিটাৰ আঁতৰত, একেবাৰে ভাৰত বাংলাদেশৰ সীমাত। আমি হাঁহি-তামাচাৰ মাজেৰে গৈ সময়ত কমলাসাগৰ পালোঁগৈ। ঠাইখন অতি সুন্দৰ। কমলাসাগৰ আচলতে এটা বৰ ডাঙৰ পুখুৰী যাৰ এটা পাৰ ভাৰতৰ ফালে আৰু আনটো পাৰ বাংলাদেশৰ দিশত। তাৰোপৰি ভাৰতৰ ফালে ওখ-ওখ পাহাৰৰ সমষ্টি। এই ফালৰ পৰা বাংলাদেশৰ ৰাজপথত চলি থকা গাড়ী-মটৰ আদি সুন্দৰভাৱে দেখা পোৱা যায়।

পিকনিকৰ আয়োজন চলি থকাৰ মাজতে আমি মন কৰিলো যে এজন গেঞ্জী আৰু লুণ্ডী পিন্ধা ব্যক্তিয়ে আমাৰ ফালে ব লাগি চাই আছে। তেখেতৰ মুখ ইছলামধৰ্মী লোকৰ দৰে দাড়িৰে আৱৰা আৰু ডিঙিত এখন অসমীয়া ফুলাম গামোচ। বয়স আনুমানিক ৭০ বছৰ। মানুহজনৰ পৰিচয় জানিবৰ বাবে মই আৰু ONGCLৰ বৰুৱাদেৱে আগবাঢ়ি গ'লো। আমাক আচৰিত কৰি তেখেতে আমাৰ লগত অসমীয়া ভাষাতে নিজৰ পৰিচয় দিয়ে। তেখেতৰ নাম মুকুল চন্দ্ৰ গগৈ। জন্মস্থান টিয়কৰ এখন ভিতৰুৱা গাঁৱত। তেখেত BSFৰ এগৰাকী জোৱান আছিল। ঘটনাক্ৰমে তেখেতে এগৰাকী মুছলমান যুৱতীৰ লগত বিবাহ পাশত আবদ্ধ হৈছিল। সময় বাগৰিছিল। তেখেতৰ এই বিবাহক টিয়কৰ ঘৰখনে স্বীকৃতি দিয়া নাছিল। বাধ্য হৈ তেখেতে আপোন ঘৰখন এৰিব লগা হৈছিল। কিন্তু নিজৰ মাতৃভাষাৰ প্ৰতি থকা অগাধ মৰমৰ বাবেই এনেধৰণৰ পিকনিক আদি দেখিলে ওলাই আহে - জানোছা ক'ৰবাত অসমীয়া মানুহক দেখা পাব পাৰি। আমি মানুহজনৰ ব্যক্তিত্বত সঁচাকৈয়ে মুগ্ধ হৈছিলো। মন কৰিছিলো তেখেতে নিজৰ পৰিচয় দিয়াৰ সময়ত যথেষ্ট আৱেগিক হৈ পৰিছিল। তেখেতে নিজৰ ঘৰখনলৈ আমাক জোৰকৈ লৈ গৈছিল। ঘৰটো এটা ওখ পাহাৰৰ ওপৰত। এজন অৱসৰপ্ৰাপ্ত BSFৰ জোৱান হিচাপে চৰকাৰে এই মাটিখিনি তেখেতক আৱণ্টন দিছে যাতে বাংলাদেশৰ ফালৰ পৰা হোৱা অবৈধ কাৰুকাৰ্য্য ৰোধ কৰিব পাৰি। ঘৰখনৰ ড্ৰয়িং ৰুমত দেখা পাইছিলো এখন শৰাই, লগত গামোচ। তেখেতে কৈছিল যে পৰিবাৰ ইছলামধৰ্মী হোৱা স্বত্বেও নিজে হিন্দু ধৰ্মৰ নীতি-নিয়মহে মানি চলে।

সঁচাকৈয়ে মানুহৰ জীৱন বিচিত্ৰ। এই ব্যক্তিজনৰ জীৱন দৰ্শন আমাৰ বাবে এক সাঁথৰ যেন হৈ পৰিছিল।

#### স্লিপশ্বট - ৩

ঘটিমটিয়া আন্ধাৰ। হঠাৎ এক কৰ্কশ মাতৰে আমাক নিৰ্দেশ দিলে - “হেণ্ড আপ”। মুহূৰ্ততে আমি চাৰিওজনে হাত দাঙি পৰৱৰ্তী নিৰ্দেশৰ বাবে যেন বাট চালো। পিচ মুহূৰ্ততে অনুভৱ কৰিলো যে বন্দুকৰ নলীৰে আমাৰ পিঠিত হেঁচা মাৰি ধৰিছে আৰু আগলৈ যাবলৈ আদেশ দিছে। আমিও যন্ত্ৰবৎ নিৰ্দেশ পালন কৰি গৈছো। গছ এজোপাৰ তল পোৱাৰ লগে-লগে আমাক ৰ'বলৈ নিৰ্দেশ দিলে। তেনেদৰেই আমি চাৰিওজনে হাত ওপৰলৈ কৰি ৰৈ আছো। ইফালে ডিচেম্বৰ মাহৰ ঠাণ্ডা। লগতে মনত উদ্ৰেক হোৱা ভয়ভাৱ। মন কৰিছিলো, কেইবাজনো সৈন্য বাহিনীৰ জোৱানে আমাক ঘেৰি আছে। প্ৰায় আধা ঘণ্টামানৰ পাছত এখন জীপ গাড়ী আহি আমাৰ কাষত ৰ'লহি। গাড়ীৰ পোহৰত দেখা পাইছিলো যে এজন উচ্চ পদস্থ সেনা বিষয়া গাড়ীখনৰ পৰা নামি আহিছে। তেখেতে গছৰ তললৈ আহিয়েই কিবা এখন কাগজ মেলি ধৰিছে য'ত নেকি কোনো উগ্ৰপন্থী সদস্যৰ ফটো লগোৱা আছে। খন্তেকতে টৰ্চৰ তীব্ৰ পোহৰত আমাৰ মুখৰ অবয়ব কাগজত থকা ফটোৰ লগত পৰীক্ষা কৰে। সেই সময়ত আমাৰ মানসিক স্থিতি কেনে হৈছিল সহজে অনুমেয়। আমাৰ চেহেৰা তেওঁলোকে বিচৰাৰ দৰে নোহোৱাৰ বাবে অলপ যেন শাস্ত হৈছিল। আমাৰ পৰিচয় পত্ৰ পৰীক্ষা কৰি, সেনা বিষয়াজন সন্তুষ্ট হৈছিল। আমাৰ পিঠিত লগাই থোৱা বন্দুকৰ নলী আঁতৰাই আনিছিল। তেখেতে আমাক ইমান ৰাতি বাহিৰত নাথাকিবলৈ সঁকিয়নি দি ঘৰলৈ অহাৰ অনুমতি দিছিল।

এই ঘটনাটো ঘটিছিল ২০০৬ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ কোনোবা এটা দিনত। আমি লাকুৱাত কৰ্তব্য সামৰি আহোঁতে পলম হৈছিল। তাৰোপৰি দিল্লী নদীৰ দলং (ঘটনাৰ স্থান) মেৰামতি চলি থকা হেতু আমি এক বোকাময় উপপথেৰে, গাড়ী ঠেলি-ঠেলি আগুৱাই আহি আছিলো।

#### স্লিপশ্বট - ৪

আমাৰ গাড়ীখনৰ সন্মুখত হঠাৎ পাছফালৰ পৰা অহা জিপচি গাড়ীখন ৰৈ দিলে। পিচ মুহূৰ্ততে গাড়ীখনৰ পৰা এজন পুলিচ অফিচাৰ নামি আহিল। দেখাতেই আমি গম পাইছিলো যে তেওঁ এজন উচ্চ পদবীধাৰী

পুলিচ বিষয়া। তেখেতে আহিয়েই আমাৰ গাড়ীৰ ড্ৰাইভাৰজনক দুটামান চৰ মাৰি, গাড়ীৰ কাগজ-পত্ৰ জব্দ কৰে। লগে লগে নিৰ্দেশ দিয়ে থানালৈ আমাৰ গাড়ীখন লৈ অনাৰ। আমি একো বুজিব পৰা নাই ঘটনাটো কি। উপায়হীন হৈ আমি তেখেতসকলৰ পিছে-পিছে গৈ থানা পাওঁহি। সময় তেতিয়া আবেলি ৪ মান বাজিছে। আমি কি কৰিম কি নকৰিম চিন্তা কৰি থকাৰ মাজতে সেই নিৰ্দিষ্ট পুলিচ অফিচাৰজন গাড়ীলৈ ওলাই যায়। যোৱাৰ আগতে মোক কৈ যায় যে আমাৰ গাড়ীখনে ৰাস্তাত কৰি অহা দুৰ্ঘটনাৰ বাবেই আমাক ৰখা হৈছে। তেখেত বৰ্তমান আঘাতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিজনৰ কাষলৈ গৈছে। আমি তেখেতৰ কথা শুনি হতবাক কিয়নো আমাৰ গাড়ীখনে কোনো দুৰ্ঘটনা কৰি অহা নাই। আমি থানাতেই উপায়বিহীন হৈ বহি আছো। প্ৰায় এঘণ্টামানৰ পাছত আন এজন পাঞ্জাৰী পুলিচ অফিচাৰ থানাখনলৈ আহে। মই লগে-লগে তেখেতক লগ ধৰি কথাখিনি কওঁ। তেখেতে ক'লে যে আমাৰ গাড়ীখনে যে দুৰ্ঘটনাটো কৰা নাই, সেইটো তেওঁ ইতিমধ্যে গম পাইছে। কিন্তু তেওঁ ওপৰালাৰ কথা মানিবলৈ বাধ্য। সেয়েহে আমি ৰৈ থকাৰ বাহিৰে অন্য পথ নাই। প্ৰায় নমান বজাত সেই নিৰ্দিষ্ট পুলিচ অফিচাৰজন থানালৈ সোমাই অহা দেখা পাওঁ। আহিয়েই তেওঁ মোক মতাই লৈ যায়। এইবাৰ যেন তেওঁৰ ৰূপটো বেলেগ। ভদ্ৰভাৱে মিঠা মাতৰে তেখেতে আমাৰ আটাইকেইজনৰ পৰিচয় লয়। শেষত তেখেতে ক'লে যে এক ভুল খবৰৰ ভিত্তিতহে আমাক থানালৈ আনিব লগা হ'ল। আচলতে আন এখন গাড়ীয়েহে দুৰ্ঘটনাটো সংঘটিত কৰিছিল। আমাৰ কোনো দোষ নাই। জব্দ কৰা কাগজ-পত্ৰখিনি আমাক ঘূৰাই দি ঘৰলৈ অহাৰ অনুমতি দিয়ে। এয়াই হ'ল পুলিচ বিভাগৰ এক বিভাট।

এই ঘটনাটো ঘটিছিল শিৱসাগৰৰ পৰা কৰ্তব্য সমাপন কৰি ঘূৰি অহাৰ পথত।



# A Friend of Mine

Well hello everyone! This article is going to be about me and a very close friend of mine! It is 2022 and this year has forced me to retrospect the wonderful years we both have spent and shared together, both of us having come to life right about the onset of the 1960s, we indeed share something special in common. We did not know each other back then, nor did we see each other taking our first unsteady steps while learning to walk! I first met my friend and yes I clearly remember the exact date, it was 28th September 1989, we both were young, determined and ready to take on new challenges in life. Little did we know that our friendship would see several decades passing by. At every stage of this amazing life my friend stood beside me as a ‘great support system’, right from my bachelor days, to me getting married, whether it was my first scooter, my first car and then raising my two wonderful kids; our bond has been a solid rock holding me in every step of my journey so far!

All of this now feels like a flash of light, all of which happened so quickly. My friend is turning 60 this year while I am getting ready to retire next year and yet all of these feels like yesterday.

I wrote an entire paragraph about our friendship, but forgot to introduce my friend to you all. The special friend that I am talking about is none other than AGCL, our Assam Gas Company Limited now firing up for the diamond jubilee celebrations, marking the completion of its 60 glorious years!

As the quote of Dee Hock goes, “An organization, no matter how well designed, is only as good as the people who live and work in it.” I have had the chance to meet some amazing people in this organization. It has a very healthy work culture.

Not just limited to professional life, my residential life here in the AGCL colony has also been one of its kind! As a father of two children, it was a very difficult choice to make as to where to bring

up my children so that they get a balanced childhood and learn to be good human beings. Our residential colony has played a very important role in our lives. The annual Children’s Meet and Women’s Meet, celebration of festivals like Bihu, Holi, Diwali together, the occasional get-togethers, the New Year picnics are surely some of the memories



**Deva Prasad Phukan**  
*Assam Gas Company Limited*

that I would like to recollect anytime while sipping a cup of tea on a recliner chair!

Will be forever grateful to the Almighty for making me a part of this fun-filled journey at AGCL. I wish much success for this organization in the years to come and may it reach new heights each day, every day!





প্ৰাঞ্জলজ্যোতি হাজৰিকা  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

# জোনাক... এক হেৰুৱা কাহিনী

হাবিৰ মাজত পৰি ৰোৱা শুকান গছ ডালৰ দৰে পৰি আছে fountain pen টো। কাষতে chelperk ৰ চিয়াঁহি দোৱাতটো। বহু দিনৰ পৰাই ৰাগিনীয়ে ভাবি আছে কিবা এটা লিখিম বুলি। বহু দিনেই হ'ল। আজি কালি কিবা এটা লিখো বুলি লিখিব মনেই নাযাইছে। পদ্মৰ আকৌ এইবোৰত বৰ ৰাপ। সি কোৱাতহে আজি তাই অত বছৰৰ মূৰত হাতত কলমটো তুলি লৈছে। চকী খনত বহু দেৰি বহিও ভাবি পোৱা নাই, কি লিখোঁ। আজি একোৱেই মনলৈ অহা নাই। এই লিখাৰ অভ্যাসটো বৰ জৰুৰী। তাই নিজৰ মনতে ভাবিলে। “কোনোৱে জানো কিবা এটা লিখোঁ বুলি ভাবি লিখিব পাৰে। পদ্মই যে কথা বোৰ কয় আৰু দেই।” তাতে ইমান দিন তাই কলম ধৰা নাই। আজিৰিনো ক'ত বাৰু। ৰাতিপুৱাৰে পৰা কাম। আজিৰিয়েই নাপাই। আজি কালি মাইনাৰ আকৌ পঢ়া শুনা বোৰো থাকে। তাই নিজকে বুজনি দিলে। ক'ৰবাৰ পৰা অন্তৰ ভেদি হুমুনিয়াহ এটা ওলাই আহিল। তাই জানে তাই ক'ৰবাত পিছ পৰি গ'ল। সময়ৰ সোঁতত যেন বিলীন হৈ গ'ল তাইৰ সকলো প্ৰতিভা। সময়ে সকলো পাহৰাই।

ফাগুন মাহৰ বতাহজাক আজি বৰকৈ বলিছে। দুৱাৰ খিৰিকীবোৰ বন্ধ কৰি দিয়া ভাল। আগফালে ৰাস্তাই দি গাড়ী গৈ গৈ গোটেই ৰাস্তাটো ধূলি কৰি দিলে। এতিয়া যদি আগফালৰ খিৰিকী খোলা থাকে ধূলি আহি drawing roomৰ আলহী হয়হি। গানৰ কলি এটা গুণগুণাই ৰাগিনী আগফালে ওলাই গ'ল। ফাগুনৰ বতাহজাকে যেন তাইক আজি জোঁকাৰি গৈছে। আজি পদ্ম আৰু মাইনা Sunday shopping কৰিব গৈছে। মাইনাৰ স্কুল কালিলৈৰ পৰা খুলিব। এইবাৰ সি class 1 পালেগৈ। চাওঁতে চাওঁতে কেনেকৈ সময় বোৰ যে গুচি যায় গমেই পোৱা নেযায়। সময় এনেকুৱাই। বৰ চঞ্চল।

Mobile ৰ ring টোত ৰাগিনীৰ সন্মিত ঘূৰি আহিল। অত' পৰ তাই টেবুলত মূৰ পেলাই কথাবোৰ ভাবিহে আছিল। ৰিং টো বাজি বাজি ৰৈ গ'ল। পদ্ম চাগে। হ'ব; আকৌ কৰিব। এনেতে

আকৌ এবাৰ phone টো ৰিং কৰিলে। “Hello”; ৰাগিনীৰ মাত। তাৰ লগে লগে এটা “hello” সিমূৰৰ পৰা ভাহি আহিল। ৯ বছৰ মূৰত সেই মাতটো শুনি ৰাগিনী বহি পৰিল। তাই বাকবন্ধ। কি কম কি নকম কৈ তাই মাত লগালে। “তুমি কিয় ফোন কৰিছা”?

“তুমি মোক চিনি পালা মানে ন? মই কিবা এটা কামৰ বাবে গুৱাহাটীলৈ আহিছোঁ। ভাবিলো তোমাক লগ কৰি যাওঁ। আজি আবেলি ৪ বজাত। সুৰেণ দা দোকানত মই আহিম।” আৰু কিবা এষাৰ কোৱাৰ আগতেই ৰাগিনীয়ে কলটো কাটি দিলে।

খং আৰু অভিমানে তই একো ক'ব নোৱাৰিলে। বহু পৰ তই phone টো ধৰি ৰৈ থাকিল। আজি ইমান দিনৰ মূৰত তাৰ, মোক প্ৰয়োজন হ'ল। ক'ত আছিল সি, যিদিনা হোমৰ জুইৰ সাক্ষী কৰি মই পদ্ম হ'লো। ক'ত আছিল সি। ফুলশয্যাৰ দিনা যেতিয়া উচুপি উঠিছিলোঁ। ক'ত আছিল.... সি, তই নজনাকৈ মুখৰ পৰা ওলাই আহিল "selfish..."!!

ঘড়ীৰ টং, টং শব্দই জনালে, এতিয়া দুপৰীয়া ১২ বাজিছে। ভাত বনাবৰ হ'ল। লৰালৰি কৰি ভাতটো পাতি দি তই ঘৰৰ কামত ধৰিব লাগিব। কিন্তু বাগিনীৰ আজি একোতে মন বহা নাই। তাইৰ আজি অলপো বেয়া লগা নাই। সেই ভাল পোৱাৰ, পোৱা নোপোৱাৰ হিচাপ তাইৰ মনলৈ অলপো অহা নাই। তাইৰ আজি বিৰাট খং উঠিছে। একো কৰিব মন নাই যোৱা। গেছটো অন্ধ কৰি তই বিচনাতে পৰি দিলে। চকু কেইটা মুদি অলপ সময় শুই দিয়াই ভাল। তাই ভাবিলে। আগতেও তই এনেকুৱাই কৰে। যেতিয়া মন টো বেছি বেয়া লাগে, তই শুই যায়। বাস্তৱৰ পৰা তই অলপ সময় আঁতৰি থাকিব খোজে। বাস্তৱ বৰ কঠোৰ।

এইবোৰ বহুত কথা। বাগিনী আৰু মনদীপৰ কথা। পাণ্ডু কলেজৰ higher secondary First year। বাগিনী আৰু মনদীপ দুয়ো একে লগে পঢ়িছিল। সেইদিনা নবাগত আদৰ্শণি সভা আছিল যিদিনা বাগিনীয়ে মনদীপক প্ৰথম দেখিছিল। Girls common roomত অকলে অকলে benchৰ ওপৰত উঠি senior বা দুজনী মানৰ ragging সহি আছিল। বাগিনী সোমাই অহা দেখি মনদীপে লাজ পাই বেঞ্চৰ পৰা নামিব খুজিছিল। Seniorএ আকৌ তাক বেঞ্চত উঠি কাণত ধৰিব দিলে। বাগিনীয়ে ও হাঁহি সম্বৰণ কৰিব নোৱাৰিলে। ছোৱালী জাকৰ মাজত লাজত ৰঙা ছিঙা পৰা ল'ৰাটোলৈ তাইৰ মৰম উপজিল। "বেছেৰাটো"!! তাই মনদীপক চাই থাকিল একেধৰে।

সময় বোৰ লাহে লাহে পাৰ হৈ যাব ধৰিলে। বাগিনী আৰু মনদীপ ভাল বন্ধু হৈ পৰিল। বাগিনী পঢ়াত ভাল আছিল। তাই notes বনালে মনদীপৰ লগত share কৰি লৈছিল। মনদীপ লৰাৰ স্কুলত পঢ়িছিল। সেয়েহে ছোৱালীৰ লগত কথা পাতিলে লাজত ৰঙা ছিঙা পৰাটো তাৰ বাবে একেবাৰে সাধাৰণ কথা আছিল। ছোৱালীবোৰেও তাক জোকাই আমোদ পাইছিল। বাগিনীয়ে কিন্তু মনদীপক এইদৰে ছোৱালীবোৰে জোকাই থকাটো ভাল পোৱা নাছিল। তাৰ ওপৰত যেন তাইৰ অধিকাৰ। মনদীপৰ মাক নাছিল। আৰু সেইয়েহে চাগে তাৰ প্ৰতি বাগিনীৰ কিবা এটা মৰম সোমাই গৈছিল। কলেজৰ পাছত বাগিনী আৰু মনদীপ দুয়ো একেলগে ঘৰ গৈছিল। মনদীপে cycle আনে। কিন্তু সি সদায়ে তাইৰ লগত চাইকেল ঠেলি ঠেলিয়ে ঘৰ পাইছিলগৈ। দুয়ো গম পোৱা নাছিল। কিন্তু কিবা এটা আছিল দুয়োৰে মাজত যি লাহে লাহে বাঢ়ি প্ৰেমৰ ৰূপ পাইছিল।

Class, tuition, homeworkৰ মাজেদি সময়বোৰ আগ বাঢ়িছিল। বাগিনীৰ মনত মনদীপৰ প্ৰেমে ভালদৰে গা কৰি উঠিছিল। বহুবাৰ তাই তাক জনাবও বিচাৰিছিল। কিন্তু মনদীপে বা কি ভাবে! সেই মুখৰ পৰা ওলাই ও তাই ৰৈ গৈছিল প্ৰত্যেক বাৰ। তাইৰ কাষে কাষে চাইকেল ঠেলি যোৱা, কোনোবাই তাইক লৈ বেয়াকৈ কলে কাজিয়া কৰা, "এই ল'ৰাটো ভাল লাগিছে" বুলি কলে অভিমানে কৰা, মনদীপৰ এই কথাবোৰ তাইৰ বৰ ভাল লাগিছিল। কোনোও কাকো প্ৰেমৰ প্ৰস্তাৱ নিদিয়াকৈয়ে collegeত দুয়োকে couple বুলি জানিছিল।

Semistar পৰীক্ষাত যেতিয়া মনদীপৰ physicsত back লাগিছিল তেতিয়া তাকৈ বেছি তই দুখ পাইছিল। "তোমাৰটো পঢ়াৰ ধান্দায়ে নাই"। গালি পৰিছিল তাই তাক বহুত। দুয়ো প্ৰায় সন্ধিয়া সময়ত কলেজ ছুটিৰ পাছত সুৰেন দাৰ দোকানত চাহ চিংগৰা খাইছিল। বাঁহৰ দোকান। বৰ ধুনীয়া চাহ পোৱা যায়। এটি এটি কৈ বহুৰ বোৰ বাগৰি গ'ল। হাঁহি, কান্দোন, খং অভিমানেৰ মাজেৰে দিনবোৰ যাব ধৰিলে। কেতিয়াবা হয়তো দুয়ো খুব হাঁহিছিল, কেতিয়াবা হয়তো খঙত কেইবা দিনো নমতাকৈ আছিল। মনদীপৰ অগাধ মৰম আছিল বাগিনীলৈ। তাৰ খঙও আছিল বহুত।

কেইবাবোৰো খঙত তাইক বৰকৈ গালিও পাৰিছিল। কান্দোনত তাইৰ চকুলো বৈছিল। "I'm sorry Minu" এই কথাত তাইৰ খং নাইকিয়া হৈ গৈছিল। "It's ok",। আকৌ তাৰ খুছতীয়া কথা, বাগিনীৰ হাঁহি আৰু সুৰেণদাৰ দোকানত চাহ চিঙৰা চব বিয়লিৰ মাদকতাত হেৰাই গৈছিল।

Pressureৰ whiselsৰ শব্দত বাগিনী সাৰ পাই উঠিল। "ধেং-তেৰি!! ইমানয়ে টোপনি ধৰি থাকে আজি কালি। গমেই নাপালোঁ"। তাই মুখতে ভোৰভোৰালে। Mobile তো আকৌ ring হ'ল। unknown number। এইবাৰ তাইৰ সঁচাকৈ বৰ খং উঠিল। Phoneটো কাটি দিলে। আকৌ বাজি উঠিল phoneটো। বাগিনীৰ আৰু ধৈৰ্য্যৰ বান্ধ ভাঙি গ'ল। কি লাগে তোমাক। কিয় কল কাৰি আছা মোলৈ। মই নাযাও তোমাক লগ পাবলৈ। আৰু ফোন নকৰিবা। একে উশাহতে কথাকেইটা কৈ তাই phoneটো কাটি দিলে। Silent কৰি, বিছনাখনলৈ phoneটো দলি মাৰি roomৰ পৰা ওলাই গুচি গ'ল। Cookerৰ whisel মাৰি ভাত পিঠা যেন হ'ল। কি যে বেয়া দিন আছিল আজি তাইৰ বাবে। তাই ভাবিলে। "আজি ভাতেই নাখাও যা"!! তাই খঙত আকৌ room পালেগৈ। Mobileটো চাই দেখে চাৰিটা মিছ কল। একেটা numberৰ পৰা। এইবাৰ তাই কল কৰিলে। "কি লাগে? কিয় distrub কৰি আছা?" "Please এবাৰ লগ কৰা মিনু"। তাৰ মাতত আগৰ সেই জোৰ নাই।

Phoneটো কাটি দি তাই ঘড়ীটোলৈ চালে। তেতিয়া প্ৰায় ২ বাজিছিল। শেষবাৰৰ কাৰণে তাই মনদীপক লগ ধৰিব। আৰু একো নাভাবি তাই phoneটো লৈ কল লগালে। "ফুকন" আপুনি মোক লৈ যাব পাৰিবনে পাণ্ডু college? ফুকনে মিনতিৰ গাড়ীখন চলাই।

লৰালৰিকৈ তাই আহি গাড়ীত বহিলহি। পথৰ ধূলি উৰুৱাই গাড়ীখনে গতি ললে। গাড়ীৰ glassত মূৰটো ভেজা দি তাই বাহিৰলৈ চাই গ'ল। আজি তাই কিয় আহিছে নিজেও নাজানে। হয়তো খঙত, হয়তো বিৰক্তিত। হয়তো আজি ৯ বছৰ আগতে কৰি থোৱা এটা মিছা promiseৰ কাৰণে। Last বাৰ আকৌ এবাৰ লগ পোৱাৰ promise। তাই একো নাজানে। একো ভাল লগা নাই। পদ্মক কথা বোৰ কব লাগিছিল। নকৈ বাৰু ভুল কৰিলে নেকি তাই। যিজন মানুহে তাইক আজিলৈকে সকলো কথাত support কৰি আহিছে সেইজন মানুহক তাই কথাতো কিয় লুকাইছে। মিনতিয়ে mobileটো হাতত লৈ পদ্মলৈ কল কৰিলে। "নাই নকও। কি বুলি ক'ম! কি ভাবিব"। তাই phoneটো কাটি দিলে।

পদ্ম আৰু বাগিনীৰ বিয়া আজি ৮ বছৰ হ'ল। পদ্ম পেছাত এজন ডাক্তৰ। লিখা মেলাও কৰে। খুব নম্ৰ স্বভাৱৰ। শান্ত প্ৰবৃত্তিৰ। বিয়া দিন ধৰি সদায়ে পদ্ময়ে মিনতিক এজন স্বামী হিচাপে সেই সকলো দিছে, যিখিনি এজনী ছোৱালীৰ সপোন! মিনতিৰ পদ্মৰ প্ৰতি বহুত শ্ৰদ্ধা - মৰম আছে। আজি এনেকৈ আহি তাইৰ একেবাৰে ভাল নাই লগা। ভুল কৰিলোঁ নেকি বাৰু। তাই মনতে ভাবিলে। হ'ব দে। যি হয় হব। আহিলো যেতিয়া তাক চাই যাম। স্বাধীন নাৰী এগৰাকীৰ দৰে তাই ভাবিলে।

জালুকবাৰী চাৰিআলিৰ আঁহতজোপা তাই কেতিয়াও মন নকৰে। আজি কৰিছে। এই ঠাইখিনিত আজি ৯ বছৰৰ আগত শেষবাৰৰ কাৰণে তাই মনদীপক দেখা কৰিছিল। শেষবাৰ বাবে দুয়ো কান্দিছিল। কিন্তু মিনতিৰ এতিয়া ভাৱ হয় সেই সকলোবোৰ মিছা আছিল। First love, true love এইবোৰ সকলো মিছা।

"বাইদেউ কিবা হ'ল নেকি? আপুনি আজি মনটো মাৰি আছে যে"। ফুকনে মাত লগালে। নাই অ'। একো নাই। কিবা এটা ভাবি আছিলোঁ। পালোহি নেকি?

"নাই বাইদেউ। Traffic jam অলপ পৰ লাগিব"। গুৱাহাটীৰ traffic! তাই ঘড়ীটোলৈ চালে। ২:৪০ হ'ল। "কিহে যে পাইছিল তাইক আজি আহিবলৈ। মনতে অনুশোচনা হ'ল"। কিছুমান কাম মানুহে বিবেকেৰে নকৰে অন্তৰে কৰে। বাগিনীয়ে আজি সেই অন্তৰখনৰ কথা শুনিছে আহিছে।

হয়তো তাইৰ সেইখন অন্তৰ মনদীপে কেতিয়াও বুজি নাপালে আৰু হয়তো নাপাবও কোনোদিনে। তাই আজিও তাৰ পৰা এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বিচাৰি নাপালে, তাইৰ ভুল হ'ল ক'ত? কিয় এনেকৈ সি আঁতৰি গ'ল ৰাগিনীৰ জীৱনৰ পৰা। সকলো টো ঠিকেই আছিল। হয়তো কাৰোবাৰ মুখ লাগিল। আজিও তাইৰ যেন তাৰ shirtৰ collarত ধৰি অভিমানত সোধিব। কিয় এনে কৰিলে সি। তাৰ মাথোঁ এটায়েই উত্তৰ আছিল। আমাৰ ইমানলৈকেহে লগ আছিল।

বহুবাৰ সোধিলে তাই। উত্তৰ সেই একেই আছিল। ৰাগিনীৰ বিয়াৰ খবৰ পাই সি তাইক লগ ধৰিছিল। তাই আহিছিল। জালুকবাৰীৰ সেই আঁহতজোপাৰ তলত তাই তাক শেষবাৰৰ কাৰণে দেখা কৰিছিল। দুয়ো কান্দিছিল। “মোক তুমি লৈ যোৱা মনদীপ। মই নোৱাৰোঁ তোমাৰ অবিহনে থাকিব।” তাই ভাগি পৰিছিল। “মই তোমাক বহুত ভাল পাওঁ ৰাগিনী। যি কৰিছোঁ অকল তোমাৰ ভালৰ কাৰণে কৰিছোঁ। জীৱনত আকৌ এবাৰ লগ পাম।” মনদীপ গুচি গৈছিল সিদিনা। পাছলৈ এবাৰো ঘূৰি নাচালে সি। তাই বহু পৰ তাত ৰৈ আছিল। নিশদে।...

ৰাগিনীৰ গাত মাহ হালধি লাগিল। বেছ ভাল দৰে হৈ গ'ল বিয়াখন। কোনোৱে কয়, কইনা বিদায় দিয়া সময়ত মনদীপো আহিছিল। বিয়াৰ দিনা তাই বৰকৈ কান্দিছিল। উৰুলিৰ মাজেদি ৰাগিনীয়ে বিদায় ল'লে নতুন ঘৰখনলৈ। পদ্মৰ মৰমে তাইক নতুন জীৱন দিলে। ভাগি যোৱা অন্তৰখন নতুনকৈ গঢ় ল'লে। জীৱনটো জীৱ শিকিলে তাই। দুবছৰৰ ভিতৰতে তাই Gauhati Universityত Assistant Professor পোষ্টত চাকৰিয়ো পালে। লাহেকৈ পদ্ম - ৰাগিনীৰ জীৱনলৈ ভাগৰ্ভ আছিল। মৰমৰ মাইনা। সময়বোৰ এইদৰে গৈ থাকিল।

আজি সঁচাকৈয়ে বহুত traffic jaam। চেহু দেৰিয়েই হ'ব আজি। পদ্ম আহি পাবহিয়ে চাগে। ৰাগিনীয়ে ঘড়ীটোলৈ চালে। তিনি বাজো বাজো। হাতত থকা ফোনটো বাজি উঠিল। পদ্মে কল কৰিছে। “মিনু কল কৰিছিলো?” “অ” মই অলপ ওলাই আহিছোঁ। দেৰি হ'ব।” তাইৰ আৰু একো কব মন নগ'ল। ফোনটো কাটি দিলে তাই।

“ফুকন আৰু কিমান দেৰি লাগিব? অলপ অধৈৰ্য্য হৈ তাই সোধিলে।” “বাইদেউ, আৰু ৩০ মিনিটমান লাগিব।” এৰাটো। আজি সঁচাকৈ বহুত ভিৰ। জীৱনবোৰো বৰ জটিল; Traffic jamৰ দৰে, আৰু ভিৰত আগবাঢ়িব নোৱাৰা গাড়ীবোৰৰ দৰে মনটো।

পদ্মে আকৌ কল কৰিছে। “কিয়ে কৰোঁ? কি বুলি কও?” ৰাগিনীয়ে পদ্মৰ আগত নিজকে দোষী অনুভৱ কৰিছে। কি কৰা যায়!!! “Receive নকৰো যাহ।” তাই কলটো কাটি দিলে। “চেহু!! বেয়া কথা হৈছে। মই কি কৰিছোঁ বাৰু এইবোৰ। নাই নাই!!” আকৌ ফোন লগালে তাই পদ্মক। “মিনু তুমি ঠিকে আছা নে? কি হৈছে? ক'ত গৈ আছা?” “মই অলপ পাছত পাই যাম। চিন্তা কৰিব নালাগে” তাই phoneটো থৈ বহুত দোষী অনুভৱ কৰিলে। এইবোৰ ভাল নাই হোৱা। মনতে কৈ উঠিল। “যিজন মানুহে তাইৰ অত মৰম নেওচি তাইক এৰি গুচি গ'ল। যি তাইৰ কথা এবাৰো নাভাবিলে। তেনেকুৱা এজনক লগ ধৰিব আহি তাই পদ্মৰ বিশ্বাসৰ লগত অন্যায় কৰিছে। তাই এইবোৰ ভুল কৰিছে।” একে স্বৰত কৈ উঠিল তাই। “ফুকন ঘূৰি যাওঁ ব'লক। মোৰ গাটো ভাল নাই লগা।” কি হ'ল বাইদেউ? ফুকনৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ তাই নিদিিলে। গাড়ীখনে traffic point এটাত U turn মাৰিলে। “উফ ৰক্ষা” !! কিবা যেন বোজা কমিল তাইৰ। এজন সৎ আৰু শুদ্ধ ব্যক্তিৰ পৰা কথা লুকুৱাব বোজা। কিছু সময়ৰ পাছত তাই আহি পালেহি। পদ্ম ও ইতিমধ্যেই পালেহি। “চোৱা মা ....! পাপায়ে মোক এইটো দিছে।” হাতত ডাঙৰ পুতলা গাড়ী এখন লৈ মাইনা দৌৰি আহিল। “ক'ত গৈছিলো মিনু? ব'লা ভাত বাঢ়গৈ। ভোক লাগিছে।” “মোৰো ভোক লাগিছে। মই fresh হৈ ভাতটো বাঢ়ি দিম। এইদৰে কৈ তাই bathroomত সোমাল। পদ্ম আৰু মাইনা ভাতৰ tableত বহি আছে। লৰালৰিকৈ মুখ হাত ধুই, পানী অলপ

গৰম কৰোঁ বুলি তাই গেছটো জ্বলালে। “মিনু; আজি জানা, মোৰ পুৰণা patient এজন আহিছে। কালি admit হ'ব দিছোঁ। Luchemiya। ৯ বছৰ ধৰি কষ্ট খাই আছে। ডেকা ল'ৰা জানানে। আমাৰ বয়সৰে হ'ব। last stage এতিয়া। বিয়া বাৰু ও নকৰালে। কয়, নিজৰ ভালপোৱা ছোৱালীজনীকনো কেনেকৈ অকালতে বিধৱা সাঁজ পিন্ধাও। ইমান মৰম লগা আছিল ল'ৰাটো। এতিয়া শুকাই থিনাই একেবাৰে বেয়া অবস্থা। চোৱা DP খন। আগৰ photo। ৰাগিনীৰ ফালে mobileটো আগবঢ়াই পদ্মই ক'লে। ৰাগিনীৰ হাতত থকা পানী গিলাছ খহি মজিয়াত পৰি গ'ল! ফটোখনত কোন আছিল সেইটো উত্তৰ আপোনালোক সকলোৱেই জানে। ৰাগিনীয়ে পালে বহুত প্ৰশ্নৰ উত্তৰ।



হয়তো সকলোখিনিয়েই পালে। তাই মূৰটো ঘূৰোৱা নিচিনা অনুভৱ কৰি চকীখনত বহি পৰিল। একেথৰে চাই ৰ'ল mobileত থকা সেই বিশেষ ব্যক্তিজনৰ DPখন। Blue shirt যিটো তাই birthdayত দিছিল। ৰাগিনীক ফটো মাৰি হাঁহি হাঁহি সোধিছিল। মিনু, Handsom লাগিছে নে?

লাহে লাহে mobileৰ পোহৰটো dim হৈ ফটোখন নাইকীয়া হৈ গ'ল। সকলো শেষ হ'ল।



# এমুঠি নীলা স্মৃতি



দীপক কুমাৰ খাউণ্ড  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

কথাবোৰ আজিও মনত পৰিয়েই থাকে.....!

৮০ ৰ দশক। ৭০ দশকৰ শেষলৈ গুইজান হাইস্কুলৰ পৰা হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ তিনিচুকীয়াৰ চেনাইৰাম উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত হাইয়াৰ চেকণ্ডাৰী

বিজ্ঞান শাখাত এডমিচন ল'লো। ভাইটি তেতিয়া গুইজান হাইস্কুলত এইটলৈ উঠিছিল; তাকো গুইজান হাই স্কুলৰ পৰা আনি চেনাইৰাম উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত নাম লগাই দি আমি দুয়োটাই আমাৰ বাগানৰে আন কেইবাজনো ল'ৰাৰ সৈতে তিনিচুকীয়াত ঘৰ ভাড়া কৰি থাকি লৈছিলো। আমাৰ বাগানৰ পৰা তিনিচুকীয়ালৈ প্ৰায় ১০ কিলোমিটাৰ মান দূৰ হ'ব। হঠাৎ সমগ্ৰ অসম উত্তপ্ত হৈ উঠিল; সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাৰ আহ্বানত অসমৰ প্ৰতিটো চুকে কোণে বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলনে গা- কৰি উঠিল। অবাল-বৃদ্ধ-বনিতাই এই আন্দোলনত অংশগ্ৰহণ কৰি ইতিহাস গঢ়িলে। কেওফালে সত্যাগ্ৰহ, পিকেটিং, সমদল, তেল অৰোধ, ৰেল অৰোধ আদি বিভিন্ন কাৰ্যসূচীৰে আন্দোলন তীব্ৰৰ পৰা তীব্ৰতৰ হৈ উঠিছিল। চৰকাৰেও আন্দোলন দমন কৰিবৰ বাব পুলিচ, চি.আৰ.পি.ৰ ব্যৱহাৰ কৰিলে, কেওফালে পুলিচ, চি.আৰ.পি.ৰ টিঘিল- ঘিলনি। অনবৰতেই এক চেপা উত্তেজনা বিৰাজমান। ঠাই বিশেষে বিভিন্ন হিংসাত্মক ঘটনাইও গা-কৰি উঠিছিল; মুঠৰ ওপৰত এক অশান্ত আৰু অগ্নিগৰ্ভ অসম। কেতিয়া কাৰ্ফিউ ঘোষণা হয়, লাঠিচাৰ্জ, কন্দুৰা গেছ প্ৰয়োগ, গুলীচালনা হয় তাৰ কোনো নিশ্চয়তা নাছিল। কাৰ্ফিউ ঘোষণা কৰা মাত্ৰকে আমি তৎক্ষণাত পলাই পলাই ঘৰলৈ যাওঁগৈ। বাটত চি.আৰ.পি.ৰ মুখামুখি, বিভিন্ন প্ৰশ্নবানৰ সন্মুখীন হৈ ধমকি কেইটামান দি “ভাগো য়াহাচে” বুলি কৈ যাবলৈ দিয়ে। প্ৰায় এটা বছৰ স্কু- কলেজৰ সৈতে দেখা সাক্ষাৎ নহ'ল। আন্দোলন পৰ্যায়ক্ৰমে চলিয়েই থাকিল। প্ৰায় ছয়বছৰ কাল চলা আন্দোলনৰ মাজতেই হাইয়াৰ চেকণ্ডাৰী পাছ কৰি বি.এছ.চি.ও পাছ কৰিছিলো। এই ঐতিহাসিক আন্দোলনত ৮৫৫ জন শ্বহীদো হৈছিল। অৱশেষত ১৯৮৫ চনৰ ১৫ আগষ্ট তাৰিখে ঐতিহাসিক অসম চুক্তি স্বাক্ষৰিত হোৱাত এই বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলনৰ যৱনিকা পৰিছিল। সেইদিনা সমগ্ৰ অসমবাসীৰ লগতে আমাৰো কিমান যে আনন্দ লাগিছিল তাক লিখি বা কৈ বুজাব নোৱাৰি। তেতিয়া আমাৰ বাইক নাছিল; ঘৰখনত সাধাৰণতে এখনেই চাইকেল থাকে তাকে লৈ সদায় টনা- আঁজোৰা হয়। চাইকেল লৈ আমাৰ বাগানৰ একে গুপৰ ল'ৰাখিনিয়ে সৰু চামৰো কোনোবা কোনোবাক চাইকেলৰ আগত বহুৱাই উকিয়াই উকিয়াই কৰা দীঘলীয়া সমদলৰ দৃশ্য আজিও মনলৈ আহি থাকে। আমালৈ চাই আন আন মানুহবোৰে মনতে কিবা-কিবি ভাবিছিল। আমাৰ মন প্ৰাণ তেতিয়া নতুন আশাত বন্দী। অৱশেষত ১৯৮৫ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত অসম গণ পৰিষদে ৬৭ খন আসন জয়লাভেৰে একক সংখ্যাগৰিষ্ঠতা লাভ কৰি অসমত প্ৰথমখন আঞ্চলিকতাবাদৰ চৰকাৰ গঠন কৰিছিল। প্ৰফুল্ল কুমাৰ মহন্তই অসমৰ আটাইতকৈ কনিষ্ঠতম মুখ্যমন্ত্ৰী হিচাপে কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিছিল। আমি আছিলো চাবুৱা বিধানসভা সমষ্টিৰ। জেৰাই গাঁওৰ ভবেন বৰুৱাই কংগ্ৰেছৰ উপেন্দ্ৰ নাথ সনাতনক ৬০০ৰ কিছু অধিক ভোটৰ ব্যৱধানত পৰাস্ত কৰি জয় লাভ কৰাৰ আনন্দত আমি মতলীয়া হৈ গোটেই ৰাতি ৰাস্তাই ৰাস্তাই ঢোল বজাই বিজয়োল্লাস কৰিছিলো। কৰোবাক যেন সঁকিয়াই দিছিলো। ডিচেম্বৰ মাহৰ শীতেও

আমাক চুই যাব পৰা নাছিল। আন্দোলন চলিয়েই আছিল; অথচ আমাৰ টিউচনৰ ক্লাচবোৰ আৰু আবেলি কচুজান ফিল্ডত আমাৰ খেলা- ধূলা বৈ যোৱা নাছিল। ঘোঁৰাৰ নিচিনাকৈ কচুজান ফিল্ডৰ চাৰিওফালে দৌৰি দৌৰি অলপো ভাগৰ লগা নাছিল। ক্ৰিকেট, ফুটবল আৰু ভলীত মোৰ বিশেষ আগ্ৰহ আছিল। কচুজান ফিল্ডৰ কংক্ৰিটৰ পিটচত বেটিং কৰি দুখ পোৱা স্থানবোৰত এতিয়াও কেতিয়াবা অজানিতে হাত ফুৰাই পাওঁ। সেই সময়ৰ তিনিচুকীয়া ৰেলৱে টীমৰ গ'লকীপাৰ তথা তিনিচুকীয়া কলেজৰ নৈশ শাখাৰ ছাত্ৰ পৰেশ বৰুৱাদেৱে গ'ল কীপিংৰ ট্ৰিক শিকোৱা কথাই আজিও আমনি কৰে। কেহেং চাহ বাগিচাৰ মাখন কলিতাদাৰ সেই ধমকিবোৰে আজিও হাঁহিৰ খোৰাক যোগায়, তেখেতে আমাক ভলীৰ কচিং দিছিল। ফাষ্ট পেপাৰৰ পৰীক্ষা দিয়েই কিবা এটা খাই চিখাই কচুজান ফিল্ডৰ গেলেৰীত বহি ঢেকেণ্ড পেপাৰৰ পৰীক্ষাৰ বাবে কিতাপ- বহীৰ পাত লুটিয়াই লুটিয়াই এবাৰ চাইলোৱাৰ কথাবোৰে আজিও মনটো পুলকিত কৰে। এবাৰ কচুজান ফিল্ডত আন্তঃজিলা এথলেটিক্সৰ খেল চলি আছিল। আটাইকেওটা গেলেৰী অৰ্থাৎ মুখামুখিকৈ দুটা কাঠৰ গেলেৰী আৰু আনটো পকাৰ গেলেৰী দৰ্শকেৰে ঠাহ খাই আছিল। আমি কলেজৰ ক্লাচ খতি কৰি পকাৰ গেলেৰীত বহি খেল চাই আছিলো। হঠাৎ দৰ্শকপূৰ্ণ বাওঁহাতৰ কাঠৰ গেলেৰীটো ঘৰৰৰকৈ কে প্রচণ্ড শব্দ কৰি আমাৰ চকুৰ আগতেই ভাগি পৰিছিল। হুৱা- দুৱা লাগিল, দৌৰা- দৌৰি কৰি সকলোৱে মিলি উদ্ধাৰ কাৰ্যত জঁপিয়াই পৰিলো। ভাগ্য ভাল আছিল সৰু-সুৰা জখমতেই সকলো দৰ্শক ৰক্ষা পৰিছিল। আজিও কেতিয়াবা সেই দৃশ্য সপোনত দেখি চক খাই উঠো। কচুজান ফিল্ডৰ স্মৃতি যেন চিৰদিন প্ৰবাহমান হৈয়ে থাকিব। কেমেট্ৰী থিয়ৰী পৰীক্ষাৰ কেইবাদিন মানৰ পাছতহে সাধাৰণতে প্ৰেকটিকেল পৰীক্ষা হয় সেই কেইদিন আমি অলপ চিন্তাত থাকো। আগৰ বছৰবোৰৰ দাদাইতৰ মুখত প্ৰায়ে শুনো, কেতিয়াবা কেতিয়াবা কাৰোবাৰ কাৰোবাৰ ভাগত বৰ ৰামেলাদায়ক চল্ট পৰে; যিটোক এনালাইচিচ কৰি ৰিপৰ্ট লিখোঁতে লিখোঁতে পৰীক্ষাৰ সময় পাৰ হৈ যায় আৰু চাৰহঁতে আধাঘণ্টা মান সময় বেছিকৈ দি নিজেও সহায় কৰি দিবলগীয়া হোৱাৰ কথা। সেয়েহে মনত অলপ ভয় আৰু শংকাৰ ভাব এটা থাকে। কি বা পৰে!! থিয়ৰী পৰীক্ষা শেষ হোৱাৰ পাচতই এদিন আমি পাঁচটা মান মিলি চাইকেল মাৰি ভৰ গৰমৰ দিনত তিনিচুকীয়াৰ পৰা আমাৰ কলেজৰ লেবৰেটৰী বিয়েৰাৰ নগেন কাই আৰু পবিত্ৰ কাইৰ দেওশালৰ ওচৰৰ গাঁওৰ ঘৰলৈ আহিছিলো। যিয়ে যি পাৰে লগত কিবা এটা এটা লৈ। মোৰ ঘৰ যিহেতু বাগানত সেয়েহে মই চাহপাত কেইটামানকৈ লৈ আহিছিলো। নগেন কাই ঘৰতে আছিল। আমাক দেখিয়েই “তেজপিয়াহঁত আহিলি” বুলি কৰা সন্মোহন আজিও মনত আছে। নগেন কাইয়ে ভালদৰেই জানে যে এইবাৰো আগৰ বছৰবোৰৰ দৰে ধুবন্ধৰ কেইটামান আহিবই, সেয়েহে আমাক দেখিয়েই সেইয়া সন্মোহন আছিল, এইয়া প্ৰকৃততে আমাৰ প্ৰতি থকা মৰমৰ চিন, নগেন কাইয়ে প্ৰতিটো ল'ৰা- ছোৱালীক অতি মৰম কৰে আৰু সেই মৰমতেই টান টান কৈ গালি পাৰি কথাবোৰৰ প্ৰতি সঁকিয়াই থাকে। আমাৰ লগত কথা-বতৰা পাতি আমাক প্ৰেক্টিকেল পৰীক্ষাৰ তাৰিখটো সোধিছিল। আমি তাৰিখটো কোৱাত অলপ কিবা চিন্তা কৰি ক'লে সেইদিনা পবিত্ৰৰ হে ডিউটি থাকিব। পবিত্ৰ, অৰ্থাৎ পবিত্ৰ গগৈ; বৰ নিৰীহ মানুহ নগেন কাইৰ একেবাৰে ওলোটা। আমি তেতিয়া পবিত্ৰ কাইক লগ কৰি মাত এষাৰ লগাই যোৱাৰ কথা ক'লো, তেতিয়া নগেন কাইয়ে নেলাগে যা মই কৈ দিম বুলি কৈ আমাক কেইটামান চল্টৰ নাম দিলে আৰু ক'লে এই কেইটাকে ভালকৈ চাই লবি, ইয়াৰে কোনোবা এটা এটা পৰিব আৰু! আমি ঘূৰি আহিলো। সেইকেইদিন নগেন কাইয়ে কৈ পঠিওৱা চল্ট কেইটাৰ লগতে আন দুটামানৰ বিষয়েও ভালদৰে চাই ল'লো। অৱশেষত প্ৰেক্টিকেল পৰীক্ষা ভাল হ'ল কোনো ইন্টাৰফেৰিং ৰেডিকেল মোৰ ভাগত নপৰিল। বি.এছ.ছি. পাছ কৰি অংক আৰু বিজ্ঞানৰ মাস্তৰ কৰি আছিলো। এইট নাইন আৰু টেনৰ; স্কুলৰ পিছত আকৌ টিউচন। ল'ৰা- ছোৱালীক পঢ়ুৱাই মোৰ

নিজৰ বাবেও সুবিধা হৈছিল। তেতিয়া ইফালে সিফালে ইন্টাৰভিউ দিয়াৰ সময় আছিল।

১৯৮৭ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ প্ৰথম ভাগ মানতেই হ'ব পাই! তিনিচুকীয়া নিয়োগ বিনিময় কেন্দ্ৰত চাকৰি কৰা আমাৰ সেইফালৰে চিনাকী বাইদেউ এগৰাকীয়ে হঠাৎ লগ পাই মোক ক'লে যে, অসম গেছ কোম্পানীত ৰয়েল বি.এছ.ছি.ৰ প'ষ্ট ওলাইছে, আমি তোমাৰ নামটোও পঠাইছো। কথাটো জানি মনটো বৰ ভাল লাগিল। তেতিয়া নিযুক্তিবোৰ নিয়োগ বিনিময় কেন্দ্ৰৰ যোগেদিহে হৈছিল। ঘৰত গৈ কথাটো ক'লোগৈ; ভালকৈ পঢ়াশুনা কৰি থাকিবলৈ ক'লে। ফেব্ৰুৱাৰী গ'ল, মাৰ্চ গ'ল এপ্ৰিলো গ'ল। হঠাৎ মে মাহৰ প্ৰথম সপ্তাহত অসম গেছ কোম্পানীৰ পলিথিনৰ মাজেদি মোৰ নামটো ওলাই থকাকৈ বগা খাম এটা (এনে খামবোৰক Window Envelop কয় বুলি ইয়াত যোগদান কৰাৰ পিছতহে জানিব পাৰিছিলো) লৈ বাগানৰ ডাকৰালা বলোৰামে আমাৰ ঘৰৰ সন্মুখত ৰৈ চাইকেলৰ টিলিঙা বজাই বজাই মোৰ নাম কাঢ়ি মাতি আছিল। মই ওলাই অহাত বলোৰামে খামটো মোৰ হাতত দি ক'লে, গেছ কোম্পানীৰ পৰা তোৰ নামত চিঠি আহিছে। বলোৰামে দুই শ্ৰেণীমান হাইস্কুলত পঢ়িছিল, সেইয়ে ইংৰাজী অলপ অচৰপ পঢ়িব পাৰিছিল। বলোৰামৰ হাতৰ পৰা খামটো হাত পাতি লৈ তাক ধন্যবাদ দি বিদায় দিলো। অৱশ্যে তাৰো ৰ'বলৈ সময় নাই, আবেলি চাৰিটা বজাৰ আগতেই সমস্ত ডাক বাগানৰ মুখ্য কাৰ্যালয়ত জমা দিব লাগে। বলোৰামে সদায়েই ৰাতিপুৱা ৮:৩০ টা মান বজাতেই চাইকেল লৈ বাগানৰ পৰা তিনিচুকীয়াৰ প্ৰধান ডাকঘৰলৈ যায়; আৰু দুটা বজাৰ শেষ ডাক অহালৈকে ৰৈ সমস্ত চিঠি-পত্ৰ-পাৰ্চেল ইত্যাদি চাইকেলৰ ফ্ৰেমত বান্ধি লোৱা ট্ৰেপিজিয়াম আকৃতিৰ চামৰাৰ বেগটোত সুমোৱাই লৈ আনে। বলোৰামৰ হাতৰ পৰা খামটো লৈ ঘৰৰ ভিতৰ সোমাইগৈ খামটো খুলি চিঠিখন উলিয়াই পঢ়ি চালো। চিঠিখন পঢ়ি শিহৰিত হ'লো, আনন্দত মন উঠলি উঠিছিল। চিঠিখনৰ যোগেদি মোক জে.টি.এ. পদৰ বাবে ১৪-০৫-১৯৮৭ তাৰিখে পুৱা ৮:০০ টা বজাত অসম গেছ কোম্পানীত লিখিত পৰীক্ষাত বহিবৰ বাবে আমন্ত্ৰণ জনাইছিল লগতে ১২-০৫-৮৭ তাৰিখৰ ভিতৰত লিখিত পৰীক্ষাত বহা-নবহাক লৈ লিখিতভাৱে নিশ্চিতি প্ৰদান কৰি দিবলৈও কোৱা হৈছে। কথাটো ঘৰত সকলোৰে আগত ক'লো, আটাইৰে মনত আনন্দ লাগিল। মইহে চিন্তাত পৰিলো, কাক সোধো কি কৰোঁ? ভাবি থাকোতে, এক বিশেষ সূত্ৰৰ পৰা গ'ম পালো তিনিচুকীয়া কলেজৰ এসময়ৰ ষ্টুডেন্স দিলীপ শইকীয়াই অসম গেছ কোম্পানীত চাকৰি কৰে। দিলীপ শইকীয়াক চিনি পাওঁ, অৰ্থাৎ চকুৰে দেখা, ষ্টুডেন্স হিচাপে; যেনেকৈ কপিলদেৱক আমি চৰেই চিনি পাওঁ। এদিন দিলীপ শইকীয়াক লগ কৰোঁগৈ বুলি দেওবাৰ এটাৰ আগবেলা চাইকেল মাৰি ওলাই আহিলো। ঘৰ সাহিত্য সভা ফিল্ডৰ কাষত বুলি গম পাইছিলো। এই সাহিত্য সভাৰ ফিল্ডতেই কিমান যে ক্ৰিকেট মেচ খেলিছিলো তাৰ হিচাপ নাই। আজিকালি এই সাহিত্য সভা ফিল্ডৰ নাম সৰ্বানন্দ সিংহ ষ্টেডিয়াম নামে অসম বিখ্যাত। প্ৰকাণ্ড ষ্টেডিয়াম। দৰাচলতে এইখন ফিল্ডতেই ১৯৮১ চনত সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীদেৱৰ সভাপতিত্বত অসম সাহিত্য সভাৰ ৪৮তম বাৰ্ষিক অধিবেশনখনি অনুষ্ঠিত হৈছিল আৰু তেতিয়াৰে পৰাই আমি সাহিত্য সভা ফিল্ড বুলিয়েই কওঁ, আজিও সাহিত্য সভা ফিল্ড বুলি কৈয়ে ভাল লাগে, কিয়নো; অধিবেশনৰ সেই কেইটা দিনৰ কথাবোৰ মনলৈ আহি পৰে তাতে সেই সময়ত অসম আন্দোলনো চলি আছিল। ঠিক সাহিত্য সভা ফিল্ডৰ ফালে সোমাই যোৱা কেঁকুৰীটো পাওঁতেই বিপৰীত ফালৰ পৰা আহি থকা মোৰ খুউব চিনাকী মৰম লগা ভাইটি এজনক লগ পালো। তেওঁকেই সোধিলো। এইখিনি বাক অসম গেছ কোম্পানীত চাকৰি কৰা দিলীপ শইকীয়াৰ ঘৰটো চিনি পোৱা নেকি? তেওঁ হাঁহি হাঁহি ক'লে; আহক মোৰ দাদা হয়। কি সংযোগ!! এই ভাইটিক চিনি পাইছিলো মোৰ কাষতে বহি ডিগবৈ কমার্চিয়েল ইন্সটিটিউটত একে লগে টাইপ শিকা দিনৰে পৰা। সদায় মোৰ কাষতে বহি টাইপ শিকে।

মইও মৰমতে সদায় মাতবোল কৰিছিলো। ভাইটিৰ লগত গৈ ঘৰ পালোঁগৈ, দিলীপ শইকীয়াৰ লগত চিনাকী হৈ কথাবোৰ ক'লো, সোধিলো। তেখেতেও কথাবোৰ বুজাই দিলে, লগতে এদিন গেছ কোম্পানীলৈ আহি (১২-০৫-৮৭ তাৰিখৰ ভিতৰত) লিখিত পৰীক্ষাত বহাৰ কথাটো লিখিত ভাৱে জনাই দিবলৈ কৈ পঠালে। ঘৰলৈ ঘূৰি আহিলো। ১২ মে'ৰ আগতেই এদিন গেছ কোম্পানীলৈ আহি লিখিত পৰীক্ষাত বহাৰ কথা নিশ্চিত কৰি গ'লোহি। সেইদিনাই মোৰ সতীৰ্থ জ্যোতিষ গগৈক লগ কৰিছিলো। তেওঁ ১৯৮৬ চনত গেছ কোম্পানীত জইন কৰি কৰ্মৰত হৈছিল। এইকেইটা দিন এদিনেই এযুগ যেন লাগিছিল। অৱশেষত ১৪-০৫-৮৭ তাৰিখে পুৱাই ৬ বজাৰ অৰুণাচল এক্সপ্ৰেছত ৪ টকা ভাড়া দি ঠিক ৭ঃ০০ বাজি কেইমিনিট মান যাওঁতে অসম গেছ কোম্পানীৰ মুখ্য প্ৰৱেশদ্বাৰৰ সন্মুখত নামিছিলো। বাওঁহাতে দেখিছিলো 'জিৰণি' হোটেল। মনত ভয় ভয় ভাব এটা লৈ মুখ্য কাৰ্যালয়ৰ লাউঞ্জত প্ৰৱেশ কৰিলো। তাতেই সকলোবোৰ প্ৰাৰ্থীক বহাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। ইফালে-সিফালে চাই দেখিছিলো কেইবাজনো প্ৰাৰ্থী। প্ৰত্যেকেই প্ৰত্যেকেৰ মুখলৈ চোৱা চুই কৰিছিল। প্ৰত্যেকেৰে মনত আছিল একেই আশা, একেই শংকা, একেই সন্দেহ। অলপ পিছতেই আমাৰ সকলোবোৰ প্ৰাৰ্থীৰ নাম ঠিকনাবোৰ লিখিলে আমাক লিখিত পৰীক্ষাৰ বাবে অসম গেছ কোম্পানীৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়লৈ যাবলৈ ক'লে। কোন পিনে যাব লাগিব তাকো বুজাই দিলে। তালৈ গৈ বাওঁহাতৰ প্ৰথমটো ৰুমত সাজু কৰি ৰখা ডেক্স-বেঞ্চত আমাক বহিবলৈ ক'লে। মই ৰুমটোত সোমাইয়েই ভগৱানৰ নাম লৈ বাওঁহাতৰ প্ৰথমখন বেঞ্চত বহি পৰিলো। মোৰ পাছৰ আৰু কাষৰ সকলোবোৰ বেঞ্চত লগতে কাষৰ ৰুমৰো বেঞ্চবোৰত একোজনকৈ প্ৰাৰ্থী বহি পৰিছিল। মোৰ পাছৰ বেঞ্চ দুখনত বহা প্ৰাৰ্থী দুজনৰ চেহেৰা কেইটা মোৰ মনত থাকি গৈছিল। পিছত দেখিছিলো তেওঁলোকেও গেছ কোম্পানীত চাকৰিত জইন কৰিছিল। তেওঁলোক দুজন আছিল ঘনশ্যাম বড়া আৰু বিছাদু বয়। বহু দিনৰ পিছতহে জানিব পাৰিছিলো সেইদিনা হেমন দাস, দিবন বৰবৰা, ভৱেন চাংমাই আদিয়েও আমাৰ সৈতে একেদিনাই লিখিত পৰীক্ষাত বহিছিল আৰু অসম গেছ কোম্পানীত চাকৰিত যোগদান কৰিছিল। সেইদিনা অৰ্থাৎ ১৪-০৫-১৯৮৭ তাৰিখে দৰাচলতে জে.টি.এ.ৰ এটা পদ আৰু ফিটাৰৰ ৬/৭ টা মান পদৰ বাবে একেলগেই লিখিত পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰিছিল আৰু সেইদিনাই ভাইভাও পাতিছিল। প্ৰশ্নকাকত আৰু বহী একেলগেই দিলে। ১ ঘণ্টাৰ লিখিত পৰীক্ষা ৫০ নম্বৰৰ। পৰীক্ষা শেষ হোৱাত বহী আৰু প্ৰশ্নকাকতখনো লৈ গৈছিল আৰু আমাক ১১ টা মান বজাত ভাইভাৰ বাবে মুখ্য কাৰ্যালয়লৈ আহিবলৈ নিৰ্দেশ দিছিল। পৰীক্ষা ৰুমৰ পৰা ওলায়েই বাৰান্দাত ভৰিদিয়েই এখন অতি চিনাকী মুখ দেখিছিলো। খুবেই চিনাকী কিন্তু মনত পেলাব পৰা নাছিলো। ইমান চিনাকী মুখ। অৱশেষত মই তেখেতৰ ওচৰলৈ আগবাঢ়ি গৈ সোধিয়েই পেলালো; আপোনাৰ ঘৰ ক'ত বাক? তেখেতে মালৈ চাই ক'লে ইয়াতেই, মই ইয়াতে থাকো। তেতিয়া মই ভাবিলো যে মোৰেই হয়তু ভুল হৈছে আৰু বিশেষ কথা পাতিবলৈ নহ'ল। তেখেতো পৰীক্ষাৰ কামতেই ব্যস্ত আছিল। এই চিনাকী মুখৰ ব্যক্তি গৰাকীৰ বিষয়ে পিছত ক'ম। ভাইভা দিবলৈ অফিচৰ লাউঞ্জত আমি সকলোবোৰ প্ৰাৰ্থী বহি আছিলো। তেনেতে আৰু এখন চিনাকী মুখ দেখিলো। জপং জপংকৈ খোজ কাঢ়ি আহি আমাৰ সন্মুখলৈ পাব হৈ কাষৰ কৰিড'ৰেদি সোমাই নাইকীয়া হ'ল। মনতে ভাবিলো এইখন মুখৰ পৰা নিস্তাৰ নাপাম নেকি? কাৰণ এইখন মুখ দেখি স্কুলত পঢ়ি থাকোঁতে ভয়তে লুকাইছিলো। এখেত আছিল আমাৰ স্কুলত পঢ়া ফিৰোদ আৰু ভূৱনৰ মোমায়েক। ফিৰোদ ভূৱনৰ ভায়েক। দুয়ো আমাতকৈ এক শ্ৰেণী এক শ্ৰেণী ডাঙৰ আছিল। তাহাঁত দিনজন বাগানৰ আছিল। টিফিনত মাৰ্বল গুটি খেলা আৰু চানা খাবলৈ দিয়া-নিদিয়াক লৈ সদায়েই আমাৰ ফিৰোদ আৰু ভূৱনৰ সৈতে কাজিয়া হৈছিল। আমি কাজিয়া লাগিলেই তাহাঁতে আমাক ভয় খুৱাবলৈ এইজন মোমায়েকক কৈ পিটুৱাম বুলি কয়। এদিন সাঁচাকৈ এইজন মোমায়েক

আহি আমাৰ স্কুল পালেহি। আমি ক্লাচৰ পৰা দেখিছিলো, দীঘল দীঘল চুলি, বহল পেণ্ট, হাইহিল জোতা, নতুন চাইকেল। মোমায়েক অহা দেখি ফিৰোদে নিজৰ ক্লাচৰ পৰা ওলাই আহি আমাৰ ক্লাচ ৰুমৰ আগত থিয় হৈ আমাৰ চাৰিটাক অৰ্থাৎ দুৰ্গা, বেণু, অজয় আৰু মোক উদ্দেশ্য ক'লেহি; ব'মামা আহিছে তহঁতক দিব আজি। ফিৰোদৰ কথা শুনি আৰু মোমায়েককো অহা দেখি আমি ক্লাচৰ পিচফালৰ খিৰিকীৰ কাষত অৱস্থান ল'লোঁগৈ। কিবা বিপদ বা গুণ্ডগোলৰ আশংকা দেখা পালেই একে জাপে খিৰিকী পাৰ হৈ পলাম। তেতিয়া আমাৰ স্কুলবোৰৰ খিৰিকীবোৰত মাত্ৰ জাপ দুখনহে থাকে, মাজত কোনো ৰ'ড আদি নাছিল। পিচে আমি আশংকা কৰা মতে নহ'ল। মোমায়েকে ফিৰোদ আৰু ভূৱনৰ সৈতে কথা পাতি আৰু চাৰহঁতক মাত লগাই গ'লগৈ। সেইদিনা টিফিনত আমি তাহাঁতৰ লগত বিশেষ কাজিয়া-পেচাল নকৰিলো। কিন্তু আমাৰ মাজৰ বেণুৱে ৰ'ব নোৱাৰি ফিৰোদক কৈয়ে পেলালে। আজি তহঁতৰ মামা আহিছিল নহয়; আমাৰ কথা নকলি কেলেই; তেতিয়া ভূৱনে ক'লে, আজি নক'লো আৰু; আকৌ কাজিয়া লাগিলে এইবাৰ কিন্তু কৈ দিম। এই বেণু বৰ খটাসুৰ আছিল, যত' দুপ্তামী সিয়ে গুৰি ধৰিছিল, আমি তিনিটাই তাৰ কান্ধত বন্দুকবাধি গুলী মাৰিছিলো। বেণু আছিলতে জয়নাল আবেদিন, বৰ্তমান গুঁইজানৰ প্ৰখ্যাত ব্যৱসায়ী। গুঁইজানৰ বিখ্যাত বনশ্ৰী ৰিজৰ্টৰ স্বত্বাধীকাৰী। ৰিয়ং আদিতো তাৰ ৰিজৰ্টৰ ব্যৱসায়ৰ লগতে আন-আন ব্যৱসায়তো জড়িত এতিয়া। দুৰ্গা নগাঁওৰ প্ৰতিষ্ঠিত ব্যৱসায়ী; অজয় জেৰাই গাওঁৰ স্কুলৰ শিক্ষক আৰু মই ইয়াত। ফিৰোদ ভূৱনৰ মোমায়েক কিন্তু মাজে মাজে আহিছিল আৰু তাহাঁতক লগ কৰি পইচা দিয়াও দেখিছিলো। চাৰহঁতৰ সৈতে কথা-বতৰা পাতি যায়গৈ। দৰাচলতে ফিৰোদ-ভূৱনৰ সৈতে লগা কাজিয়া-পেচালবোৰ তেনেই খন্তেকীয়া আছিল। কাজিয়া কৰাৰ দিনাই কিন্তু স্কুল ছুটিৰ পিছত ফিৰোদৰ চাইকেলত উঠিয়েই ঘৰলৈ গৈছিলো। ফিৰোদ-ভূৱনৰ এই মোমায়েক জন আন কোনো নাছিল। এইজন হ'ল পাইপলাইনৰ চিৰোদ গগৈ। স্কুলত পঢ়ি থকা দিনৰে পৰা দেখা, নামটো ইয়ালৈ আহিছে জানিছিলো।

যি কি নহওক এম.ডি. অফিচৰ সন্মুখৰ দুৱাৰ খন হঠাৎ খোল খালে আৰু এজন ব্যক্তিয়ে মুখখন উলিয়াই দুৱাৰৰ সিপাৰত থাকিয়েই মোৰ নামটো মাতিলে। মই হয় বুলি মূৰ তুলি চাওঁতে ক'লে "আপোনাক ভিতৰত মাতিছে"। মোৰ গাৰ মাজেদি বিদ্যুৎ প্ৰবাহিত হোৱা যেন লাগিল। কাগজ-পত্ৰবোৰ লৈ অনা প্লাষ্টিকৰ বেগটো সামৰি লৈ লাহেকৈ দুৱাৰখনেদি ভিতৰ সোমাই গৈ আৰু এখন দুৱাৰ পালো। সেই মানুহজনেই ভিতৰৰ দুৱাৰখন খুলি ধৰিছিল। এই মানুহজন আছিল ৰাধেশ্যাম সিং। জইনকৰাৰ পিছত চিনি পাইছিলো আৰু পিছলৈ প্ৰথমে টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেণ্টত আৰু তাৰ পিছত এম. ডি. চেক্ৰেটেৰীয়েটত একেলগে কাম কৰিছিলো। মই লাহেকৈ May I come in Sir বুলি কৈ ৰুমৰ ভিতৰ পালোঁগৈ। প্ৰায় ৬ জন মান ব্যক্তি এখন প্ৰকাণ্ড অৰ্দ্ধ গোলাকৃতিৰ টেবুলৰ সন্মুখত বহি আছিল। মই আটাইলৈ চাই নমস্কাৰ জনালোঁ। একেবাৰে মাজত বহি থকা ব্যক্তিজনে মোৰ নামটো কৈছিল আৰু মই হয় চাৰ বুলি কোৱাত বহিবলৈ ক'লে। মই Thank You Sir বুলি কৈ চকীখনত বহি পৰিছিলো। চকীখন একেবাৰে তেখেতৰ সন্মুখতেই ৰাখিছিল। তেখেতক মই চিনিব পাৰিলো। তেখেত আছিল সকলোৰে শ্ৰদ্ধাৰ কৰ্ণেল তীৰ্থব্ৰত ভূঞা লহকৰ; অসম গেছ কোম্পানীৰ পৰিচালন সঞ্চালক। ফটোত দেখিছিলো বাবেই চিনিব পাৰিছিলো। মই চকীখনত অলপ আগলৈ হাওলি বহিছিলো; তেখেতে মোক তেনেকৈ বহা দেখি গলগলীয়া মাতোৰে ক'লে, ডেকা ল'ৰা হৈ কিয় তুঁকাকৈ বহিছা; মোৰ নিচিনাকৈ পোনকৈ বহা বুলি কৈ নিজেও বহি দেখুৱাই দিছিল। মইও তেখেতৰ কথা অনুসৰি লগে লগে পোনহৈ বহিলো। মন কৰিছিলো তেখেতে মোক তেওঁৰ নিচিনাকৈয়ে পোন হৈ বহা দেখি মুখৰ ভিতৰতে গুঁঠুটা চেপিধৰি অকণমান হাঁহিছিল। একেবাৰে সোঁহাতে বহাজনে মোক প্ৰশ্ন সোধা আৰম্ভ কৰিছিল। ক'ত ঘৰ, কি কৰি আছে, ক'ত পঢ়িছিলো ইত্যাদি।

মই মোৰ বিষয়ে জানিবলৈ দিয়াত দ্বিতীয়জনে মোক খেলা-ধুলা কিবা কৰা নেকি বুলি প্ৰশ্ন কৰিছিল। মই ফুটবল, ক্ৰিকেট, ভলীবল আৰু বেডমিন্টন আদি খেলো বুলি কোৱাত এই সংক্ৰান্তীয় কেইবাটাও প্ৰশ্ন সোধিছিল। উত্তৰ কেইটা মই শুদ্ধকৈয়ে দিব পাৰিছিলো বুলি মোৰ বিশ্বাস হৈছিল। হঠাৎ লহকৰ চাৰে মোক সোধিছিল, গেছ কোম্পানীয়ে গেছ ক'ত ক'ত দিয়ে? মই ক'লো ফাৰ্টিলাইজাৰ, এ.পি.এল. আৰু থাৰ্মেললৈ পাইপেৰে। মোক কৈছিল Underground pipeline। মই হয় চাৰ বুলি ক'লো। তেখেতে পুনৰ সোধিলে, পাইপেৰে গেছ গৈ থাকোতে কি Loss হ'ব পাৰে? মই ক'লো Volume Loss হ'ব পাৰে। তেখেতে মোক লগে লগেই ক'লে; কেনেকৈ Volume Loss হ'ব। আমাৰ পাইপলাইনত কেনিও ক'তো Leakage নাই। তেতিয়া মই কৈছিলো স্পীডটো অলপ Loss হ'ব পাৰে; তেখেতে যেন কিছু আশ্বস্ত হোৱা যেন লাগিল। মোক পুনৰ সোধিছিল— স্পীডটো কেনেকৈ হয় ক'ৰ পৰা পায়? মই ক'লো এফালৰ পৰা প্ৰেচাৰ দি থাকিব লাগিব। তেতিয়া তেখেতে মোক কৈছিল what happened to your Algebra? এই Algebra টো কেনেকৈ ভুল কৰিলা বুলি, মোক বহীখন দেখুৱাই সোধিলে। তেনেই সহজ অংকটো মই ভুল কৰিছিলো। মই দৰাচলতে আন কিবা এটা ভাবি অংকটো নিজেই জটিল কৰি পেলাইছিলো। তেখেতে মোক মই পোৱা মাৰ্কচ দেখুৱাই দিছিল আৰু তাৰ লগে লগেই তেখেতৰ ঠিক কাষৰ ব্যক্তিগৰাকীয়ে হঠাৎ সোধি পেলাইছিল what percentage you have got? মই তৎক্ষণাত মাৰ্কৰ সংখ্যাটো দুগুণ কৰি কোৱাত, মোক আৰু এটা প্ৰশ্ন সোধিছিল। এই প্ৰশ্নটো মোৰ গোটেই জীৱন মনত থাকি যাব। তেখেতে মোক সোধিছিল, দুজন ল'ৰাৰ মাজত এটকা ভগাই দিব লাগে যাতে এজনে আনজনতকৈ ১০ পইচা বেছি কৈ পায়। মই তৎক্ষণাত এজনে x পইচা পাব বুলি ধৰিলে মনতে কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰি  $2X = ৯০$  পাইছোঁগেহে, তেখেতে মোক সোধিলেই কিমান পাইচা? মই ক'লো চাৰ মই কৰিছোঁ। তেতিয়া তেখেতে মোক হাঁহি হাঁহি সোধিছিল, কেনেকৈ কৰিছা বাৰু? মই ক'লো এজনৰ X পইচা ধৰি। তেখেতে পুনৰ কলে, কিমান পাইচাগৈ মই ক'লো  $2X = ৯০$  পাইছোঁগৈ। তেখেতেই ক'লে এজনে তাৰমানে ৪৫ পইচা আৰু আনজনে  $(১০০ - ৪৫) = ৫৫$  পইচা পাব নহয় জানো? মই ক'লো হয় চাৰ। তেতিয়া তেখেতে মোক সহজ কৰি কৈছিল। চোৱাঁ, তুমি ১ টকা দুজনৰ মাজত ভগাই দিব লাগে আৰু এজনে ১০ পইচা বেছি কৈ পাব। তুমি ১০ পইচাটো extra কৈ থৈ দি ৯০ পইচাটো প্ৰথমে দুয়োজনৰ মাজত ভগাই লোৱা ৪৫ পইচাকৈ। এতিয়া extra কৈ ৰখা ১০ পইচাটো যিকোনো এজনক দি দিয়া। এজনৰ ৪৫ পইচা আৰু আন জনৰ ৫৫ পইচা হ'ব। মই তেখেতৰ কথা শুনি ভয় খালো আৰু শ্ৰদ্ধাও জাগিছিল ইমান সৰল সহজ আৰু সলসলীয়াকৈ মোক বুজাই কোৱাত আৰু কেইবাটাও প্ৰশ্ন সোধি মোক লহকৰ চাৰে কৈছিল— ok তুমি এতিয়া যোৱা। বিভিন্ন চিন্তা ভাৱনাই জুমুৰি দিয়া মন এটালৈ ওলাই আহিলো। অন্য কেইজন প্ৰাৰ্থীৰ মুখ কেইখনলৈ চালো। সকলোৱে মোলৈ পূৰ্ণ দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰিছিল। গধূলি ঘৰ আহি পালোহি। ঘৰত আটাইয়ে আগুৰি ধৰি সোধিছিল পৰীক্ষা কেনেকুৱা হ'ল ইন্টৰভিউত কি কি সোধিলে ইত্যাদি। যথেষ্ট চিন্তা-ভাৱনা, নানান দুঃচিন্তাৰ মাজেদি দিনবোৰ পাৰ কৰিছিলো। জুন মাহৰ দ্বিতীয় সপ্তাহৰ প্ৰথমতেই বলোৰামে দ্বিতীয় এখন চিঠি আনি ঘৰত দি থৈ গৈছিল। মই ঘৰত নাছিলো মায়ে খামটো লৈ থৈ দিছিল। মই আবেলি ঘৰ আহি পোৱাত খামটো দি কৈছিল তোলৈ গেছ কোম্পানীৰ পৰা চিঠি এখন আহিছে। খামটো দেখি মনত এক শিহৰণ জাগি উঠিছিল। পোনছাটেই মাৰ পৰা খামটো লৈ খুলি চিঠিখন পঢ়ি পেলালো। মায়ে সোধিছিল কি চিঠি দিছেনো? মই হাঁহি হাঁহি কৈছিলো যে অহা ১৬ তাৰিখৰ ভিতৰত মেডিকেল টেষ্টৰ কাৰণে মাতিছে। কথাটো জানি ঘৰৰ আটাইৰে মনত আনন্দৰ বন্যা বৈছিল। ১০ জুন তাৰিখে অসম গেছ কোম্পানীৰ মেডিকেল চেণ্টাৰলৈ আহি কাগজখন দেখুৱালো। তেতিয়া ড০ অচিন্ত বৰুৱাক লগ কৰিবলৈ ক'লে। তেখেতক দেখা কৰাত

প্ৰাথমিক পৰীক্ষা নিৰীক্ষাখিনি যেনে চকু, জিভা আৰু ব্লাড প্ৰেচাৰ আদি চাইছিল। জীৱনত প্ৰথমবাৰ ব্লাড প্ৰেচাৰ জোখা হৈছিল। ওজন, উচ্চতা আদি জুখি মোক ব্লাড আৰু ইউৰিণ আদি সম্পৰ্কীয় কেইটামান টেষ্টৰ বিষয়ে লিখি দি ডিব্ৰুগড়ৰ পৰা কৰাই ৰিপৰ্টবোৰ জমা দিবলৈ ক'লে। পিচদিনা ডিব্ৰুগড়লৈ গৈ টেষ্ট কেইটা কৰাই ৰিপৰ্ট লৈ ঘৰ আহি পাওঁতে গধূলিয়েই হ'ল। পিচ দিনা আহি ৰিপৰ্টবোৰ জমা দি থৈ গ'লোহি। আকৌ দিনবোৰ পাৰ হ'বলৈ ধৰিলে। পুনৰ জুলাই মাহৰ দ্বিতীয় সপ্তাহৰ আৰম্ভণিতে বহু প্ৰত্যাশিত খামটো লৈ পুনৰ বলোৰাম হাজিৰ হ'লহি আমাৰ ঘৰত। বগা ধুনীয়া খামটো দেখি মই হাত পাতি ল'লো। খামটো খুলি ভিতৰৰ পৰা অধীৰ অপেক্ষাৰে বাট চাই থকা নিযুক্তি পত্ৰখন দেখি মনত যে কিমান আনন্দ লাগিছিল তাক বৰ্ণনা কৰাটো অতিকৈ টান কাম। ইমান আনন্দৰ বতৰা কঢ়িয়াই অনা চিঠিখনক সযতনে তিনিচুকীয়াৰ ডাকঘৰৰ পৰা আমাৰ ঘৰলৈ আনি মোৰ হাতত তুলি দিয়া বলোৰামক বহিবলৈ দি চাহ-তাছ খুৱাই বকচিচ বুলি কিবা এটা দি ধন্যবাদেৰে বিদায় দিছিলো। পৰিচালন সঞ্চালক কৰ্ণেল তীৰ্থব্ৰত ভূঞা লহকৰ চাৰৰ ৰঙা চিয়াঁহীৰে স্বাক্ষৰ কৰা নিযুক্তি পত্ৰখন বাৰে বাৰে পঢ়িছিলো। তাত পত্ৰ প্ৰাপ্তিৰ ১০ দিনৰ ভিতৰত যোগদান কৰাৰ কথা উল্লেখ কৰিছিল। ১ জুলাইৰ পত্ৰখন মই পাওঁতেই ইতিমধ্যেই ৫ দিনমান হৈছিল। ৰেজিষ্টাৰ্ড পত্ৰত অলপ সময় লাগেই। অৱশেষত বিচনা পত্ৰ; কাপোৰ-কানি সহিতে ১২ জুলাই দেওবাৰে আহি দুলীয়াজান পালোহি। শনিবাৰে ৰাতি আমাৰ ঘৰত নাম এষাৰ পাতি ভকতৰ পৰা আশীৰ্বাদ এজোলোকা লৈছিলো। ভকতে আশীৰ্বাদ দি থাকোতে মোৰ মনত এক অজান শিহৰণ বৈ গৈছিল। দুলীয়াজানত থাকিবলৈ ইতিমধ্যে চিনাকী হোৱা বন বিভাগৰ চাকৰিয়াল ডিব্ৰুগড়ৰ কল্যাণ ভট্টৰ সৈতে, দুলীয়াজান কলেজৰ উপাধ্যক্ষ বীৰেণ চুতীয়া চাৰৰ মেছত বন্দৰস্ত কৰা হৈছিল বাবে কোনো অসুবিধা নাপালো। সন্মুখত দীঘল বাৰান্দাৰে তিনিশাৰী ঘৰ আছিল। মই কল্যাণ ভট্টৰ সৈতে সোঁফালৰ শাৰীটোৰ ৪ নম্বৰ ৰুমটোত আছিলো। আমাৰ ৰুমটো পকাৰ আছিল যদিও মজিয়াখন মাটিৰহে আছিল। তেতিয়া তাত আমাৰ গেছ কোম্পানীতে চাকৰি কৰা কেইবাজনো আছিল। শৰৎ সোনোৱাল, জ্যোতিষ গগৈ, দিলীপ পূজাৰী, সঞ্জীৱ পূজাৰী, ৰাজেন বৰঠাকুৰ, কামালুদ্দিন আহমেদ আদি। পিচলৈ নৰেণ বৰা, দীন ধাদুমীয়া (অইলৰ), দিলীপ নাথ (অইলৰ), বীৰেন্দ্ৰ মৰাণ, মানবেন্দ্ৰ গগৈ আদিও তাতেই থাকিছিল। যি কি নহওক সোমবাৰে ১৩ তাৰিখ হোৱাৰ বাবে জইন নকৰিলো। ১৪ জুলাই মঙ্গলবাৰেহে জইন কৰিছিলো JTA হিচাপে। পিছলৈ TCSএ এক সমীক্ষা আৰু পৰ্য্যবেক্ষণ চলাই আমাৰ JTA অৰ্থাৎ Jr. Tech. Asstt. পদটোৰ নাম সললি কৰি Subordinate Tech. Asstt, STA কৰিছিল। মোক যিহেতু Dy. Chief Project Manager (Comp) ৰ অধীনত যোগদান কৰাৰ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল; সেয়েহে মোক টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেণ্টলৈ যাবলৈ কোৱা হ'ল। এই টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেণ্টতেই দিলীপ শইকীয়াইও চাকৰি কৰে বাবেই মোৰ বৰ সুবিধা হ'ল। তেখেতেই মোক সকলোৱে সৈতে চা-চিনাকী কৰাই দিছিল। মোক তেখেতৰ কাষতেই চকী এখন দি বহুৱাইছিল। চিনাকী হৈছিলো অমূল্য চন্দ্ৰ শৰ্মাদা ATLO ; চিত্ৰ গগৈদা; মামনি বাইদেউ; গিৰিৱালা বাইদেউ; কুমুদ বৰা; ধীৰেণ বৰা; অনিল কটকী; ধবজেন্দু হাজৰিকা; ইন্দ্ৰেশ্বৰ গগৈ; লুতিফুৰ ৰহমান লগতে কল্লোল চৌধুৰীদা; অৱনী শৰ্মাদা আদিৰ সৈতে। প্ৰথমে কিছু নাৰ্ভাচ কৰিছিলো। বেল বাজিলেই টক খাই উঠিছিলো। শৰ্মাদাই কামবোৰৰ বিষয়ে অলপ আভাস দিছিল। মোক যিহেতু নতুন প্ৰজেক্টৰ অধীনত নিযুক্তি দিয়া হৈছিল; সেয়েহে নতুন প্ৰজেক্টৰ কামৰ ফাইল-পত্ৰবোৰ চাব লাগিব বুলি বুজাই দি সেই সময়ত চলিব ধৰা নতুন প্ৰকল্প সমূহ যেনে— ডিব্ৰুগড় টি গেছ গ্ৰীড; সোণাৰি টি. গেছ গ্ৰীড আদিৰ ফাইলবোৰ লাহে লাহে চাবলৈ কৈছিল। যি কি নহওক, জীৱনৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ অৰ্থাৎ নিজৰ ভৰিৰ ওপৰত ঠিয় হৈ নিজক প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ ক্ষেত্ৰখনত ভৰি দি এখোজ এখোজকৈ আগুৱাই

যাবলৈ সক্ষম হৈছিলো। মনত অপাৰ আনন্দ, অলেখ সপোন, নতুন আশা ইত্যাদিৰে জুমুৰি দিয়া মন এটা, লগতে নতুন বন্ধু-বান্ধৱ; এক নতুন ঠাই-পৰিৱেশত নিজকে খাপ খুৱাই চলোতে দুদিন মান লাগিল। তাৰ পিছত সকলোবোৰ সহজ হৈ উঠিল। অফিচ চুটিৰ পিছত আবেলি ৰুমলৈ আহি দুজনমানৰ সৈতে খোজ কাঢ়ি খোজ কাঢ়ি অহলৈ মাৰ্কেটলৈ যাওঁ। মধুমিতাত চাহ-চিঙৰা, দুই এপদ বজাৰ; এটা সৰু ব্ৰেড, দুটামান জাহাজী কল পিছদিনা বাতিপুৰাৰ বাবে হাতত ওলোমাই লৈ পুনৰ ৰুমলৈ অহা। গধূলি হাঁহি-ফুৰ্তিৰ মাজেদি নিশাৰ ভাত ৰন্ধা তাৰ মাজতে আড্ডা। লাইন গ'লেই উকি মৰা; শনিবাৰে ঘৰলৈ গৈ দেওবাৰে আবেলি গেছ কোম্পানীৰ তিনিচুকীয়ালৈ বজাৰ কৰিবলৈ দিয়া বাচত উঠি ঘূৰি অহা আদিবোৰ নৈমিত্তিক হৈ পৰিছিল। লাহে লাহে অহলৈ মাৰ্কেটৰ AGP লাইন নামে জনাজাত দোকান কেইখনৰ স্বত্বাধিকাৰী বিজু, ৰাতুল, অকন আদিৰ সৈতে চিনাকী হৈ গধূলি আড্ডা মৰা দিনবোৰ বৰ ৰঙীন আছিল। শনিবাৰ, দেওবাৰে নাহৰকটীয়া, বৰডুবি বা গেছ কোম্পানীৰ ফিল্ডত খেলা ক্ৰিকেট মেছ বোৰে আজিও আমনি কৰে। গধূলি ক্লাৱত কৰ্ণ বাহাদুৰ, ললিত দাস, বিখেশ্বৰ দাস আদিৰ সৈতে কেৰম খেলোতে ৯ টা বাজি গৈছিল। কেতিয়াবা গধূলি বৰডুবীৰে অৰবিন্দ ডেকাৰ দোকানৰ সন্মুখত বৰডুবীৰে কেইবাজনৰ সৈতে আড্ডা দিয়া কথাবোৰ বৰ নষ্টালজিক।

শৰ্মাদাই মোক ডেপুটি চীফ প্ৰজেক্ট মেনেজাৰ (কম্প্ৰেচাৰ) শ্ৰীযুত এন.চি. গগৈ চাৰৰ সৈতে চিনাকী কৰি দিবলৈ লৈ গ'ল। ৰুমত সোমাইয়েই তেখেতক দেখি চকু খাই উঠিছিলো। কাৰণ তেখেতেই সেইজন, যি জনে মোক হান্টৰভিউত এটকা দুজনৰ মাজত ভগাই দিয়াৰ প্ৰশ্নটো সোধিছিল। মোক বহিবলৈ দি চিনাকী হৈছিল। পিচলৈ এইজন গগৈ চাৰৰ অধীনত কাম কৰি বহু কথা শিকিছিলো। কামবোৰ নিয়াৰিকৈ আৰু পৰিপাটিকৈ কৰিব পৰা হৈছিলো। কামৰ যোগেদি গগৈ চাৰৰ পৰা মৰম-চেনেহ বুটলি তেখেতৰ আস্থাভাজন হ'বলৈ সক্ষম হৈছিলো। গগৈ চাৰৰ সৈতে কাম কৰিবলৈ সুবিধা পোৱাতো মোৰ বাবে এক বৃহৎ সাফল্য। সেই সময়ত পাইপ লাইনৰ Dy. Chief Project Manager (PL) আছিল শ্ৰীযুত ভূৱন চন্দ্ৰ শৰ্মা চাৰ। শৰ্মা চাৰ বৰ চোকা আছিল। তিনিশৰীয়া পুৰণো মুখতে কৰিছিল। ফাইলত কোনোবা এখন চিঠি কিমান নম্বৰ চিৰিয়েলত আছে তাক বহুত দিনৰ পিছতো কৈ দিব পাৰে। ১৯৮৯ চনত অসম গেছ কোম্পানী আৰু ত্ৰিপুৰা ইণ্ডাষ্ট্ৰিয়েল ডেভেলপমেন্ট কৰ্পৰেচনৰ সহযোগত ত্ৰিপুৰা অঞ্চলত ঘৰুৱা ৰন্ধন গেছ আৰু ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠান আদিলৈ প্ৰাকৃতিক গেছ যোগান ধৰিবৰ বাবে ত্ৰিপুৰা নেচাৰেল গেছ কোম্পানী (TNGCL) নামৰ এক যৌথ কোম্পানী গঠন হৈছিল। শৰ্মাচাৰ সেই কোম্পানীৰ মেনেজিং ডাইৰেক্টৰ হোৱাত ত্ৰিপুৰালৈ যাবলগীয়া হ'ল। লগতে অনিল কটকী; একাউণ্ট্‌ ডিপাৰ্টমেন্টৰ বিজয় কুমাৰ আদিও ডেপুটিচনত ত্ৰিপুৰালৈ গৈছিল গৈ। সেই সময়ত পাইপ লাইন ডিপাৰ্টমেন্টতো যথেষ্ট ডাঙৰ আছিল। ডি.এন. বৰা দা; সুৰেণ ভট্ট দা; দেৱজিৎ শৰ্মা কাকতি; সমৰেন্দ্ৰ বৰুৱা; দৈত্যৰী দা আদিৰ সৈতে; লিখিত পৰীক্ষা দি উঠি বাৰান্দাত লগ পোৱা চিনাকী চিনাকী লগা মুখখনৰ ব্যক্তিজন। সেইজন হ'ল পাইপ লাইন মাস্টাৰ C.K. Gogoi। C.K. Gogoiৰ শুভ নামটো হয়ত অসম গেছ কোম্পানীৰ বহুতেই সোধিলে ঘপককৈ ক'ব নোৱাৰিবও পাৰে; কাৰণ তেখেত প্ৰকৃত নামতকৈ C.K. বুলিহে প্ৰখ্যাত। তেওঁৰ শুভনাম হৈছে চন্দ্ৰকান্ত গগৈ। এই C.K. Gogoi দাৰ পৰাই পাইপ লাইনৰ কথাবোৰ শিকি লৈছিলো। পাইপ লাইন ক্ৰটিং উইথ অফচেট বেণ্ড; পাইপ লাইন ক্ৰটিং উইদাওত অফচেট বেণ্ড; ৰড্ ক্ৰটিং বাই বৰিং; ৰড্ ক্ৰটিং বাই অপেন কাট; নালা ক্ৰটিং; কংক্ৰিট ক'টিং, ট্ৰেন্সিং; লৰাৰিং; বেকফিলিং; আৰিয়া- হাবিছ ইত্যাদি। এই C.K. Gogoi এসময়ত আমাৰ গুঁইজান হাইস্কুলতেই পঢ়িছিল; পিছলৈ দেউতাকৰ চাকৰিৰ বদলিৰ সূত্ৰে গুঁইজান এৰি আহিছিল। সেয়েহে মুখখন দেখি চিনাকী চিনাকী লাগিছিল। মই যোগদান কৰাৰ সময়ত অসম গেছ কোম্পানী ২৫ বছৰীয়া চফল যুৱ

বয়সৰ। সেই সময়ত অসম গেছ কোম্পানীৰ প্ৰধান উপভোক্তা আছিল; নামৰূপৰ HFCL, NTPS, APL, নাহৰকটীয়া টি গেছ গ্ৰীডৰ অধীনত ২৫ খন চাহ বাগিচা; ডুমডুমা টি গেছ গ্ৰীডৰ অধীনৰ ১৩ খন চাহ বাগিচা; জয়ানগৰ গেছ গ্ৰীডৰ অধীনত ৫৫ ঘৰ ঘৰুৱা ৰন্ধন গেছৰ উপভোক্তা আৰু নামৰূপৰ কাষৰ দিল্লী চাহ বাগিচা। জয়ানগৰ গেছ গ্ৰীড হৈছে কোম্পানীৰ প্ৰথমটো আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ দ্বিতীয়টো ড'মেষ্টিক গেছ গ্ৰীড। ১৬-০২-১৯৮৫ চনত এই জয়ানগৰ গেছ গ্ৰীড কমিচন হৈছিল। সেইদৰে দিল্লী চাহ বাগিচা হৈছে কোম্পানীয়ে গেছ যোগান ধৰা প্ৰথমখন চাহ বাগিচা। ১৯৭০ চনৰ পৰাই দিল্লী চাহ বাগিচাৰ কলঘৰলৈ গেছৰ যোগান ধৰা হৈছিল। সেই সময়ত অসম গেছ কোম্পানীৰ মুখ্য পাইপ লাইন সমূহ আছিল—

১) অহলৈ LPG off take Point ৰ পৰা AGCL Compressor station লৈকে ৩২ ইঞ্চি ব্যাসৰ ১ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ পাইপ লাইন। এই পাইপ লাইনডাল কমিচন কৰা হৈছিল ১-৭-১৯৮৬ তাৰিখে।

২) মৰাণ 'অ' পইণ্টৰ পৰা নামৰূপৰ HFCL লৈকে ১২ ইঞ্চি ব্যাসৰ প্ৰায় ৫৪ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ মৰাণ-নামৰূপ পাইপ লাইন। এইডাল পাইপ লাইন ২১-১০-১৯৭৩ তাৰিখে কমিচন কৰা হৈছিল।

৩) লাকুৰা 'অ' পইণ্টৰ পৰা নামৰূপৰ HFCL লৈকে ১৬ ইঞ্চি ব্যাসৰ প্ৰায় ৫৬ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ লাকুৰা- নামৰূপ পাইপ লাইন। এই পাইপ লাইন ২৬-৬-১৯৮৬ তাৰিখে কমিচন কৰা হৈছিল।

৪) দলাচলতে অসম গেছ কোম্পানীৰ প্ৰথমডাল পাইপ লাইন আছিল নাহৰকটীয়া OCS ৰ পৰা (south বেংক) ASEB ৰ নামৰূপ থাৰ্মেল পাৱাৰ ষ্টেচনলৈ ১৪ ইঞ্চি ব্যাসৰ ১৬.৫ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ পাইপ লাইন। এই পাইপ লাইনডাল ASEB য়ে স্থাপন কৰিছিল যদিও ১৮-৯-১৯৬৭ চনত অসম গেছ কোম্পানীয়ে এই পাইপ লাইন অধিগ্ৰহণত লৈ ইয়াৰ যোগেদি নাহৰকটীয়াৰ পৰা নামৰূপ থাৰ্মেল পাৱাৰ ষ্টেচনলৈ গেছ সৰবৰাহ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। এইডাল পাইপ লাইনৰ পৰাই ৮ ইঞ্চি ব্যাসৰ ৩.১২ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ এডাল পাইপ লাইন বহুৱাই নামৰূপৰ HFCL লৈ গেছৰ যোগান ধৰিছিল। এইডাল পাইপ লাইন ১৯-১০-১৯৬৭ চনত কমিচন কৰা হৈছিল।

৫) নাহৰকটীয়া- নামৰূপ ১৪ ইঞ্চি ১৬.৫ কি.মি. পাইপ লাইনৰ সৈতে; দুলায়াজানৰ ১৬ নং ৰেলৰ পৰা নাহৰকটীয়া OCS লৈকে ১৪ ইঞ্চি ব্যাসৰ ৬.৩ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ এডাল পাইপ লাইন স্থাপন কৰি ASEB লৈ দুলায়াজানৰ পৰা পোনপটীয়াকৈ গেছ সৰবৰাহ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। এইডাল পাইপ লাইন ২-৪-১৯৭১ চনত কমিচন কৰা হৈছিল। এই ৰেল নং ১৬ ৰ পৰাই প্ৰথমে কম্প্ৰেচৰ ষ্টেচনলৈ গেছ যোগান ধৰা হৈছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত সমস্ত গেছ অহলৈ ইণ্ডিয়াই LPG off take Point ৰ পৰা যোগান ধৰাৰ ব্যৱস্থা কৰাত ৩২ ইঞ্চি ব্যাসৰ ১ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ পাইপ লাইনৰ পৰাহে কম্প্ৰেছৰ ষ্টেচনলৈ গেছ যোগান ধৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ হয়। এই ৰেল নং ১৬ অনুসৰিয়েই ১৬ নং তিনিআলি নাম হৈছিল আৰু আজিও পৰিচিত আৰু প্ৰখ্যাত।

৬) মৰাণ- নামৰূপ ১২ ইঞ্চি ব্যাসৰ পাইপ লাইনৰ বিভিন্ন 'টি' পইণ্ট সমূহৰ পৰা ২৫ মি.মি. ৰ পৰা ৭৫ মি.মি. ব্যাসৰ পাইপ লাইন বহুৱাই ২৪-৮-১৯৭৪ ৰ পৰা নাহৰকটীয়া টি গেছ গ্ৰীডৰ অধীনৰ চাহ বাগিচা সমূহলৈ গেছ যোগান আৰম্ভ কৰিছিল।

৭) দুলায়াজানৰ পৰা নামৰূপলৈ তিনিডাল ১৪ ইঞ্চি ২৬ কি.মি. পাইপ লাইনেৰে নামৰূপৰ ASEB আৰু HFCL লৈ গেছৰ যোগান ধৰা হৈছিল। এই লাইন কেইডাল ১৯৮১ আৰু ১৯৮৫ চনত কমিচন কৰা হৈছিল।

৮) ৩০০মি.মি. X ২০০ মি.মি. ব্যাসৰ কুচিজনৰ পৰা ডুমডুমাৰলৈ প্ৰায় ২৬ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ পাইপ লাইনৰ পৰা ডুমডুমা গ্ৰীডৰ অধীনৰ চাহ বাগিচা সমূহলৈ গেছৰ যোগান আৰম্ভ হৈছিল ০২-০৪-১৯৭৭ তাৰিখৰ পৰা।

ইয়াৰ পিছত কোম্পানীয়ে ইয়াৰ ব্যৱসায়িক পৰিসৰ তথা আয়ৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰাৰ প্ৰয়াসেৰে ১৯৮৮ চনত “প্ৰজেক্ট এণ্ড ডেভেল’পমেন্ট” নামৰ এক বিশেষ বিভাগ খুলিলে। এই পি এণ্ড ডি বিভাগৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা হ’ল সকলোৰে অতি প্ৰিয়; অতি সৰবৰহী; দূৰদৰ্শী; তীক্ষ্ণ বুদ্ধি সম্পন্ন আৰু সদাৰ্থ্য বদনে থকা চফল যুৱ অভিযন্তা শ্ৰীযুত অজয় কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্যদেৱক। আমি সকলোৱে শ্ৰদ্ধাৰে ভট্টাচাৰ্য্য বুলি সন্মান কৰোঁ। এই ভট্টাচাৰ্য্য সেনাপতিত্বত অসম গেছ কোম্পানীয়ে ইখনৰ পিছত সিখন ৰণত জয়লাভ কৰি আহি আজিৰ এই অৱস্থালৈ আহিবলৈ সক্ষম হ’ল। এই পি এণ্ড ডি ডিপাৰ্টমেন্ট পোন প্ৰথমে আমাৰ টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেন্টতেই আছিল। তাহানিৰ টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেন্ট দৰাচলতে এক কৰ্মক্ষেত্ৰ (Working Hub) আছিল। এই টেকনিকেলৰ পৰাই কম্প্ৰেচাৰ, পাইপলাইন, মিটাৰিং, লেণ্ড, ট্ৰেন্সপৰ্ট আদি সকলো বিভাগৰ কাম সমাধা হৈছিল। সেইয়েহে, আমি সেই সময়ৰ প্ৰতিজন বিষয়া তথা অভিযন্তাৰ সৈতে কাম কৰিবলৈ সুবিধা পাইছিলো আৰু এই সকলোবোৰ বিভাগৰ সকলোবোৰ বিষয়া কৰ্মচাৰীৰ সৈতে সু-সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছিল। কম্প্ৰেচাৰৰ শ্ৰীযুত ভূপেন বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰ বৰ মৰমীয়াল তথা অতি অমায়িক আৰু অত্যন্ত চৌখিন যুৱক আছিল। অজয় কুমাৰ দত্ত, শংকৰ প্ৰসাদ দৈত্যাবী, মিটাৰিঙৰ শ্ৰীযুত অৰুণ চন্দ্ৰ শৰ্মা, শ্ৰীযুত কিশোৰ কুমাৰ শইকীয়া, ৰছিদ আৰিফ হুছেইন, মনোজ কুমাৰ বৰুৱা, অভিজিত বৰুৱা, প্ৰবীন কুমাৰ দত্ত বড়া, অৰূপ বৰুৱা, প্ৰশান্ত ফুকন এই সকলোবোৰ আহি টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেন্টতেই লগ হয়। সেই সময়ত আমি সকলোবোৰ বয়সত প্ৰায় সমসাময়িক আছিলো বাবেই বিভিন্ন ধেমালি-ধুমুলাৰ মাজেদিয়েই কামবোৰ কৰিছিলো। পি এণ্ড ডি বিভাগে নতুন নতুন প্ৰকল্পৰ আঁচনি লয়। বৰ্ধে তাত অনুমোদন জনায় আৰু কোম্পানীৰ প্ৰতিজনে কৰ্মী মোৰ দৰে দিন-ৰাতি একাকাৰ কৰি কামত নামি পৰে। মোৰ ভাগ্য বহুত ভাল আছিল, কিয়নো মই প্ৰথমৰে পৰাই এনে এজন ব্যক্তিৰ সান্নিধ্যত থাকি কাম কৰাৰ সুযোগ পাইছিলো; যি গৰাকী ব্যক্তি প্ৰতিটো শব্দ, প্ৰতিটো বাক্য তথা প্ৰতিটো খোজত অতি নিখুঁত আছিল। সেইয়া হৈছে শ্ৰদ্ধাৰ শ্ৰীযুত নোমল চন্দ্ৰ গগৈ চাৰ। তেখেতৰ পৰাই আহৰণ কৰা জ্ঞান, বুদ্ধি তথা কৰ্ম-নীতি, নিয়মানুৱৰ্তীতা, সততা, সতৰ্কতা আদিয়ে পৰৱৰ্তী সময়ত মোক কৰ্মময় জীৱনত নিয়াৰিকৈ আগবাঢ়ি যোৱাত সহায় কৰিছিল। তদুপৰি ভট্টাচাৰ্য্য, দৈত্যাবীদাৰ সান্নিধ্য মোৰ বাবে বিৰল অভিজ্ঞতা। সেই সময়ত কোম্পানীৰ এটা একজিবিচন টীম আছিল। ভট্টাচাৰ্য্য আছিল এই টীমৰ ইনচাৰ্জ। সেই দলটোত সৌভাগ্য ক্ৰমে মোৰো অন্তৰ্ভুক্তি ঘটিছিল। অসম সাহিত্য সভাই হওক, বিজ্ঞান সমিতিয়েই হওক বা অন্য কোনো কোম্পানী তথা বিভিন্ন সংস্থা সমূহে আয়োজন কৰা বিভিন্ন প্ৰদৰ্শনী লৈ অসম গেছ কোম্পানীয়ে আমন্ত্ৰণ পাইছিল। সেই অনুসৰি আমিও বিভিন্ন প্ৰদৰ্শনীত অংশ গ্ৰহণ কৰি কোম্পানীৰ কৰ্মৰাজি তথা পৰিচয় আৰু প্ৰাকৃতিক গেছৰ ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ উপকাৰীতাৰ বিষয়ে ৰাইজৰ আগত দাঙি ধৰাৰ চেষ্টা চলাইছিলো। কোনো অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠান আদিৰ পৰা আমন্ত্ৰণ আহিলে ভট্টাচাৰ্য্য চালি-জাৰি চাই ফাইলত উত্থাপন কৰি পৰিচালন সঞ্চালকৰ মঞ্জুৰি লয়। বচ, লগে লগেই ভট্টাচাৰ্য্য, প্ৰফুল্ল চেতিয়া, কল্লোল চৌধুৰী, উপেন গগৈ, জ্যোতিষ গগৈ, প্ৰবীন কাকতি, মই আৰু তিনিচুকীয়াৰ সোনালী ষ্টুডিঅ’ৰ স্বত্বাধিকাৰী টেপু গগৈদা গৈ প্ৰদৰ্শনী স্থলিত বস্ত্ৰ-বাহিনী সহিতে হাজিৰ হওঁ। ৰাতিটোৰ ভিতৰতেই মোমাই কটা গড় নিৰ্মাণ কৰা দি আমাৰ ষ্টল সাজু কৰি তুলি পিচদিনা পুৱালৈকে দৰ্শনাৰ্থীৰ বাবে মুকলি কৰিছিলো। কিমান যে আনন্দ উল্লাহৰ মাজেদি সেইদিনকেইটা পাৰ হয় তাক বুজাব নোৱাৰি। ভট্টাচাৰ্য্য ৰসাল গাজা, বিহুৰে আমাৰ প্ৰত্যেককে দেহৰ দুখ-ভাগৰ নাইকিয়া কৰি ৰাখে। এবাৰ ১৯৯০ চনৰ মাৰ্চ কি এপ্ৰিল মানত আমি অসম বিজ্ঞান সমিতিয়ে আয়োজন কৰা মৰাণ প্ৰদৰ্শনী সামৰি বাহিৰে বাহিৰে গুৱাহাটীৰ হেঙেৰাবাৰীত আয়োজন কৰা আন এক বৃহৎ প্ৰদৰ্শনীত যোগদান কৰিবলৈ যাবলগীয়া হৈছিল। সেই একেই দল। গাড়ীৰে গৈ থাকোঁতেই

গণেশগুৰি পোৱাৰ আগতে আগে আগে সোঁহাতে থকা উদ্দেশ্যত অমিতাভৰ ‘অগ্নিপথ’ দি থকা দেখা পালোঁ। কি কৰা যায় এতিয়া? এদিন আমি সকলোৱে মিলি ৰাতিপুৱাৰ পৰা আমাৰ ষ্টল ৰেডী কৰা কামত লাগি আছোঁ। মোৰ মনে কিন্তু তেতিয়া অগ্নিপথত বিচৰণ কৰি আছিল। এবাৰ এটা বুদ্ধি সাজি সতীৰ্থ জ্যোতিষক ক’লো মোৰ গাটো অলপ বেয়া লাগিছে; হোটেললৈ গৈ অলপ শুই দিলে ভাল লাগিব, বুলি কৈ আন কোনোৱে গম নোপোৱাকৈ আহি উদ্দেশ্য পালোঁহি। দুটা বজাৰ মোটিন শ্ব’ চাই গধূলি প্ৰদৰ্শনী স্থললৈ আহি পুনৰ কামত ধৰিলোঁহি। সকলোৱে সোধিছিল— গাটো ভাল পাইছানে? মই হয় এতিয়া ভাল লাগিছে বুলি কৈ কামত লাগিছিলোঁ। ইয়াৰ দুদিন মানৰ পিছত; এদিন প্ৰদৰ্শনী বন্ধ আছিল বাবে হোটেলতেই আছিলো যদিও এসময়ত আহি আমি আটাইয়েই প্ৰদৰ্শনীস্থললৈ আহি গোট খালোঁহি। সেইদিনা সূৰ্য্য তামুলীদাও আহি ওলাইছিলহি। তামুলীদাই মোক ব’লা গুৱাহাটী দেখুৱাই আনোঁগৈ বুলি লগ ধৰি লৈ গ’ল। মই ভালেই পালো কাৰণ ইয়াৰ আগৰ বাৰ গুৱাহাটীলৈ আহোঁতে বিশেষ ফুৰা নহ’ল। চিটি বাহুত গৈ পল্টন বজাৰত নামি পৰিছিলোঁ। তাৰ পিছত খোজ কাঢ়ি কাঢ়ি কোন ফালেদি নিছিল নাজানোঁ। তেখেত পঢ়া কটন কলেজ, লগতে তেখেতৰ হোষ্টেলটোও দেখুৱাই নিলে। কটন কলেজ, স্থাপিত ১৯০১ চন বুলি লিখা বৰ্ডখন দেখি শ্ৰদ্ধাৰে মূৰ দোঁৱাইছিলোঁ। ভাৰ হৈছিল প্ৰতি ক্ষণে ইয়াতেই উৎপূৰ্বাঞ্চল তথা ভাৰতৰ ভৱিষ্যত নিৰ্মাণ হ’ব ধৰিছে। ভাৰ হৈছিল দেশৰ ভৱিষ্যত গঢ়াৰ এক বিশাল উদ্যোগ। মনত পৰিছিল ভাস্কৰে সোমন আওক লগ পোৱাৰ কথাও। খোজ কাঢ়ি কাঢ়ি গৰম উঠিছিল। সেয়েহে এখন ওপৰলৈ উঠি যোৱা হোটেলত বহি দুয়োৱে চাহ খালোঁ। সেই হোটেলখন আজিও গুৱাহাটীলৈ গ’লে মোৰ চকুৱে বিচাৰি নাপায়। চাহ খাই উঠি তামুলীদাই ক’লে ব’লা শৰাইঘাট দলং চাই আহিবা। পুনৰ চিটি বাহুত উঠি গৈ শৰাইঘাট দলং পাৰ হৈয়ে দুয়ো নামি পৰিছিলোঁ। আমি বাহুত আহোঁতেই প্লেণ কৰিছিলো যে আজি শৰাইঘাট দলং খোজকাঢ়ি পাৰ হ’ম। আমি দুয়ো শৰাইঘাট দলঙেদি গৰমত খোজ কাঢ়ি খোজ কাঢ়ি উভতিবলৈ ধৰিলোঁ। দলঙৰ মাজ পাওঁতে, চিকিউৰিটিয়ে আমালৈ অলপ সন্দেহৰ দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰিছিল যদিও একো নক’লে। ৮ নে ৯ মিনিট মান লাগিল। পুনৰ এই মূৰ পাই বাহুত উঠি গণেশগুৰি পালোঁহি। এই কথাটো মই এতিয়াও ঘৰত কওঁ। চাঁওতে চাঁওতে মহাবাহুৰ ওপৰেদি ছখন দলং নিৰ্মাণ হ’ল। আমি খোজকাঢ়ি পাৰহোৱা শৰাইঘাটৰ দুখলপীয়া দলং খনৰ নিৰ্মাণ শেষ কৰি ১৯৬২ চনৰ এপ্ৰিল মাহত ভাৰতৰ প্ৰথম গৰাকী প্ৰধান মন্ত্ৰী পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহেৰুৱে অসম বাসীৰ বাবে মুকলি কৰিছিল। এই দুই খলপীয়া শৰাইঘাট দলংৰ দৈৰ্ঘ্য ১.৪৯২ কি.মি. আৰু এইখনেই আছিল ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰা প্ৰথমখন দলং। ইয়াৰ পিছত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত দ্বিতীয়খন দলং নিৰ্মাণ হ’ল তেজপুৰ আৰু কলিয়াবৰক সংযোগ কৰি ভোমোৰাগুৰি দলং। এইখন দলংৰ দৈৰ্ঘ্য ৩.০১৫ কি.মি.। ১৯৮৭ চনৰ ১৪ এপ্ৰিলত তদানীন্তন প্ৰধান মন্ত্ৰী প্ৰয়াত ৰাজীৱ গান্ধীয়ে অসম বাসীৰ নামত উৎসৰ্গিত কৰিছিল। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত তৃতীয়খন দলং নিৰ্মাণ হ’ল বঙাইগাঁও যোগীঘোপা সংযোগী দুখলপীয়া নৰ-নাৰায়ণ সেতু। এইখন দলংৰ দৈৰ্ঘ্য ২.২৮৪ কি.মি.। ভাৰতৰ তদানীন্তন প্ৰধান মন্ত্ৰী প্ৰয়াত অটল বিহাৰী বাজপেয়ী ডাঙৰীয়াই ১৫-৪-১৯৯৮ তাৰিখে এইখন দলং মুকলি কৰিছিল। ইয়াৰ পিছত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত চতুৰ্থখন দলং নিৰ্মাণ কৰা হ’ল শৰাইঘাটতে, অৰ্থাৎ পুৰণি শৰাইঘাট দলংৰ ঠিক বাওঁহাতে। এইখনক নতুন শৰাইঘাট দলং নামেৰে জনা যায়। এইখন দলংৰ দৈৰ্ঘ্যও পুৰণি শৰাইঘাট দলংৰ সৈতে সমান অৰ্থাৎ ১.৪৯২ কি.মি.। ২৮-১-২০১৭ তাৰিখে ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় পথ পৰিবহন মন্ত্ৰী নতিন গাডকাৰী ডাঙৰীয়াই ৰাইজৰ বাবে মুকলি কৰি দিছিল। ইয়াৰ কেইমাহমানৰ পিছতেই এছিয়া মহাদেশৰ ভিতৰতেই দীৰ্ঘতম নদী দলং হিচাপে খ্যাত S-আকৃতিৰ ধলা-শদিয়া দলং ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত পঞ্চমখন দলং হিচাপে নিৰ্মাণ সম্পূৰ্ণ কৰি ভাৰতবৰ্ষৰ মাননীয় প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদী

ডাঙৰীয়াই ২৬-৫-২০১৭ তাৰিখে অসম বাসীলৈ উপহাৰ হিচাপে আগবঢ়ায়। এই ধলা-শদিয়া দলংৰ নাম সুধাকণ্ঠ ড০ ভূপেন হাজৰিকা দেৱৰ নামেৰে নামকৰণ কৰা হৈছে। এই দলংৰ মুঠ দৈৰ্ঘ্য ৯.৫ কি.মি.। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত ষষ্ঠখন দলং নিৰ্মাণ সম্পূৰ্ণকৰি মুকলি কৰা হৈছিল ২৫-১২-২০১৮ তাৰিখে। এইখন দলংৰ নাম বগীবিল দলং। দুখলপীয়া বগীবিল দলংৰ দৈৰ্ঘ্য ৪.৯ কি.মি.। প্রধানমন্ত্রী নৰেন্দ্ৰ মোদী ডাঙৰীয়াই এই দলংৰ শুভ উদ্বোধনী কৰিছিল। দৰাচলতে জীৱনত প্ৰথমবাৰ গুৱাহাটীলৈ আহিছিলো ১০-০১-১৯৮৭ত। ০৯-০১-১৯৮৭ ত ৰাতিৰ চুপাৰত আহি ১০-০১-১৯৮৭ পুৱা গুৱাহাটী পাইছিলোহি ৰাণু আৰু মই। বিজ্ঞানৰ জেউতি চাৰে কৈ পঠিওৱা অনুসৰি আমি পল্টন বজাৰৰ ইন্দিৰা হোটেলত থাকিছিলো। আমাৰ গুৱাহাটী আগমনৰ উদ্দেশ্য আছিল ১১-০১-১৯৮৭ তাৰিখৰ গুৱাহাটীৰ



নেহেৰু ষ্টেডিয়ামত হোৱা ভাৰত-শ্ৰীলংকাৰ মাজৰ এদিনীয়া মেছ চোৱা। তিনিচুকীয়া ক্ৰীড়া সন্থাৰ পৰা Student Quotaৰ টিকেট সংগ্ৰহ কৰিছিলো ৩৫ টকা দামৰ। ১০ তাৰিখে ৰাতিপুৱা হোটেলত সোমাই গা-পা ধুই অলপ শুই ল'লো। দুপৰীয়া ভাত-পানী খাই অলপ ওলাই আহিছিলো। তেনেতে ৰাণুৱে দেখিলে এখন দোকানৰ ফালে মানুহবোৰ ল'ৰা-চপৰাকৈ আগবাঢ়িছে। 'অ' ৰাণু আকৌ উৎপল গগৈছে। আমিও সেই পিনেই আগবাঢ়ি গ'লো। দেখিলো সেইখন বাটাৰ স্বৰ্গম, দুজন মানুহে ঠিয় হৈ কাৰোবাৰ লগত কথা পাতি আছে। ভালকৈ ডিঙি মেলি চাই দেখো সেইয়া কপিলদেৱ আৰু মদনলাল। একেবাৰে কাষৰপৰা দুয়োকে দেখি কিমান যে ভাল লাগিছিল। লগে লগে মনত পৰিছিল ৮৩ বিশ্বকাপৰ ২৫ জুনৰ ফাইনেলৰ কথা। মদনলালৰ বলিং, কপিল দেবে পিছলৈ দৌৰি-দৌৰি গৈ কৰা ভিভিয়ান ৰিচাৰ্ডৰ কেচ। দৰাচলতে কপিলদেৱে তেতিয়াই থুডেঞ্চিয়েল কাপটো ৱেষ্টইণ্ডিজৰ পৰা আঁজুৰি আনিছিলেই। তেতিয়াতো ম'বাইল নাছিল নহ'লে চেলফি তুলিব পাৰিলোহেঁতেন। পিচদিনা ৬ বজাতেই হোটেলৰ পৰা ওলাই আহি নেহেৰু ষ্টেডিয়ামৰ ১০ নম্বৰ গেটৰ সন্মুখত লাইন পাতিলোহি। দীঘলীয়া শাৰী। আমাৰ টিকেট আছিল Student Quotaৰ এসময়ত গেট খুলি দিয়াত ঠেলা-হেঁচা, গতিয়া-গতি কৰি মানুহ সোমাবলৈ ধৰিলে। আমিও সোমাই পিটচৰ ঠিক পোনে পোনে দেখা পোৱা অৱস্থাত বহিছিলো। যাতে বলৰ চুইং দেখা পাওঁ। সেইদিনা কুঁৱলী পৰাৰ বাবে ৯ বজাৰ খেল কিছু পলম কৰি ৪৬ অভাৱকৈহে খেলাবলৈ সিদ্ধান্ত ল'লে। নিমিষতে সমূহ গেলেৰী পূৰ্ণ হৈ উঠিছিল। মানুহৰ হৰ্ষোল্লাস, চিঞৰ-বাখৰত কাৰো কথা কোনেও নুশুনা অৱস্থা। কোনোবাই শ্ৰীলংকাৰ খেলুৱৈসকলক 'আবে ৰাবন কে অউলাড' বুলি কৈ চিঞৰিছিল। মেচ পলমকৈ আৰম্ভ হোৱাৰ বাবে খেলুৱৈসকলে গেলেৰীৰ সন্মুখতেই প্ৰেক্ষিচ এৰিয়াত বেটিং কৰি আছিল। শ্ৰীলংকাৰ দলে আমাৰ গেলেৰীৰ সন্মুখতেই প্ৰেক্ষিচ কৰিছিল, আমি আটাইকে কাষৰ পৰাই দেখিছিলোঁ। মন কৰিছিলো, শ্ৰীলংকাৰ খেলুৱৈসকল শ্যাম বৰণীয়া যদিও দেখাত ধুনীয়া। ৰঞ্জন মডুগালে গৌৰ বৰণীয়া আছিল, যেন শালৰ মাজত শিঙি (ধেমালি কৰিছো) যি দৰে ৱেষ্টইণ্ডিজৰ লেৰী

গোমছ, পাকিস্তানৰ কাছিম ওমৰ, ইংলেণ্ডৰ নৰমান কাৱানছ। অৱশেষত ৯ঃ৪০ মানত খেল আৰম্ভ হ'ল। ভাৰতে টছত জিকি শ্ৰীলংকাক বেটিং কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনালে। ভাৰতৰ কেপ্টেইন আছিল সুনীল গাভাস্কাৰ আৰু শ্ৰীলংকাৰ দুলীপ মেণ্ডিছ। ভাৰতীয় বলিঙৰ আগত তিষ্ঠিব নোৱাৰি শ্ৰীলংকাই ৪৬ অভাৱত ৮ উইকেটৰ বিনিময়ত ১৪৫ ৰাণতে ইনিংছ সামৰিছিল। ভাৰতে বেটিং কৰি শ্ৰীকান্তৰ ১৯ ৰাণ আৰু সুনীল গাভাস্কাৰৰ অপৰাজিত ৭০ ৰাণ আৰু দিলীপ ভেংচৰকাৰৰ অপৰাজিত ৪৩ ৰাণৰ সহায়ত ২৭.৩ অভাৱত দুটা উইকেটৰ বিনিময়ত প্ৰয়োজনীয় ১৪৬ ৰাণ সংগ্ৰহ কৰি ৮ উইকেটত বিজয়ী হৈছিল। ষ্টেডিয়ামত বহি আন আন দৰ্শক বৃন্দৰ সৈতে খেল চোৱাৰ আনন্দই বেলেগ। এটাই অসুবিধা ৰিপ্লে চাব নোৱাৰি। সুনীল গাভাস্কাৰৰ অপৰাজিত ৭০ ৰাণৰ বাবে মেন অব দি মেছ পুৰস্কাৰ দিয়া হৈছিল। ভাৰতে খেলখন কম সময়তে সমাপ্তি ঘটোৱাত হতাশো হৈছিলো।

১৯৮৫ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত ৫৫ ঘৰ গ্ৰাহকেৰে আৰম্ভ কৰা জয়ানগৰ ডমেণ্টিক গ্ৰীডৰ পৰৱৰ্তী সময়ত; ১৯৮৮ চনৰ ৯ আৰু ১০ এপ্ৰিলত দুলীয়াজান ডমেণ্টিক গেছ গ্ৰীড আৰু শিৱসাগৰ ডমেণ্টিক গেছ গ্ৰীডৰ শুভাৰম্ভণি কৰা হৈছিল। ইয়াৰ পিছত ১৯৯০ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত মৰাণ ডমেণ্টিক গেছ গ্ৰীড আৰু অক্টোবৰ মাহত নাজিৰা ডমেণ্টিক গেছ গ্ৰীডৰ শুভাৰম্ভণি হৈছিল। ১৯৯৩ চনৰ জানুৱাৰী মাহত শিৱসাগৰ গেছ গ্ৰীডৰ সম্প্ৰসাৰণ ঘটাই জয়সাগৰ অঞ্চললৈ গেছ যোগান ধৰাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯৯৫ চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহত নাজিৰা গেছ গ্ৰীডৰ সম্প্ৰসাৰণ ঘটাই শিমলুগুৰি অঞ্চললৈও গেছ যোগান ধৰা আৰম্ভ হৈছিল। এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ পাইপ লাইনডাল দীৰ্ঘ দলংৰ সৈতে ওলমা পদ্ধতিৰে হেংগাৰ দি পাৰ কৰাই নিয়া হৈছিল। এই কাম চাবলৈ গগৈ চাৰে মোকো লগত লৈ গৈছিল। আমি দুদিনমান দুলীয়াজানৰ পৰা গৈ গৈ কাম চাই আহিছিলোঁগৈ। এই কামটো কৰিছিল মাইটী ইঞ্জিনিয়াৰিং ৱৰ্কচে। পৰৱৰ্তী সময়ত তিনিচুকীয়া, ডিব্ৰুগড়, ডিগবৈ, মাৰ্ঘেৰিটা, লিডু, যোৰহাট, তিতাবৰ, ডুমডুমা, কাকপথাৰ আদি বিভিন্ন চহৰলৈ ঘৰুৱা তথা ব্যৱসায়িক উপভোক্তালৈ গেছৰ যোগান ধৰি, আজিৰ তাৰিখত কোম্পানীয়ে প্ৰায় ৩৮,০০০ তকৈ অধিক ঘৰুৱা ৰন্ধন গেছ উপভোক্তালৈ নিবৰছিম গেছৰ যোগান ধৰি আহিছে।

লাকুৱা-নামৰূপ পাইপ লাইনৰ বিভিন্ন টি পাইপৰ পৰা সংযোগ ঘটাই সোনাৰী টি গেছ গ্ৰীডৰ অধীনৰ ২৪ খন চাহ বাগিচালৈ গেছ যোগান ধৰা কাম সম্পূৰ্ণ কৰা হৈছিল ১-০৭-১৯৯১ তাৰিখত। ইয়াৰ পিছতেই ডিব্ৰুগড় টি গেছ গ্ৰীডৰ বাবে মাধপুৰ 'অ' পাইপৰ পৰা ভেকুলাজান হৈ চোঁচা 'অ' পাইপলৈকে ১২ ইঞ্চি, ৮ ইঞ্চি, ৬ ইঞ্চি, ৪ ইঞ্চি আৰু ২ ইঞ্চি ব্যাসৰ মুঠ ৬২.৪৩ কি.মি. এম.এচ পাইপ লাইন বহুৱাই ৭-০৮-১৯৯২ তাৰিখৰ পৰা ২৫ খন চাহ বাগিচালৈ গেছ যোগান ধৰা কাম আৰম্ভ কৰা হৈছিল। এই ক্ষেত্ৰত প্ৰত্যেকখন চাহ বাগিচালৈ মুখ্য পাইপলাইনৰ পৰা HDPE পাইপ লাইনেৰে সংযোগ ঘটাই গেছ যোগান ধৰা হৈছিল। ইয়াৰ পিছতেই অইল ইণ্ডিয়াৰ কঠালনি OCS ৰ পৰা নীপকোৰ কঠালগুৰি প্ৰকল্পলৈ গেছ যোগান ধৰা প্ৰকল্পৰ কাম আৰম্ভ হ'ল। এই প্ৰকল্পৰ বাবে ২২ ইঞ্চি আৰু ২০ ইঞ্চি ব্যাসৰ মুঠ ৭.৬১৮ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ পাইপ লাইন বহুওৱা হ'ল। এই পাইপ লাইন প্ৰকল্পৰ কাম শ্ৰীযুত অজয় কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্যদেৱৰ পোনপটীয়া নেতৃত্বতে সফলভাৱে ২৪ মাৰ্চ ১৯৯৫ত ৰূপায়ন কৰা হৈছিল। এই প্ৰকল্পৰ কাম পোন প্ৰথম বাৰৰ বাবে আমি কম্পিউটাৰত কৰিবলৈ শিকিছিলো। খুঁটিয়াই খুঁটিয়াই কম্পিউটাৰত বিল, ৱৰ্ক অৰ্ডাৰ, মেটেৰিয়েলছ ষ্টেটমেন্ট আদি বনাইছিলো। আজি অলপ দিনৰ আগতে নীপকো প্ৰজেক্টৰ ফাইল এটা দেখি মেলি চাইছিলো। প্ৰথম কম্পিউটাৰত কৰা কামৰ নমুনা দেখি হাঁহি উঠিছিল যদিও, এক বুজাব নোৱাৰা তৃপ্তিও পাইছিলো। কম্পিউটাৰৰ বিষয়ে মই আজিও ভালদৰে একো নাজানো, কিয়নো মই কোনো কম্পিউটাৰৰ ট্ৰেনিং ল'বলৈ নাপালো। মোৰ বাবে কম্পিউটাৰৰ গুৰুজন আছিল মিটাৰিঙৰ ৰছিদ আৰিফ

হুছেইন। পি এণ্ড ডি ত কৈ আগতেই মিটাৰিঙৰলৈ কম্পিউটাৰ আহিছিল। হুছেইনে মোক সুবিধা পালেই মাতি নি জোৰ-জবৰ দস্তিকৈ কম্পিউটাৰৰ আগত বহুৱাই বিভিন্ন চিঠিপত্ৰবোৰ টাইপ কৰিবলৈ কৈছিল। যিহেতু মই টাইপিং শিকা, সেইবাবেই অলপ খৰকৈ মাৰিব পাৰিছিলো। ভাল লাগিছিল। ভুল হ'লেও সমস্যা নাছিল শুধুৱাই ল'ব পৰা যায় তাকো টাইপৰ দৰে বগা-চগা একো লগাব নালাগিছিল। আকৰ্ষিত হৈছিলো আৰু মনোযোগ দিলো। এবাৰ দীঘল চিঠি এখনৰ সম্পূৰ্ণ পেৰাগ্ৰাফ এটা ভুলবশতঃ কেপিটেল হৈ গ'ল। মনিটৰলৈ চাই দেখিলো সৰ্বনাশ। কেপচ লক অন হৈ আছিল। হুছেইন নাছিল। মই গোটেই পেৰাগ্ৰাফটো দিলিট কৰি পুনৰ টাইপ কৰিবলৈ ল'লো। হুছেইনে আহি সোধিলে কিমান পালেগৈ? মই এ ব'ব বুলিকৈ ঘটনাটো বিৱৰি ক'লো। হুছেইনে মোক কিবা এটা ক'লে। লিখিব নোৱাৰোঁ। তাৰ পাছত দেখুৱাই দিলে কেনেকৈ আপাৰ কেচ লৱাৰ কেচ সলনি কৰি ল'ব পাৰি। এনেকৈয়ে মই কম্পিউটাৰ শিকা। ৰচিদ হুছেইন আমাৰ কোম্পানীৰ পৰা অন্য কোম্পানীত জহীন কৰিলেগৈ। পৰৱৰ্তী সময়ত প্ৰাণজ্যোতি দত্তক কামুৰিবলৈ ধৰিলো। নীপকো প্ৰজেক্টৰ কাম শেষ কৰিয়েই মাৰ্ঘেৰিটা টি গেছ গ্ৰীডৰ কাম শেষ কৰা হৈছিল ১৯৯৫ চনৰ আগষ্ট মাহত। প্ৰায় ১০ খন নতুন চাহ বাগিচাত গেছ যোগান ধৰি কোম্পানীয়ে ব্যৱসায়ৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰিবলৈ সামৰ্থ্যৱান হৈছিল। ইয়াৰ পিছতেই কোম্পানীয়ে আদামটিলা আৰু বাৰ্শকান্দিত প্ৰতিষ্ঠা কৰা DLF Power Plant লৈ ONGC ৰ পৰা আহৰণ কৰা গেছ যোগান ধৰিবৰ বাবে ৮ ইঞ্চি ব্যাসৰ ৪.৫ কি.মি. আৰু ১১.৫ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ দুডাল পাইপ লাইনৰ কাম হাতত লৈ ১৯৯৭ চনৰ জুন মাহৰ মাজ ভাগত কমিচন কৰি গেছৰ যোগান ধৰিছিল। এই প্ৰকল্পৰ ইনচাৰ্জ আছিল শ্ৰদ্ধাৰ দৈত্যৰিদি। ইয়াৰ পিছতেই তিনিচুকীয়া টি গেছ গ্ৰীড কাম আৰম্ভ হৈছিল। ইয়াৰ বাবে টেঙাখাটৰ পৰা ৮ ইঞ্চি ব্যাসৰ প্ৰায় ৩৫ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ এডাল পাইপ লাইন বহুৱাই ১৪-০৯-১৯৯৮ তাৰিখে কমিচন কৰি তাৰ পৰা HDPE পাইপৰ যোগেদি ১১ খন চাহ বাগিচাত গেছ যোগান ধৰা আৰম্ভ হৈছিল। তিনিচুকীয়া গেছ গ্ৰীড প্ৰকল্পৰ কাম চলি থাকোঁতেই মোৰ দেউতাৰ মৃত্যু হৈছিল। এই খবৰ পাই এম.ডি. চাৰ শ্ৰীযুত পি.কে. বৰুৱাদেৱ, ভট্টদা, দৈত্যৰিদি, অজয় দত্তদা আৰু কেইবাজনেও পাইপ লাইনৰ কাম চাই উভতি যাওঁতে আমাৰ নলনী বাগানৰ ঘৰত সোমাই খবৰ লৈ গৈছিল। মই জহীন কৰোঁতে পি.কে.বৰুৱাচাৰ ডি.জি. এম আছিল আৰু তেখেত সেই সময়ত বিদেশত বিশেষ ট্ৰেনিংৰ বাবে গৈছিল। মই জহীন কৰাৰ ১৫-২০ দিন মানৰ পিছত ঘূৰি আহি অফিচ কৰিছিল। তেখেতৰ ৰুমটো আমাৰ টেকনিকেল অফিচৰ কৰিড'ৰটোৰ সিপাৰে থকা দীঘলীয়া ৰুমটো অৰ্থাৎ আজিৰ মিনি কনফাৰেন্স ৰুমটো। তেখেতৰ কলিং বেলটোৰ শব্দ কিছু ডাঙৰ আৰু বাকী কেইটাত কৈ পৃথক আছিল। তেখেত অফিচলৈ আহিয়েই বেলটো বজাই দিয়াত আমাৰ ৰুমটোত খৰ-খৰকৈ তিনি চাৰিটা ডাঙৰ শব্দ হ'ল। মই টক খাই উঠি দিলীপ শইকীয়াৰ মুখলৈ চালো। তেখেতে ক'লে, আজিৰ পৰা ডি.জি.এম. চাৰে জহীন কৰিলে। দুই-তিনিদিন মানৰ পিছত শৰ্মাদাই মোক নি তেখেতৰ সৈতে চিনাকী কৰাই দিছিল। মোৰ সৈতে চা-চিনাকী হৈ ভালকৈ আৰু মনপুতি কাম কৰিবলৈ উপদেশ দিছিল। তিনিচুকীয়া টি গেছ গ্ৰীড প্ৰকল্পৰ কাম সমাপ্ত হোৱাৰ লগে লগেই আমাক ৰ'বলৈ নিদি; পি.এণ্ড.ডি. ডিপাৰ্টমেণ্টে নিবেদন কৰিলে এক মেগা প্ৰজেক্ট - এইচ.এফ.চি.এল. ৰিভেপিং প্ৰজেক্ট। আকৌ দিন-ৰাতি একাকাৰ হ'ল। তেতিয়ালৈ শ্ৰীযুত ভূপেন বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰ কন্সপ্ৰেচাৰৰ পৰা পাইপ লাইন ডিপাৰ্টমেণ্টলৈ বদলি হৈ আহি পাইপ লাইন সংস্থাপনৰ কামত ধৰিছিলহি। তেখেতৰ ৰুমত থকা কম্পিউটাৰটোত বহিয়েই সকলোবোৰ কাম কৰি কৰি বৰ আনন্দ লাগিছিল। বিশেষকৈ তেখেতৰ সান্নিধ্যত কাম কৰা এক বিশেষ ৰোমাঞ্চ আছে। এই কথাটো গোবিন্দ আৰু পবিত্ৰইও কৈ থাকে। মই মন কৰিছিলো; তেখেত গগৈ চাৰৰ দৰেই অতি নিখুঁত আৰু নিয়াৰিকৈ কাম কৰি ভাল পোৱা মানুহ আছিল।

কেতিয়াবা কেতিয়াবা তেখেত গগৈ চাৰকো চেৰ পেলাইছিল। এই প্ৰকল্পৰ অধীনত দুলীয়াজানৰ পৰা নামৰূপ বি.ভি.এফ.চি.এললৈ ২০ ইঞ্চি আৰু ১৬ ইঞ্চি সমন্বিতে ২৪.৫ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ দুডাল পাইপ লাইন বহুওৱা হয়। এই বি.ভি.এফ.চি.এল. প্ৰকল্পতেই কোম্পানীয়ে দিহিং নদী ক্ৰটিং কৰিবৰ বাবে পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ HDD পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিছিল আৰু সুচাৰু ৰূপে সম্পন্ন কৰা হৈছিল। HDD Xing ৰ কাম লাভ কৰিছিল দিল্লীৰ মিড ইষ্ট পাইপ লাইন প্ৰডাক্টচ কোম্পানীয়ে। মিড ইষ্ট পাইপ লাইন প্ৰডাক্টচ অসম গেছ কোম্পানীৰ সৈতে বহু যুগৰ পৰাই জড়িত, পাইপ লাইনৰ হাইড্ৰ'লিক পৰীক্ষণ কাৰ্যৰ বাবে। HDD Xing ৰ দায়িত্ব স্বত্বাধিকাৰী মনিন্দৰ সিঙে নিজৰ তত্ত্বাবধানত ৰাখিছিল। Tony নামৰ এজন অপাৰেটৰ আহিছিল ইংলেণ্ডৰ পৰা। আমি আবেলি গৈ গৈ প্ৰায়েই HDD Xing ৰ কাম চাইছিলোগৈ। টনীয়ে মনিন্দৰ সিঙৰ নিৰ্দেশ অনুযায়ী কাম কৰা দেখি কিতাপত পঢ়া প্ৰাক স্বাধীনোত্তৰ কালৰ দিন বোৰৰ কথা বাৰে বাৰে মনত পৰিছিল। অসম গেছ কোম্পানীৰ সৈতে জড়িত আৰু মই লগ পোৱা বিভিন্ন ঠিকাদাৰী প্ৰতিষ্ঠান সমূহৰ স্বত্বাধিকাৰী সকলৰ ভিতৰত দুজন ব্যক্তিক মই খুব শ্ৰদ্ধা কৰিছিলো। অৱশ্যে দুয়ো বৰ্তমান প্ৰয়াত। সেই দুজন ব্যক্তি হৈছে মেক টেকনিক ইণ্ডিয়াৰ স্বত্বাধিকাৰী স্বৰ্গীয় ৰমেশ চৌধুৰীদেৱ আৰু আন জন হৈছে মিড ইষ্ট পাইপ লাইন প্ৰডাক্টচৰ স্বত্বাধিকাৰী স্বৰ্গীয় মোহন সিং দেৱ। ইমানেই অমায়িক, নিৰহংকাৰ, শাস্ত প্ৰকৃতিৰ লোক আছিল, দেখিলেই শ্ৰদ্ধা জাগে আৰু এজন ব্যক্তিৰ বিষয়ে নিলিখিলে বেয়া হ'ব- এই ব্যক্তিজনো মিড ইষ্ট পাইপ লাইন প্ৰডাক্টচৰ সৈতে জড়িত। তেখেত হৈছে কাকু সিং; কাকু সিং অতি বন্ধুসুলভ ব্যক্তি আছিল, যি ল'ৰাৰ সৈতে ল'ৰা আৰু বুঢ়াৰ সৈতে বুঢ়াই মিলিব পাৰে। মোৰো স্বভাৱটো প্ৰায় এনেকুৱাই। মেক টেকনিকৰ জি'অ' কচুপুৰাকল, আৰু ন'চিলৰ মাচুদ আহমেদ আৰু দেৱজিৎ অধ্যাপকো মোৰ অতি প্ৰিয় ব্যক্তি। যি কি নহওক, HDD Xing ত কিছু বিধিনি তথা বিলম্ব হোৱা বাবে এই প্ৰজেক্টৰ পাইপ লাইন দুডালৰ কাম শেষ কৰি ৩০-০৯-২০০২ তাৰিখে কমিচন কৰি গেছ যোগান আৰম্ভ কৰি কোম্পানীয়ে এক মাইলৰ খুঁটি স্পৰ্শ কৰিছিল। অফিচৰ কাম কৰোঁতে বহুতো আমোদজনক ঘটনা ঘটে। এই প্ৰজেক্টৰ পি. দাস এণ্ড কোম্পানীৰ চেকচনৰ চাইট ইনচাৰ্জ আছিল জয়ন্ত গগৈ। চাইটৰ কাম শেষ হোৱাৰ লগে লগে আন আন কামৰ লগতে “মেটেৰিয়েলচ্ ষ্টেচমেণ্টে” বনাব লাগে। কিমান আৰু কি কি সামগ্ৰী দিয়া হৈছিল, কিমান ব্যৱহাৰ কৰিলে, কিমান অব্যৱহৃত হৈ থাকিল, কিমান ঘূৰাই দিলে তাৰ বিস্তৃত বিৱৰণেই হৈছে মেটেৰিয়েলচ্ ষ্টেচমেণ্ট। সেইখন ময়েই বনাইছিলো। এটা পৃষ্ঠাতেই ওপৰৰ পৰা তললৈ যথেষ্ট শাৰী হৈছিল। সেইদৰে বাওঁফালৰ পৰা সোঁ ফাললৈও যথেষ্ট ঘৰ হৈ দীঘলীয়া হৈছিল, সেয়ে তলফালৰ পৰা ভাঁজ কৰি ফাইলত জোৰাকৈ ভৰাই ৰখা হৈছিল। ভাঁজত থাকোঁতে থাকোঁতে আৰু বাৰে বাৰে খুলি জপোৱাৰ বাবেই ভাঁজ পৰা ঠাইৰ সংখ্যাবোৰ অলপ অলপ পঢ়িব নোৱাৰা হৈছিলগৈ। কিবা এটা চাবলৈ গগৈচাৰে জয়ন্ত গগৈক ফাইলটো লৈ মাতিলেই সেইখন দেখিলেই খঙে মূৰৰ চুলিৰ আগ পাইগৈ। সদায় কয়, ওপৰৰ পৰা তললৈ শাৰীবোৰ ফাইলটোৰ ভিতৰত জোৰাকৈ হ'ব লাগে; সোঁফালে যিমান দীঘল হয় হওক, মোৰ আপত্তি নাই। জয়ন্ত গগৈয়ে ক'বও নোৱাৰে খাউণ্ডে বনাইছিলে বুলি। প্ৰায়েই সেইখনৰ কাৰণে জয়ন্ত গগৈয়ে গগৈচাৰৰ পৰা গালি কেইটামান শুনি আহেই। পিছলৈ এইটো সমস্যাৰ সংশোধন কৰা হ'ল। এইবোৰে অভিজ্ঞতা। ভট্টদা বহি থকা নাছিল। আকৌ এক নতুন প্ৰকল্প উলিয়াই মৰাণ অঞ্চলৰ ১৮ খন চাহ বাগিচাত অইল ইণ্ডিয়াৰ পৰা আৱৰ্টন লোৱা গেছৰ যোগান ধৰা। ব'চ; পুনৰ কামত ধৰি মৰাণ ‘অ’ পইণ্টৰ পৰা ডোমৰ দলং পৰ্য্যন্ত ৬ ইঞ্চি ব্যাসৰ প্ৰায় ৮ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ এডাল পাইপ লাইন বহুৱাৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰি ২-৭-২০০৩ তাৰিখে কমিচন কৰা হয় আৰু গেছৰ যোগান আৰম্ভ কৰা হয়। পুনৰ এক মেগা প্ৰকল্পৰ উদয় ঘটিল। ASEB Revamp Project

পুনৰ গগৈ চাৰ আৰু বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰৰ যুগলবন্দী। অফিচত গগৈ চাৰ, বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰ আৰু মই। বাকী সেনানী নিজ নিজ চাইটত। আকৌ দিন-ৰাতি একাকাৰ। কোম্পানীৰ কম্প্ৰেচাৰ ষ্টেচনৰ পৰা দিহিং নদী HDD পদ্ধতিৰে ফ্ৰাচিং কৰি নামৰূপ থাৰ্মেল পাৱাৰ ষ্টেচনলৈ ২০ ইঞ্চি ব্যাসৰ প্ৰায় ২৩.১১৭ কি.মি. দৈৰ্ঘ্যৰ এক বিয়োগোম পাইপ লাইনৰ সফল সংস্থাপন কৰি ২৪-০৫-২০০৪ তাৰিখ সোমবাৰে আবেলি কমিচন কৰি গেছ যোগান আৰম্ভ কৰা হৈছিল। ইতিমধ্যেই ৩০-১১-২০০৩ তাৰিখে শ্ৰদ্ধাৰ গগৈ চাৰে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰাত, কমিচনিঙৰ দিনা তেখেতলৈ আমাৰ বাৰে বাৰে মনত পৰিছিল। ASEB Revamp প্ৰকল্পৰ কাম শেষ কৰি উঠিয়েই নাহৰকটীয়া OCS-1 ৰ পৰা বালিজন ৰেল'ৱে ক্ৰচিংলৈকে প্ৰায় ৯ কিঃমিঃ দৈৰ্ঘ্যৰ ১৪ ইঞ্চি ব্যাসৰ দুডাল পাইপ লাইন বহুৱাই আগৰ ১৪ ইঞ্চি ব্যাসৰ পাইপ লাইন দুডালৰ সৈতে পোনপটীয়াকৈ সংযোগ ঘটাই নাহৰকটীয়া টাউনৰ মাজেদি যোৱা পূৰ্বৰ H.P. লাইন দুডালৰ অংশ কেইটা বন্ধ কৰি দিয়া হ'ল। জনসাধাৰণৰ জীৱন আৰু সম্পত্তিৰ নিৰাপত্তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখিয়েই কোম্পানীয়ে এই পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছিল। এই দুডাল পাইপ লাইন কমিচন কৰিছিল ৩-৬-২০০৪ তাৰিখে। এই প্ৰকল্পটোৰ নাম দিছিলো "নাহৰকটীয়া টাউন ডাইভাৰছন প্ৰজেক্ট"। পি.এণ্ড. ডি ডিপাৰ্টমেন্টৰ পৰৱৰ্তী নিবেদন আছিল; যোৰহাট- গোলাঘাট টি গেছ গ্ৰীড প্ৰকল্প। যোৰহাট আৰু ইয়াৰ দাঁতি- কাষৰীয়া অঞ্চলৰ ৩৪ খন আৰু গোলাঘাট অঞ্চলৰ ১৩ খন চাহ বাগিচালৈ গেছ যোগান ধৰাৰ দায়িত্ব লৈ লাকুৰা 'অ' পইণ্টৰ পৰা মৰিয়নিলৈকে ১২ ইঞ্চি ব্যাসৰ ১১৭ কিঃমিঃ, খোৰাঘাটৰ পৰা উৰিয়াম ঘাটলৈকে ৮ ইঞ্চি ব্যাসৰ প্ৰায় ১২ কিঃমিঃ আৰু উৰিয়ামঘাটৰ পৰা গোলাঘাটৰ বেঙেনাখোৱা হাটৰ কানেকচন পইণ্টলৈকে ৪ ইঞ্চি ব্যাসৰ ৪৬ কিঃমিঃ পাইপ লাইন বহুওৱা হ'ল। প্ৰাণজ্যোতি দত্ত আছিল HDD incharge দিখৌ, মৰি দিখৌ, জাঁজী, ভোগদৈ আৰু কাকডোঙা এই পাঁচখন নদী HDD Xing কৰি পাৰ কৰি নিয়া হৈছিল। দত্তই কিন্তু কাকডোঙাৰ বৰালি আমাক দিয়াই নাছিল। এই পাইপ লাইন কেইডাল যথাক্ৰমে ২২-৫-২০০৬; ১২-২-২০০৬ আৰু ২৪-৪-২০০৭ তাৰিখত কমিচন কৰা হৈছিল। যোৰহাট- গোলাঘাট প্ৰকল্পৰ কাম শেষ কৰি উঠি কোম্পানীত কিছু স্থিৰতা আহি পৰিছিল নতুন প্ৰকল্পক লৈ। এনে সময়তে ১৫-৬-২০০৭ তাৰিখত অসম গেছ কোম্পানী নুমলীগড় ৰিফাইনেৰী লিমিটেডৰ মাজত ৫১ঃ৪৯ অংশীদাৰিত্বত এক যৌথ কোম্পানী ডি. এন. পি. লিমিটেডৰ জন্ম হৈছিল। পিচলৈ অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেডেও ডি. এন. পি. লিমিটেডত অংশীদাৰ হৈছিল ৫১ঃ২৬ঃ২৩ অংশীদাৰিত্বৰে। ডি.এন.পি. লিমিটেডে মধুবনত এক অত্যাধুনিক ডেচপাচ ষ্টেচন স্থাপন কৰি ইয়াৰ পৰা ১৬ ইঞ্চি ব্যাসৰ ১৯২ কিঃমিঃ দৈৰ্ঘ্যৰ কেইবাটাও SV ষ্টেচন সহিতে এক পাইপ লাইন সংস্থাপন কৰি দুলীয়াজানৰ পৰা নুমলীগড় ৰিফাইনেৰী লৈ গেছ যোগান ধৰা কাম আৰম্ভ কৰে। এই দুলীয়াজান-নুমলীগড় পাইপ লাইন সম্পূৰ্ণ আধুনিক পদ্ধতিৰে আৰু উচ্চমানদণ্ডৰ বিধি অনুযায়ী স্থাপন কৰা হৈছিল। বৰপাত্ৰ গোহাঁই চাৰ চিফ প্ৰজেক্ট মেনেজাৰ আৰু ভট্টা প্ৰজেক্ট মেনেজাৰ আছিল। মনোজ বৰুৱা, প্ৰণৱ জ্যোতি গগৈ, দীপজ্যোতি গগৈ, প্ৰাণজ্যোতি দত্ত, প্ৰাঞ্জল কাকতী, টুটুন কলিতা, প্ৰবীণ দত্ত বড়া, জয়ন্ত গগৈ আদি চাইট ইনচাৰ্জ আছিল, প্ৰাণজ্যোতি দত্তক পুনৰ HDD Xing incharge, কৰিছিল। এওঁলোকৰ অক্লান্ত পৰিশ্ৰম আৰু কষ্টৰ মাজেদি এই দীঘলীয়া পাইপ লাইনডালৰ কাম সুচাৰু ৰূপেই সম্পন্ন হৈ উঠি ২৮-০২-২০১১ তাৰিখে কমিচন কৰি নুমলীগড় ৰিফাইনেৰীলৈ গেছ যোগানৰ শুভাৰম্ভণি কৰিছিল তদানীন্তন অসমৰ মাননীয় উদ্যোগ মন্ত্ৰী শ্ৰীযুত প্ৰদ্যুৎ কুমাৰ বৰদলৈ ডাঙৰীয়াই। প্ৰাণজ্যোতি দত্তই এইবাৰ আৰু এখোপ চাৰি, দিহিং, দিচাং, দিখৌ, জাঁজী, ভোগদৈ, তিলৈ আৰু ধনশিৰি এই সাতখন নদী HDD Xing কৰাৰ লগতে যোৰহাটৰ ওচৰৰ OIL ৰ PS-2 ৰ এটা অংশতো HDD Xing কৰাইছিল। দত্তক মাজে মাজে কওঁ— দত্ত, আপুনি অসমৰ নৈবোৰ ফুটুৱাই ফুটুৱাই শেষ কৰিলে। বানপানী হ'লে কিন্তু

আপুনি দায়িত্ব ল'ব লাগিব। ডেচপাচ ষ্টেচনত পোনতে তিনিটা কম্প্ৰেচাৰ স্থাপন কৰিছিল। মই নাম ৰাখিছিলো— অমৰ, আকবৰ, এছনী। কম্প্ৰেচাৰ ষ্টেচনলৈ সোমাই যোৱা পথটোৰ দুয়োপাৰে থকা প্ৰকাণ্ড পুখুৰী দুটাক মৰমতে নাম দিছিলো লাই আৰু লোচাই।

ডি.এন. আচাৰ্য চাৰ আছিল প্ৰথমজন আৱাসিক পৰিচালন সঞ্চালক। তেখেতে ১৯৭৯ চনৰ পৰা ১৯৮১ চনলৈকে পৰিচালন সঞ্চালক হৈ আছিল। তেখেতৰ পিছৰ দ্বিতীয়জন আৱাসিক পৰিচালন সঞ্চালক আছিল শ্ৰদ্ধাৰ কৰ্ণেল তীৰ্থব্ৰত ভূঞা লহকৰ ১৯৮৫ চনৰ পৰা ১৯৯০ চনলৈ। তাৰ পিছতেই ১৯৯০ চনৰ পৰা ১৯৯৭ চনলৈকে শ্ৰীযুত বি.কে. দুৱৰা চাৰ পৰিচালন সঞ্চালক আছিল। দুৱৰা চাৰৰ পিছতেই ১৯৯৭ চনৰ পৰা ২০০৫ চনলৈকে শ্ৰীযুত পি.কে. বৰুৱাচাৰে পৰিচালন সঞ্চালক পদত অধিষ্ঠিত হৈছিল। বৰুৱা চাৰৰ পিছতেই ২০০৫ চনৰ পৰা ২০০৯ চনলৈকে শ্ৰীযুত ভূৱন চন্দ্ৰ শৰ্মাচাৰ পৰিচালন সঞ্চালক আছিল। শৰ্মা চাৰৰ পিছতেই ২০০৯ চনৰ পৰা ২০১৫ চনৰ ৩১ আগষ্টলৈকে শ্ৰীযুত ভূপেন বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰ পৰিচালন সঞ্চালকৰ পদত অধিষ্ঠিত হৈছিল। এই বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰৰ দিনতেই মোৰ টেকনিকেল ডিপাৰ্টমেন্টৰ পৰা এম.ডি. চেফ্ৰেটেৰীয়েটলৈ বদলি হ'ল। ইয়াত কামৰ ধৰণ আৰু প্ৰকাৰ সকলো বেলেগ, প্ৰথমতে কিছু অসুবিধাও হৈছিল যদিও পিছলৈ সহজ হৈ উঠিছিল। বৰপাত্ৰগোহাঁই চাৰৰ কাৰ্যকালতেই ১৪-০৮-২০১৪ তাৰিখৰ পৰা বিষয়া পৰ্যায়লৈ পদোন্নতি ঘটিছিল। ইয়াৰ পিছতেই ১-৯-২০১৫ চনৰ পৰা শ্ৰীযুত আদিত্য কুমাৰ শৰ্মাচাৰ পৰিচালন সঞ্চালক হিচাপে অধিষ্ঠিত হৈছিল। মনত পৰে এই দিনটোত কোম্পানীৰ বিস্তীৰ্ণ এলেকা বানপানীত বুৰ গৈছিল। আমি অফিচৰ পৰা ঘৰলৈ যাব পৰা নাছিলো। শৰ্মা চাৰৰ পিছত ২-৯-২০১৯ তাৰিখৰ পৰা (১-৯-২০১৯ দেওবাৰ আছিল) অদ্যপি শ্ৰদ্ধাৰ গকুল চন্দ্ৰ স্বৰ্গীয়াৰী চাৰ পৰিচালন সঞ্চালকৰ পদত অধিষ্ঠিত হয়। আচাৰ্য চাৰক মই লগ পোৱা

D. N. Acharyya Sir  
M. D. AGCL (1979-1981)

Col. T.B.B. Lahkar Sir  
M. D. AGCL (1985-1990)

B. K. Dowerah Sir  
M. D. AGCL (1990-1997)

P. K. Baruah Sir  
M. D. AGCL (1997-2005)

B. C. Sharma Sir  
M. D. AGCL (2005-2009)

B. Borpatragohain Sir  
M. D. AGCL (2009-2015)

A. K. Sharma Sir  
M. D. AGCL (2015-2019)

G. C. Swargiyari Sir  
M. D. AGCL (2019 onwards)

নাছিলো। তাৰ পিছৰ আটাইকেওজন পৰিচালন সঞ্চালক মহোদয়ৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে জড়িত হৈ কাম কৰাৰ অভিজ্ঞতা লাভ কৰিছো। তেখেত সকলৰ বহুমূলীয়া স্বাক্ষৰ সমূহ মই এই “দিশিৰ”ৰ যোগেদি আপুৰোগীয়াকৈ সযতনে সাঁচি ৰাখিব বিচাৰিলো—

স্বৰ্গীয়াৰী চাৰ অতি তীক্ষ্ণ আৰু দূৰদৰ্শী গুণ সম্পন্ন ব্যক্তি। তেখেতে কোম্পানীক অধিক গতিশীল কৰি তুলিবলৈ দেখে কেহে খাটি আজি দুবছৰৰ ভিতৰতেই কোম্পানীৰ ব্যৱসায়িক ধাৰত পৰিৱৰ্তন আনিবলৈ বিভিন্ন উৎসৰ পৰা গেছ আহৰণ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে। সমগ্ৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ভিতৰুৱা অঞ্চল সমূহকো সামৰি ১২০ টা Petrol আৰু Diesel ৰ খুচুৰা বিক্ৰী কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰাৰ বাবে যাৰতীয় লাইচেন্স আহৰণ কৰালে। এই খুচুৰা বিক্ৰী কেন্দ্ৰবোৰতেই CNG Station আৰু বৈদ্যুতিক বাহন চাৰ্জ কৰা কেন্দ্ৰও সন্নিবিষ্ট কৰা হ’ব। ইতিমধ্যে কোম্পানীয়ে ডিব্ৰুগড় চহৰৰ মাজমজিয়া চৌকিদিঙত অসমৰ প্ৰথমটো CNG Station স্থাপন কৰি গৌৰৱ অৰ্জন কৰিছে। এই CNG Station ১৭-৮-২০১৯ চনত কমিচন কৰা হৈছিল। টিংৰাই গেছ গ্ৰীডৰ অধিগ্ৰহণ ইতিমধ্যেই সম্পূৰ্ণ হৈছে। বিভিন্ন অঞ্চলৰ নগৰ-চহৰ আৰু গাঁৱলীয়া তথা চাহ বাগিচাৰ অঞ্চললৈও ঘৰুৱা বন্ধন গেছ যোগানৰ সম্প্ৰসাৰণৰ দ্বাৰা অধিক উপভোক্তাক সামৰি লোৱাৰ লক্ষ্যৰে বৰ্তমান ক্ষিপ্ৰ গতিৰে কামত আগবাঢ়িব ধৰিছে। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰে গেছ যোগানৰ দায়িত্বও অসম গেছ কোম্পানীয়ে লাভ কৰিছে। ১৯৬২ চনৰ পৰা ২০২২ চনলৈ এই সুদীৰ্ঘ ৬০ বছৰীয়া জয়যাত্ৰাত কোম্পানীয়ে বহুতো ঘাত-প্ৰতিঘাত অতিক্ৰম কৰিব লগীয়া হৈছিল। বিশেষকৈ ১৮ এপ্ৰিল ১৯৮৯ চনৰ দুৰ্ঘটনাজানৰ কম্প্ৰেচৰ ষ্টেচন এলেকাৰ ভিতৰত সংঘটিত দুৰ্ঘটনাত দুগৰাকী সতীৰ্থৰ বিয়োগ তথা আন কেইবাজনো গুৰুতৰ ভাৱে আহত হৈছিল। পুনৰ এই দুৰ্ঘটনাৰ ২৫ বছৰৰ পিছত ১ ছেপ্তেম্বৰ ২০১৪ তাৰিখৰ হিঙৰীজান দুৰ্ঘটনাত তিনিজনকৈ লোক মৃত্যুক আঁকোৱালি ল’ব লগীয়া হোৱাত অতি দুৰ্ভাগ্যজনক। কোম্পানীয়ে বিধি অনুযায়ী গ্ৰহণ কৰিব লগীয়া সকলোবোৰ ব্যৱস্থা যেনে ক্ষতিপূৰণ, পুনৰ সংস্থাপন আদি দায়িত্ব সহকাৰেই পালন কৰি আহিছে। সুৰক্ষা আৰু সাৱধানতাৰ মাজতো কেতিয়াবা দুৰ্ভাগ্য জনকভাৱে কিছু অপ্ৰত্যাশিত দুৰ্ঘটনা ঘটি যায়- যেনেকৈ ১৯৮৪ চনৰ ৩ ডিচেম্বৰ পুৱাৰ ভূপাল গেছ দুৰ্ঘটনা, ১৫-৯-২০০৫ তাৰিখৰ অইল ইণ্ডিয়াৰ ডিকম অগ্নিকাণ্ড, পুনৰ অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেডৰ ৯-৬-২০২০ তাৰিখৰ বাঘজান তৈল খাদত ঘটা অগ্নিকাণ্ড ইত্যাদিক আমি চৰম দুৰ্ভাগ্যজনক বুলিয়েই কব লাগিব। কিয়নো এই সমূহ দুৰ্ঘটনা একেবাৰেই অপ্ৰত্যাশিত আছিল।

উপসংহাৰ : ১৪ ইঞ্চি ১৬.৫ কি:মি: দৈৰ্ঘ্যৰ এডাল পাইপ লাইন; এখন চাহ বাগিচা আৰু ৫৫ ঘৰ ঘৰুৱা উপভোক্তাক লৈ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰা অসম গেছ কোম্পানী আজিৰ দিনত বিভিন্ন ব্যাসৰ প্ৰায় ৭৫০ কি:মি: দৈৰ্ঘ্যৰ এম. এচ পাইপ লাইন আৰু প্ৰায় ৪০০০ কি:মি: মকৰাজাল সদৃশ পি.ই. পাইপ লাইনেৰে সমৃদ্ধ। প্ৰায় ৩৯,০০০ ঘৰুৱা বন্ধন গেছ উপভোক্তা; ১২০২ টা অন্যান্য ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠান, ৫ টা বৃহৎ উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠান আৰু ৪২৬ ত কে অধিক খন চাহ বাগিছা আৰু চাহ ফেক্টৰীলৈ কোম্পানীয়ে গেছ যোগান ধৰি নিৰন্তৰ সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। বৰ্তমান অসম গেছ কোম্পানীয়ে দৈনিক ১৭.১৩৫ লাখ ঘন মিটাৰ গেছৰ ব্যৱসায় কৰিবলৈ সম্পূৰ্ণ ৰূপে তৎপৰ হৈ পৰিছে। ভাবিলে আচৰিত লাগে, কোনেও নেদেখা; চুইঙ চাব নোৱাৰা গোন্ধও নোপোৱা দ্ৰব্য যাক কেৱল মিটাৰেহে চিনি পায় তাৰেই যি সফল ব্যৱসায় অসম গেছ কোম্পানীয়ে কৰি দেখুৱাইছে সেইয়া উদ্যোগিক জগতত বিৰল ঘটনা। সেইয়েহে কোম্পানীয়ে কেৱল উৎকৃষ্ট মানদণ্ডৰ মিটাৰৰ ওপৰতহে আস্থা ৰাখিব লাগে বুলি মোৰ অনুভৱ হয়। কোম্পানীৰ এই জয়যাত্ৰা যেন অব্যাহত থাকে; তাৰ বাবে আমাৰ প্ৰত্যেক জনেই নিষ্ঠা আৰু সততাৰে কোম্পানীৰ প্ৰতি সেৱা আগবঢ়াই যাব লাগিব। TNGCL, DNPL আৰু PBGPL আমাৰ অতিৰিক্ত শক্তি; আধুনিক প্ৰযুক্তি কৌশল হ’ব আমাৰ ঢাল বিশেষ, ইয়াৰেই আমি আগুৱাই যাম দূৰ-দূৰলৈ, বিজয় যাত্ৰা অব্যাহত ৰাখি। বুটলি যাম ইটোৰ পিছত সিটো বহুমূলীয়া বস্তু। বিশেষ এটা কথা আকৌ মনত পৰিলে; ৱৰ্ডষ্টাৰৰ দিনৰ কথা; মনোজ বৰুৱা আজিৰ GM(O&GMB) আৰু মই পি.এণ্ড.ডি.ৰ কম্পিউটাৰত বহি দীঘলীয়া চিঠি এখন লিখি আছিলো। তেতিয়া যিমান বাৰ চেত কৰা হয় সিমান বাৰেই একোটাকৈ বেক্ ফাইলৰ সৃষ্টি হয় আৰু এই বেক্ ফাইলবোৰ ডিলিট কৰি থাকিব লাগে যিটো বৰ আমনি দায়ক আছিল। ৰছিদ হুছেইনে মোক এদিন শিকাইছিলে বেক্ ফাইলবোৰ কেনেকৈ একে লগে ডিলিট কৰিব পাৰি। মই বৰুৱাক কলো, এটা ডট কামাণ্ড আছে যিটোৱে একেবাৰতে গোটেইখিনি বেক্ ফাইল ডিলিট কৰে। বৰুৱাই কলে কি; মই কামাণ্ডটো কলো; বৰুৱাই কামাণ্ডটো দি এণ্টৰ কৰিলে। কামাণ্ডটো হ’ব লাগিছিল Star dot back আমি দিলো Star dot star back, কম্পিউটাৰত যিমানবোৰ ফাইল আছিল চব শেষ.....।

সকলোলৈকে কোম্পানীৰ হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষৰ বাবে মোৰ তৰফৰ পৰাও আন্তৰিক শুভেচ্ছা আৰু অভিনন্দন জনালোঁ। জয়তু অসম গেছ কোম্পানী।





# Sub-Committee Members

Sub-Committee	Name of Members
Publicity, Invitation and Reception Committee	• N H Hazarika, DGM • Bikramjit Bhattacharya, Manager • Deepok Kr. Khaund, Assistant Manager • Rupam Gogoi, Sr. Technical Assistant • Dipankar Baruah, Sr. Divisional Assistant • Aditya Kumar, Sr. Manager • Partha Purba Bordoloi, Assistant Manager • Sangeeta Gogoi, Divisional Assistant
Souvenir Commiittee	• Mayurima Goswami Baruah, Chief Manager • Angshuman Thakur, Manager • Suman Baruah, Manager • Deepok Kr. Khaund, Assistant Manager • Gaurov Konwar, Sr. Divisional Assistant
Budget & Fund Committee	• Subhasish Dhar, Sr. Manager • Chandrupal Jyoti Saud, Sr. Accountant • Pulak Dehingia, Sr. Accounts Assistant
Cultural Committee	• Utpal Kr. Borgohain, Manager • Pallavi Gohain, Assistant Manager • Debajeet Sarmah, Officer • Abhishek Bhuyan, Sr. Divisional Assistant • Rana Gohain, Sr. Technician • Dipankar Chetia, Lance Naik • Kaushik Tamuli, Jr. Technician
Stage, Decoration & Lighting Committee	• Jayanta Gogoi, Chief Manager • Dharani Konwar, Assistant Manager • Syed Ashique Hussain, Engineer • Nishigandha Borah, Jr. Engineer • Gobinda Gogoi, Lance Naik
Food & Refreshment	• Chiranjeev Sharma, Sr. Manager • Ibadur Rahman, Assistant Manager • Rishideep Bordoloi, Engineer • Shah Jillur Rahman, Sr. Divisional Assistant • Surajit Bharali, Sr. Divisional Assistant • Chiranjan Kalita, Technician • Satya Ranjan Borthakur, Sr. Operator
Sports & Events	• Parag Kumar Das, Manager • Hitesh Sarmah, Manager Pankaj Jyoti Doley, Engineer • Subrata Konwar, Sr. Technician • Geetika Chokkara, Sr. Accounts Assistant • Bulbul Gogoi, Sr. Electrician (Grd-VI) • Navajyoti Phukan, Sr. Electrician • Dipak Gogoi, Sr. Technician
Accommodation, Transport & Security	• Dhimanta Barman, Sr. Manager • Utpal Kr. Borgohain, Manager • Munindra Gowala, Manager • Partha Purba Bordoloi, Assistant Manager • Pulak Dehingia, Sr. Accounts Assistant • Heramba Borboruah, Sr. Technician • Biswajit Gogoi, Sr. Operator



# যাত্রা



সুব্রত কোঁৱৰ

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

“চোৱা ভালদৰে যদি পঢ়া শুনা নকৰা এই ল’ৰাটোৰ দৰে হ’ব।” নাতিয়েকক লগত লৈ প্ৰাতঃভ্ৰমণ কৰি থকা আইতাক আৰু শিশুটোৰ মুখলৈ চাই ৰক্তিমে তাৰ স্বভাৱ সুলভ হাঁহিটি মাৰি অলপ আগত থকা ওখ গোট দিয়া ঘৰটোৰ সন্মুখত চাইকেলৰ ওপৰতে কেচিয়াকৈ এটা ভৰি নমাই টিলিঙাটো বজাই দিলে। ভিতৰত বান্ধি থোৱা বিলাতী কুকুৰটোৱে ভুক ভুকাই উঠিল। লগে লগে এজনী ছোৱালী ওলাই আহিল। সি চাইকেলৰ পেডেল মাৰি তাৰ লক্ষ্যৰ ফালে গতি কৰিলে। তাতে আজি বতৰটোও ডাৱৰীয়া। বৰষুণ অহাৰ আগতেই যদি শেষ কৰিব নোৱাৰে কষ্ট হ’ব। ঘড়ীটোলৈ চালে, ৫.৩০ বাজিছে। ৮.৩০ বজাৰ ভিতৰত দি শেষ কৰিব নোৱাৰিলে কিছুমান মানুহে বৰ বেয়াকৈ কথা শুনাই দিয়ে। কয়, অফিচ যোৱাৰ আগত যদি দিব নোৱাৰা কাইলৈৰ পৰা বন্ধ কৰি দিম।

গাঁৱৰ ৰাস্তা বিলাক ঠাইয়ে ঠাইয়ে পুখুৰী সদৃশ দ গাত হৈ গৈছে। বহু ঠাইত চাইকেল ঠেলি নিব লগা হয়। তাতে বাৰিষা বতৰ। চাইকেলৰ বলগুটি সমূহ পানী সোমাই শব্দ কৰিছে। কিছুমান গাঁৱৰ এনেকুৱা ঠাইলৈও যাব লাগে য’ত চাইকেল নিয়াটোও অসম্ভৱ হৈ পৰে। তেতিয়া সি খোজেৰেই দি আহে। যিমানে ভিতৰৰা গাঁৱলৈ সোমাই গৈছে সিমানে তাক তাৰ পৰিৱেশ, সৰল মানুহবিলাকৰ মৰমে আপ্লুত কৰি তুলিছে। ২০-২৫ কিলোমিটাৰ চাইকেল মাৰি যোৱা, তাৰ এতিয়া অভ্যাস হৈ পৰিছে। সি কিন্তু কোনো দিন ভাগৰুৱা হোৱা নাই। তাৰ বহুত কৰিব লগা কাম আছে। এইচোৱা সময়ত সি বহু ঘাত প্ৰতিঘাতৰ সন্মুখীন হৈছে। কামক মৰ্যদা দিব নিবিচৰা সকলক বুজাই দিব বিচাৰে যে প্ৰতিটো কামৰ এটা মৰ্যদা আছে। কামৰ কোনো সৰু বৰ নাই। তাক কোনো আঘাতে তলাব নোৱাৰে।

ৰক্তিমে যি দিনা বিশ্ব বিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰাবাসত লগৰ কেইজনক তাৰ এই সিদ্ধান্তৰ কথা প্ৰকাশ কৰিছিল, তেতিয়া তাৰ বন্ধু প্লাবনে খুওৱ বুজাইছিল। “চা ৰক্তিম আমাক মানুহ কৰিবৰ বাবে ঘৰৰ, পৰিয়ালৰ মানুহে বহু কষ্ট কৰি স্নাতকোত্তৰ পঢ়ালে। আমাৰ ৰিজাল্টও ভাল হৈছে। এতিয়া আমি চাকৰিৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাব লাগে। তই কৈছ গাঁৱত গৈ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিবি। তাতে কিতাপৰ লগতে বাতৰি কাকতৰ এজেণ্ডা। তই নিজে ঘৰে ঘৰে গৈ পুৰাৰ চাহ কাপৰ লগতে পঢ়িব পৰাকৈ বাতৰি কাকত যোগান ধৰিবি। থ’ থ’ এনেকুৱা পাগলামী চিন্তা এৰ।” তাক তাৰ বহু বন্ধুৱে বুজালে। কিন্তু তাৰ সিদ্ধান্ত সলনি নহ’ল। তাক ময়ূৰীয়েও বুজাইছিল। কৈছিল আজি যুগৰ পৰিৱৰ্তনৰ কথা। তাই আইনৰ ছাত্ৰী হিচাপে যিখিনি বুজাব পাৰে চেষ্টা কৰিলে। কিন্তু সকলো চেষ্টা ব্যৰ্থ হ’ল। ৰক্তিম সিদ্ধান্ত ল’লে সি গাঁৱৰ ঘৰলৈ ঘূৰি যাব। সি এইটোও উপলব্ধি কৰে বৰ্তমান তাৰ দৰে মধ্যবিত্ত ঘৰৰ ল’ৰা উপযুক্ত হ’লেও চাকৰি যোগাব কৰিব পৰাকৈ আৰ্থিকভাৱে সৰলও নহয় আৰু তাৰ বিবেকেও নকয়। ছাত্ৰাবাসৰ কোঠাতে সি ব্যৱসায়টোৰ পৰিকল্পনা কৰিলে। সি পঢ়ি অহা উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ ওচৰতে এখন কিতাপৰ দোকান খুলিব। যাতে গাঁৱৰ লৰা-ছোৱালীহঁতৰ কিতাপ বহী কিনাৰ সুবিধা হয়। তাৰ ভিতৰৰাল গাঁৱত আজিও বাতৰি কাকত পোৱাত বহু অসুবিধা। কাৰণ যাতায়াতৰ দুৰৱস্থাৰ লগতে এই ব্যৱসায়ৰ প্ৰতি অনীহা। সি নিজে বাতৰি কাকত বেচিব। নগৰত যিদৰে পুৰাই ঘৰতে কাকত পায় ঠিক তেনেদৰে।

সি ছাত্ৰাবাসৰ জীৱনতে দেখিছিল আজিৰ প্ৰজন্মই কেনেদৰে আধুনিকতাৰ জখলাত আৰোহন কৰিছে বুলি নিজক ধ্বংস গৰাহলৈ ঠেলে পঠাইছে। তাৰ উদাহৰণ তাৰ ছাত্ৰাবাসৰ ওচৰতে থকা ডিস্ক বাৰ সমূহত চলা উন্মুক্ত উদ্দাম নৃত্যৰ সাংস্কৃতিক পয়োভৰ। গাওঁ সমূহক যদি এই পয়োভৰৰ পৰা আঁতৰত ৰাখি সুৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পৰা নাযায় এদিন আমাৰ সমাজখনে নিজৰ চিনাকী দিবলৈ ভয় কৰিব নিজক অসমীয়া বুলি। তাৰ সপোনৰ গাঁৱৰ সহজ সৰল মানুহক তথাকথিত আধুনিকতাই গ্ৰাস কৰাৰ আগতেই যদি শিক্ষিত কৰি বৰ্তমানৰ বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ সভ্যতাৰ লগত খোজ দিয়াৰ পৰা যায়, তেতিয়া আমাৰ সমাজৰ কলা-সংস্কৃতিক বিশ্ব দৰবাৰত থিয় কৰাবলৈ প্ৰতিজ্ঞাই প্ৰস্তুত হ'ব। ইয়াৰ চালিকা শক্তি হ'ব শিক্ষাৰ পোহৰ। সি বুজি উঠিছিল তাৰ এই সংগ্ৰাম বৰ কষ্টকৰ হ'ব।

বহু ঘাত প্ৰতিঘাতৰ মাজত জীয়াই ৰাখিলে তাৰ ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠান 'জ্যোতি'। আজি তাৰ ব্যৱসয়ে দহ বছৰত ভৰি দিলেহি। Laptop ত ব্যৱসায়ৰ আৰম্ভণিৰ ডাটা চাই থাকোঁতে মনত পৰিছিল চাইকেলৰ সন্মুখত চাৰিখন বাতৰি কাকত লৈ দোকমোকালিতে বিলাবলৈ যোৱা আৰম্ভণি মুহূৰ্ত্তৰোৰ। প্ৰাভঃ ভ্ৰমণৰ বাবে অহা আইতাকে তাক দেখুৱাই নাতিয়েকক নপঢ়িলে কি কৰিব লাগিব কোৱা কথাবোৰ। চাৰিখন বাতৰি কাকতৰ এখন লৈছিল গাঁৱৰ গাঁও বুঢ়াৰ ঘৰত আৰু এখন এজন শিক্ষকে। দুখন ওলমাই ৰাখিছিল দোকানত। আজি প্ৰায় তিনিহাজাৰ কপি বাতৰি কাকত তাৰ প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা কেইবাটাও মৌজাৰ বিভিন্ন স্থানলৈ যায়। কৰ্মচাৰীৰ সংখ্যাও দহজন হ'ল। এই অঞ্চলত এই কামটো কৰিবলৈ আজি বিদ্যালয়ত পঢ়ি থকা ল'ৰাই লাভ নকৰা হ'ল। পুৰাই দুঘণ্টা কামটো কৰি নিজৰ পঢ়া খৰচ উলিয়াই ল'ব জনা হ'ল। কথা বিলাকে তাৰ মনত দোলা দি গ'ল। এই বিলাক ভাবি তাৰ মনটো নাচি উঠিল। সি তাৰ আৰামী চকীখনত দেহাটো এৰি দিলে।

গাঁৱৰ উদীয়মান যুৱক সকলৰ আলোচনাৰ কেন্দ্ৰস্থললৈ ৰূপান্তৰ হৈ পৰিল তাৰ দোকানখন। তাৰ পৰাই অংকুৰিত হ'ল নতুন সাংস্কৃতিক জাগৰণ। সৃষ্টি হ'ল "অভিযাত্ৰী নাট্যগোষ্ঠী"। বহু বছৰ এৰাপৰলীয়া হৈ পৰি থকা গাঁৱৰ শিল্পী সংঘই যেন প্ৰাণ পায় উঠিল। ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিত জিলা ভিত্তিত পতা গ্ৰাম্য অঞ্চলৰ একাংকিকা নাট প্ৰতিযোগিতাত একে

ধাৰে লৈ আনিলে শ্ৰেষ্ঠ নাট, শ্ৰেষ্ঠ অভিনেতাৰ পুৰস্কাৰ। সেইদিনা তাৰ দুচকুৱে আনন্দৰ লোতক বৈ আহিছিল। তাৰ সপোন যেন যৎকিঞ্চিৎ সফল হৈছে।

"ৰক্তিম এই ৰক্তিম".....। হঠাৎ কাৰোবাৰ মাতত সি বাস্তৱলৈ ঘূৰি আহিল। ঘূৰি চাই দেখে প্ৰাৱন। জাপ মাৰি আহি সি প্ৰাৱনক সাৱটি ধৰিলে। একে উশাহতে সি সোধি পেলালে। ক'ৰ পৰা আহিলি? তোৰ খবৰ কেনে? এতিয়া ক'ত? তাক উত্তৰ দিবলৈ সুবিধাই নিদিলে। 'এই এনেকৈ সাৱটি থাকিব নে মোক বহিবলৈ দিবি।' এই বহ বহ বুলি তাৰ চকীখনলৈ আঙুলিয়াই দিলে। ইমান গৰমত আহিছ ঠাণ্ডা খাও ৰহ। ৰমেন ঠাণ্ডা দুটা আনছোন। তাৰ কৰ্মচাৰী এজনক সি কলে। প্ৰাৱনক কলে ইয়াত কথা বকলা নামাৰো, ইমান বছৰত মূৰত আহিছ, ঘৰতে পাতিমগৈ ব'ল। মায়ে লগ পায় খুওব ভাল পাব। ঠাণ্ডা খাই খাই যাবলৈ উঠিল। ৰক্তিম তাৰ কাৰ খনৰ ফালে আগবঢ়াই লৈ গ'ল।

গাড়ীত গৈ থাকোঁতে প্ৰাৱনে তাৰ কথা বিলাক কৈ গ'ল। তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়ত তাৰ চাকৰি পোৱা কথা। লগৰ সকলৰ কথা। কিন্তু সি এবাৰো নুসোধিলে ৰক্তিমক তাৰ প্ৰেয়সীৰ কথা। ৰক্তিম যিদৰে সিহঁতৰ মাজৰ পৰা হেৰাই গৈছিল ঠিক ময়ূৰীও ঠিকনা বিহীন হৈ গ'ল। ৰক্তিমক বুজাই বুজাই ভাগৰি যেতিয়া ৰক্তিমৰ লগত কাজিয়া কৰি গুচি গৈছিল, তাৰ পিছৰ পৰাই নোহোৱা হৈছিল তাইৰ ঠিকনা। সেয়ে তাইৰ কথা কৈ ৰক্তিমক আঘাত দিব নিবিচাৰিলে। গৈ থাকোঁতেই ৰক্তিম ফোন কৰি ঘৰত জনালে তাৰ তাহানিৰ বন্ধু প্ৰাৱন অহা কথা। দুই এটা কথাৰ মাজেৰে গাড়ীখন নতুনকৈ বনোৱা পকা ৰাস্তাৰে গৈ নিৰ্দিষ্ট সময়ত ঘৰৰ আগৰ গেটৰ সন্মুখত বৈ গ'ল। এইয়া কি? সিহঁতক আগবঢ়াই নিবৰ বাবে গেটৰ সন্মুখত বৈ আছেহি ময়ূৰী। প্ৰাৱন অবাক হৈ পৰিল। তাৰ সকলোবোৰ সপোন সপোন যেন লাগিল।

ৰক্তিমক লৈ তাৰ গৌৰৱ অনুভৱ হ'ল। কামৰ কোনো সৰু বৰ নাই। সপোন নেদেখিলে মানুহ আগবঢ়া অসম্ভৱ। মাথো প্ৰয়োজন সঠিক আঁচনি আৰু পৰিকল্পনা। স্ব-মহিমাবে দুয়ো বন্ধু নিজ নিজ স্থানত প্ৰতিষ্ঠিত। গাড়ীৰ পৰা নামিয়েই প্ৰাৱনে কাকোৱে মাত নিদি অভিমান কৰি সোমাই গ'ল তাহানিতে এৰি যোৱা মৰমৰ মাকৰ ওচৰলৈ। ময়ূৰী আৰু ৰক্তিম মাথো হাঁহি ৰ'ল তালৈ চাই।



# Lost and found in Iceland



**Karisma Mausum Bora**  
*Assam Gas Company Limited*

As I glanced out of the window from my seat 4A of Scandinavian airlines SK4787, the view was nothing that I had seen till date. A vast span of land with interspersed mountains and the Atlantic Ocean mesmerized me. What adventure the land of 'Fire and Ice' (as it is commonly known) had in its store was oblivious to me.

We landed at the Keflavik international airport at 3.30pm local time. Our Air Bnb for the first night was in Reykjanesbaer. The first thing which struck me about the place was its fierce wind. It was 6th October 2019 and the temperature clicked around 9-10° C, but the wind was something which I haven't experienced till date. The evening was spent exploring the locality and a rocky coastline to remember. The roads were without dust, no noise, no honking.

Early next day we picked up our rental car from the Keflavik airport in our mission to complete the Golden Circle. We selected a Toyota Aygo from the Blue Car Rental. The day was a major success in our endeavour to self-drive around Iceland and how we end the day? Well by relaxing ourselves in a secret hot sulphur lagoon in Flúðir!!!

The next day 8th October 2019, buoyed by our previous day's success, we were determined to cover more places in our tight itinerary. We covered Skógafoss, Kvernufoss (a secret waterfall with a little hiking), and halt after every few minutes to absorb the feel of Iceland and celebrate its beauty.

It was 4 pm and considering sunset was by 05.30 pm we

were running a bit late. The last stop for the day was the hike to the famous 'Sólheimasandur Plane Wreck'. It was a must-do thing for us, provided the extra popularity of the place imparted by Shahrukh Khan and Kajol's filming of 'Rang de toh mohe Gerua' song of from the movie 'Dilwale'.

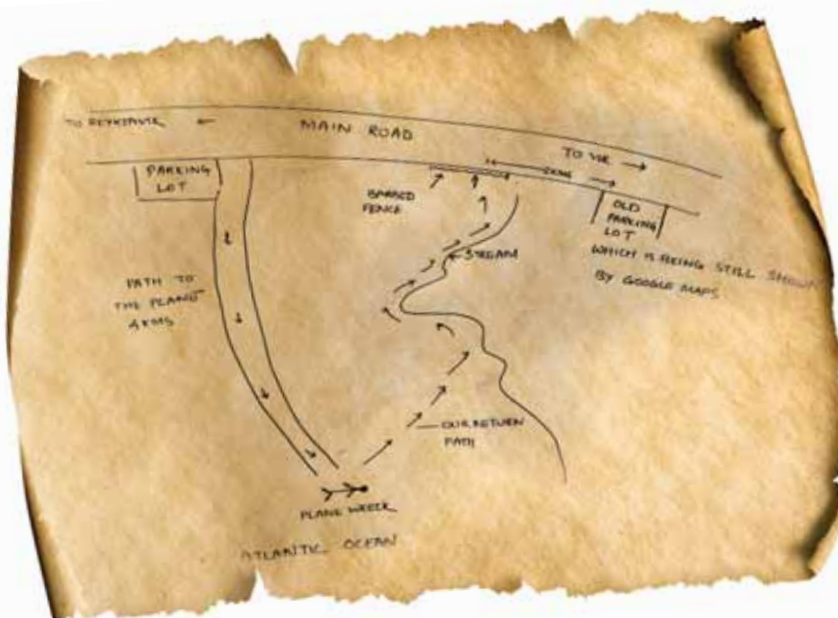
We parked at the parking lot at 04.30 pm and started our 4km hike to the beach where the US aircraft crashed on November 21, 1973. The sky was in hues of deep blue and the ground below was pitch black due to the black sand everywhere. I was already exhausted as it has been a long day. We had with us a bottle of water and some essentials like money (Icelandic Krona) and passports which we never left alone. So we started, I was a bit fussy as I was getting to walk more that day. The pathway was marked with red flags to lead the way. As we walked on the black sand, precisely volcanic ashes which erupted years ago and cooled, to form black sand; I was



getting a different feeling altogether. Walking in the sand was tough and tiring and moreover, there were no greens anywhere. After walking for around 1 ½ hour, we reached the site. Both of us were taken aback by the view, a wrecked plane in the middle of a black desert, on the shore of the Atlantic and to add to that it was sunset time. Tourists were crazy clicking pictures. It was around 6.00 pm and the sun was about to set and the hues it created were unbelievable. Mesmerized by the devastated plane, we entered the wrecked plane in and out. Some crazy visitors also got to the roof of the plane including my husband. The view from the top was one of a kind with the sun setting, the Atlantic Ocean out in its fury on one side, and a glacier that was shining bright on our backs. We totally lost track of time and forgot that we need to get back before dark.

At around 6.30 pm we decided to return as it was getting dark. We started but the 'overwhelmed us' just started wrong, trying to follow a couple for company as it was getting dark who were clicking photos with us at the site; but after a while, the sun gave up and we lost the couple from our site. We walked in the cold (it gets frantically cold in Iceland once it gets dark) and we were in the middle of nowhere. I was getting slightly anxious as we realised that the way we were treading was not the same we had taken while coming down to the beach. We didn't have any local mobile network out there. My husband had downloaded an offline map of the place beforehand. We decided to follow the GPS and that is where everything went wrong. The lights from the cars passing on the road appeared to us as tiny dots, which was the only solace that we were not alone. We just thought that we just have to keep walking towards the road following the downloaded map. A few minutes after walking we hit a water stream. It was a dead stop for us as crossing a stream in the dark was out of the equation and if we keep on walking by the side of the stream we were actually walking away from the road and also from

the parking lot as shown by Google maps. It was at this point that my anxiety got converted to terror. I was petrified and with our exhausted body and the bottle of water we had bought, we had no chances of survival. We walked looking towards the distant road and were passing through sand meadows which we never passed by while coming to the spot. With no network and almost no charge on our mobile phones, we were on the verge of being lost forever in the black sand desert in Iceland (almost 11000 km) away from my homeland. We kept on walking by the side of the bank trying to keep an eye on the tiny dots of cars passing by on the distant road. Every now and then the stream took a rightward bend hindering our path towards the road. Our constant companion, the stream was an added cause for concern. I had read



somewhere before the trip that there were few wild animals in Iceland and those few animals stay beside water bodies for food and water. Every time we changed direction, either the stream hindered our way or maps told us we were moving away from the parking lot.

After walking for about half an hour we started hearing voices in the dark. We stifled for a while. After trying to spot the source of the commotion we saw four guys at a distance. A ray of hope came across us. The next moment fear of them also crept in. There were four Latin American boys of huge stature, high with Marijuana to add up to the situation. They were



singing, shouting, laughing and their happiness made my heart shrink by a few inches. If someone is having fun in an obnoxious situation in which you are also stuck, then it usually means bad news for you. Marijuana made them oblivious of their dire situation. We took up a strategy of not getting too close with those guys but at the same time, we didn't want to lose them either. We maintained a distance but maintaining distance with humans is easy but maintaining distance with "marijuanafied" humans ain't an easy task.

It was around 8.30 pm and the temperature was around 3° C and I was sweating like a pig and walking like there is no end. Iceland is a sparsely populated country with little traffic. And the cars on the road also decreased as the evening deepened.

After almost 2 hours of walking the road became more and more visible and we were almost there. Some kind of relief came over my torn soul. And then we hit a barbed-wire fence. To the left of us was never-ending black sand and to the right was the water body. We had no option but to climb that thorn fence. This seemed only a trivial obstacle in our not so rosy path. My husband got over the fence bruising his hand on the process. Next, I went, and now being intelligent after the first injury, my husband placed his sweater over the fence so that I could grip it. I crossed on to the road; on to liberty. I felt exhilarated.

So now the objective was accomplished. But where was our car? It was nowhere to be seen; neither the parking lot was visible. Again despair descended upon us. Which way should we go to search for our car? We consulted Google maps and it told us that the parking lot was 2 km to the right. There were no lights or people on the road and we started walking again dragging our tired bodies across the street and the glorious glacier staring at us. After covering 2 km we saw that there was no parking lot. Remember I told you earlier that following Google Maps was a mistake to start with! Now what? Hopelessly we started walking in the opposite direction to the left. We were waving at the

rare cars passing on the road, but we realised it was unrealistic to expect anyone would stop by as most of them were tourists. After about 1 km something happened; something which we all have seen in superhero American movies. Whenever earth and its residents are in danger, descends an American hero as a saviour. Suddenly a car stopped by, down-rolled the glass, and the messiah in the steering wheel said, 'How may I help you?' My husband quickly elaborated our situation and he said, 'Jump in'. For the first time in hours, I felt like I am going to live to see another day. The car seat felt so welcoming and warm that I was filled with gratification for the American gentleman. He was accompanied by his wife. We quickly devised a plan, that he would drive by and my husband will constantly press the car key to unlock the vehicle. After just 5 minutes, we saw two elderly people waving fanatically at the car to stop. Our messiah stopped. The people on the road turned out to be Russian and spoke no English. Our messiah was surprised how people are getting lost and said, 'Holly molly everyone is getting lost here, but I can't help you as I already have my vehicle occupied'. My husband promised to help them and come back for them if we found our car. Starting again and after 5 mins we suddenly spotted blink of car's light in the pitch dark as the key was being pressed constantly. Tears rolled down my eyes and the American couple shouted out in joy at our victory in finding the car. We were so overwhelmed not knowing how to thank them. We thanked them repeatedly. We carried a few 'Gamuchas' with us on the trip so that we could gift people we meet and spread our culture. Luckily we had one with us in our camera bag. My husband felicitated him with Gamucha and briefed him about its significance. He felt very overwhelmed and we exchanged goodbyes and sat in our rental car. We drove into the night to our accommodation in Vik. We didn't meet the Russian couple; maybe they were picked up by someone else. As our car rolled by I closed my eyes and soaked in the feeling of being alive.

# The Treasure within



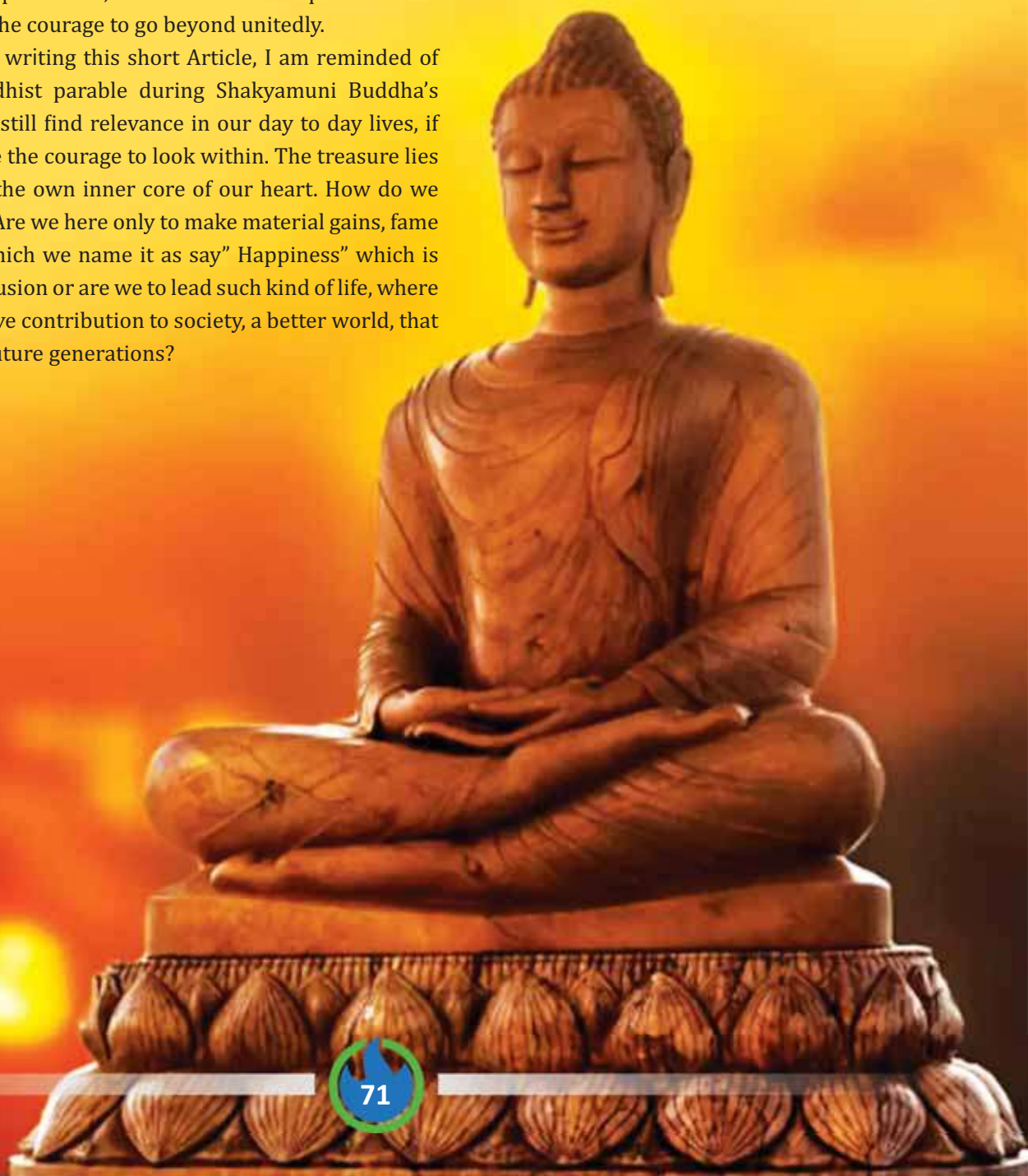
**Dolonchapa Dev Gupta**  
*Assam Gas Company Limited*

60 long years have passed by, since we began our journey as a small company, with handful of determined persons, who dared to dream big. The hard work, the sacrifices that went behind in building the AGCL that we see today, cannot be expressed beyond words. Lets sincerely wish that we live upto the expectations, the vision that our predecessors dreamt of and the courage to go beyond unitedly.

As I begin writing this short Article, I am reminded of a famous Buddhist parable during Shakyamuni Buddha's lifetime, which still find relevance in our day to day lives, if we dare to have the courage to look within. The treasure lies within, within the own inner core of our heart. How do we lead our lives? Are we here only to make material gains, fame and fortune, which we name it as say" Happiness" which is transitory or illusion or are we to lead such kind of life, where we make positive contribution to society, a better world, that we gift to our future generations?

The story goes this way:-

In Uruvela (present day Bihar) lived the famous three Kashyapa Brothers, who were worshippers of sacred fire Agni and carried out elaborate rituals every day. They



were respected by the young and the old for their knowledge and ritualistic expertise. The Buddha was determined to meet the elder brother who wielded a greater influence in the community. On arriving at his place, the Buddha expressed his desire to spend the night at his residence and to stay in the room where the sacred fire was kept. The elder brother, seeing the brilliance, calm and serenity in Buddha's face was delighted to offer his house to the Buddha, but was reluctant to allow, the Buddha to stay in the room where the sacred fire was kept, as it was guarded by a poisonous snake, and the snake might kill the Buddha. However the Buddha could convince him and he stayed the night in the room where the snake was guarding the sacred fire. During night



while meditating, the snake came to bite the Buddha, but Shakyamuni with his compassionate gaze could divert his attention. The next day, the elder Kashyapa was pleasantly surprised that no harm had befallen upon Shakyamuni and was impressed by his extraordinary powers. He requested Shakyamuni to stay for few more days.

Meanwhile a big festival was scheduled to take place in Uruvela. The elder Kashyapa was expecting more guests who would come from far off places to pay respect to him. While planning the arrangements, a negative thought crossed his mind. He was aware of the Buddha's extraordinary powers and knew if they met him, he will be completely ignored. He thought "I wish the Buddha doesn't attend the festival." In due time, the festival took place. The elder Kashyapa was busy in meeting people who came to meet him. He

did not see the Buddha anywhere, nor did he make any enquiries about him.

Next morning they met and the elder Kashyapa asked him "Where were you yesterday? I didn't see you"

The Buddha looked at him and said, "Didn't you want me to stay away from the festival? So I did." The elder Kashyapa was aghast. He realized the Buddha could read his mind. He realized his folly. He also realized that the Buddha had great spiritual powers and was inspired to take up his teachings.

The Buddha explained that 'Envy is not holy. As you are envious, you didn't want me to attend the festival. You will not be enlightened till you harbor envy in your heart.'

From this short episode, Kashyapa came to realize that greed, anger and ignorance makes lives miserable, and that constant vigilance against such tendencies is required to take our life to a greater dimension.

As we look at the recent happenings of the world today, it is this tendency which is ruling human heart at present and which is bringing untold misery and sufferings in the lives of the people. Do we want such future? How should we visualize the future? What shall we gift our future generations. No one knows the answer to this question. All we know is that the effects that will appear in the future are all contained in the causes made in the present. The important thing therefore is that we stand up and take action to achieve great objectives without allowing ourselves to be distracted or discouraged by immediate difficulties.

Someone rightly said, to lead a life in which we are inspired and can inspire others, our hearts have to be alive: they have to be filled with passion and enthusiasm. To achieve that we need to be true to ourselves and for that we need the strength of mind not to swayed away by our environment or be obsessed with superficial appearances.

So lets together as responsible citizens, preserve our beautiful earth, make great causes to build a much better, peaceful and happy world- a treasure that is not lost amidst the chaos, spiritual vacuum prevalent in the present times- but is treasured and preserved for generation after generation.

# Diamond Walk



মিটি বাণী দাস

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

*“Better a diamond with a flaw than a pebble without”*

- Confucius

Diamond শব্দটোৰ উৎপত্তি হৈছে গ্ৰীক শব্দ adamasৰ পৰা, যাৰ অৰ্থ unbreakable বা অক্ষয়। কোৱা হয় যে হীৰাৰ প্ৰথম চিনাক্তকৰণ আৰু ব্যৱহাৰ ভাৰতবৰ্ষতেই আৰম্ভ হয়। প্ৰাচীন ভাৰতীয়সকলে হীৰাক বহু হিচাবেই ব্যৱহাৰ কৰিছিল যদিও হীৰাৰ জনপ্ৰিয়তা উনবিংশ শতিকাৰ পৰা বৃদ্ধি পাইছিল। হীৰাৰ সৈতে নানান জনবিশ্বাস জড়িত হৈ আছে। যেনে, হীৰাৰ পৰিধানে যুদ্ধক্ষেত্ৰত যুজাৰুসকলক সাহস আৰু শক্তি প্ৰদান কৰে। সেয়েই হয়তো বিশ্বপ্ৰসিদ্ধ ৰজা মহাৰজাসকলে হীৰা খটোৱা অলংকাৰ পৰিধান কৰিছিল। মধ্যযুগতো বহুতে বিশ্বাস কৰিছিল যে হীৰাৰ ৰোগ প্ৰতিৰোধ গুণ আছে, গতিকে হীৰাৰ পৰিধান আৱশ্যকীয়। ২০১৪ চনৰ সমীক্ষা অনুসৰি ৰাছিয়া পৃথিৱীৰ ভিতৰতে সবাতোকৈ অধিক হীৰা উৎপাদনকাৰী দেশ। এইক্ষেত্ৰত লোকবিশ্বাসক নুই কৰিব নোৱাৰি, এইয়া হয়তো হীৰাৰেই চমৎকাৰ যে বৰ্তমান বিশ্বৰ শক্তিশালী দেশৰ

তালিকাৰ শীৰ্ষস্থানত ৰাছিয়াৰ নাম। অৰ্থাৎ, “অৰ্থ যাৰ জোৰ তাৰ, জোৰ যাৰ মূল্যক তাৰ”। সৰ্ববৃহৎ সৈন্যবাহিনীৰে সুসজ্জিত ৰাছিয়াই আজি যুদ্ধ ঘোষণা কৰিছে ইউক্ৰেইনৰ বিৰুদ্ধে, বিশ্ব কঁপাই তুলিছে ৰাছিয়াৰ ৰাষ্ট্ৰপতি ব্লাডামিৰ পুটিনৰ মাত্ৰ এটা নিৰ্দেশে।

হীৰা কাৰ্বনৰ এটা ৰূপ। এহাতে ক’লা এঙাৰে যেনেকৈ কাৰ্বনৰ এক ৰূপ আনহাতেদি চিকমিক হীৰাও কাৰ্বনৰ আন এক ৰূপ। প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশত পোৱা আটাইতকৈ কঠিন উপাদানেই হৈছে হীৰা। শূলেৰে শূল কাঢ়ে বুলি আমাৰ অসমীয়াত এক প্ৰবাদ আছে, ঠিক সেইদৰে হীৰাইহে হীৰাক কাটিব পাৰে। ভূগৰ্ভৰ প্ৰায় এশ মাইল তলিত হীৰাৰ বসতি। আগ্নেয়গিৰি উদগীৰণৰ ফলত এই হীৰা ভূপৃষ্ঠলৈ উঠি আহে। ৰামধেনুৰ সাতো ৰঙতেই হীৰা উপলব্ধ। কিন্তু ৰঙা, নীলা, সেউজীয়া আৰু সুমথিৰা এই চাৰিবিধ ৰঙৰ হীৰা দুস্ত্ৰাপ্যবিধৰ। সৰুৰেপৰা আমিবোৰে শুনি আহিছে ইতিহাসপ্ৰসিদ্ধ কহিনুৰ হীৰাৰ কাহিনী। এই কহিনুৰ হীৰা উদ্ধাৰ হৈছিল তাহানিৰ গোলকোণ্ডা তথা বৰ্তমানৰ অন্ধ্ৰপ্ৰদেশৰ কৃষ্ণা নদীৰ পাৰত অৱস্থিত কল্লোৰ খনিৰ পৰা। সেই সময়ত সেই ঠাইত কাকতিয়া বংশই ৰাজত্ব কৰিছিল। পাছত এই কহিনুৰ দিল্লীৰ চুলতান আলাউদ্দিন খিলজীয়ে হাৰিল কৰে। পৰ্য্যায়ক্ৰমে এই হীৰা মোগল শাসকসকলৰ হাতলৈ আহে আৰু বিখ্যাত ময়ূৰ সিংহাসনত খোদিত হয়। অৱশেষত ভাৰত ব্ৰিটিছৰ অধীনলৈ যোৱাত এই হীৰাৰ অধিকাৰিণী মহাৰাণী ভিক্টোৰিয়া হয়।

এতিয়া আহো হীৰকজয়ন্তী উদযাপন শিতানলৈ। যেতিয়া কোনো এজন ব্যক্তিৰ লগত জড়িত কোনো এক উল্লেখযোগ্য ঘটনাৰ যাঠি বছৰ পূৰ্ণ হয় বা কোনো অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠানে সুদীৰ্ঘ যাঠি বছৰৰ যাত্ৰা অতিক্ৰম কৰে তেতিয়াই হীৰক জয়ন্তী উদযাপন কৰা হয়। মোৰ এই ক্ষুদ্ৰ লিখনিটোৰ অন্তৰালতো নিহিত হৈ আছে এক প্ৰতিষ্ঠানৰ সুদীৰ্ঘ যাঠিবছৰীয়া যাত্ৰাৰ এক বৰ্ণিল উদযাপন। মোৰ বাবে অতি আনন্দৰ মুহূৰ্ত এইয়া। আজি মই গৌৰাৱান্বিত যে বৰ্তমান যিটো প্ৰতিষ্ঠানৰ অধীনত মই দুৰ্লীয়াজানৰ আবাসী হৈ আছোঁ সেইটো প্ৰতিষ্ঠানে এক দীঘলীয়া বাটবুলি যাঠিৰ ঘৰত উপনীত হৈছে। অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডৰ এই Diamond walkত মই প্ৰতিষ্ঠানটোলৈ অস্তৰৰ গভীৰতকৈও গভীৰতম কোণৰপৰা শুভেচ্ছা জনাইছোঁ। অসম গেছ কোম্পানীৰ সমূহ কৰ্মৰত বিষয়া-কৰ্মচাৰী তথা আবাসী আৰু অৱসৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া-কৰ্মচাৰীসকলক, যিসকলৰ প্ৰচেষ্টাত আজি অসম গেছ কোম্পানীয়ে অসমৰ আগশাৰীৰ প্ৰতিষ্ঠানৰূপে স্বীকৃতি লাভ কৰিছে সেইসকলোকে মই মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

*“A winner is a dreamer who never gives up”.*

- Nelson Mandela

(সংগৃহীত তথ্যৰ আধাৰত)



# স্মৃতিৰ সঁফুৰাৰ পৰা



দিলীপ শইকীয়া  
প্রাক্তন নিৰাপত্তা বিষয়া  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

অসম চৰকাৰৰ এটি আগৰণুৱা ঔদ্যোগিক প্রতিষ্ঠান অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে ৬০ বছৰ সম্পূর্ণ কৰি হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষ গৰকিলে। অসম গেছ কোম্পানীৰ প্রতি থকা আন্তৰিকতাই মোৰ কৰ্ম জীৱনৰ কিছু অতি সাধাৰণ স্মৃতিয়ে মানস পটত দোলা দিছেহি। ১৯৬৭ চনত নামৰূপত অসম গেছ কোম্পানীৰ অস্থায়ী কাৰ্যালয় থকা সময়ত নিযুক্তি পোৱা প্ৰথম ১৪জন

স্থায়ী বিষয়া-কৰ্মচাৰীৰ মাজৰে দুই তিনিজনক মোৰ চাকৰি কাৰ্যকালত লগ পোৱাৰ সৌভাগ্য হৈছিল। অগাধ হাবি-জঙঘলে ভৰা চৰকাৰৰ দ্বাৰা আৱণ্টিত দুৰীয়াজানৰ চলাকটকী গ্ৰেজিং মাটি মোকলাই স্থায়ী কাৰ্যালয় বনোৱা দিনবোৰৰ বিষয়ে পুৰণি কৰ্মচাৰীসকলৰ পৰা সাধুকথাৰ দৰে শুনিছিলো। তেখেতসকলে নামৰূপৰ পৰা দুৰীয়াজানলৈ অহা-যোৱা কৰি থাকোতে কামৰ তাগিদাত কেতিয়াবা দেৰি হোৱাত উভতি যাবলৈ যান-বাহন আদি নাপাই ৰেল লাইনেদি খোজ কাঢ়িয়েই গৈছিল। অসম





গেছ কোম্পানীৰ দ্ৰুত প্ৰগতিত দুজন পৰিচালন সঞ্চালকৰ নাম সদায় ল'ব লাগিব। এই দুজন পৰিচালন সঞ্চালকৰ সময়ত নিযুক্তি পোৱা বিষয়া-কৰ্মচাৰীসকলে এতিয়াও গৌৰৱ কৰি কয় আমিবোৰ অসমৰ সুযোগ্য সন্তান স্বৰ্গীয় দেবেন্দ্ৰ নাথ আচাৰ্য আৰু কৰ্ণেল স্বৰ্গীয় তীৰ্থব্ৰত ভূঞা লহকৰ চাৰৰ দিনত পোৱা বিষয়া-কৰ্মচাৰী। অসম গেছ কোম্পানীয়ে ১৯৮৫ চনত পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে পৰীক্ষামূলকভাৱে হাতত লোৱা ঘৰুৱা গ্ৰাহকলৈ পাইপ গেছ যোগান প্ৰকল্পত প্ৰথমজন কাৰিকৰী সহায়ক হিচাবে নিযুক্তি পাইছিলো বুলি মইয়ো গৌৰৱবোধ কৰিছিলো।

অসম গেছ কোম্পানীয়ে গৰ্ব, অহংকাৰ কৰিব পাৰে ১৯৮৭ চনৰ ৰূপালী জয়ন্তী আৰু ২০১২ চনৰ সোণালী জয়ন্তীকলৈ। ৰূপালী জয়ন্তী আৰু সোণালী জয়ন্তীৰ মাজৰ সময়খিনিয়েই আছিল অসম গেছ কোম্পানীৰ প্ৰগতিৰ এক সোণালী সময়। উক্ত সময়খিনিতে বিভিন্ন ঠাইৰ গ্ৰাহকলৈ প্ৰাকৃতিক গেছ যোগান প্ৰকল্পৰ পৰিকল্পনাৰ লগতে পাইপলাইন বহুৱা প্ৰকল্পসমূহ কাৰ্য্যকৰী কৰিছিল। গুজৰাট প্ৰদেশৰ বৰোদা আৰু চুৰাট চহৰৰ পাইপলাইনেৰে ঘৰুৱা গ্ৰাহকলৈ গেছ যোগান প্ৰকল্পৰ সময়তে অসম গেছ কোম্পানীয়েও ব্যৱসায়িক ভিত্তিত অসমৰ শিৱসাগৰ চহৰত ঘৰুৱা পাইপ গেছ যোগান প্ৰকল্প হাতত লৈছিল। আৰম্ভণি পৰ্য্যায়ত শিৱসাগৰৰ ৰাইজে ঘৰুৱা পাইপ গেছ লোৱাৰ কথাতো সহজভাৱে ল'ব পৰা নাছিল। শিৱসাগৰত অএনজিচিৰ অৱস্থিতিত কোনো দিনে নাম নুগুনা অসম গেছ কোম্পানীক বিশ্বাসত ল'ব পৰা নাছিল আনকি গেছ যোগানৰ বাবে আৱেদন প্ৰপত্ৰখনো ল'ব বিচৰা নাছিল। শিৱসাগৰ চহৰত ঘৰুৱা পাইপ গেছ যোগান প্ৰকল্পৰ জনপ্ৰিয়তাই ক্ৰমান্বয়ে নাজিৰা, মৰাণ, ডিব্ৰুগড় আদি অন্যান্য চহৰ নগৰলৈ ঘৰুৱা গেছ যোগানৰ প্ৰকল্পসমূহ সম্প্ৰসাৰণ কৰিছিল।

১৯৮৭ চনৰ ২৯ মাৰ্চৰ পৰা ৩১ মাৰ্চলৈকে তিনিদিনীয়াকৈ উলহ-মালহৰে পালন কৰা ৰূপালী জয়ন্তী আৰু ২০১২ চনৰ ৩১ মাৰ্চত উদযাপন কৰা সোণালী জয়ন্তী আমাৰ বাবে চিৰ স্মৰণীয় হৈ ৰ'ব। অসম গেছ কোম্পানীৰ জুইৰ শিখাৰে বিখ্যাত প্ৰতীক চিহ্ন (লে'গ)টো ৰূপালী জয়ন্তীৰ সময়তে প্ৰস্তুত কৰিছিল। অসম গেছ কোম্পানীৰ নামত থকা 'গেচ' শব্দটোত 'ছ' লিখিব লাগে বুলি বিতৰ্ক হৈছিল যদিও নামৰ ক্ষেত্ৰত 'গেচ' লিখিলে ভুল নহয় বুলি সিদ্ধান্ত লৈছিল ৰূপালী জয়ন্তীৰ সময়ত। ৰূপালী জয়ন্তীত আমি প্ৰত্যেকেই উপহাৰ হিচাবে পোৱা শৰাইখন আৰু সোণালী জয়ন্তীত উপহাৰ পোৱা ৫ গ্ৰাম সোণৰ মুদ্ৰাই আমাৰ পৰিয়ালসমূহলৈ আনন্দৰ জোৱাৰ আনিছিল। ৰূপালী জয়ন্তী সামৰণি নিশাৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানটিত সুধাকণ্ঠ ড॰ ভূপেন হাজৰিকা আৰু সোণালী জয়ন্তীৰ সামৰণি নিশাৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানটিত জুবিনৰ গান শুনিবৰ বাবে হিলদল ভাঙি

কিমান যে মানুহ আহিছিল।

অসম গেছ কোম্পানীক পাইপলাইনেৰে প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণৰ পথ সুচল কৰি দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত নাম ল'ব লাগিব অসম ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ পৰিষদ আৰু অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেডৰ। ১৯৬৫ চনত ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ পৰিষদে নামৰূপ থামেল পাৰাৰ ষ্টেচনলৈ প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণ কৰিবলৈ ১৪ ইঞ্চি ব্যাসৰ ১৬ কিলোমিটাৰ দৈৰ্ঘ্যৰ পাইপলাইনডাল বহুৱাৰ ঠিক পিচতে বিদ্যুৎ পৰিষদে অসম গেছ কোম্পানীক হস্তান্তৰ কৰিছিল আৰু সেয়াই হ'ল অসম গেছ কোম্পানীৰ বাবে পাইপলাইনেৰে প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণ কৰা ব্যৱসায়ৰ আৰম্ভণি। প্ৰায় একে সময়তে অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেডেও খাৰুৱা তেলৰ অন্বেষণ, খনন, আহৰণ, উৎপাদনত অধিক প্ৰাধান্য দিয়াত নামৰূপৰে আন এটা গেছ ভিত্তিক প্ৰতিষ্ঠান হিন্দুস্তান সাৰ নিগমলৈ পাইপলাইন বহুৱাৰ কামটো অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেডে বিবেচনা নকৰাত অসম গেছ কোম্পানীলৈ এই সুযোগটোও আহিল। অসম গেছ কোম্পানীয়ে প্ৰাকৃতিক গেছ পাইপলাইনেৰে অবিৰতভাৱে সৰবৰাহ, সম্প্ৰসাৰণ আৰু গুণগত সেৱাৰ জৰিয়তে গ্ৰাহকৰ সন্তুষ্টিক সদায় আগস্থান দি আহিছে। উজনি অসমৰ ৰেলপথ, ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ, যোদৰ আলি, অন্যান্য পথৰ দাঁতিয়েদি, হাবি-জঙঘলৰে, দিচাং, ভোগদৈ আদি নৈৰ পানীৰ তলেদি, পকী দলঙৰ কাষেদি, নদীৰ ওপৰেদি ওলমাই পাইপলাইন বহুৱাই প্ৰাকৃতিক গেছ পৰিবহণ কৰাৰ বাবে ক্ৰমশঃ কান্ট্ৰী গেছ পাইপলাইন নামটো পাইছে। ১৯৮৫ চনৰ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰীত অসম গেছ কোম্পানীয়ে দুলািয়াজানৰ জয়ানগৰ অঞ্চলত দেশৰ ভিতৰতে প্ৰথম পৰীক্ষামূলকভাৱে পাইপলাইন বহুৱাই মাত্ৰ বিশ ঘৰলৈ পাইপেৰে ঘৰুৱা ৰন্ধন গেছ যোগানৰ শুভাৰম্ভ কৰিছিল। আজিৰ অভিজ্ঞতাপুষ্ট অসম গেছ কোম্পানীয়ে দুই লাখ ঘৰুৱা গ্ৰাহকলৈ পাইপ গেছৰ লক্ষ্যত উপনীত হোৱাৰ পথত আগবাঢ়িছে। অসম গেছ কোম্পানীয়ে উজনি অসমৰ ৬ (ছয়)খন জিলাৰ গেছভিত্তিক বৃহৎ উদ্যোগ, চাহ ফেক্টৰী, ব্যৱসায়ী প্ৰতিষ্ঠান আৰু কেইবাখনো নগৰ চহৰৰ ঘৰুৱা গ্ৰাহকলৈ নিৰবচ্ছিন্নভাৱে পাইপ গেছ সৰবৰাহ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অসমৰে নহয় দেশৰ ভিতৰতে পুৰণি। বৰ্তমান আমাৰ দেশত ৫০ (পঞ্চাশ) ৰো অধিক চৰকাৰী-বেচৰকাৰী খণ্ডৰ উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানে গ্ৰাহকলৈ পাইপ গেছ যোগান ধৰি আছে।

যিসকল নমস্য ব্যক্তিগে অসম চৰকাৰৰ উদ্যোগত অসম গেছ কোম্পানীক প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল এই আপাহতে সেই দূৰদৰ্শী ব্যক্তিসকলক শতকোটি প্ৰণাম জনাইছোঁ। অসম গেছ কোম্পানীৰ লগত জড়িত সকলো সন্মানীয় লোকলৈ থাকিল মোৰ অফুৰন্ত শুভকামনা। অসম গেছ কোম্পানীৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰিলোঁ।





# Corporate Social Responsibility and AGCL



**Mayurima G. Baruah**

*TeamCSR*

Corporate Social Responsibility (CSR) or Corporate Conscience or Social Responsibility traditionally is used to denote a philanthropic activity such as donation, charity etc. The term Corporate Social Responsibility was officially coined in 1953 by American economist Howard Bowen in his publication Social Responsibilities of the Businessman. However, it is not until 1990s that CSR gained universal acceptance. In 2006, United Kingdom introduced CSR in the Companies Act but was not mandatory. In essence, India was the first country in the world to make CSR a mandatory spending in 2014 through the enactment of Section 135 of the Companies Act, 2013. With its age old saga of charity and benevolence, the concept of CSR was nothing new to the great Indian subcontinent. In the same way, CSR was always at the heart of Assam Gas Co. Ltd. (AGCL) from its inception, voluntarily fulfilling undefined social responsibilities though it took on its focussed journey after the internal CSR Team was constituted in 2015 and the activities were performed aligned to the guidelines provided by the Companies Act, 2013 thereafter.

The CSR policy of the Company primarily focuses on Health Care & Sanitation, Environmental Sustainability, Promoting Education, Employment Enhancing Vocational Skills, Livelihood Enhancement Projects, Measures for reducing inequalities faced by socially and economically backward groups etc. With the motto “Bahujana Hitaya”, AGCL sees CSR as an opportunity in bringing smile to its thousands beneficiaries. Apart from various short term activities like three months course for Women in self defense, Cancer awareness and detection camp, anti tobacco

drive, infrastructure development in nearby schools and colleges, organizing health camps, providing Ambulance, assistance to Mrinaljyoti Rehabilitation Centre for making disposable plates, bowls out of betel nut leaves etc, the following are a few Projects that AGCL desires to showcase :

◆ **Project Shyamalima:** This project of the company endeavours to create social awareness for a cleaner and greener environment. Mechanized pilot plant is set up at Duliajan to segregate and convert the bio degradable waste into organic manure ready for garden use. This also eliminates the large garbage heaps and reduces the growth of disease causing bacteria. The Converter OWC 60 has the capacity to handle 400 kgs of waste per day. This project has also provided indirect employment to local youths of the region.





◆ **Project Pratyasha:** A project that goes beyond just skill development for underprivileged youth, AGCL started Project Pratyasha with Don Bosco Institute, Guwahati as its implementing partner to impart skill development in various trades such as Hospitality & Housekeeping, Industrial Sewing Machine Operator (ISMO), Beautician & Spa, AC & Refrigeration, welding, etc. The highlight of the program is that it includes Social Awareness Programme, Capacity Building, Career Guidance, Personality Development, Leadership training, etc. 85% of the skilled youths are directly placed in reputed organizations whereas the rest are self employed. Under the same branding, City Gas Distribution (CGD) technician training programme (an NSDL certified residential course) has also been conducted at Amalgamated Plantations Private Industrial Training Institute Limited, Rowta for unemployed youths.





predominantly from Scheduled Tribes by initiating steps to improve basic amenities, create awareness amongst villagers and create/enhance livelihood opportunities for sustainable development. With the huge success of this project, another nearby village Bhadoi Nagar was adopted for employment generation through scientific farming of agricultural produce and associated livelihood opportunities such as nursery, vermi compost etc along with basic facility for safe drinking water. Significant change has been noticed in health sector after safe water facility has been provided.



◆ **Project Rupkathar Gaon:** This project endeavors to transform socially and economically disadvantaged village (Chapatoli Gaon near Duliajan) into a model village. The holistic village development aims at upgrading the standard and quality of life of its inhabitants



◆ **Project Parimal Basudha:** AGCL under project Parimal Basudha initiated steps to construct 4 buildings each having six toilets and six washrooms along with other facilities such as open washing area at Assam Medical College & Hospital (AMCH), Dibrugarh. For an initial period of three and a half years the mechanized maintenance of these toilets were outsourced to a third party by AGCL before



handing the assets over to AMCH authorities.

Apart from the four toilet blocks one waste to organic manure converter machine (Bioneer 100) along with a shed was provided to Bio Medical Waste Plant at AMCH, Dibrugarh.



◆ **Project Aparajeya:** This is a project to provide financial aid to underprivileged children suffering from cancer being treated at Dr. B .Barooah Cancer Institute (BBCI), Guwahati. Described as “a game changer” in the North East by BBCI, project Aparajeya is expected to benefit all the paediatric cancer patients (approx. 800) treated in BBCI in a single year.

Identification of patients for free treatment



A group of students in a classroom, looking at a globe and a red box on a desk. The students are wearing school uniforms, and the classroom has a wooden door and windows in the background.





Limited participated in national level competition. Purnabanchal Karikori High School's students participated in Tinker and Quiz competition whereas, Government High School, Ushapur's students participated in Model making. The performance students gave in the cluster level of the event was excellent.

◆ **Project Ankuran:** Project Ankuran is to encourage mechanized farming of Potato and Maize among rural youths in the remote area of Ghoramora Sapor and Dibru Sapor, Sadiya by providing the necessary equipment and other materials and more importantly technical support, guidance and market linkage for overall economic upliftment in



the area . With Krishi Vigyan Kendra, Tinsukia as the implementing partner, the objective of the project was to i) encourage the rural youth for adopting agriculture for self employment ii) to train the local farmers about scientific, mechanized cultivation methods and iii) to develop a market linkage.

In a nutshell, the overall journey of CSR till date has been a fruitful one benefitting the community and this will continue for years to come. Imbibing in heart the words of Mother Teresa...

*we ourselves feel that*

*"what we are doing is just a drop in the ocean. But if the drop were not there, the ocean will be less because of that missing drop." !!!*

সোনালী অতীত  
মাত্রে বিড়িয়াই...





## বিনোদনৰ কেইটিমান মুহূৰ্ত





২০১২ বৰ্ষৰ শোণালী জয়ন্তী উৎসৱৰ  
কেইটিমান মুহূৰ্ত





কৰ্ম ব্যৱস্থাৰ  
কেইটিমান  
মুহূৰ্ত





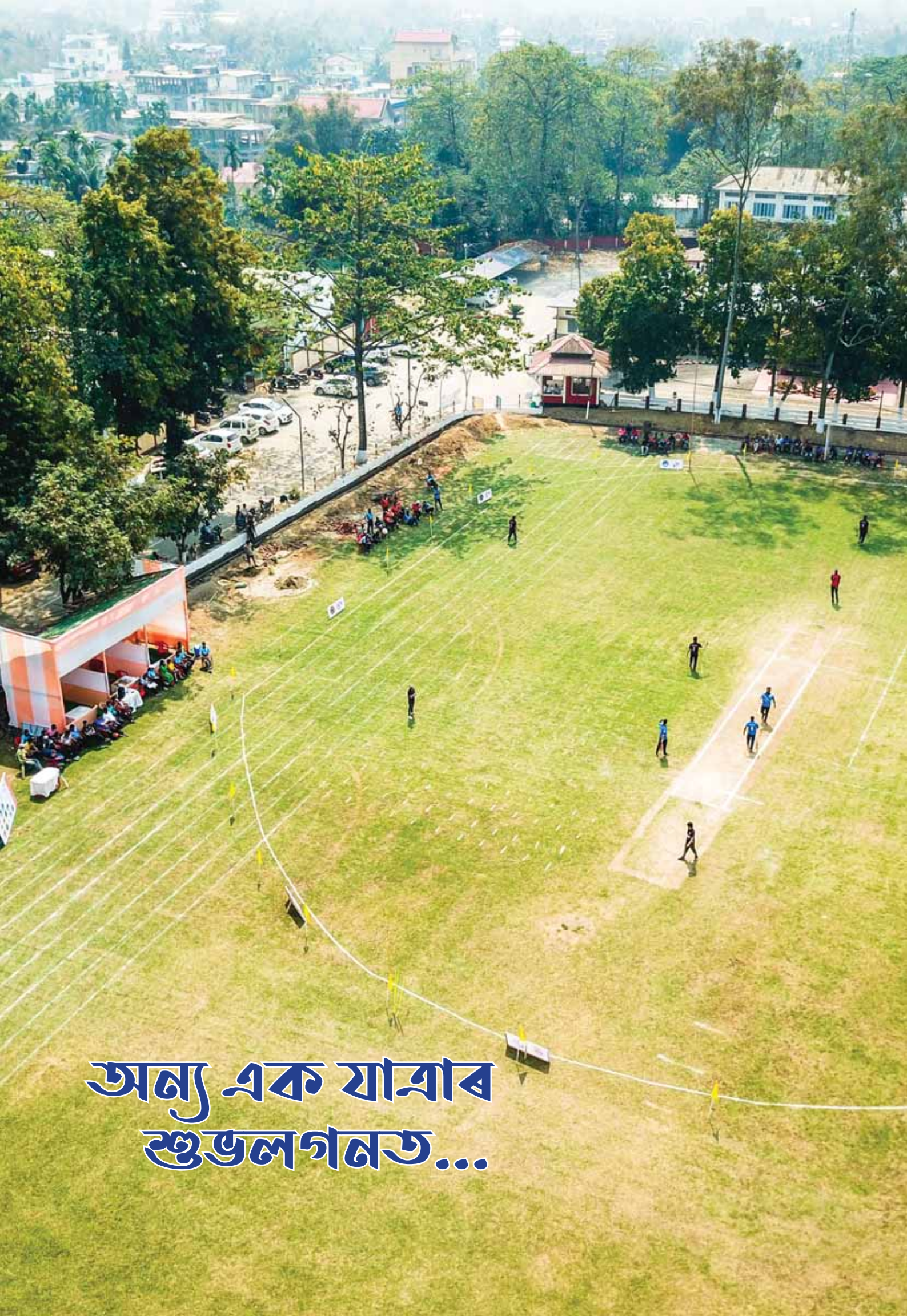
## କୋମ୍ପାନୀର କ୍ରେଡିଟାଭଳ ଅବଗ୍ୟିୟ ଖୁହୁତ





## বিশিষ্ট ব্যক্তির কোম্পানী পরিদর্শন





অন্য এক যাত্রা  
শুভলগ্নত...



## શીવક જયંતી ઉદ્યાનન પ્રમાણેશ્વ શુક્રવાર ૬ માર્ચ, ૨૦૨૨







## AGCL Diamond Jubilee Celebration main committee

### Sitting Left to Right:

- Nazrul Hussain Hazarika ◦ Mayurima Goswami Baruah
- Haren Chandra Mahanta ◦ Gokul Chandra Swargiyari
- Manuj Kumar Baruah ◦ Ripunjay Phukan
- Dhimanta Barman

### Standing Left to Right:

- Dipak Gogoi ◦ Surajit Bharali ◦ Navajyoti Phukan
- Shah Jillur Rahman ◦ Utpal Kr. Borgohain
- Subrata Konwar ◦ Gaurov Konwar
- Hitesh Sharma ◦ Pulak Dehingia







## অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মী সংঘৰ মজিয়াৰ পৰা

অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মী সংঘ এটি নামেই নহয় কৰ্মচাৰীসকলৰ স্বাভিমানৰ এক প্ৰতীক। ২০১৬ বৰ্ষৰ ১৫ জুন তাৰিখৰ প্ৰতিষ্ঠা কালৰ পৰাই কৰ্মচাৰীৰ স্বাৰ্থ সুৰক্ষাৰ অৰ্থে সংগ্ৰামী যাত্ৰা আগবঢ়াই নিয়াৰ এক অনুষ্ঠান হ'ল 'অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মী সংঘ'। প্ৰতিষ্ঠা কালৰে পৰা নানা ঘাত-প্ৰতিঘাত পৰিভ্ৰমী কৰ্মী সংঘই আজিৰ স্থানত অধিষ্ঠিত। সুপৰিকল্পিত চিন্তাধাৰাৰে কোম্পানী তথা কৰ্মচাৰীৰ অগ্ৰগতিত যোগাত্মক সহযোগিতা আগবঢ়োৱা আমাৰ উদ্দেশ্য।

গতানুগতিকতাৰ বিপৰীতে কোম্পানী তথা কৰ্মচাৰীৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নয়নৰ এক বিকল্প চিন্তাধাৰাৰ ফলশ্ৰুতিত কৰ্মীসংঘৰ জন্ম। গৰিষ্ঠসংখ্যক কৰ্মচাৰীৰ প্ৰত্যক্ষ সমৰ্থনত প্ৰতিকূল পৰিবেশত অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মী বিনোদন কেন্দ্ৰৰ এজোপা গছৰ তলত অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মী সংঘই প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে। সেই সংগ্ৰামী ইতিহাস এতিয়া আমাৰ বাবে শক্তিস্বৰূপ। কোম্পানীৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ আস্থা আৰু বিশ্বাসক সাৰোগত কৰি আমাৰ যাত্ৰা অব্যাহত। কৰ্মীসংঘৰ যোগাত্মক চিন্তাধাৰাক ফলপ্ৰসূ ৰূপ দিবৰ বাবে কৰ্মচাৰীসকলে বিপুল সমৰ্থনেৰে আমাক এক স্বীকৃতি প্ৰাপ্ত শ্ৰমিক সংস্থাকৈ অধিষ্ঠিত কৰিলে। এই সহযোগিতা তথা সমৰ্থনৰ বাবে আমি সকলোৰে ওচৰত চিৰঞ্চনী। অনাগত সময়ত আমি সকলোৰে সহযোগিতাত কোম্পানীৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নয়নত অৰিহনা আগবঢ়াই যাব পাৰিম বুলি আশাবাদী। আমাৰ বিশ্বাস আগন্তুক সময়ত আমাৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ প্ৰচেষ্টাত অসম গেছ কোম্পানী কেৱল অসমৰে নহয় ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰত এক আগৰণুৱা গেছ পৰিবহণকাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰূপে প্ৰতিষ্ঠিত হ'ব। সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ত আমাৰ চিন্তাধাৰাক উপস্থাপনৰ সুযোগ হোৱাকৈ আমি ভাৰতীয় মজদুৰ সংঘ (BMS)ৰ Affiliation লৈছো। ইয়াৰ ফলত আমি সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ৰ অন্যান্য শক্তিশালী প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ সৈতে সংযুক্ত হৈ থাকিব পাৰিম।

ইমানতে পুনৰবাৰ উন্মুখিতাৰ বিচাৰিছো যে আমাৰ লক্ষ্য হৈছে কোম্পানীৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নয়ন। কোম্পানীৰ স্বাৰ্থক প্ৰথম স্থানত ৰাখি কৰ্মচাৰীসকলৰ স্বাৰ্থ সুৰক্ষাৰ বাবে আমি কাম কৰি যাম। কোম্পানী থাকিলেহে কৰ্মচাৰী থাকিব। গতিকে প্ৰথম উদ্দেশ্য হ'ব লাগিব কোম্পানীৰ উন্নয়ন। ইয়াৰ সমান্তৰালভাৱে কৰ্মচাৰীসকলৰ প্ৰাপ্য আদায়ৰ চিন্তাধাৰাও আগবাঢ়িব। সমৃদ্ধিশালী কোম্পানীৰ এজন সচেতন কৰ্মচাৰীৰ ভূমিকা আমি পালন কৰিব লাগিব। যোগাত্মক সহযোগিতাৰ বিপৰীতে প্ৰাপ্য অধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত হ'লে আমি সংগ্ৰামৰ পথ ল'বলৈও সাজু থাকিম।

এটা চালুকীয়া অৱস্থাৰ পৰা উন্নয়নৰ বাট বুলি আমাৰ কোম্পানীয়ে ৬০ বছৰীয়া বৰ্ণিল ইতিহাস সামৰি হীৰক জয়ন্তী গৌৰৱোজ্জ্বল মুহূৰ্তত থিয় হ'বলৈ সক্ষম হৈছে। ৬০ বছৰীয়া ত্যাগ আৰু কষ্টৰ সাক্ষী হৈ ৰ'ব আমাৰ প্ৰতিজন প্ৰাক্তন তথা বৰ্তমানৰ কৰ্মচাৰী। সেইসকল ব্যক্তি যাৰ অশেষ পৰিশ্ৰম তথা কৰ্মোদ্যমৰ ফলত আমাৰ কোম্পানীটো হীৰক জয়ন্তী বৰ্ষত সফলতাৰে ভৰি দিলেহি সেই চিৰ নমস্য ব্যক্তিসকলক এই আপাহতে প্ৰণিপাত জনাইছোঁ। প্ৰতিগৰাকী কৰ্মচাৰীলৈ যাঁচিছো আন্তৰিক অভিনন্দন। এই জয়যাত্ৰা অব্যাহত থাকক। যুগ যুগলৈ অসম গেছ কোম্পানী উদ্যোগিক খণ্ডত এটি ভোটাৱতা হৈ জিলিকি থাকক।

“ৰূপোৱালী টো খেলি  
তুমি সোণোৱালী হ'ল;  
হীৰাৰ চিকমিকনিত  
তুমি আজি উজ্জ্বলিলা।”

পুনৰবাৰ অসম গেছ কোম্পানীৰ উত্তৰোত্তৰ কামনাৰে ...  
অসম গেছ কোম্পানী কৰ্মীসংঘ

# ব্রহ্মপুত্র



**পাৰ্থসাৰথী মহন্ত**

যুটীয়া আৰক্ষী আয়ুক্ত

উপ মহাপৰিদৰ্শক, অসম আৰক্ষী

নমঃ শান্তনুপুত্ৰায় অমোঘানন্দনায় চ।  
নমন্তে সৰ্বসংহৰ্ত্ৰে কৰ্ত্ৰে শুদ্ধায় বৈ নমঃ ॥

মই

ব্ৰহ্ম মানস

ব্ৰহ্ম আকাঙক্ষা

ব্ৰহ্ম অভিলাষ

মই

ব্ৰহ্ম সংকল্প

মই

ব্ৰহ্মপুত্ৰ।

তপোনিষ্ঠ জ্ঞানবান ব্ৰহ্মবীৰ্যবান

মুনি শান্তনুৰ ঔষযত

হিৰণ্যগৰ্ভা কন্যা মহাসতী

অমোঘাৰ গৰ্ভজাত

মই জলবাশি,

শান্তনু মুনিয়ে থাপিলে মোক

হিমালয় দেৱভূমিত

উত্তৰে কৈলাস দক্ষিণে গন্ধমাদন

পশ্চিমত জাৰ্ঘাৰি আৰু

পূৱত সম্বৰ্তকাদি পৰ্বতশাৰী।

শুৰুপক্ষৰ জোনৰ দৰে বাঢ়ো

মই কুণ্ড,

পাঁচ যোজন আৰু

চাৰি পৰ্বতেৰে আবৃত।

পিতৃ ব্ৰহ্মাই মোৰ শৰীৰ শুদ্ধি কৰে

দেৱ-দেৱী অঙ্গৰাই

কুণ্ডজল পান কৰে,

জমদগ্নি পুত্ৰ পৰশুৰামে

পিতৃ আদেশত মাতৃ বধৰ

ঘোৰ পাপ কৰে,

পিতৃৰ উপদেশত

ব্ৰহ্মপুত্ৰ মহাকুণ্ডত স্নান কৰি

মহাজল পান কৰি

মহাপাপ মোচন কৰে।

ধন্য পৰশুৰামে

কুঠাৰেৰ কাচি বাট উলিয়াই

মোক পৃথিৱীলৈ নমাই আনে।

হিমালয়ৰ পৰা সাগৰলৈ মহাজলৰ যাত্ৰা

পথতে মা কামাখ্যাক পৰশুৰামৰ সেৱা,

ভগৱতীৰ পীঠস্থান নীলাচলৰ চৰণেৰে

মোক বোৱাই নিয়া,

সতীয়ে পতিক বিচাৰে একান্ত,

উমা-মহাদেৱৰ মিলনৰ বাবে

সৃষ্ট উমানন্দ

মোৰ বুকুতেই ভগৱানৰ আনন্দ।

ভগৱান বিষ্ণুৱে পুত্ৰ নৰকক

মোৰ তীৰতেই ৰজা পাতে

মহীৰংগৰ দানৰ বংশ বিতাড়ণ কৰে,

নৰক বধৰ উদ্দেশ্যে আকৌ

মোৰ পাৰতেই

কুৰ্মৰূপ ধাৰণ কৰে।

মোৰ টোৱে টোৱে

বঠা মাৰি পাওৱে

মা কামাখ্যাৰ অৰ্চনা কৰে

মহাভাৰতৰ যুদ্ধ জয়ৰ

আশীৰ্বাদ ভিক্ষা কৰে  
অভিমন্যু বধৰ পটভূমিৰ বাবে  
কৃষ্ণই অৰ্জুনক  
মোৰ বেলালৈ আনে,  
ৰুক্মিণী হৰণ কৰি কৃষ্ণই  
ক্লান্ত অশ্বক  
মোতেই শ্ৰান্তি দিয়ে।  
কাঁড় মাৰি কৃষ্ণই  
মোৰ ঘাটতে আঁৰ পৰ্বত সাজে,  
ৰুক্মিণীয়ে স্নান কৰি  
অৱসাদ দূৰ কৰে।  
অশোকাস্থমীত মোৰ স্নানে  
সকলো পাপ মোচন কৰে।

ব্ৰহ্মপুত্ৰ মহাবাহো শান্তনোঃ কুলনন্দম।  
অমোঘা গৰ্ভসম্ভূত পাপং লোহিত্য মে হৰঃ।।

মোৰ পটভূমিত বাণে অগ্নিগড় সাজে  
বাণজীয়ৰী উষাই অনিৰুদ্ধৰ সপোন দেখে।  
চিহ্নলেখাৰ মায়াত  
অগ্নিগড় সপোনপূৰী হৈ পৰে;  
দ্বাৰকাৰ পৰা কৃষ্ণ-প্ৰদ্যুম্নই  
ৰাজকুমাৰক বিচাৰি আহে।

মোৰ তীৰতেই হৰি-হৰৰ যুদ্ধ  
মোৰ তীৰতেই প্ৰেমৰ বিজয়স্তুত।

মোৰ সমভূমি  
সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ গৌৰৱথলী -  
পুষ্যবৰ্মনে ৰোৱা বীজ  
ভাস্কৰ বৰ্মনে উজলাই তোলে,  
হিউৱেনচাঙে সেই সৌৰভ চৌদিশে বিয়পালে।  
মুং মাওৰ পৰা চুকাফাও  
মোৰ বেলাভূমিলৈ আহে,  
মোৰ দুয়োপাৰে  
অসমীয়া স্বাভিমান জাগি উঠে।  
খৰকুটীয়া আৰু মূলসুঁতিৰে আৱৰি  
মোৰ হৃদয়তে মাজুলী,

মোৰে দুই স্বকৃত বৰদোৱা পাটবাউসী,  
মোতে নাও মেলি  
শংকৰ-মাধৱে দেখুৱালে নামেৰে মুকুতি।  
মোৰ উপত্যকা  
কোঁচ কছাৰী চুতীয়া জনজাতি ভূঞাৰ  
গৌৰৱময় বিজয় গাঁথা,  
নৰনাৰায়ণ চিলাৰায়ে উৰুৱায়  
সনাতনী ধ্বজা।

মোৰ তীৰভূমিতে উৰে  
চক্ৰধ্বজ আতন লাচিতৰ হাতত  
অসমীয়াৰ বিজয় ধ্বজা।  
শুভ্ৰেশ্বৰত ইটাখুলি পাহাৰ  
লাচিতৰ চাউনী,  
লখিয়া পৰ্বতত  
আতন বুঢ়াগোহাঁই  
উত্তৰ কুলৰ সেনাৰ অধিপতি -  
শৰাইঘাটৰ ৰণে নিকপকপীয়া কৰে  
অসমীয়া থলগিৰী।  
কামাখ্যা ইটাখুলি অশ্বক্লান্ত  
অসমীয়াই নাৱেৰে ওপচাই দিলে।  
এখন নাৱৰ পাচত আন এখন জোৰা দি  
মোৰ বক্ষত দলং সাজি পেলালে।  
মোগলক খেদি  
মোৰ বুকুতেই  
লাচিত বৰফুকনে  
সভ্যতাৰ জয়ধ্বজা উৰুৱালে।

য়ালবাং চাংপ' দিহাং চিয়াং  
যি নামেৰেই নামাতা কিয়  
মই লুইত  
মই লোহিত  
মই ব্ৰহ্মাৰ পুত্ৰ  
ব্ৰহ্মপুত্ৰ।

ব্ৰহ্মপুত্ৰ নাদশ্ৰেষ্ঠ জামদগ্ধ্যাবতাৰিত।  
পৰ্শনা দত্তমাৰ্গেন আগছ বৰদো ভব।।

# দুঃসময়



প্ৰবীণ কুমাৰ গগৈ

প্ৰাক্তন চিষ্টেম অফিচাৰ

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

আহাচোন বন্ধু  
একেলগে বহো  
কথা পাতো  
আজি বহুদিন হ'ল পাৰ্কত বহা নাই  
ৰেষ্টুৰেণ্টত চাহৰ জুতি লোৱা নাই  
বিশ্বাস অবিশ্বাসৰ দোমোজাত  
ভয়-শংকা আৰু অনিশ্চয়তাত  
ইমান দিনে দূৰত্ব বজাই ৰাখিলো  
এক নিৰ্দিষ্ট পৰিধিৰ মাজত  
নিজক আৱদ্ধ কৰিলোঁ।

মনৰ কথা কোৱা নহ'ল  
হৃদয়ৰ বতৰাও নহ'ল লোৱা  
অতিমাৰী কৰ'নাৰ বিভিষিকা  
হেৰোৱালো জীৱনৰ মায়া।

আজি বন্ধু  
আহাচোন আহা  
অতিগ্ৰমি দূৰত্বৰ সীমা  
ভয়-শংকা আঁতৰাই  
নিৰলে কাষতে বহা  
প্ৰাণ ভৰি কথা পাতো  
মনৰ বতৰা লওঁ  
পান কৰো প্ৰকৃতিৰ শোভা।

বলাচোন যাওঁ  
তাহানিতে এৰি অহা  
মৰমৰ আপোন গাঁওখনিলৈ  
নিজকে সন্ধান কৰো  
আঘোণৰ সোণোৱালী ধাননিত  
নতুবা শাওণৰ বোকাময় পথাৰত।

ফাগুণৰ মলয়াত উতলা হওঁ  
পাহৰি ভয়াল প্ৰতিচ্ছবি  
দূৰ্বলীৰ অদম্য সাহস হওঁ  
নিঠৰ্শ্বাক লওঁ আকোৱালি।



মতলীয়া হওঁ ঢোল পেঁপাৰ মাতত  
পাখি মেলি উৰক মন  
উলাহে নধৰা হওঁক ব্যাকুল হিয়া  
পুনৰ জীপাল হওঁক জীৱন।



# সপোনৰ সপোন



গুণ কান্ত গগৈ

প্ৰাক্তন প্ৰশাসনিক বিষয়া

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

সপোন, সপোন নিশাৰে সপোন  
দাপোন, দাপোন চিঁটাৰে দাপোন  
পৰিলে হঠাতে, ভাগি যায় দেখোন।

চিকুণ, চিকুণ দূৰণিৰ পাহাৰয়ে চিকুণ,  
খুজিলে বগাব পাৰিলে কচোন।  
আপোন, আপোন জননী আপোন  
ভাল নোপোৱা আছেইনো কোন।

শাওন, শাওন বৰষাৰ শাওন  
বানেৰে বানৰ, ৰামৰে টাঙোন  
আহিণ, আহিণ শৰতৰ আহিণ  
আনন্দ আনে, পূজাই সীমাহীন।

আঘোণ, আঘোণ, মাহেৰে আঘোণ  
মাহতে মাঘৰ আজি হয়যে লঘোণ  
ফাগুণ, ফাগুণ বসন্তৰ ফাগুণ  
লঠঙা গছত বিহুগীৰ কান্দোন।

মাহেৰে চ'ত অহাৰে পৰত  
বিহুলে ব'হাগ পৰে যে মনত  
নতুন, নতুন বছৰয়ে নতুন  
দেখিছো সপোন, নতুনৰ সপোন  
মাথো, সপোনৰ সপোন

# সোণালী অতীতে মাত্রে মোক বিড়িয়াই



মনেশ্বৰ দিহিঙ্গীয়া

প্রাক্তন অভিযন্তা, অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

সিদিনা এৰিলো  
এই নদীৰ পাৰ  
উৰ্বৰ শস্যদায়িনী  
শ্রমজীৱি মানুহৰ  
এখন যন্ত্ৰৰ পথাৰ  
এটি স্বর্ণালী উপত্যকা বুঢ়ী দিহিঙৰ  
বুঢ়ী দিহিং আজি জয় দিহিং হ'ল  
তলে পাইপ  
ওপৰে পাইপ প্রাকৃতিক গেছৰ।

অতীত বৰ্তমানৰ  
এক সোণালী ইতিহাস আছে  
শূন্যৰ পৰা সফলতালৈ  
যি যাত্ৰা আৰম্ভ হ'ল থমকি ৰোৱা নাই  
বহুসকল অগ্রদূত আহিল গ'ল  
জঙঘলত আজি নগৰ হ'ল  
যন্ত্ৰৰ শিৰলুৱে আঁকি গ'ল  
জীৱন জীৱিকাৰ বিশাল মানচিত্র  
পাইপৰ সুৰঙ্গৰ সিপাৰে সাৰ পাই উঠিল  
বাস্তৱৰ প্ৰগতিৰ সপোন।

অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেড হ'ল  
আমাৰ প্ৰধান সহায়  
প্ৰাকৃতিক গেছৰ  
বিকল্প ব্যৱহাৰৰ বাবে  
যোগান ধৰোতা  
যাৰ অবিহনে সম্ভৱ নাছিল।

গেছৰ পৰা বিদ্যুৎ শক্তিসাৰ  
কৃষিপথাৰ নদন-বদন  
সেউজী পাতৰ উৎপাদন বাগানে বাগানে  
অসমৰ নগৰে চহৰে আজি  
ৰন্ধন গেছৰ যোগান



এনেকৈয়ে আজি  
ইন্ধনৰ অলেখ সম্ভাৱনা  
আৰু সম্ভাৱেৰে ভৱপূৰ।

পাটকাই নামনিৰ পৰা  
বুঢ়ীদিহিঙৰ উপত্যকা ভেদি  
আজি ঢাপলি মেলিছে  
উজনি ভটিয়নী বিচাৰি  
সাক্ষ্যৰ খোজে খোজে  
দিচাং, দিখৌ, ভোগদৈ, ধনশিৰী পাৰহৈ  
এদিন বৰ লুইত পাৰহৈ যাবগৈ।

মইও পাৰ কৰি দিলো  
যন্ত্ৰ আৰু শব্দৰ মাজত  
যন্ত্ৰই মোক যান্ত্ৰিক কৰি তুলিছিল  
গুচি গ'ল কত  
ফাগুণ ব'হাগৰ ৰং যৌৱনৰ উল্লাহময় দিন  
এই পথাৰৰ বুকুতে।

লগপাই আহিলে  
বৰষাৰ বজ্জধ্বনি প্ৰচণ্ড ধুমুহা বৰষুণ  
কেতিয়াবা অন্ত নাছিল ৰৌদ্ৰজাল।  
জীৱনৰ অন্য নাম সংগ্ৰাম  
য'ত আছিল জীৱনৰ সুখ।  
তথাপি আকৌ লগ পাওঁ হেমন্তত সোণোৱালী ৰ'দ  
শৰতৰ শেৱালীৰ শিক্ত শীতলতা  
জোনাক ভৰা আকাশৰ ৰং।

অসম গেছ কোম্পানী আজি  
দেশৰ ভিতৰতে  
উদ্যোগৰ অন্যতম  
আদৰ্শ দেখুৱাইছে  
এমুঠি শ্রমজীৱি সাঁচা মানুহৰ  
এইয়া আমাৰ গৌৰৱ  
দেশৰ গৌৰৱ  
যন্ত্ৰত আছে শক্তি আৰু সফলতা  
এখন বিজয় ধ্বজা উৰি থাকক  
ৰূপ, সোণ, হীৰাৰে জাতিষ্কাৰ হৈ  
এইয়ে মোৰ হৃদয়ৰ বাসনা।।

# দুলীয়াজানৰ এটি সন্ধিয়া

# আশংকিত



গৌৰৱ কোঁৱৰ

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

ইয়াতো সন্ধিয়া নামে,  
মোৰ গাঁওখনৰ দৰেই,  
বাঙলী আভা ছটিয়াই  
বেলিটি পশ্চিমত লুকায়।

সন্ধিয়াবোৰত নাথাকে  
দিনৰ কৰ্মব্যস্ততা,  
কেৱল হেপাঁহৰ অগাদেৱা।

সঁচাই দুলীয়াজানত আজি সন্ধিয়া নামে।  
ইয়াৰ সন্ধিয়াবোৰত মোৰ গাঁওৰ  
সন্ধিয়াবোৰ কেনিবা হেৰায়;  
ধূলি উৰুৱাই পাৰহৈ যোৱা  
গৰু জাকৰ পৰিবৰ্তে;  
ইয়াত ধোঁৱা উৰুৱাই পাৰহৈ যায়  
মই নাম নজনা দামী গাড়ীবোৰ।

পথাৰৰ সিটো মুৰে  
লুকাই যোৱা বেলিটিৰ সলনি,  
ইয়াত সুউচ্চ অট্টালিকাই  
বেলিটোক গিলি পেলায়  
তথাপিও ইয়াত সন্ধিয়া নামে,  
মোৰ গাঁওখনৰ দৰেই।  
চাইৰেনৰ শব্দত কাপোৰ পিন্ধা  
আমিবোৰে ইয়াত,  
ষ্টীট লাইটৰ পোহৰত কৰো  
জোনাকী ধৰাৰ আখৰা।

দিনটোৰ অভিনয়ৰ অন্তত  
আজি ভাগৰুৱা মই  
লাইটৰ চিকমিকনিত  
জোনাকী কেনিবা হেৰায়।  
তথাপিও ইয়াত সন্ধিয়া নামে  
মোৰ গাঁওখনৰ দৰেই।



ইভা বাণী দাস

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

মায়াৰ জকমকতা  
সকলোফালেই বিৰাজিত  
বিনন্দ বিলাসত বিভোৰ মনুষ্য।  
দিনজোৰা ব্যস্ততা  
হেতা ওপৰা  
টনা-আজোৰা  
হঠাৎ স্তম্ভিত  
সকলো হতভম্ব  
নিদিয়াকৈ জাননী  
একো সন্ধ্যা  
প্ৰৱেশিলে মৃত্যু।  
আনৰ মৃত্যু সংবাদে  
কঁপালে হৃদয়  
ক্ষণ্তক যেন থমকিল সময়  
কঁপি গ'ল হৃদয় স্পন্দন  
কিয় আহিলা তুমি?  
সকলোৰে চকুত আশ্চৰ্য প্ৰকাশে  
কিন্তু মৃত্যু?  
জানো নতুন?  
অপ্তি হ'লেও চিৰসত্য  
জীৱন নাট্যৰ শেষ পৰ্ব  
নিৰন্তৰ গতিৰে ই আছে  
সকলোৰে জীৱনলৈ  
মনুষ্যই দেখিও নেদেখে  
নিজৰ সম্পদ, নিজৰ জীৱন  
সৰ্বশক্তিৰে খামোচে  
ক্ষণ্তকীয়া বুলি জানিলেও  
হৃদয়ে যে নেমনে।  
আইনৰ সজা মায়াৰ সংসাৰক  
লোহাৰ শিকলিৰে বান্ধে।





## অনুভৱ



দীপিকা ফুকন

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

বোকাৰ মাজত হে জন্ম পদুমৰ  
কাঁইটৰ মাজত হে গোলাপ,  
সংশোধন হ'লে হে ভুলৰ  
বিকশিত হয়  
পূৰ্ণ জীৱনৰ সুবাস।

এই আছে এই নাই  
এই আছে এই যায়  
মানৱ জীৱন নিমিত্ত মাত্ৰ।

তথাপিও,  
পোৱাৰ পিছতো  
নোপোৱাখিনি লৈ  
হাত মেলি  
হাবাথুৰি খাওঁ কিয়..... ?  
শৈশৱ পাৰ হৈ কৈশোৰ পালোহি,

এদিন কৈশোৰকো আহিলো এৰি  
যৌৱনৰ দুৱাৰ ডলিত  
তোমাৰ পৰশ লাগি  
থমকি ৰ'লো জীৱনৰ  
মৌ-কোঁহ বিচাৰি।।

যৌৱনৰ মৌবনত আছিলোঁ যেতিয়া  
মিলনৰ অমিয় সুধা পান কৰি, এবাৰলে নহ'ল উপলব্ধি  
আমাৰ এই মিলন যে  
নহয় চিৰস্থায়ী।।

মিলনৰ বাসনা পূৰ্ণ নৌহওঁতেই  
গ 'লাগে এদিন তুমি ও আঁতৰি .....  
অনুভৱ কৰিলোঁ মাথোঁ  
সময় বোৱতী সুঁতি,  
পাৰ ভাঁঙি বৈ গ'ল  
উটাই নিলে মোৰো  
আশাৰ পাল তৰি।।

জীৱনৰ বিয়লি পৰত  
নিৰাশাৰ পাৰত বহি  
বঢ়ো মোৰ জীৱনৰ দিনপঞ্জী,

কিমান পালোঁ আৰু  
নেপালো কিমান .....

জমাৰ ঘৰত মাথোঁ  
ধৰা দিলে শূন্যতাই,  
থাকিল আৰু বহুতো  
পাবলে বাকী .....

নীৰে সাৱতি ল'লো শূণ্যতাকে খেদ নাই নোপোৱাৰ বাবে  
আশা মাথোঁ সিজন্মত  
আকোঁৱালি লোৱাৰ।



# প্ৰতিশ্ৰুতি



**সুমন বৰুৱা**

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

সোণালী বৰণ সলাই  
সপোনক দিঠকৰ বাট দেখুৱাই  
পাখি লগা সময়ে বাৰে বাৰে ৰিঙিয়াই  
প্ৰগতিৰ বাটত বোলে তুমি  
হ'লা আজি হীৰকময়ী।

শব্দবোৰ যোৰ লাগিল  
অৰ্থ হ'ল গতিশীল  
স্মৃতিৰ পাপৰি সৰিল  
কলমৰ চিয়াঁহীৰে ইতিহাস নিগৰিল।

উভতি চাই দেখা পোও তোমাৰ প্ৰতিচ্ছবি  
নাছিল যে সহজ সেই নিৰৱধি গতি।  
পল অনুপল খেপিয়াই,  
বন্ধ কিতাপৰ পৃষ্ঠা লুটিয়াই

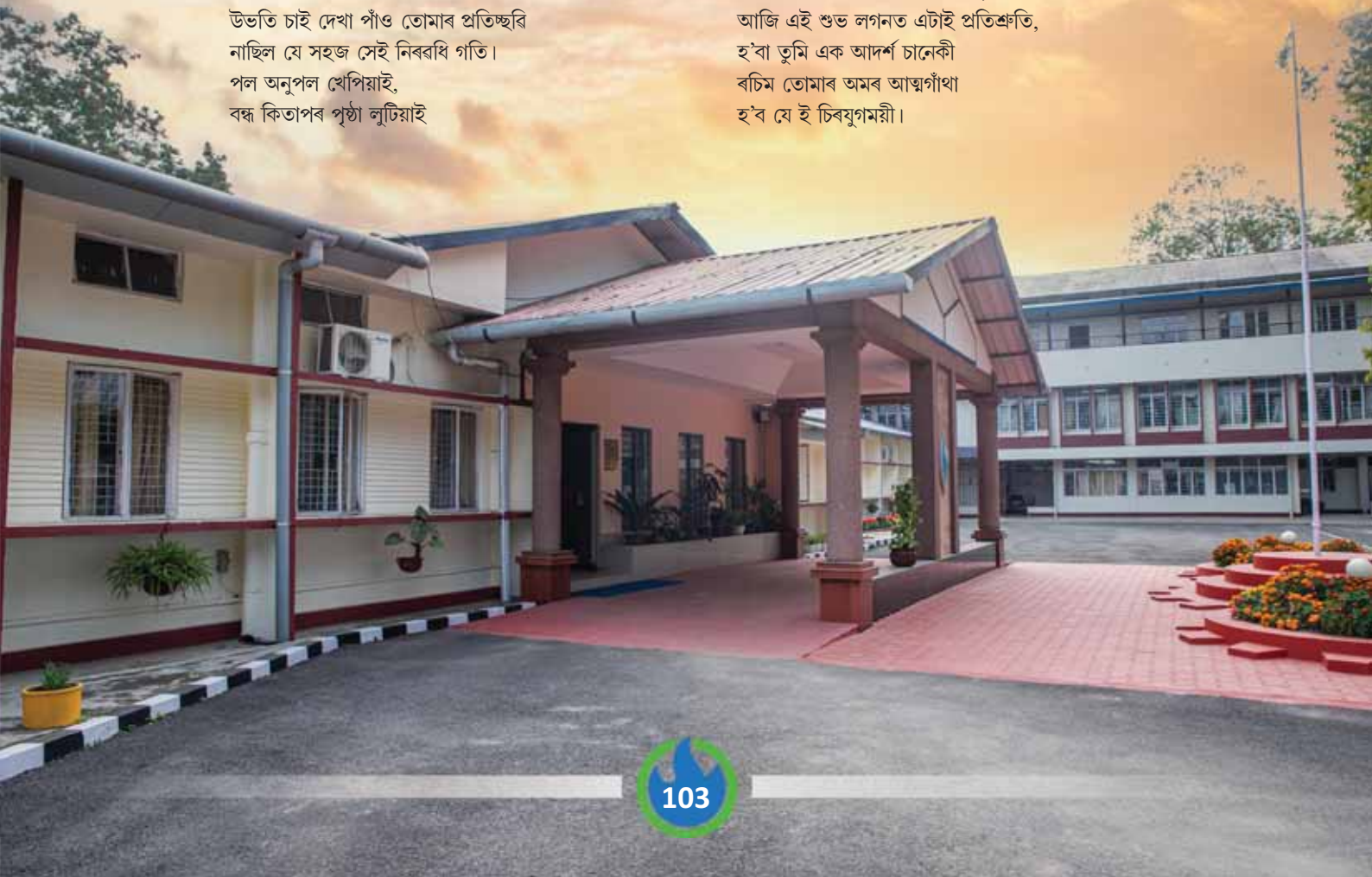
বিচাৰি পালোঁ মাথো এটি প্ৰতিশ্ৰুতি।  
প্ৰতিশ্ৰুতি আমাৰ পৰিচয় হোৱাৰ,  
প্ৰতিশ্ৰুতি আৰু এটি জীৱন গঢ়াৰ।

প্ৰগতিৰ জখলা বগাই  
ব'দে দেই যোৱা তোমাৰ বোকোচা কঁপাই  
শান্ত সমাহিত পথাৰ এখনৰ বতৰা বিলাই  
তুমি ৰৈ আছা, ৰৈ থাকিবা।  
হাজাৰজনৰ সপোনয়ে,  
আজি তোমাতে সাৰ পায়।

অন্তহীন সপোন চোৱাৰ তোমাৰ জিঞ্জাসা,  
পশ্চিম দেশৰ তুমি ভোটাভৰা।  
পাঁচোটা দশকে গৰকা তোমাৰ দলিচা  
অলেখজনৰ তুমি আজি হ'লাহি ঠিকনা।

তোমাৰ স্নিগ্ধ সৰলতা  
আজিৰ কৃত্ৰিমতা আৰু জটিলতা  
তথাপি যে তোমাৰ সেই একেই ঠিকনা।

যাব নিদিওঁ উৱলি তোমাৰ বাকৰি,  
আজি এই শুভ লগনত এটাই প্ৰতিশ্ৰুতি,  
হ'বা তুমি এক আদৰ্শ চানেকী  
ৰচিম তোমাৰ অমৰ আত্মগাঁথা  
হ'ব যে ই চিৰযুগময়ী।



# জীৱন বৰ অনুপম



অশোক কুমাৰ নাথ  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

জীৱন মানেই নহয়  
আচল সুখৰ ৰং  
যদিহে নগঢ়ে ইয়াৰ বিষাদে আৰৰণ  
এমুঠি-দুমুঠি কৈ বুকুত ক'ত যে আশা  
যেন উঠন নদীৰ বুকুত পশ্চিমীয়া বেলিতিৰ ৰঙে কমলাবুলীয়া

মুঠি মুঠি হেঁপাহ সিঁচি  
দুচকুৰ আগতে যদি হয় অচিনাকী  
চাকৈ চকোৱাৰ ভল্লাৰে বৈ আশাৰে প্লাৱন  
কিয়নো আশাৰ কাৰেঙত সপোনৰ সৌধ সাঁজি  
হিয়া ঢাকুৰী হয় অৰণ্য ৰোদন।।

জীৱনৰ জয়ধ্বনি  
কৃত্ৰিমতাৰ মিছা ওৰণি  
হিয়ালি জিয়ালি তুমুল উৎসাহে বাজে একান্ত অনুৰণে  
শৰীৰকো বিকলাংগ কৰি হৃদয়ত এয়া কেনে আক্ৰমণ  
উচ্ছল গুমনিত ভাৱবোৰে দুখৰ অষ্টৰাগ ফুকে।।  
সৰু সৰু সুখবোৰে গোট খায়  
যেন হেজাৰ শশীকলাৰ মাজত স্নিগ্ধ জ্যোৎস্নাই জলমলায়  
হেঁপাহৰ ভগ্নাৱশেষবোৰত আশাৰ বালিঘৰ সাঁজে  
হঠাৎ কিয়নো কৰণ ৰাগিনী তুলি শূন্যতা ভৰা গানেৰে  
হৃদয় মন্দিৰত শংখ বাজে।।

সপোন হৈ কেতিয়াবা  
আশাবোৰ পলকতে ভাঙি  
কালিন্দী ভোমোৰাৰ দৰে আঁতৰে বুকুৰ ৰস চুহি  
সঁচাকৈ সুখ দুখ হাঁহি কান্দোন জীৱনৰে ৰং  
সপ্তসুৰ অষ্টৰাগে বাজে হিয়াত পূৰ্বী অমল মধুৰ বাঁহী।।

জীৱন নহয় তপোবনৰ তপস্বিনী  
নহয় গধুৰ স্বপ্নৰে গঢ়া মধুৰ যামিনী  
নহয় কেতিয়াও সময়ৰ দীঘ বাণীৰে ইয়াৰ নিৰ্মোহ বিশ্লেষণ  
দুখৰ দামামা বাজিলেও বুকুত তৰাফুল ফুলি  
অটব্য অৰণ্যৰ দৰে জীৱন সঁচাকৈ বৰ অনুপম।।



# অঞ্জল



বিভা শৰ্মা বৰুৱা  
অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

আই অসমীৰ সুকোমল কোলাত,  
কোনো এক নিৰ্জন প্ৰান্তত  
কোনো এক শুভ লগনত  
ইয়াতেই প্ৰাণ পালে “গেছ কোম্পানী”।

পাইপযোগে নিগৰাই শক্তি,  
উজনি-নামনিত বিলাই দিয়ে  
সোণালী আভাই প্ৰতি ঘৰে ঘৰে  
প্ৰাণত সৰস তোলে বহু গৃহিণীৰে।

পৰিকল্পনা তোমাৰ,  
বাগিছাৰ চাহ, বিদ্যুৎ, বাহন আৰু কত কি  
সুদক্ষ কৰ্মীৰ নিতে হাতৰ পৰশ পৰি  
সৌৰভ বিলোৱা তুমি সৰ্ব্বত্ৰ ব্যাপি।

‘হীৰক’ৰ মুকুট পিন্ধি,  
সৃষ্টিৰ প্ৰতিনিধি হোৱা সদায়  
জনালোঁ অভিনন্দন হৃদয় ভৰাই  
আগবাঢ়ি গৈ থাকা আকাশ ধিয়ায়।

## অসম গেছ কোম্পানী

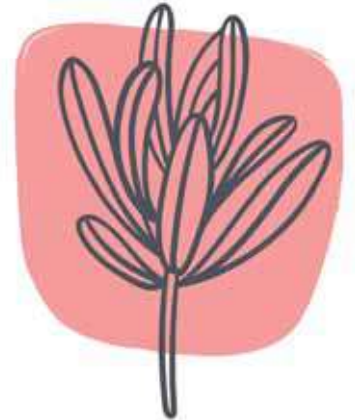


অঞ্জুমনি মহন্ত

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

প্রশাসক মণ্ডলীৰ সু-প্রচেষ্টা,  
কৰ্মচাৰী বৃন্দৰ আশাশুধীয়া কৰ্মপূহা  
শান্তি আৰু ঐক্যবদ্ধতাত  
প্ৰাণ পায় জিলিকি উঠিছে  
আমাৰ কোম্পানী।

আশা মোৰ সদায়েই  
ভগৱানক কৰো প্ৰণিপাত  
আকাশৰ উজ্জ্বল নক্ষত্ৰৰ দৰেই  
জিলিকি থাকক আমাৰ কোম্পানী  
চিৰ যুগমীয়া  
অসমৰ এটি উল্লেখযোগ্য প্ৰতিষ্ঠানহৈ।



মোবাইল নম্বৰ : ৯৮৫৯৩১৫৩২৫

উজনি অসমৰ এটি চিনাকি নাম  
অসম গেছ কোম্পানী  
দুলীয়াজানত জনমলৈ  
এখোজ দুখোজকৈ প্ৰসাৰিত হৈছে  
অসমৰ বিভিন্ন ঠাইলৈ  
শুনিছো,  
অসমৰ বাহিৰলৈও যাব হেনো  
আমাৰ কোম্পানীৰ অৱদান  
ইয়াতকৈ কি হব পাৰে সুখৰ খবৰ।

যিদিনাই ইয়াৰ কৰ্মচাৰী হ'লো  
তেতিয়াৰেই পৰা ই হ'ল  
মোৰ বাবে আৰু  
সমূহ কৰ্মচাৰীৰ বাবে আমাৰ কোম্পানী  
যাৰ উন্নতি  
আমাৰ সকলো কৰ্মীৰেই কাম্য।

অইল আৰু অ এন জি চি ৰ পৰা  
চুক্তি পত্ৰত স্বাক্ষৰ কৰি  
ক্ৰয় কৰে প্ৰাকৃতিক গেছ  
আমাৰ কোম্পানীয়ে  
ব্যৱসায় কৰিবৰ বাবে,  
উজনি অসমৰ বহু চাহ বাগানত,  
মানুহৰ ঘৰুৱা বন্ধন কাৰ্যত  
আৰু  
ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানত যোগান ধৰে গেছ  
তাৰোপৰি  
সুদূৰপ্ৰসাৰী অভিলাষী আঁচনিৰে  
ক্ৰমে আগুৱাইছে  
আমাৰ কোম্পানী।

নীল আকাশৰ সূৰ্যালোকৰ দৰেই  
উজ্জ্বলি উজ্জ্বলি  
যাঠি বছৰত ভৰি দিলেহি  
আমাৰ কোম্পানীয়ে



## ঈশ্বৰ্য ৰং



জীনা সোনোৱাল

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেড

কবিৰ ভাষাৰে.....  
“ৰূপালী ৰং চুলিত লাগিছে  
লাগক, বেয়া নেদেখি  
সোণালী থিনি মছি নিদিবা.....।

তোমাক লগ পালোঁ  
ৰূপালী যৌৱনৰ বেলাত  
ক'ব নোৱাৰাকৈ  
তোমাৰ বুকুৰ মাজত  
সোমাই পৰিলোঁ  
এনেকৈয়ে.....  
ৰূপালী বালিচৰতে  
জীৱনৰ পাতনি মেলিলোঁ  
বালিচৰ কেতিয়ানো  
সোনোৱালী শইচৰ  
পথাৰ হ'ল  
গমেই নাপালোঁ।  
শইচৰ পথাৰ এতিয়া  
হীৰাৰ পাহাৰ  
বাঃ কি সুন্দৰ .....।

Bespoke solution with real-time data acquisition, detecting gas leakages and pressure and automatic billing.



### Monitoring and controlling gas flow in tea estates of Assam

ABB solutions have the potential to transform the entire chain for CGD from source to the customer's doorstep.

Enabling next-generation CGD networks, ABB's SCADA technology plays a significant role in helping utilities to detect gas leakages and pressure issues that could lead to accidents, environmental hazards and revenue loss. Our solutions also enable modernization of the management of gas transmission, distribution and scheduling.



**ABB**



## ASSAM POWER GENERATION CORPORATION LIMITED

**A stepping stone towards enriching Power Generation through augmentation of Thermal & Hydel Capacity in the State of Assam**

### Mission & Vision

- To fulfill the energy demand in Assam & in NE Region by producing electricity at lower possible cost.
- Planning & development of new projects by exploring conventional as well as non conventional resources to meet up the increasing energy demand.
- To establish as a customer focused, environmentally conscious and reliable electricity supplier for the benefit of society.

### Running Power Stations (Total 445.2 MW)

- 64.5 MW Namrup Thermal Power Station (NTPS)
- 97.2 MW Lakwa Thermal Power Station (LTPS)
- 70 MW Lakwa Replacement Power Project (LRPP)
- 100 MW Karbi Langpi Hydro Electric Project (KLHEP)
- 13.5 MW Myntriang SHEP Stage-I & Stage-II (MSHEP-I&II)
- 100 MW Namrup Replacement Power Project (NRPP), Phase - 1

### Ongoing Power Projects (Total 210 MW)

- 70 MW Anguri Solar Power Project (IPP Mode)
- 20 MW Namrup Solar Power Project
- 120 MW Lower Kopili H. E. Project

### Upcoming Power Projects (New) (Total 1926.5 MW)

- 24 MW Karbi Langpi Middle - II Hydro Power Project (HPP)
- 22.5 MW Karbi Langpi Middle - I Hydro Power Project (HPP)
- 20 MW Majuli Solar Power Project
- 60 MW Sonbeel Floating Solar Power Project
- 100 MW Namrup Replacement Power Project (NRPP), Phase - 2
- 100 MW Namrup Gas Engine Project
- 2 X 800 MW Margherita Supercritical Coal Based Thermal Power Project



Reg. Office : Bijulee Bhawan, 3rd Floor, Paltan Bazar, Guwahati - 781001, Assam

Telephone: 0361-2739502/503; Telefax: 0361-2739522/546 E-mail: cgm-gen@apgcl.com  
(CIN No.: U40101AS2003SGC007239); Website : www.apgcl.org



# ASSAM PETRO-CHEMICALS LIMITED

(A Govt. of Assam Undertaking) | (An ISO 9001:2015 Certified Company)

Head Office : Namrup, P.O. Parbatpur-786623, Dist : Dibrugarh, Assam, Tel : +91 374-2500331/212/518

Ghy. Registered Office : 4th Floor, Orion Place, Mahapurush Srimanta Sankardev Path, Bhangagarh, Guwahati-781005, Assam

Tel : +91-361-2461470/2461471/2461594



A pioneer Petrochemicals Industry of North-East India Region & has been in service to the nation since 1976 by producing US Federal Grade AA Methanol along with best quality Formalin.

## Existing Products

1. Methanol : US Federal Grade-AA
2. Formalin : Best Quality since 1976

The Company completed 50 years of its Glorious existence on 15.06.2021 and has been celebrating the Golden Jubilee Year.

## Installed Capacities

1. Methanol : 100 TPD : 33000 TPA
2. Formalin : 125 TPD : 41250 TPA

## Ongoing Projects

1. 500 TPD Methanol Project at Namrup
2. 200 TPD Formalin Project at Boitamari



*With Best Compliments From Assam Petro-Chemicals Limited*

[www.assampetrochemicals.co.in](http://www.assampetrochemicals.co.in)

## Engineering a zero-carbon future

With over 150 years of experience, Tractebel is your trustworthy partner for world-class engineering and technical innovations, for successfully implementing any kind of power and gas project worldwide.

From gas distribution network, right up to the burner tip, our experts are masters of each stage of the whole gas distribution chain. Developers and operators of Gas and LNG facilities call us in on their projects to select the most suitable solutions to their needs, to optimise their assets and to develop their gas networks or new services at LNG terminals.

Our subdomains within this domain

- City Gas Distribution including CNG Dispensing Stations
- Cross Country Pipelines – Gas / Crude / White Oils / LPG
- LPG Bottling Plants
- LNG / LCNG Dispensing Stations
- Gas Compressor Station
- Hydrogen and Biogas
- LNG Regassification Terminals – Onshore

We service complete value chain starting from Feasibility Studies through Basic / Detailed Engineering, Project Management, Construction Supervision till Commission and Project closure, Techno Economic Viability Study and Lenders Independent Engineer Service.

**TRACTEBEL**  
engie



# BUILDING A BETTER WORLD



At NRL, our responsibility goes much beyond oil refining. Bringing a positive change in the lives of the people through our CSR programs is of paramount importance. The identified five focus areas make sure that we remain focused and do not digress from our committed path.



Dist. Golaghat, Assam, India, Pin - 785699

Corporate Office: 122A, G S Road, Christianbasti, Guwahati - 781 005

CONNECT WITH US ON:



[www.nrl.co.in](http://www.nrl.co.in)



Numaligarh-Refinery-Limited-181688512167464



@NRL\_MoPNG



# NEEPCO

A MINI RATNA CORPORATION

MAJOR CLEAN POWER GENERATOR OF  
THE COUNTRY IN HYDRO & GAS



Largest in the North East

A Miniratna CPSE since 1976,  
dedicated for development of  
clean and affordable electricity

Life line of the North East

● Hydro Plant - 6 Nos. : 1525 MW ● Gas Based Plant - 3 Nos. : 527 MW ● Solar Plant - 1 No. : 5 MW

TOTAL PLANT CAPACITY

## 2057 MW

**NORTH EASTERN ELECTRIC POWER CORPORATION LIMITED**

(A Mini Ratna, Government of India Enterprise)

Regd. Office: Brookland Compound, Lower New Colony, Shillong-793003, Meghalaya

🌐 [www.neepco.co.in](http://www.neepco.co.in) f NEEPCOIndia 📺 Neepcolimited

CIN - U40101ML1976GOI001658

# Helping Farmers to Paint the Picture of Prosperity



## **Mukta Neem Coated Urea** **The Pearl of Northeast**

Situated amidst the serene natural beauty of Assam, BVFCL, the only urea producing Unit in the NE Region, is striving for the well being of the farmers of Nation, particularly the farmers of Eastern & Northeast states for Agriculture & Tea crops. Besides offering its own products, BVFCL has Marketing arrangements with other manufacturers to offer complete range of plant nutrients to the farmers of its marketing territory under "Single Window Concept".



### BVFCL Products

- ❖ Mukta Neem Coated Urea
- ❖ Mukta Liquid Bio-Fertilizer
- ❖ Mukta Vermi-Compost

### Traded products

- ❖ SSP, MOP, DAP, NPK, Ammonium Sulphate, Rock Phosphate, City Compost, Agro Power
- ❖ Zinc Sulphate, Magnesium Sulphate, Boron, W.S.F., (Mukta NPK)
- ❖ Seeds, Pesticides, LLIN (HIL Net)



### **Brahmaputra Valley Fertilizer Corporation Limited**

(A Government of India Undertaking)

Namrup, PO: Parbatpur, Dist: Dibrugarh, ASSAM 786623

CIN: U24123AS2002GOI006786

E-mail: [info@bvfc.co.in/marketing@bvfc.co.in](mailto:info@bvfc.co.in/marketing@bvfc.co.in)

Visit us at: <http://www.bvfcl.com>



## **BVFCL – Expanding the horizon**



## *Towards Sustainable Growth*

- The largest Petrochemical Plant of North East Region set up in Lepetkata.
- Poised to emerge as a leading enterprise in state of Assam.
- Endeavoring for socio-economic development of the entire North East region.

**B**rahmaputra Cracker and Polymer Limited (BCPL) known as Assam Gas Cracker project amongst the local populace was envisaged with an objective of overall socio-economic development of North East Region of the Country. The project was approved by Cabinet Committee on Economic Affairs (CCEA) in the year 2006 for judicious use of available raw materials in the region thereby creating avenues for diversified opportunities towards economic growth of entire North East. Accordingly GAIL with 70 % equity along with OIL, NRL and Govt. of Assam sharing equally the rest 30 % of equity formed a Joint Venture company to execute the project. The complex is spread over 3000 Bighas of land at Lepetkata, and is situated at approximately 15 Kilometres away from the Dibrugarh Town, Assam. The plant has its installations at Lepetkata, Duliajan and Lakwa. The last decade has been monumental for BCPL. The sheer challenge of constructing, commissioning and stabilizing a dream Petrochemical Complex of this magnitude is no mean achievement keeping in view of the geographical location as well.

With production and sales of various grades of polymers having wide range of applications under the brand name of Brahma- Lene and Brahma-Pol, BCPL has already carved a niche for itself in petrochemical business. A company with a social heart, BCPL believes in inclusive development & growth and is fast emerging as the new jewel in the crown of Assam's industrial arena.

### *Our Products*



### **ব্রহ্মপুত্র ক্রেকার এণ্ড পলিমার লিমিটেড**

( ভারত চৰকাৰৰ এটি উপক্ৰম )

### **ब्रह्मपुत्र क्रैकर एंड पॉलिमर लिमिटेड**

( भारत सरकार का उपक्रम )

## **Brahmaputra Cracker and Polymer Limited**

( A Government of India Enterprise )

Administrative Building, BCPL, Lepetkata-786006, Dibrugarh, Assam, India



Website : [www.bcplonline.co.in](http://www.bcplonline.co.in)

**APPROVED / EMPANELMENT IN  
JAL JEEVAN MISSION P.H.E.D ,ASSAM**



UPVC PIPE  
(upto 315 mm)



CASING &  
RIBBED SCREEN PIPE



HDPE PIPE  
(16mm to 250mm)



PPR Pipe



WATER STORAGE TANK (200 TO 10000 LTR) &  
ROTOMOULDED PRODUCTS



PE GAS PIPE  
(20 mm to 250 mm)

**CHARUGROUP OF INDUSTRIES**

**CHARU ENGINEERING INDUSTRIES  
CHARU TECHNOLOGY PRIVATE LIMITED**

**CONTACT**

E-Mail :- [charugroup@gmail.com](mailto:charugroup@gmail.com)  
[salescharugroup@gmail.com](mailto:salescharugroup@gmail.com)

**CHARU INNOVATION DEPARTMENT & INDUSTRIES  
CHARU POLYOLEFIN PRODUCTS**

Phone :- +91-7099002064  
+91-9864367398

Address :- Thakurias Novelty, Mother Teresa Road, Forest Gate, Narengi, Guwahati, Assam: 781026

*With best compliments from:*

**Authorised Dealers :-**

- \* L&T Valves Ltd. \* Flowserve India Control Pvt. Ltd. \* Surya Roshni Ltd. \* Ador Welding Ltd.
- \* Lalit Rohr Fittings Pvt. Ltd, \* Forged & Alloy Steel Pipe Fittings, \* IGP Engineers Pvt. Ltd.

Tinsukia Office:

**TIRUPATI INDUSTRIAL STORES.**

GANDHI PARK ROAD.  
(NEAR PETROL PUMP)  
TINSUKIA - 786 125

ASSAM.

PHONE NO. 0374 - 2333225/2954029

E-Mail: [tirupatiindustrial@gmail.com](mailto:tirupatiindustrial@gmail.com)  
[akhilthard@yahoo.com](mailto:akhilthard@yahoo.com)

Guwahati Office:

**TIRUPATI INDUSTRIAL STORES**

724, PEACE ENCLAVE, 3<sup>RD</sup> FLOOR  
ULUBARI CHARALI, G.S. ROAD.  
GUWAHATI - 781 007

ASSAM

PHONE: 0361- 2730574/575

E-Mail: [tisguwahati@gmail.com](mailto:tisguwahati@gmail.com)  
[akhilthard@gmail.com](mailto:akhilthard@gmail.com)



# Unstoppable.

The entire world came to a standstill because of the outbreak. But ONGCians refused to bow down and continued relentlessly on their quest for energy across assets throughout the nation. And why not, after all, it's about keeping India on the move.



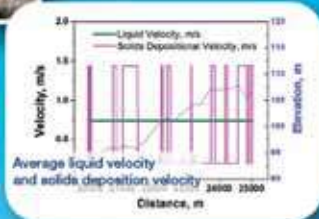
Energy Soldiers  
Working 24x7  
To Keep The Nation  
Moving



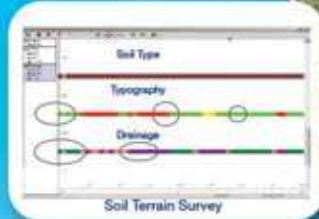
DA = Why And How???

COMPLIMENTARY

NON-INTRUSIVE



PRIORITIZATION



PROACTIVE

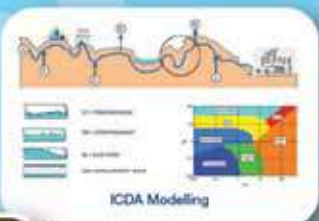
FORECASTING

ECDA, ICDA, SCCDA

ECDA, ICDA, SCCDA

PROACTIVE

FORECASTING



PRIORITIZATION



DA = Why And How???

COMPLIMENTARY

NON-INTRUSIVE



ASME, NACE, OISD, PNGRB, US-DoT

ASME, NACE, OISD, PNGRB, US-DoT



**ASSAM  
GAS COMPANY LTD**

(A GOVT. OF ASSAM UNDERTAKING)

অসম গেছ কোম্পানী লিমিটেডে  
পাইপ যোগে বন্ধন গেছ সংযোগৰ বাবে  
এক অনলাইন ব্যৱহাৰকাৰী পঞ্জীয়ন প্লেটফৰ্ম

**মাতৃদীপ আঁচনি**  
মুকলি কৰিছে।



ডিব্ৰুগড় | তিনিচুকীয়া | যোৰহাট  
শিৱসাগৰ | চৰাইদেউ | গোলাঘাট



নতুন গেছৰ সংযোগ লবৰ বাবে  
এই **টোল ফ্ৰি নম্বৰত** যোগাযোগ কৰক

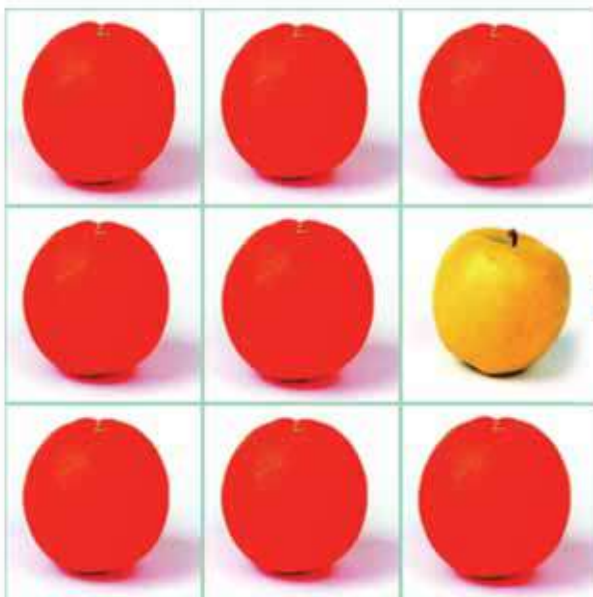
 **18005471266**

**অথবা**

তলৰ লিংকত গৈ  
“**নিউ কানেকচন্ ত**” ক্লিক কৰক



**WWW.AGCLONLINE.COM**



Exclusive Advertising Pvt. Ltd.

8, GNB Road, Panbazar, Guwahati - 781001  
Phone: +91-97060 16723, +91-94355 92500, 0361-2970166, Fax: (0361) 2734093  
email: [exadvit@gmail.com](mailto:exadvit@gmail.com); [www.exclusiveadvertising.in](http://www.exclusiveadvertising.in)

---



SPACE DONATED BY DNPL



SPACE DONATED BY DNPL



# AGCL

The Clean Energy Driver



AGCL has been spearheading its business in upper Assam for the past six decades. Born in 1962, AGCL started its journey in the natural gas sector and thereafter there has been no looking back. The Company has not only served the State's people but has also contributed largely to the State's Exchequer for the past several years. Currently the Company has taken the initiative to venture into Green Fuel Retailing (CNG/MS/HSD/EV etc) and is soon going to be household name in the entire North East.

Along with its physical and financial growth, Assam Gas Company has always prioritised welfare of the common mass with its numerous CSR initiatives with the motto at heart "We rise by raising others"



Duliajan, PIN-786602, Dist.: Dibrugarh, Assam, Tel: (0374) 2800221, 2800556, 2800582  
Fax: (0374) 2800557, 2800221, E-mail: [info@agclgas.com](mailto:info@agclgas.com), Website: [www.assamgas.org](http://www.assamgas.org)